

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

CĀZİB' İN MUSAMMAT VE GAZELLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yazar OKUR

VAN-2010

T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

CĀZİB' İN MUSAMMAT VE GAZELLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Yazar OKUR

Danışman
Prof. Dr. Muhsin MACİT

VAN-2010

TUTANAK

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan (Danışman) :

Üye :

Üye :

Üye :

ONAY: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.... / / 2010

.....

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	II
KISALTMALAR.....	III
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	IV
GİRİŞ.....	1
I.BÖLÜM: ANKARALI CĀZĪB.....	2
1.1. HAYATI.....	2
1.2.DĪVĀNĪ.....	2
1.3. EDEBĪ KİŞİLİĞİ.....	3
II. BÖLÜM : CĀZĪB' İN MUSAMMĀT VE GAZELLERİ.....	9
2.1.MUSAMMĀTLAR.....	9
2.2.GAZELLER.....	43
3.SONUÇ.....	275
4.KAYNAKLAR.....	276
5. ÖZET.....	277

ÖNSÖZ

Türk edebiyatı tarihinde 19. yüzyıl, divan edebiyatının eski ihtişamını yitirerek gerileme dönemine girdiği ve yerini yeni bir edebiyat anlayışına bırakmaya başladığı bir dönemdir. Cāzib, eski şiirin ömrünü tamamladığı bu yüzyılda yaşamıştır. Türk edebiyatı, 19. yüzyıldan itibaren yerini batı medeniyeti etkisinde gelişen yeni bir edebiyata devrederken bazı şairlerimiz de geleneğe bağlı kalmak istemişlerdir. Cāzib bu geçiş döneminde yetişen ve geleneği sürdürmek isteyen şairlerdendir. 1855 yılına kadar yaşayan Cāzib klasik şiir geleneği içerisinde çeşitli nazım şekilleriyle yazmış olduğu şiirlerini bir divānda toplamıştır.

Cazib'in Divānı'nı yüksek lisans tezi olarak seçmemizin sebebi, daha önce üzerinde çalışılmamış bir eser olmasıdır. Bu çalışmayla, şiir mecmualarında ve tezkirelerde ismine pek rastlayamayacağımız Cazib'i ve divānını edebiyat dünyasına tanıtmaya çalıştık. Başlangıçta Cazib'in Divānı'nını transkripsiyonlu metnini hazırlayarak bütün divānını incelemeyi amaçlamıştık. Ancak Cāzib divānının oldukça hacimli ve tek nüsha olması, ayrıca bu elyazmasının okunaksızlığı bu çalışmada bazı zorluklarla karşılaşmamıza neden olmuştur. Özellikle pek çok kelimenin çizilmiş veya karalanmış olması okumamızı zorlaştırmıştır. Bu durum karşısında çalışmamızı, divāndaki musammât ve gazellerle sınırladık.

Cāzib Divānı, mürettep değildir. Biz divan içinde düzensiz bir biçimde yer alan musammat ve gazelleri divān tertibine uygun bir şekilde sıraladık. Musammatları sıralarken bent sayılarını dikkate aldık. Bazı musammatlarda nazım şeklini belirten başlık kullanmış, bir kısmında ise kullanmamıştır. Başlıksız şiirlere nazım şeklini belirten başlık ekledik; başlığı olanların önemli kısmında ise şair, yanlış başlık kullandığı için düzelttik. Sözelimi ilk üç musammatta başlığa tercî-bend yazmış olmasına karşın bu şiirler birer terkîb-benddir. Bütün bu hususları dikkate alarak metnin kendi içinde oldukça tutarlı olmasına gayret ettik. Ancak bütün çabalarımıza rağmen okuyamadığımız yerleri sıralı noktalarla gösterdik.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Cāzib'in hayatı, divānı ve şiirlerinden yola çıkarak edebi kişiliği hakkında bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde Cāzib Divānı'nda yer alan musammat ve gazeller okunarak transkripsiyonlu metin hazırlanmıştır. Ortaya koyduğumuz metinde Cāzib'in 28 musammât ve 487 tane gazeli yer almaktadır.

Bu çalışmayı bana öneren ve çalışmam süresince karşılaştığım her türlü zorluğu çözmemde bana yardımcı olan hocam Prof. Dr. Muhsin MACİT'e teşekkürü borç bilirim.

Yazar OKUR
VAN-2010

KISALTMALAR

A	: Ankara Milli Kütüphane Nüshası
a.g.e.	: Adı geçen eser
B	: Beyit
C.	: Cilt
G	: Gazel
Haz.	: Hazırlayan
Ktb.	: Kütüphane, kütüphanesi
Mt	: Musammat
No	: Numara
ö.	: Ölümü
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
vb.	: Ve benzeri
Yz.	: Yazma
Yay.	: Yayınları

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

آ	Ā, ā
ا	A, a
ء	ʾ
ث	Ṭ, ṭ
ح	Ḥ, ḥ
خ	Ḫ, ḫ
ذ	Z, z
ص	Ṣ, ṣ
ض	Ẓ, ẓ, ḍ
ط	Ṭ, ṭ
ظ	Z, z
غ	Ġ, ġ
ع	ʿ
ق	Q, q
ك	ñ
ه	a, e
ى	ī
هو	h̃
و	ū

GİRİŞ

19. yüzyılda bir yandan Batı etkisinde edebiyat gelişirken diğer yandan da geleneği aynen sürdürmek isteyen şairler eser vermekteydi. Divan tertip eden, mesneviler kaleme alan ikinci grup şairlerin önemli bir kısmı tekke-tasavvuf edebiyatının mensuplarıdır. Bunlardan biri de Ankaralı Câzib'dir. O Mevlvî geleneğinin 19. Yüzyılda yetiştirdiği şairlerden biridir. Mevlevilik, Türk kültür ve sanatında asırlarca etkisini kaybetmeyen bir kaynaktır. Osmanlı kültür ve edebiyatını etkisi altına alan ve yüzyıllarca tesiri kaybolmayan isimlerden biri ve en önemlisi Mevlânâ'dır. Dolayısıyla Mevlânâ ve Mevlevilik Osmanlıların en önemli kültür varlıklarıdır. Bitmez tükenmez bir hazine olan bu iki unsuru birbirinden ayrı tutmak güçtür.

Mevleviliğin Mevlânâ'nın manevi mirası üzerine oğlu Sultan Veled tarafından kurulan ve Ulu Arif Çelebi ile yayılmaya başlayan bir tarikat olduğundan bütün kaynaklar hemfikirdir. Mevlânâ'nın eğitim sistemi üç esas üzerine kurulmuştur: "Şiir, Sema ve musiki." Bu büyük insan duygu ve düşüncelerini insanlara şiirle duyurmuştur. Mevlânâ'nın bütün eserleri özellikle *Divân-ı Kebir* ve *Mesnevisi* Osmanlı aydınını etkilediği gibi şairlerini de etkisi altına almıştır. Osmanlı şairlerinin bir kısmı divân geleneği içerisinde Mevlânâ'dan etkilenmiş bir kısmı ise Mevlevi kültürünü merkez tutarak divân edebiyatı geleneğinden yararlanmışlardır. Mevlevilik Osmanlı sultanlarının da büyük ilgisini çekmiş ve Mevleviliğe karşı sevgi ve saygı beslemişlerdir. III. Selim ile Şeyh Galib arasındaki dostlukta bunu görmemiz mümkündür. Yine Kanuni Konya'yı ziyaret etmiş Mevlânâ'nın sandukasını öpmüş, Mesnev-i Şerif okumuş ve sema eden dervişlere katılmıştır. Mevlevi şehler şiirden anlayan kişilerdi. Mevlânâ'nın Mesnevisini ve Divân-ı Kebir'ini okurken ve onların şerhlerini yaparken şiirden anlamak ve belagatın inceliklerine hâkim olmak gerekiyordu.

Mevlevihanelerde pek çok şair yetişmiştir. Mevlevi dergâhlarında yetişen şairler duyuş, düşünüş ve hayal edişteki Mevlevi edasıyla uzun asırlar Osmanlı edebiyatı bünyesinde bir Mevlevi edebiyatı meydana getirmişlerdir. Mevlevihaneler birer terbiye ocağı olduğu kadar aynı zamanda birer Mevlevi muhiti idi. Devrin meşhur şairleri bu muhitte uzak kalmamış onların da bulunduğu şiir sohbet geleneği devam etmiştir. Bu şiir sohbetleri, dersler, şerhler, şeyh-şairler ve nazirecilik şiiri besleyen ve geliştiren unsurlar Mevlevilerin edebi muhitinde genç şairlerin yeteneklerini kullanmada ve kendilerini göstermede önemli kazançlar sağlamıştır. Bir zümre edebiyatı oluşturan Mevlevi şairlerin sayısı az değildir. Osmanlı şiir geleneği içinde diğer tarikat erbabına göre ilk sırayı Mevlvî şairler alır.

Mevlevi şairleri aynı zamanda divan şairleridir. Bu şairler divan edebiyatının teşbih unsurlarına, kavramlarına ve terimlerine sahip oldukları gibi bundan ayrı Mevlevilik adap, erkân, gelenek, kavram ve terimlerin dayandığı kültürü tanıtmaktadır. Böylece Mevlevi şairler iki kaynaktan etkilenmiş oluyorlardı. Divan edebiyatının sıkı bir takipçisi olan Mevlevi şairleri edebiyatın şiirlerini özellikle içyapısını etkilemişlerdir. İşte hem divan edebiyatı hem geleneğine sıkı sıkıya bağlı hem de Mevlânâ düşüncesini şiirlerine yansıtan şairlerden biri de Câzib'dir.

I.BÖLÜM ANKARALI CĀZĪB

1.1. HAYATI

Cāzib, 19. asır Türk şairlerinden biridir. Şairin hayatı hakkında ayrıntılı bilgiye sahip değiliz. Onunla ilgili mevcut bilgilerimiz Sadettin Nüzhet Ergun'un verdiği bilgilerle sınırlıdır. Sadettin Nüzhet'in ifade ettiğine göre; şair, Ankaralı olup asıl adı Selahaddin'dir. Cāzib ise onun mahlasıdır. Cāzib'in kaç yılında doğduğunu bilemediğimiz gibi onun nasıl bir eğitim aldığı ve nasıl yetiştiği hakkında da bilgiye sahip değiliz.

Cāzib, Mevlevi tarikatına mensuptur. Mevlānā hakkında iki medhiyye yazan şair, gazellerinde de Mevlana'dan övgüyle bahseder. Cāzib Mevlevi tarikatına bağlı olduğu için iyi bir tasavvuf eğitimi aldığını ve Mevlevi kültürüne vakıf olduğunu tahmin edebiliriz.

Cāzib, Fars şiirinin ustalarından Hafız-ı Şirazî ve Saib-i Tebrizî'nin birer Farsça beytini tazmîn ederek mütekerrir müseddes [7. ve 13. musammat] yazmıştır. Aynı şekilde Şeyh Gâlib'in bir beytini ve şairini tespit edemediğimiz üç Türkçe beyti tazmin ederek muhammes [20. musammat] ve müseddes [19. musammat] kaleme almıştır. Ancak bu şiirlerin başlığında kendisi "Tahmis" ibaresini kullandığı için araştırmacılar da aynı yanlışı tekrar etmişlerdir. Cāzib'in bu tazminleri ve tahmisleri ortalama şiir kültürüne sahip olduğunu gösterir. Saib-i Tebrizî'nin beytini tahmis ederken son bendi Farsça söylemesi de ortalama şiir kültürünün yansıması olarak değerlendirilmelidir. Dolayısıyla onu Mevlevî terbiyesinden geçmiş bir şair olarak değerlendirebiliriz.

Cāzib pek çok tarih manzumesi yazmıştır. Elimizdeki tarih manzumeleri 1273/1855 senesine kadardır. Buradan hareketle Cāzib'in bu tarihten sonra vefat ettiği tahmin edilmektedir.

Sadettinin Nüzhet, *Türk Şairleri*'nde şairin üç gazeline yer verir. Bunlar çalışmamızdaki 44, 75 ve 261. sırada yer alan gazellerdir.

Hayatı hakkında bu kadar sınırlı bilgiye sahip olduğumuz Cāzib'in tek eseri *Divân-ı Cāzib*'dir.

1.2.DİVĀNI

1855 yılına kadar yaşayan Cāzib şiirlerini 1265/1849 yılında divân haline getirmiştir. Divânın tek nüshası vardır. Bu nüsha, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Yazma Eserler Katalogu, Yz A/279 numarada kayıtlıdır.

Cāzib Divanı'nın elimizdeki nüshasının tavsifi şöyledir:

Arşiv numarası : Yz A/279
Yazılış tarihi : 1265/1849
Boyut : 22,5x15 cm.

Yaprak : 127
 Satır : Muhtelif
 Yazı Türü : Taç filigranlı

Söz başları kırmızıdır. Dört köşesi zencirekli, kahverengi meşin ciltli, kapakları yıpranmış yeşil bez kaplı mukavva bir cilt içerisinde.

1.3.EDEBİ KİŞİLİĞİ

Câzib, 19. yüzyılda yaşayan ve Klasik Türk şiiri geleneği içerisinde şiir söyleyen son dönem şairlerindedir. Câzib'in şiirlerine baktığımızda kendisinin divân şiirine bir yenilik getirmediğini görüyoruz. Kendisinden önce yaşamış divân şairlerinin söylemlerini, kalıplaşmış kelimeleri, mazmun ve mefhumları kullanmış, asırlarca işlenmiş konuları geleneksel söyleyiş biçimiyle ifade etmiştir.

Câzib Divânı'nda 28 musammat vardır. Musammatları arasında, 4. şiir Hz. Hüseyin için yazılmış bir mersiye'dir. 27. ve 28. şiirler de Hz. Hasan ve Hasan için yazılmış mersiye'dir. Bu şiirler onun ehl-i beyt sevgisini gösterir.

Câzib'in şiirlerinde esas önemli yeri Mevlevîlik ve Mevlânâ sevgisi tutar. Başta Şeyh Galip olmak üzere Mevlevî şairlerin şiirlerine yazdığı tahmisler ve tazmînlerden hareketle onun Mevlevî olduğunu ve Mevlevî terbiyesiyle yetiştiğini söyleyebiliriz. Her Mevlevî şair gibi o da Mevlânâ'nın etkisinde kalmıştır. Şeyh Gâlib'in 5 şiirini tahmis etmesi bunun en iyi kanıtıdır. Yazdığı diğer tahmisler hemen her divanda bulunabilecek, ayırt edici ipucu sunmayan şiirlerdir. Çünkü bunlar; 1 Nabi'ye 1 Ârif Beğe, 1 Müştak'a, 1 Pertev'e, 1 Vâfi'ye olmak üzere beş şiirdir. Onun edebî şahsiyetinin oluşmasında ve şiir dünyasının şekillenmesinde bu şairlerin rolü vardır. Ayrıca 13, 19 ve 20. musammatlarda tazmîn ettiği beyitler, şairlerini tespit edememekle birlikte şairin ustalarıyla kurduğu ilişkiye dair ipuçları olarak değerlendirilebilir. Bunlara ilave olarak Câzib'in gazellerinin pek çoğunun nazire olduğunu dikkate alırsak bütün şiir hayatını başkalarına öykünmekle geçirmiştir, diyebiliriz. Öyle ki Şeyh Galip'ten Nedîm'e, Dertli'den Nâbî'ye kadar çeşitli tarzların sahibi şairlere söylediği nazireler, şiirinin bütünlüğe ermediğini gösterir.

Şiirlerinin temel konusu ve denilebilir ki tek müşterek noktası Mevlânâ muhabbetidir. Şiirlerinde Mevlânâyı ve onun şahsında ilahi aşkı dile getirmiştir. O, Mevlânâ ile ilgili duygu ve düşüncelerini bazen bir gazelin tümünde bazen de mısralar içerisinde dile getirmiştir. Cazib'in Mevlânâ'ya büyük bir saygısı ve hayranlığı vardır. Mevlânâ'ya bağlılığını sık sık dile getirir:

Bulamaz mücrim-i bîmâr cihânda şîhât
 Derd-i isyâna şifâ Hâzret-i Mevlânâdır **G.168/2**

Bî-kes-i nâlendeye derd ile dermânde
Çâre vü imdâd-resân Hâzret-i Monlâ-yı Rûm G.275/2

Ol Hüdâvend-i Cenâb-ı Hâzret-i Monlâ-yı Rûm
Dergehinde pâspânlık iftihârımdır benim G.288715

Câzib, şiiirlerinde Mevlanâ ve tasavvuf gibi öğelere yer vermiştir. Fakat genel olarak beşeri aşkı konu edinmiştir. Bu şiiirleri, sevgiliye karşı hasret, vuslat, kıskanma gibi duygularla yazmıştır. Şair, bu duyguları “âşık-maşuk-rakib” üçgeni içerisinde klasik mazmunlara ve teşbihlere yer vererek dile getirmiştir. Câzib kendi üslubu içerisinde, kendi zevkine göre işlediği bu duyguları, alışılmış şiiir geleneğinin dışına çıkmadan yazmıştır. Şiiirlerinin çoğunda bu duyguları yoğun olarak görmemiz mümkündür. Kendisi de âşık olan Câzib, yazdığı aşıkâne şiiirlerde bunu dile getirir:

Âşikâr etme inkâr eylesem de doğruyu
Câzibâ üftâdesiyem kâmet-i dil-cûlarıñ G.224/7

Aşığın aşk ateşinin alevi sonunda çarha (feleğe) kadar uzanır ve bu alev felekteki yıldızları bile yakar:

Tâ çarha dayandı alev-i âteş-i ‘aşkım
Necm-i şerer-i âhımla kuru oda yansın G.3404

Cazib’in şiiirlerinde de sevgili mefhumu önemli bir yer tutar. Şair sevgiliyi kalıplaşmış kelime ve kelime gruplarıyla tasvir etmiştir. Divân şiiirindeki sevgili tanımına uygun olarak Câzib’in şiiirinde de sevgili acı ve ızdırab verir. O, aşıkâ zulüm ve eziyet için elinden ne gelirse yapar. Aşığa hiçbir zaman gönlü yanmaz, gönlü taş gibi katıdır. Sevgili elem ülkesinin sultanı olmuştur. Geleneğin dışına çıkmayan şair, sevgilinin hasretinden ve sevgiliyi beklemekten gözyaşları döker. Bu gözyaşları nehirler kadar olmuştur:

İntizârım hasretiñle dîde giryân oldu gel
Kaatre kaatre eşkler cûy-ı ferâvân oldu gel G.255/1

Sevgili, yaralayıcı ve öldürücü özelliğe sahiptir. Kaşları cana kast eder. Gamze oklarıyla da aşığın sinisini yaralamaya çalışır:

Oldu kemân dü ebrû kaşd etti câna karşı
Sînemdeki bu dâğlar zaħm-ı hadeng-i gamzeñ G.221/2

Divân edebiyatında aşığın Mecnûn olarak sıfatlandırıldığı da olmuştur. O, sevgilisi uğruna mecnûn olup çöllere düşer. Câzib de şiiirinde bunu yansıtmıştır:

Câzib saña ‘aşık ola mı cân u gönülden
Mecnûn-şifat tağlara düştü haberin yok G.213/5

Leylā vü ser-i zülf-i hevā vü hevesiyle
Mecnūn gibi dil-kūh-ı beyābāna mı düşdüñ **G.227/3**

Cāzib’te sevgili, güzellik olarak ay parçasıdır. Boyu selviyi, yanakları gül veya jaleyi andırır. Gözleri nergis gibi baygın bakar, kaşları yay, kirpikleri oktur. Gamzeleri kılıç veya hançer olup aşığın bağına saplanır. Dudaklar hokka, yakut, mücevher kutusudur, dişleri ise bu kutu içindeki incidir. Örneklerin çoğaltılabileceği bu müşebbehinbihler divan şairleri tarafından çok sık kullanılmıştır. Cāzib de bu çerçevenin dışına taşmamıştır. Cāzib bunları edebi zevkine göre işlemiştir. Şairin de bir çok gazeline bu ince zevkin işlendiğini görmek mümkündür:

Kemān-ebrūlarıñ tā-cāna geçdi tır-i müjgānı
Bu nev-fītne yine ol-dīde-i badāmandır heb **G.15/3**

Beni deşt-i tecellī içre mecnūn eyleyen ancak
Demīde-i tarz-ı āhū nergis-i şehlālardandır **G.87/3**

Teğāfūl eylemezdi kaşd-ı cāna dīde-i āfet
Ser-i müjgānlarının nāz-ı istingālarındandır **G.87/4**

Dehān-ı gönca-i şukūftesin bāz etse nāzile
Gūlistān-ı muḥabbetde olur dem-beste bülbüller **G.90/3**

Ol kemān-ebrūların yayı kurulmuş ḥaşmed
Pādişāh-ı ḥüsne gūyā gamzeler olmuş sipāh **G.58/4**

Güller gibi ḥandān olacak gönca dehānıñ
Dendān-ı nümāyende mi lü’lü mü nedir bu **G.384/4**

Seni bu ḳadd-i ḳıyāmetle gören serv-i revān
Pāyına tıfl-i sirişkim gibi üftāde olur **G.95/2**

Cāzib’in āşıkāne şiiirlerinde “sevgili ve āşık”tan sonra tip olarak “rakib” gelir. Rakib de genellikle geleneğe uygun olarak vasfedilmiştir. Bu vasıfların hemen hemen hepsi olumsuzdur. Rakib ile sevgili arasındaki yakınlaşma āşıқта kıskançlık duygularının doğmasına neden olur:

Ḳaşd-ı şayd-ı dil midir yoḥsa ezāmı ‘āşıḳa
Şehsüvārım et gibi almış raḳīb yanına **G.394/2**

‘Arz-ı hācāt etmege bir dem bırakmaz yār ile

Her meh-peyker ol raķibiñ la‘ net cānına **G.391/3**

Ķıtmır gibi düşdükce raķib ardına yāriñ
Ol kāfir-i āyīn-i Őekāvet neye benzer **G.129/2**

Zehr-i firāk-ı ğamla beni telh-kām eder
Dā’im raķibe la‘ l-i lebin nūŐ-ı ķand eden **G.345/4**

Cāzib’in Şiirlerinde iŐlediĝi bir diĝer konu da “rindlik”tir. Cāzib, rindlik konusuna divān Şiiri geleneĝine uyarak deĝinmiŐtir. Şair kendisini rind ve kalender meşreb olarak görür. Bunu da Şu beyitlerden anlıyoruz:

Rind-i Őūrīde ķalender-meŐreb pür-zevķ iken
Cümle sāz mu‘ in-i ğam-hāre olduñ ey gönül **G.257/4**

Hān-ı elvānına olmam bezm-i gerdūnuñ ķarīb
Rind-i mestim mā’ il-i būs-ı leb-i cām-ı mülüm **G.286/4**

Cāzibe göre rindlikte utanma olmaz. Eteĝi kırmızı Őaraba bulaŐmıŐ olsa bile o dünyāya rezil olmaktan utanmaz:

N‘ ola Cāzib gibi rüsvā-yı cihān oldumsa
Mey-i hamrā ile ālūde-i dāmānım ben **G.336/5**

Rindlikle ilgili betimleme ve benzetmeleri Cāzib’in Şiirlerinde görmemiz mümkündür. Şair rindliĝi de divān Şiiri geleneĝine uygun olarak işlemiştir. Sākiyi dolayısıyla sevgiliyi rindlik meclisine davet eder:

Muṭribān Őevķ-i Őarabdan naĝme sāz oldu yine
Bezm-i rindāna ayak bas sāķī-yi pür-cām-ı nāz **G.175/4**

Rind, hiĝ kimsenin kınamasına aldırılmaz o rüsvālĝı göze alan kiŐidir. Öyle ki ham sofu bile Cāzib’in rindliĝini görse o da rüsvālĝa amāde olur:

Yār ser-mest olana dek görse eger sūfi-i huŐķ
O da Cāzib gibi rüsvālĝa amāde olur **G.95/5**

Cāzib rindāne duygularının dile getirdiĝi Őiirlerinde içki ve içkiyle ilgili birĝok kavrama da yer verir. Beyitlerde sāķi, Őarab, mey, cam sūrāhi, meyhāne, bezm, muṭrib, saz, kadeh, mül... vb. kelimeleri kullanarak rindlikle ilgili duygu ve özellikleri yansıtmıŐtır:

Olamaz kūŐe-i mey-hāne gibi cāy-ı feraķ
Bezm-i revnaķıñda sāķi-i mey ebnā-yı feraķ **G.59/1**

Nuql-i la‘l-i yār gerekdir ‘ıyş-i nūş-ı meclise
Yārsız nūş eylesem bir қаtre bāde sen gibi **G.445/4**

Bezmdе la‘l-i yāri Cāzibā peymāne-i būs etdi
Baña āh etme düştü şīşe-i mīnāya kұлkuller **G.90/5**

‘ Akş-i ruhsārīñ mıdır reşkde cām-ı mül müdür
Sākiyā mest eyleyen gīsū-yı ‘ anber -fā mıdır **G.96/1**

Cāzib klasik şiir geleneğinde görülen rindin karşıtı olan, rindlerin düşüncelerine, istek ve arzularına şiddetle karşı çıkan “zahid” tipine de yer vermiştir. Şair bu iki zıt tipten rindi seçerek onun yanında yer almış ve zahide saldırmıştır. Cāzib’e göre zahid ham, kaba ve kuru sofudur. Zahidler aşkı sevmez, āşıkları kınar, meyhāneyi ve meyhāneye gidenleri sevmezler. Bu gibi özelliklerle divān şiirinde yer alan zahidler, Cāzib’in şiirlerinde de aynı şekilde karşımıza çıkar:

Zāhidiñ cām-ı meye men‘ acāyibdir heb
Ne ‘ aқıl ol nehy-i hātır emr-i ğa’ibdir heb **G.18/1**

Zāhid bize haftān-ı zer-endüz gerekmez
Pes cism-i nizārımıza kālā-yı muḥabbet **G.34/4**

Zāhid ne bilür neş‘ e-yi perçām-ı şafāyı
Bulmuş o daḥi meclīs-i engārla telezzüz **G.74/2**

Şorma zāhiddен tecelli-i cemāl-i vaḥdeti
Ol rumüz su gibi pür-‘ āşık-ı dīdāra şor **G.101/3**

Zahid tipinden sonra yine olumsuz bir tip olan ve zahidle aynı görevi üstlenen “vāiz” karşımıza çıkar:

Cürmüdüр mes’ele-i ‘ aşkı ne bilsin vāiz
Naql-i efsāne ü beyḥūde menāķıbdır heb **G.18/5**

Şiddet-i dūzaḥ-ı vāiz o қadar etdi şedīd
Ni‘ met-i bāğ-ı na‘ imden olayazdı nevmīd **G.64/1**

Cāzib şiirlerinde ıztırab ve ayrılık konularını da işlemiştir. Āşıkāne şiirlerinin konusuyla bağlantılı olan bu şiirlerde genellikle sevgiliye olan yakınmalar dile getirilir:

Ġam-ı hicrāñ ile çekdiğimi ben bilirem
Ġayrı bu cevr-i sitem dil-ber-i tennāz yeter **G.120/3**

Neler etdi baña gör āteşi hicrān-ı firāķ

Çaddimi yāy edip tākatimi eyledi tāç G.216/1

Dīde-i pūr-intizārım ḥasret-i dīdār ile
Gīceler tā şübḥacek encüm-i şümārındır seniñ G.241/6

Cāzib şiiirlerinde şikāyet konusuna da yer vermiştir. Zaman zaman talihten ve felekten yakınmıştır:

Derd-i dāğ-ı dil ile āh u vāh etmeye gör
Felek-i erzaç ruḥsār-ı siyāh etmeye gör G.117/1

Başıña dā'im felek-veş gerdiş eylerken saña
Lāyık olmaz ta' na-i inkār seniñ endāz-ı aşç G.218/3

Cāzib bazen de talihindeki şikāyet ve gönül arzularının yerine gelmemesini bahtının yıldızının olumsuzluğuna yorumlar ve bunu bir kader meselesi olarak görür:

Ṭālī' imde ki benim necm-i naḥvet var iken
Kime şekvā edeyim bu dil-i nā-kāmım için G.344/4

Bir başka beyitinde de Cāzib çektiği sıkıntının kaynağını felekten çok bahtsız kaderine bağlar:

Çarḥla eyleme beyhūde yere ğavgāyı
Cāziba çekdiceğiñ ṭālī' -i nā-sāzıñdan G.341/5

Bütün bu duygu ve düşüncelerin yanında Cāzib divān edebiyatında hemen hemen her şairde görülen gül ile bülbül, şem' ile pervāne motiflerine yer vermiş ve bunları bilinen yönleriyle işlemiştir. Bülbül güle aşıktır, gülün aşkıyla feryad etmektedir:

Ey dil yine bülbül gibi efgāna mı düşdüñ
Gülşende 'aceb āteş-i hicrāna mı düşdüñ G.227/1

Peymāne şem'e aşıktır ve onun ateşinde kendini yakar:

Öyle bir pervāneyim sūzān-ı şem' -i ḥayretim
Āteş-i sūz-ı derūnum rüy-ı pūr-envāra şor G.101/5

Cāzib bunlardan başka Leyla ile Mecnundan, Ferhad ile Şirinden bahsetmiş, Yakub Peygamberin Yusuf Peygamber için ağlamasını yana yana dile getirmiş, İskender ile Yecüc arasındaki ilgiyi dile getirmiş, Harut'un sihirden üstad olduğundan vb. konulardan da bahsetmiştir.

II. BÖLÜM

MUSAMMAT ve GAZELLERİ

2.1.MUSAMMATLAR

1

TERKİB-BEND-İ DER-SİTÂYİŞ-İ NÂFİ' EFENDİ

11a *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

I

Bir şeb yaturken 'âlem-i hâb içre bî-fütür
 Oldu fûrûğ-ı mihr-i muhabbetle sine Tûr
 Bildim çerâğ-ı mürde-i bahtım uyandığım
 Pervâne-vâr dîdelerim oldu pür-sürür
 Oldu küşâde gonca-i şad-berg-i hâtırım
 Güyâ hezâr tâb' -ı cününümde pür-şu'ür
 Gördüm bisâf-ı sînedeki inşirâhımı
 Tâ ki bu beyt hâtırıma eyledi zühür
 Etdi cenâb-ı pād-şâhı âsmân vaqâr
 Beglikçilikle Nâfi' Efendi kām-kār

II

Dâ'im harîr-i hâme-i mu'ciz belâğatı
 A' dâ-yı dîne çekmede tîğ-ı şalâbeti
 Meftûnu oldu cümle düvel her kelâmının
 Baş egdi re'y-i hûbuna İrân devleti
 Silk-i nizâma çekse aña nuţğ-ı gevherin
 Taqdîm olunmaz asla bu 'âlemde kıymeti
 Hülq-i kerîm-i mâlik-i mülk celb-i kulûba
 Ta'b' -ı laţîf maşdar-ı ilhâm ferâseti
 Etsin hemîşe pertev-i iqbâlini hüdâ
 Mihr-i münîr kırs-ı kamer düşde rüşena

III

11b Her bir sözüne dürr-i 'Adenden nişân verir
 Güyâ 'arûs-ı şî' rinde hûsn-i ân verir
 İhyâ-yı rûh etmededir nuţğ-ı pâki kim
 Her dem Mesih-i ma'nâ gibi tâze cân verir
 Mecrâ-yı mâ' -i Kevşer-i luţıyle dâ' imâ
 Teşne' -i dilân-ı mihnete âb-ı revân verir
 Olsun hemîşe gonca-i maşşûd gül gibi
 Bezm-i hezâr neş'e bula câm-ı mül gibi

IV

Hāle-i devātı jāle-i medḥ ü meh-liḳā
 Kilk-i edāsı ŧıve-i müjgān-ı dil-rübā
 Künc-i ma' ānī ḡılsım-ı ḡikmet maḳālesi
 Levh-i beyāz gerden-i billür āşınā
 Ḥayret verir her nükte-i nuḡḳ-ı sa' ādeti
 Ḥaḡḡ-ı siyāh ḡurre-i ḡarār-ı cān-fezā
 Kayd-ı derün etmede aḳlām-ı ḡimmeti
 Cevr-i felekden ' ālem vāreste dā' imā
 Cibril-i ma' nī ' arşa ḡıḳarmakda nāmını
 Bildi felekde tā ki melekler kemālini

V

Derviş-i nihād ehl-i dil hem de pür-kemāl
 Gelmez sarāy-ı salḡanata böyle bir ricāl
 Güyā şafā-yı meşreb-i pür-ḡeşme-sār kim
 Dā' im riyāz-ı ḡāḡıra vermektedir zülāl
 Devr-i semāda şimdi o pāk-i i' ḡıḳādla
 Ol kim muḡıbb-i Mevlevi-yi Ḥazret-i Celāl
 Baḡla kenāra küşte-i iḡlāş-ı Cāzibā
 Baḡr-ı muḡiḡ vaşfına pāyān pek muḡāl
 Ḳalb-i ḡumüm dehr-i deniden emin ola
 Rūḡ-ı cenāb-ı Ḥazret-i Monlā mu' in ola

2

TERKİB-BEND

31a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

I

Dā'imā aḳsi döner ḡaddār-ı ḡerḡ-i bī-direng
 Başıma aḡır cefāsıyla cihānı etdi teng
 Telḡ-kām etdi ḡumār-ı ḡamla verdi der-i ser
 Ḳekdiḡim bezm-i mükāfatında hep nūş-ı şereng
 Kāfile-sālār-ı' aşḡım şanma feryād u ceres
 Āh-ı pür-nālemdir ol şaf-beste mānend-i küleng
 Bir kemān-ebrü-āsā ḡilesin ḡekdirmede
 Eyledi bu sine-i pür-dāḡım amāc-ı hadeng
 Ey felek ḡayrı cefādan daḡı vazḡeḡmez misiñ
 Ektiḡiñ toḡmu fesādı āḡıbet biḡmez misiñ

II

Bunca feryād eyledim bir kerrecik dād etmediñ
 Ḳün ḡarāb olmuş dil-i vīrānem ābād etmediñ

Dīde-giryān sīne-sūzān şīven etdiñ meskenim
 Hiç güler yüz gösterip ‘ālemde dil-şād etmediñ
 Gāh tār-ı zülfe beste geh ğam-ı ālāma bend
 Bu dil-i maḥzūnum aşla gamdan āzād etmediñ
 Etmede bāĝ-ı ümīdimde virān bād-ı ḥazān
 Nā‘il-i āĝūşa vaşl şad etmediñ
 Başına çal varsa ihsāniñ eger çarḥ-ı denī
 Neyleyim ey sülfe-perver telḥ-kām etdiñ beni

III

31b Yārdan mehcūr oldum ben umarken vuşlatı
 Kıldı āmāl-i kenārımda ḥayāl-i firḳati
 Devlet-i dārā-yı dünyāya verilmezken vaṭan
 Bekledir bī-iḥtiyār zālīm diyār-ı gurbeti
 Az olur bed-rūzun ‘ömrü deyü söylerler meşel
 Āh usandım ğayrı bitmez mi zamān-ı nikbeti
 Pest olur ehl-i diliñ ḳadr-i ḳatı nādana
 Dehr ancak kendüye mānende eyler himmeti
 Bilirem yok vaz‘ -ı nā-hem-vārında aşla sebād
 Dergehinde ḳabz bulmuş kimdir ey sūfle nihād

IV

Dāmen-i şubḥun gibi baĝrımı hūn etdiñ felek
 Dīde-i giryānımı mānend-i ceyhūn etdiñ felek
 Sāĝar-ı ser-şār-ı zehr-i ğamla memlū eylediñ
 Şişe-i iḳbāl-i bezmim ser-nigūn etdiñ felek
 Baḥt-ı varūn tāli‘ im dūn ḥāṭırım dā‘ im şikest
 Ceng-i ā‘ dāda girībānım zebūn etdiñ felek
 Meskenim dār-ı şifādır miḥnet-i ālām ile
 Dil-i şeydām bend-i zincīr-i cūnūn etdiñ felek
 Sūfra-i sūfle nihādiñda seniñ nān olmasın
 Ḥāne-i virāniña hiç kimse mihmān olmasın

V

Cāzibā tut kūşe-i dāmān-ı pīriñ ḳavī
 Ḥāl-i müşkil-ter olur olmaz himmet-i mānevī
 Āsitānına yüzüñ sür erişir imdādiña
 Nūr-ı ḳudsi aḳdesi rūḥ-ı Cenāb-ı Mevlevī
 Et hūmā-yı ḳabz lūtfuñla derūnum tā-be-yer
 Bende-i deryūze-i dergāhiñim destim tehī
 Hamdulī‘ İllah zerre yokdur i‘ tiḳādımda ḥalel
 Nice bir geşt eyleyem üftān-ı ḥizān serseri
 Āteşi peygüle-i hicrānda sūzān eyleme
 Ḳalb-i pür-süz efgenim mānend-i büryān eyleme

VI

32a Nice bir hem-dem olam bu ğam-ı ālāmla ben
 Bari ser-mest olayım bāde-i gül-fāmla ben
 Mey-i maḥbūb-ı şafādan geçemem zevķim odur
 Sevemem zāhid-i huşk-ı ter ibrāmla ben
 Olalı zūlf-i siyeh-kāriña vā-beste gönül
 Rūz-ı rūşen-i fer fark eyleyemem şāmla ben
 Neş'esin añlayamam vermez ise nuķl-ı lebin
 Nūş-ı cām etsem eger dīde-i bādāmla ben
 Cāzibā bülbül-i nālendesı olsam n'aceb
 Hār-ı cevri sitemi serv-i gül-endāmla ben

3

TERKİB-BEND

17b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

I

Mest-i nāzım sākī-yi bezm-i cihān-ārā mısın
 Bā' iş-i feyzi medārı neş'e-i şahbā mısın
 Şahbāzım evc-i istignāda bir 'anķa mısın
 Bilmem ey cān tair-i ķuds-i felek peymā mısın
 Şeker her bir sözüñ sen tūti-yi gūyā mısın
 Şahn-ı gülşende 'aceb bir serv-i dil-ārā mısın
 Nıgehi bāğ-ı midḥat ğonca-i rānā mısın
 Mucib-i taḥrik-i 'aşķ bülbül-i şeydā mısın
 Mürde-i dil ihyā eden 'İsı-yi rūḥ-efzā mısın
 Sıne-i Tūr-ı tecellīde 'aceb Musā mısın
 Kimse bilmez gizli sır var sende ey rūḥ-ı revān
 Cümle 'ālem heb seniñ meftūnuñ ey maḥbūb-ı cān

II

18a Oldu sīnem şerḥa şerḥa dāğ-ı dil pür ārzū
 Vādı-yi 'aşķında dā'im etmedeyim cüst u cū
 Eylerim ey büt seniñ pāyıña dā'im ser-fürū
 Olmadım mir'āt-ı hüsnüne bir kez rü-be-rü
 Bir ayağ üzre ķalıp ortada mānend-i sebū
 Gerdiş-i cām-ı felek-peymāyım ol gūne nirū
 Hār-ı cevriñle neler çekdiğimi görsün deyu
 Gülşen-i hicriñde cānā etmedeyim güftü gū
 Şemme-i cāna eger zūlfüñden ermez ise bū
 Macerā-yı 'aşķıñı tā ḥaşrecek ķalsın geru

Da' vā-yı lāf-ı muḥabbetde gönül gūyāndır
 Āteş-i 'aşkıñ ile hem sīnesi sūzāndır

III

Nev-nihālim 'işve sāzım 'ālem-ipür şūr edeñ
 Şīvede āh-ı dil-i 'uşşākıñ ile şūr edeñ
 Hem ḥarīm-i bezm-i ḥāşıñdan dil-i mehcūr edeñ
 Fikr ü milletden ḥayālim dāḥi cāna dūr edeñ
 Dā'imā aġyāra qarşı ḥāḫırım meksūr edeñ
 Umarım luḫfuñla birgün bendeñi ma'mūr edeñ
 Tār-ı zūlfuñ çeşm-i 'uşşāka şeb-i deycūr edeñ
 Rūz u rüşen-rūyla aġyārlara mesrūr edeñ
 Ey cefā-cū cevriñe meftūnuñu mecbūr edeñ
 Vuşlatı ikbālīñle ġayrıyı maġrūr edeñ
 Sākiyā bir cām dök ol āh-ı āteş-i dādıma
 Ḥāşılı pā-māl-i ġam oldum yetiş imdādıma

IV

Saña meftūn olduğum günden beri ey nāzenīn
 Gam yutıp ḫan aġlamakda dā'imā ḫalb-i ḫazīn
 Lālezār-ı sīne-i pūr dāġımı görseñ hemin
 Fehm edersieñ sevdiğim bir saḫa-yi gül-gūn zemīn
 Ceyş-i şāz-ı vuşlatıñ olmaz ise cānā mu' iñ
 Kal'a-yı ġam-veş olur mu cāna bir hışn-ı ḫasīn
 Rāh-ı 'aşkıñda dil-i pūr- hūnumu şanma mehīn
 Ḥāk-i pāyiñ etme beyhūde yere çin çin
 Bakma 'uşşāka begim manend-i 'aks-i dūr-bīn
 Çün raşad-bīn-i nigāhıñla amān eyle yaḫīn
 Ḳalmadı şabr-ı tahammül bende artık firḫate
 Luḫfuña şāyeste ḫıl irgūr vāy-ı vuşlata

V

Āsmān āhımla giydi cāme-i reng-i kebūd
 Āteş-i hicrānıma yandı zemīn oldu cūrūd
 Şāhid-i maḫşūdum āġuş-ı ḫayālimde çisūd
 Dā'imā tahrīk-i bāl āteş-i hicrāna nūmūd
 Āh-ı servim sīne-i bī-ġineden etdi vūrūd
 Ḳaḫre-i seylān eşkim her biri bir cūy-ı vūrūd
 Dil-i ḫabīd da' vā-yı hicrānla eyler sūrūd
 Ḳaşid-i müjġānlar kelime-i ihlākime olsun şuhūd
 Şāniña lāyık degildir dil-berā bunca 'inūd
 Cāziba aġyāra nisbet sīneñi eyle ġuşūd
 Bari olsun nazāra cānı anıñ sūzān-ı şevk
 Şem'a-veş bezm-i muḥabbetde hemān giryān-ı şevk

4

MERSİYE-İ HAZRET-İ İMÂM HÂSAN VE HAZRET-İ İMÂM HÜSEYİN
RADİYALLAHU ANHÜMÂ

116b *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

I

Eyledi icrâ felek kalb-i merkûz kînesin
Etdi bu 'aşr-ı muharrem âdın dirînesin
Kıldı mihr ü mâh küsûf biz neyleriz pervînesin
'İyd-ı nev-rûzunu hem istemeyiz azînesin
Dâğ-ı pür-dâğ eylesin 'uşşâk olanlar sînesin
Çaralar giysin felek göstermesin âyînesin

II

Sâğar-ı mînâ-yı ser-şâr-ı neşâf çarh-ı devrân
Etmesin gerdiş bir ayak üzre olsun yeter
Giceler giysin çaralar gündüz olsun târ-gün
Şem'-i meclis-i gîrye etsin âh dil olsun füzûn
Dâğ-ı pür-dâğ eylesin 'uşşâk olanlar sînesin
Çaralar giysin felek göstermesin âyînesin

III

Mâtemdir siyeh-püş olmasın mı 'aşıkân
Dîde-i 'uşşâqdan hûn-ı sirişk olsun revân
Dâğ-ı hasret-i dilde sîne çâk çâk olsun hemân
Âh lâle lerze-nâk olsun zemîn-i âsumân
Dâğ-ı pür-dâğ eylesin 'uşşâk olanlar sînesin
Çaralar giysün felek göstermesin âyînesin

IV

Kerbelânın ser-güzeştin yâd eden olmaz mı zâr
Ol imâmeyne ne zulm etdi o zâlim rûzigâr
Enderûn-ı ehl-i imân oldu mânend-i çenâr
Bende-i âli-âbâlar 'üd-ı hicrâna yanar
Dâğ-ı pür-dâğ eylesin 'uşşâk olanlar sînesin
Çaralar giysin felek göstermesin ayinesin

V

Neyledin de ey çerh-i bî-dâd sitem-i mu'tad sen
Kâm üzre döndün ol nâ-kâm-ı Yezîdle sen bizden
Nüş-ı zehr-âb-ı şehâdet etdi devrinde Hâsan
Kerbelâ deştinde Hüseyin oldu hûn-ı âteşinden

Dāğ-ı pür-dāğ eylesin ‘ uşşāk olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin ayīnesīn

VI

117a Dilerim Őimden gerü an asın ol cū-yı murād
 Etmedi bir Őuyuyla ol Resūlullāhı Őād
 İster ābād olsun ister olmasın kevn-i fesād
 La‘ net olsun Şad hezār ey Yezīd bed-nihād
 Dāğ-ı pür-dāğ eylesin ‘ uşşāk olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesīn

VII

Edeli kevn-i fesādı sān‘ i-i Şun‘ -ı İlāh
 GörmemiŐdir dīdeler ol gün gibi rüz-ı siyāh
 Ebr-i zulmet ire ıldı ol iki mihr ile māh
 Cān taammūl eylemez geldikde yā da ol dem āh
 Dāğ-ı pür-dāğ eylesin ‘ uşşāk olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesīn

VIII

Mefhār-ı āli-‘ ābādır ol Hāsan ile Hūseyin
 Ehl-i Sūnnet vel-cemā‘ at ire bunlar rükn-i dīn
 Ol esās-ı dīni hedm etdiñ yezīd-i pür-mihin
 Şad hezārān lā‘ net olsun cāniña Hādan hemīn
 Dāğ-ı pür-dāğ eylesin ‘ uşşāk olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesīn

IX

Ey alālet pīŐe a‘ vān Yezīd-i nā-mūrād
 Neylediñ ey alta-bān mervān-ı ibni fād
 Etmediñ ‘ āli-i ābā-yı rükn-i dine inıyād
 Teşne ıtdi Kerbelā deştinde ol pāk-nijād
 Dāğ-ı pür-dāğ eylesin ‘ uşşāk olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesīn

X

Etdiler bu günde ol Őāh-ı Őehīdānı Őehīd
 Bir gürūh ehl-i Őekāvet pīŐe a‘ v ān -ı yezīd
 Ey Őerr-i hārīci ibn-i ziyād mel‘ ūn-ı anīd
 Etmediñ Āl-i Resūle hūrmet ey ‘ amr-ı pelīd
 Dāğ-ı pür-dāğ eylesin ‘ uşşāk olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesīn

XI

Dīdeler Şāh-ı Hüseyniñ ‘aşkına an alasın
 Dā’i dönsün sīnem sīnhara büryān alasın
 Ateşe yansın gülistān hezerān alasın
 Yazı tā şubhācek şem’ -i şebistān alasın
 Dā-ı pür-dā eylesin ‘uşşā olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesin

XII

Şad hezārān la‘net olsun ol Yezīdin cānına
 Āl-i evlād-ı Resūlūñ girdi zālīm anına
 117b Ümmetin cem’ edecek mabūb-ı Hā dīvānına
 Bilmem ol mel’ūn ne yüzle varacaktır yanına
 Dā-ı pür-dā eylesin ‘uşşā olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesin

XIII

Ol Hāsan ile Hüseyn ceddi Hābīb-i kibriyā
 Māderī Fāıma-i Zehrā ki bint-i Muştafā
 Vālid-i sākī-yi Kevşer ol ‘Aliyyū’ l-Murtażā
 Bilmedin mi yosa ey mel’ūn Yezīd-i bī-hayā
 Dā-ı pür-dā eylesin ‘uşşā olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesin

XIV

Āteş-i ayret derūnum dā-ı hicrānım eyledi
 Rūz-ı dehşet eşkimi hūn çeşm-i giryān eyledi
 Āh ol addār-ı çer cevri-i ferevān eyledi
 Bu şena‘āte cesāret kavm-i Süfyān eyledi
 Dā-ı pür-dā eylesin ‘uşşā olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesin

XV

Şāh-ı ilīm-i kerāmetdir Hāsan ile Hüseyn
 Matla’ -ı nūr hüviyetdir Hāsan ile Hüseyn
 Mefhār-ı ā’ li Risāletdir Hāsan ile Hüseyn
 Gevher-i kān-i şefā’ atdır Hāsan ile Hüseyn
 Dā-ı pür-dā eylesin ‘uşşā olanlar sīnesin
 aralar giysin felek göstermesin āyīnesin

XVI

Ey sipihr-i bī-vefā beyhūde dönme serserī
 Neylediñ addār ol iki mihrde enverī
 Evliyāniñ reh-berī hayl-i şehīd-ser-askerī
 Ğurretü’ l-‘ayn-ı Cenāb-ı Hāzret-i Peygām-berī

Dāğ-ı pür-dāğ eylesin ‘ uşşāk olanlar sīnesin
 Qaralar giysin felek göstermesin āyīnesin

XVII

Dilerim oldukca ber-pā ol zemīn ile semā
 Benden olsun rūḥ-ı pākine selām ide duā
 Tā ezelden böyle yazmış añı kitāb-ı kazā
 Faşl olunmaz ḥaşre kaldı Cāzibā bu macerā
 Dāğ-ı pür-dāğ eylesin ‘ uşşāk olanlar sīnesin
 Qaralar giysin felek göstermesin āyīnesin

5

13b *Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün*

I

Ḥadeng-i cevrine etdi felek nişāne bizi
 Çekip o yāy-ı miḥne döndürdü kemāna bizi
 Çü tīr-i şat vaṭandan atıp yabāna bizi
 Geh hısn-ı ka‘ la-yı gāmda koyup bigāne bizi
 Cefā için mi getirdin felek cihāna bizi
 Daḥi ne günlere şaklan ola zamāne bizi

II

O māh-pārecigim on beşine yetdikce
 Qudūm-i nāzile bāğ-ı müşerref etdikce
 Niyāz-ı nāle-i dil-sūzum işitdikce
 O serv-i nāz-ı çemen ser-keş oldu gitdikce
 Cefā için mi getirdin felek cihāna bizi
 Daḥi ne günlere şaklan ola zamāne bizi

III

Kemend-i zūlfüne ḥalka be-gūş olmuşken
 Zücāc-ı dil ne revā taşa çalma etme şiken
 Şafānı sürmede aḡyār cefānı çekmede ben
 Be-hey ḥarāb olası cāna yetdi ḡayr miḥen
 Cefā için mi getirdin felek cihāna bizi
 Daḥi ne günlere şaklan ola zamāne bizi

IV

Vişāl-i gülşen için bülbül edip nālān
 Ki ḥār-ı cevr ile āḥir-i gülbün etdi ḥazān
 Ḥarīm-i şem‘ ine pervāne edip suzān
 Halāş bulmadı çāre ḥusūfdan meh-i tābān

Cefâ için mi getirdin felek cihâna bizi
Dağı ne günlere şaklan ola zamâne bizi

V

Felek dedikleri ğaddâr edeli tâki güzer
Şafâ-yı mihr-i vefâ görmemiştir ehl-i beşer
Bu dâr-ı mihnete Câzib gelen elemle gider
Buna ‘ömr mü dedim olsa biñ yıl ömrüm eger
Cefâ için mi getirdin felek cihâna bizi
Dağı ne günlere saklan ola zamâne bizi

6

GAZEL-İ PERTEV TAHMÎS-İ FAĞİR

7a *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

I

Dem urur gülbânk-i vahdetden hemân şehnâz-ı ney
Evc-i sitignâda eyler dâ‘imâ pervâz-ı ney
‘Arş-ı a‘lâya su‘ûd etse n‘ola âvâz-ı ney
Hazret-i Şems ola çünkim ‘âşık ser-bâz-ı ney
Gün gibi olmaz mı zâhir şu‘le-i mümtâz-ı ney

II

Bülbül-i bâğ-ı muhabbet hûn-ı eşkdir jâlesi
Gonca-i hâmüş hayretdir mey-i cevâlesi
Bağr-i istirâkdır gūyâ ser-â-pâ vâlesi
Âteş-endâz-ı neyistân-ı cihândır nâlesi
Sûziş efzâ oldu her bir sâza sūz u sâz-ı ney

III

Güş-ı cāna her demi gūyâ lisān-ı ‘aşkıdır
Dâğ-ı cism dağı ifşâ-yı nihān-ı ‘aşkıdır
Maħmil-i irşâda kim kārübān-ı ‘aşkıdır
Rast yoldan reh-nümā-yı rehzādan-ı ‘aşkıdır
Bir nefes ile irer encāmına āğāz-ı ney

IV

Râz-ı ‘aşkıdan ‘âlem-i nîstide urur idi dem
Nice ol başmış ol çāh-ı muhabbetde kadem
Halk olunmazdan kaddem bu cihān-ı pür ü müjem
Levhâ nāmın harf-i nūn u yâ ile yazmış kalem
Sîn-i Yāsinden kinâyetdir bakılsa rāz-ı ney”

V

Ger haķıķatde dilerseñ haşr-ı ecsām-ı semā^ç
 Eyle āyīne-i Celāleddīn Rūmī istimā^ç
 Māsivā-yı teng-nāy-ı cismine eyler vedā^ç
 Mevleviler el urup ķalkdıķda eşnā-yı sema^ç
 Sūr-ı İsrāfile beñzer nāle-i mümtāz-ı ney”

VI

Nā^ç mesinden sūz-nāk olmuşsa da haķ-ı cihān
 Varınca biñ nūkte-i ser-beste-i sırr-ı nihān
 Rāz-ı ‘aşķ-ı nāy Cazīb kāl ile olmaz beyān
 Dem ganīmet sırrın eyle her demī Pertev ‘ayān
 Kim cenāb-ı ķutb-ı Nāyi’den olan dem-sāz-ı ney

7

TAZMİN-İ BEYT-İ HĀFİZ

14a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

I

Tāli‘ -i bed-hādan etdi elem-keşlik zuhūr
 Dīdeme girmez idi tā-be-seher hāb-ı huzūr
 Hūzn ile cān dil-i zārımdan etmiş iken fütūr
 Tā ki bu beyt-i dil-ārā hātıra etdi huţūr
 Yūsuf kem-geşte bāz āyed be-Ken‘ an-ı gām me-hōr
 ulbe-i aĥzān şevēd rūzī gül-sitān gam me-hōr

II

Kimseden ümīd istimdād niyāz etme şaķın
 Būlbūl-āsā gül-sitāna keşf-i rāz etme şaķın
 Şem‘ e çün pervāne-vār sūz-ı güdāz etme şaķın
 Hālīñi hoş gör dehāñiñ şevke-bāz etme şaķın
 Yūsuf kem-küşte bāz āyed be-Ken‘ an-ı gām me-hōr
 ulbe-i aĥzān şevēd rūzī gülsitān gam me-hōr

III

Ey göñül ķan aĥlayıp hūzn ile gel etme keder
 Çāk çāk etseñde sīnen eylemez hiç kār-ger
 Başa yazılan gelir her ne ise hūkm-i ķader
 Evveli düş-vār olan iş āhiri asān geçer
 Yūsuf kem-küşte bāz āyed be-Ken‘ an-ı gām me-hōr
 ulbe-i aĥzān şevēd rūzī gülsitān gam me-hōr

IV

Bî-kuşûr mudur bu işden kim Hudâ a' lâmdır
 İftirâ-yı maḥz-ı a' dâdır kûrı evhâmdır
 Tenk eden başıma gör ne baht-ı nâ-fer-câmdır
 Devr-i gerdündür bu daḥî tîz geçer eyyâmdır
 Yûsuf kem-küşte bâz âyed be-Ken' an-ı gâḡ me-ḥôr
 Kûlbe-i aḥzân şevved rûzî gülsitân gam me-ḥôr

V

Ḥazret-i Sultân Semâ' iyye ezelden bendeyim
 Hamdüli' İlah dergeh-i vâlâ-sına efkendeyim
 Pür kuşûrum mücrimim işyânla şermendeyim
 Âsitân-ı lütfuna der rûze-i nâlendeyim
 Yûsuf kem-küşte bâz âyed be-Ken' an-ı gâḡ me-ḥôr
 Kûlbe-i aḥzân şevved rûzî gülsitân gam me-ḥôr

VI

Kim teselli baḥş eder Câzib velî nâ-şadıma
 Kimse rahm-ı şefkat etmez nâle'-i feryâdıma
 Kimseden gelmez inâyet lütf-ı iḥsân yâdıma
 Ḥazret-i Sultân Semâ' i erişir imdâdıma
 Yûsuf kem-küşte bâz âyed be-Ken' an-ı gâḡ me-ḥôr
 Kûlbe-i aḥzân şevved rûzî gülsitân gam me-ḥôr

8

TAZMİN-İ BEYT-İ ḤAZRET-İ ŞEYḤ ĞALİP

14a *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

I

Cenâb-ı pîr verdi saña bu dîvânı ' ünvânı
 Ki sensin fâtiḥ-i iklim-i ' aşkın şâh-ı devrânı
 Melâḥit zümresinin başına tenk etdi İrânı
 Görüp şâh-ı ' acem ḥayretde kaldı bunca bürhânı
 Yetiş ey seyf-i meslû-yi tarîkat şîr-i Yezdânî
 Erenler pişvâsı Ḥazret-i Sultân-ı Dîvânî

II

Ki sensin hem rumûz-ı vâkıf-ı esrâr-ı Mevlânâ
 ' Acep mi olsa dergâhında cârûb-keş dil-i-dânâ
 Tütubdur Şems-i zâtın pertev-i iklimi ser-tâ-pâ
 Seniñ bir çâker-i dirîniñ ol mâh-ı felek-pîrâ
 Yetiş ey seyf-i meslûl-i tarîkat şîr-i Yezdânî
 Erenler pişvâsı Ḥazret-i Sultân-ı Dîvânî

III

14b Vücūd-ı nāzeniniñ bā' iş-i feyz-i kerāmetdir
 Țarīk-i Mevlevīye cānib-i Hāqdan 'ināyetdir
 Rumūz-ı nuṭḡ-ı pākiñ kimyā-yı genc-i hikmetdir
 Ki dergāh-ı penāhın mücrime bāb-ı selāmetdir
 Yetiş ey seyf-i meslül-i Țarīkat şīr-i Yezdānī
 Erenler pişvāsı Hāzret-i Sulṭān-ı Dīvānī

IV

İki maḡlaş taḡallūs eylemiş biri Semā' idir
 Bu vecdī hayr u yet zātına dād-ı ilāhīdir
 Geh ḡahr-ı ḡahramānı mülhīde seyf-i külāhīdir
 Geh devrānı helāk-ı leşker-i 'acām-ı şāhīdir
 Yetiş ey seyf-i meslül-i Țarīkat-ı şīr-i Yezdānī
 Erenler pişvāsı Hāzret-i Sulṭān-ı Dīvānī

9

TAḤMĪS-İ MUȚARRAF-I GAZEL-İ HĀZRET-İ ŞEYḤ ĞĀLĪP

14b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

I

Tāb-ı ḡüsn-i çeşmimiz āteş-feşān olsun da gör
 Micmer-i üd-ı derūnum dūd-ı dumān olsun da gör
 Her şerer bir kevkeb-i afāḡ-ı cihān olsun da gör
 Şu'le-i āhım sūtunı āsmān olsun da gör
 Cennet-i ruḡsārını Dūzaḡ-nişān olsun da gör

II

La'1-ı 'aşḡa kuvvet-i ḡüftār-ı ḡāmūş nedir
 Baḡr-i 'aşḡın mūcib-i pūr mevce-i cūşı nedir
 Bezm-i cām cūr'a-ı hicrānı bī-cūşı nedir
 Māh-ı ḡüsn-i hāle-i ḡaṭṭın der-āḡūşı nedir
 Ḥayret-i vaşlıñla her mūyum zebān olsun da gör

III

Heb geçer zaḡm-ı niḡāh-ı ḡışmın ey nūr-ı başar
 Peyk-i āhım gitdi kūyuñdan gelip vermez ḡaber
 Kalmadı bu sīne-i bī-kīnede cüzī eser
 Çünki nābūda isābet eylemez aşlā zarar
 Za'f ile cismim hele gözden nihān olsun da gör

IV

Bāl-i ‘acziñ ferş-i rāh eyler talebde Cebre ’il
 Refref-i ma‘ nā erip tā Sidreye oldu delil
 Ateş-i nemrūd hicrān-ı sīne gülzār-ı halil
 Aşiyān-ı evc-i istignā daḡi gelir zelil
 Mürğ-ı dil anḡā-yı Ḳāf-ı lā mekān olsun da gör

V

Ḥāne perverd-i kemān-ı ebruvāndır gamzesi
 Fitne-sāz bā‘ iş-i āşüb-ı cāndır gamzesi
 Baḡa ne siḡr eyler o fettān cihāndır gamzesi
 Şīne-yi Cāzib de gerçi mihrībāndır gamzesi
 Gālibin göñlünde bir kez mihmān olsun da gör

10

TAḤMİS-İ ĞAZEL-İ ḤAZRET-İ ŞEYḤ ĞALİP

15a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

I

Gāh āsūde dilim gāh pür-āşüb fitenem
 Gāh ye’s ile melūlüm geh küfr ile şeynem
 Gāh peymāne şikestem geh tevbe şikenem
 Neye müncer ola ḡalim bu televvünle benem
 Dil peşimān-ı güneḡ-i tevbeye vermez dehenim

II

Bir zamān almaz iken aşla ser-i müyü dile
 Ḳıl ḡadar ḡatıra gelmezdi miyānide bile
 Dil kemer-veş dolaşıp ‘āḡıbet ol ince bele
 Bend bend olmadayım deşte-i tül-i emele
 Kāfiristān ser-i zülfün müdür yā vaḡanım

III

Sīnede açdı yine lāle-i pür dāğ-ı derün
 Pençe-i gamze girībān dilem oldu zebün
 Zülf-i Leylāsız günden güne oldum Mecnün
 Nev-bahār-ı ḡam-ı la‘l ile göñül gülbün-i ḡün
 Zikr-i fikrimde pey-ā-pey semenim yāsemenim

IV

Şalma zevrakçe-i āmāliñi aşla nehre
 Bād-ı şarşar gibi beyḡūde şarılma dehre
 Yaḡma pervāne çü bāl ü per nār-ı ḡahra
 Şem‘-i efsürdeye fānūsdan olmaz behre

Düş-1 cāna nice bir bār olacaqdır bedenim

V

Lāne-sāz oldu yine evc-i sitiğnāda o māh
 ‘ Acebā ermeye mi dāmenine pençe-i āh
 Cāme-i mātem-pūş etse daḥi baht kūtāh
 Çāre yok n‘ eyleyeyim dest-i irādet kūtāh
 Çekmeğe k̄ā ’il edem kendi elimle resenim

VI

Ser-i bī-hūşuma nisbetle ne ‘ ākıl ü meczūb
 Reh-i ‘ aşqda müjemin her biri mişl-i cārūb
 Üştür ü bār-1 gāmım şabr-1 cefāda Eyyūb
 Şīvenin şīveye tebdil ederdi Ya ‘ k̄ūb
 Görse āgūş-1 Zelihādaki beyt-i hūzüm

VII

Oldu pür-geşte-yi bāzār-1 cihān zevkle heb
 Bülbülān gülşen-i ‘ ālemde eder şevk-i tarab
 Rūhum var yoksa sūzumda acaba neyki sebeb
 Çārmīḥ-1 sitemi kayd-1 ‘ anāşır bu ‘ aceb
 Çārḥ-1 çārümde Mesihā gibi kadr-1 sūhanım

VIII

Dūd-1 āhım ne kadar olsa da sīnemde ‘ ayān
 Şerer-i āteşi firkatle derūnum sūzān
 Subḥ-1 vuşlatda ‘ aceb tīre-i bahtım ḥayrān
 Şeb-i hicrān ne belā kevkebim eyler pinhān
 Dīde-i bahtı remed-dīde eder pīrehenim

IX

15b Halk-1 ‘ ālem bize düşmān daḥi olsaydı umūm
 Hātır-1 ‘ āciziye gelmez idi zerre gumūm
 Cāzib eflāke başardım kademī hem-çü nūcūm
 Nāzımız çarḥa geçer derse eger Mürşīd-i Rūm
 Sen benimsin benim ey Gālib-i bī-çāre benim

11

TAHMĪS-İ ĞAZEL-İ ḤAZRET-İ ŐEYḤ ĞALĪP

15b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

I

Pādişāhı kişver-i cemdir gürüh-ı Mevlevî
 Zāhir ebr-i kaçredir yemdir gürüh-ı Mevlevî
 Rūh-ı Kuds ü ibn-i Meryemdir gürüh-ı Mevlevî
 Zāṭ-ı ‘aşka rūh-ı mülhemdir gürüh-ı Mevlevî
 Yā‘ nî sırrı devr-i ādemdir gürüh-ı Mevlevî

II

Bir de enfās-ı Mesihā bî- adīm olsa bile
 Zāṭ-ı Mevlānāyı ta‘ rife gelir mi hālle
 Degil gūş-ı cānla saña ne söyler ney hele
 Zindedir āfāk u enfūs-i feyż-i Mevlānāyla
 Kālb-i ādem cān-ı‘ ālemdir gürüh-ı Mevlevî

III

Mülk-i istiğnāda şāh-ı cem sipehdir cümlesi
 Dide-i ibretle kaç nūr-ı nigehtir cümlesi
 Künc-i lā-yüf nāya mālīk pādīşehdir cümlesi
 Faqr u fahra dāver-i şāhib-külehtir cümlesi
 Her tarīķ içre müsellemdir gürüh-ı Mevlevî

IV

Pertev-i envār-ı muhabbet mihr-i māhın tābişi
 ‘ Ālem-i kevn-i mekān devr-i semā‘ ın cünbüşi
 Nüh felek tenūra pūr-abdāl-ı ednā dervişi
 Āsumān-ı lā-tā‘ ayyündür makām-ı gerdişi
 İsm-i A‘ zamlā mükerrremdir gürüh-ı Mevlevî

V

Sem‘-i kālbe ile olunmaz mahrem-i hikmetleri
 Bî-zebān bî-nigū ferdâ-yı gam ünsiyetleri
 Keşret-i vahdet sarāy-ı ‘aşkda ādetleri
 ‘ Ālem-i şamt içredir germiyyet-i şöbetleri
 Gūyiyā nuṭķ-ı mücessemdir gürüh-ı Mevlevî

VI

Zātlarında mūndericdir hilm ü ‘ irfān u edeb
 Feḥm olur biñ ma‘ nā-yi esrār olunca beste leb
 Nüşā-i kübrā zāṭı ‘ ālem-i lāhūt heb
 Ayn-ı ma‘ nādır desem şüretleri olmaz ‘ aceb
 Her kaçademde vāķıf-ı demdir gürüh-ı Mevlevî

VII

Cānla başı fedā etmek bir iş mi rāhına
 Dervişimdir dir ise ger ben gibi güm-rāhına

Cāzibā etmem tenezzül dehre vü mihr ü mähın
 Һamdü li‘llah olmuşum çārüp-keş dergāhına
 Ğālib-i nāçize hem-demdir gürüh-ı Mevlevî

12

TAHMİS-İ ĞAZEL-İ HAZRET-İ ŞEYHİ ĞALİP

16a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

I

Taht-ı ‘aşka tāc-ı vaḥdetdir külāh-ı Mevlevî
 Şāh-ı nāza genc-i hikmetdir külāh-ı Mevlevî
 ‘Ālem-i ma‘nāda rifatdır külāh-ı Mevlevî
 Micmer-i ‘ūd-ı maḥabbetdir külāh-ı Mevlevî
 Devr-i gül-bāng-ı hüvviyetdir külāh-ı Mevlevî

II

Қadr-i şānda bilmez ise ğamı erbāb-ı riyā
 Hiç işābet ede mi her nazara ya bāl-ı hümā
 Keşf olur mu bi-üsr ol perde-i sırrı şafā
 Rūşenāyî baḥş-ı çeşm-i mū-şikāfān-ı fenā
 Sürmedān ehl-i diqqatdır külāh-ı Mevlevî

III

Ḥubb-i fi‘llah ile terk ediñ ‘āriflere
 Mā-sivāyı ‘ālemi bî-қayd olan ‘āriflere
 Ğayr-ı cisme Türk-i sāmāni olan ‘āriflere
 Kūşe-ğir-i hücre-i seyrān olan ‘āriflere
 Dür-bīn-i çeşm-i ibretdir külāh-ı Mevlevî

IV

Mest-i ‘aşka hrқа-i peşmīne seddār alıb
 Gülşen-i vaḥdet Serāy-i ‘ālem o bî-şekk verib
 Şaḥn-ı bostān-ı muḥabbet şemmesiyle buldu zīb
 Tāk-pirā-yı nihālistān cem‘ ü l-cem‘-i ğayb
 Ḥuşe-i engür-ı vaḥdetdir külāh-ı Mevlevî

V

Cānın isterse erişmek bî-tāb ger devlete
 Faḥr-ı Mevlānāyı key şükr et Cenāb-ı İzzete
 Pişvādır kıble-i ḥācāta sū-yı ‘ismete
 Şübḥa-i seyr ü sülük-ı rāhyān-ı ḥazrete
 Ser-nişān-ı bed‘ ü ğāyetdir külāh-ı Mevlevî

VI

Mekteb-i ʿirfān-ı Mevlānādan aldı sebağ
 Bir sūtün-ı nūr-ı vaḥdetdir cihān içre bağ
 Gül-istān-ı şemme ʿi feyz-i haḳīki mā-şadağ
 Ziver-i büstān-ı envār-ı tecelliyāt-ı Hağ
 Lāle-i bāğ-ı haḳīkatdır külāh-ı Mevlevī

VII

Bilmeyen peşmine büşiden ibāret zanneder
 Sāye-i emn-i emānı bī-celādet zanneder
 Ḳayd-ı inkār-ı ğabā-yı cisme şıklet zanneder
 Gerçi ihvān-ı zamāne pür-meşakḳat zanneder
 Çāh-ı Ken ʿān-ı selāmetdir külāh-ı Mevlevī

VIII

Ma ʿsivā ʿ-ı ʿālemi ḥüsn-i derūndan selb için
 Ka ʿbe-i maṭlūb-ı maḳsūd-ı ḥuzūra celb için
 Ḳibleğāh-ı ma ʿniye her dem ḥuzūr-ı ḳalb için
 Naḳş-ı mihrāb-ı ibādetdir külāh-ı Mevlevī

IX

Bir nişān-ı cān fedā Cāzib o rāh-ı ʿaşğda
 Nūr-ı seyf-i ḥaydarīdir mülk-i şāh-ı ʿaşğda
 Leşker-i nefis üzre Ğālib harbgāh-ı ʿaşğda
 Ṭop-ı ḳahr-endāz-ı himmetdir külāh-ı Mevlevī

13

TAZMİN-İ BEYT-İ ŞĀ ʿİB

17a *Fā ʿilātün fā ʿilātün fā ʿilātün fā ʿilün*

I

Ey dil-i rüsvā-yı ʿālem bī-şekīb ü bī-nevā
 Āh-ı ḥasretle nice bir cāna bu cevır ü ezā
 Her belāya ḳıl taḥammül her ḳazāya ver rızā
 Maṭlabıñ ḥāşıl eder bir gün Cenāb-ı Kibriyā
 Pertev-i ikbāl murād-ı dil feriş idbārḥā
 Yek dü ḥaṭve bazār-ı fitne ber-dehed ü sâ bera

II

Ey göñül mānend-i zenbūr iñle Allah gafūr
 Kendiñi etme telef beyhüde olma ğam-me-ḥor

Āteş-i hicrāna yaqdıñ yaqma mānend-i buhūr
 Ne çekerseñ Hāzret-i Hāqdan bilip eyle şabūr
 Pertev-i ikbāl murād-ı dil feriş idbārḥā
 Yek dü ḥaṭve bazār-ı fitne ber-dehed ü sâ bera

III

Sīneñi çāk eyleyip qan ağla dil Ya‘ kûb gibi
 Hāzrete yalvar yüzüñ sür yerlere cārüb gibi
 Şabır kıl derd-i cefāya Hāzret-i Eyyüb gibi
 Tağlara düşme zeni dünyā için meczüb gibi
 Pertev-i ikbāl murād-ı dil feriş idbārḥā
 Yek dü ḥaṭve bazār-ı fitne ber-dehed ü sâ bera

IV

17b Kūy-ı maqşūda erişmekse murād manend-i tīr
 Çile yāy-ı felek çekmeksizin olmaz pezīr
 Şabr eyle her iş biter esās olur emr-i ‘asīr
 Hāzret-i Allah şabırlı kulumu etmez ḥaḳīr
 Pertev-i ikbāl murād-ı dil feriş idbārḥā
 Yek dü ḥaṭve bazār-ı fitne bir dehr ü sabera

V

Dime dönmez mi murādım üzre ol çarḥ-ı ‘anīd
 Necm-i ikbālīm nahvestine ‘aceb olmaz sa‘īd
 Pertev-i ḥurşīd-i āmālīm niçin olmaz bedīd
 Sabr eyle bir düş olur bir gün ukālā-yı ümīd
 Pertev-i ikbāl murād-ı dil feriş idbārḥā
 Yek dü ḥaṭve bazār-ı fitne ber-dehed ü sâ bera

VI

‘Aksine dönsün dolaşsın bir zamān ol çarḥ-ı kec
 Ben şitāb etmem cihān olsa bile çün herc ü merc
 Olur ziyāde göñül sen dāḥi etme lev-m-i lec
 Pertev-i ikbāl murād-ı dil feriş idbārḥā
 Yek dü ḥaṭve bazār-ı fitne ber-dehed ü sâ bera
 Çün buyurmuşdur Resūl el-ḳabr-i miftāḥ‘ül-ferec

VII

Şabr kun Cāzib çi başed ez-Hudā zi-ân nīk ü bed
 Çünkü fermüde-i Cenāb Hāzret-i Hayyü‘ s-şamed
 Der-kelemeş inne me‘al-usri ki besriş buved
 Şā‘ib-i āgāh dil-i zeyn-i beyt çün dem mi-zened
 Pertev-i ikbāl murād-ı dil feriş idbārḥā

Yek dü haṭve bazār-ı fitne bir dehr ü sabera

14

TAHMİS-İ GAZELİ NÂBİ

58a *Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ilün*

I

Dide-i giryān olalım mäh-ı muharremcesine
SİNEMİZ ÇAK edelim ' aşık-ı pür-gamçesine
Terk edip döşt-ı sāmānını edhemcesine
Dökelim biz gözümüz yaşını şebnemcesine
Hünerler eylesin āfet-i dil hürremcesine

II

58b Kārdır pīş ede gör söyleme ğayre rāziñ
Girmeye gūşuna bed-ḥāh u ğammāziñ
Şoñra tuysun hele ol nāle vü āh-ı sāziñ
Girelim bāğ-ı vişāline o serv-i nāziñ
Şaḥn-ı Firdevs edelim mesken-i ademcesine

III

Her zamān böyle cefā etme o māhiñ kārı
Buña tākat mı gelir çekmege āh-ı zārı
Söyleyem görür isem māderine dil-dārı
Zaḥm-ı hicrānını çok çekdik o şūḥuñ bārı
Bir zamān da şaralım sīneye merhemcesine

IV

Buldum ol şūḥ u dāğ eyledim ' ıyd-gehde
Ba' zı yārān da gördüm hele neyse rehde
Niyet-i ḥāliş ile biz boḥcasına mehde
' Azmimiz Kā' be-i der devlet-i şāhenşehde
Şimdiden nūş edelim şuları zemzemcesine

V

Cümle fermān-ı ber-iḳlīm ola ḥaḳāniñ
Şemsden berter ola ' āleme nām u şāniñ
Cāzib-i efgende-i bī-çāre du' ā-yı ḥāniñ
Nābiyā Ḥāzret-i ḥaḳ pādişehi devrāniñ
Ede ' ömrünü füzün İsa-yi ḥarimcesine

15

TAHMİS-İ DİL-İ MÜŞTAK

65b *Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün*

I

Şem' -i hürremi vaşla pervâne eden sensiñ
 Genc-i dür-i esrâra vîrâne eden sensiñ
 Şad-pâre dil-i zârım çün şâne eden sensiñ
 'Aşkıñla beni cânâ dîvâne eden sensin
 Câm-ı mey-i vahdetle mestâne eden sensiñ

II

Ser-nâme-i maḫhûrum şâyân-ı cevâb eyle
 Peygüle-i 'aşkıñda baḡrımı kebâb eyle
 66a Peymâne-i endişem mânend-i ḫabâb eyle
 İşret-gehiñ olmuşdur gül-nüş-ı şarâb eyle
 Dil-ḫânesin ey dil-ber meyḫâne eden sensiñ

III

Nezzâre-i' âlemden gâhice nihân oldum
 Ḥayret zede-i 'aşkıñ bî-nuḫ-ı zebân oldum
 Geh-mest-i ḫamûşum geh pür gûy-ı dehân oldum
 Sevdâ-yı muḫabbetle rûsvâ-yı cihân oldum
 Mecnûn gibi dillerde destân eden sensiñ

IV

Câzib gibi ser-mestden kesme ayaḡın sâkî
 Kalmaz bu bezm böyle çün kim olamaz bâkî
 Sîpâh-ı cihân-bînem geşt etmede çar-tâkî
 Müştâk-ı cemâline biz devr eyleriz âfâkî
 Şahrâyı taḫayyülde bîgâne eden sensiñ

16

TAHMİS-İ ĞAZEL VAFİ EFENDİ ḤAZRETLERİ

71b *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

I

Ḥubb-ı dünyâdan geçip endühdan âzâde ol
 Şâhid-i maṭlûb-ı ma' nâ eylemez şirket ḫabûl
 Hicr-i çâh-ı 'âlem-i iḫbâl için olma melûl
 Ey göñül fikr-i hevâyı terk edip Allah bul
 'Âşık-ı billah ola gör bulasın Ḥaḫḫa duḡul

II

Ziynet-i rüy-yı ‘arūş-ı rūzigārla neş’e ver
 ‘Akıbet birgün dem-i firqat gelir ey çeşm-i ter
 Şimdiden ol çāre-sāz-ı girye-i vaqt-i seher
 Nice gündür dehr-i dūnuñ ardına düşdüñ yeter
 Ğayrı terk edip olan ‘ind-i Mevlāda kabūl

III

Hırka-i peşmīn pür-düş eyleyüb seyyāh olan
 Tekye-yi şıdķ-ı şafā içre fenā fi‘llah olan
 Bende-yi çār u bekşi dergāh-ı ehlullah olan
 Bu fenāya aldanur mu‘ārif-i billah olan
 Bir yola almaz cihānıñ zevķini ehl-i ‘uķūl

IV

Bezm-i devrānında sākī çekdiğim birden ayak
 Şimdi ol peymāne-i dilde şarāb-ı iftirāk
 Dīde-i pür-intizārım oldu mānend-i şafaķ
 ‘Ālemiñ mülk-i bekāsı var mı inşāf eyle baķ
 Bulmadı şāh-gedā heb geldi gitdi bī-vuşūl

V

Cāzibā var mekteb-i ‘irfāndan öğren edeb
 Nuţķ-ı bī-savtıyla yanar dā‘imā ol beste leb
 Yandığım kendi kuşūrum āteş-i hicrāna heb
 Haķ yolunda şıdķ ile Vāfi çalış sen rüz-ı şeb
 İstikāmetle bulunur Hażret-i Allaha yol

IV

72a Tālib-i rāh-ı Hudā içre müsellemdir bu söz
 Mürde-i derde dem-i İsi-yi Meryemdir bu söz
 Ya‘nī terkle ‘aşķa rūh-ı mülhemdir bu söz
 ‘Ayn-i ma‘nā Cāzibā nuţķ-ı mücessemdir bu söz
 Eylemiş Cibril ma‘nā-yı kalb-i vāfidin nüzūl

17

MUHAMMES

72a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

I

‘Adem ol ādem gibi ey merdüm-i şāhib-‘uķūl
 Sāha-i evhāmda geşt eyle mānend-i ğufūl

Etmesin mir'āt-ı albe nefis ü sivāsın ulül
Rāh-ı 'aş-ı mürşid-i āgāhdan cüyende ol
Bi-nikāb dergāh-ı aa etmek istersen duul

II

'Ālem-i lāhutdan düřdüñ bu dām-ı kej-beste
Dāne-i çin-i irmen-i 'ömrüm sībdır minete
Yār-ı çār-mı-ı sitemde rābet etsem 'uzlete
Çün duul etmek muarrerdir sarāy-ı vadete
Mā' il-i nefis-i hevā dil bendimi etmez abul

III

Levha-i dünyā iken mānende-yi naş bir āb
Şu' le-i şemşir-i ibāl geçmede mişl-i şihāb
Mav olur ne ubbe-i eflā bir gün çün abāb
Teşne-i dünyāya sīr-āb eylemez cū-yı serāb
Āb-ı avz-ı Kevser-i ma' nāya olmazsa vüşul

IV

Etme nice dīde-i giryāndan eşk-i nişār
Kim nihāl-i ravza-i ümīd olmaz meyve-dār
Ber urur mı sāa-i dilde 'aceb dīdār-ı yār
Yanmayan şem'-i arīm-i ırmene pervāne-var
Zulmet-i tār-ı şeb-i hicrānda alır melul

V

Ey vücūd-ı zevra-ı ar-āb-ı tūfān-ı belā
Bād-bān-ı firatı ilāşın eyle uşā
Lenger-endāz muabbet-i bar-i amda Cāzibā
Şurta-i bād-ı emel bir gün eşer senden yaña
Bu belā-yı gird-badı her zamān etmez nüzul

18

GAZEL-İ ĀRİF BEG EFENDİ TAMİS-İ 'ĀCİZ

119b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

I

Süzüp çeşmiñ 'aceb ser-mest-i nāzım nahvet etmişdir
Ayağı oltuğunda tar olunmaz külfet etmişdir
Bu şeb aғыār ile hem-bezm-i germ-i ülfet etmişdir
Leb-i mey-günü yāriñ nüş-ı cām-ı 'işret etmişdir

Şoruldukca anun çün keşf-i rāz-ı haclet etmişdir

II

Demîde tarz-ı āhū olmuş iki çeşm-i mestāne
 Düşe mi sāyesi hem-pā daħi olmaz beyābāne
 Çekilmiş nazra-ı ‘uşşākdan şām-ı garībāna
 ‘İzām-ı va‘de-i vahşet iken ol çeşm-i bî-gāne
 Nigāh-ı şūh-ı ferdimle ‘aceb o nisbet etmişdir

III

Arağ-rîz-i hicāb oldu gelince ‘ālem-i ābā
 Hayāt-ı cāvidānı kıldı ihsān şeyh u şāya
 Dem-i İsā-veş ihyā-bahş oldu nice bî-tāba
 Mîşāl-i rūh olur hiffetle cism-i bezm-i ahhāba
 Meyānı ol fitnede kimle tarḥ-ı külfet etmişdir

IV

Şünühāt-ı vücūduñ etmeden çār-rükn ü evtād
 Dekāyık kişverinde edemezsek da‘va-yı eşhād
 Bu sırr-ı mübhemiñ mebhūdıdır fi‘l-cümle mevcūdād
 Dökülür çeşm-i sîretle ḥaḳāyık-bin-i maşnūāt
 O kim āyînesi meşgūl-i ḥüsn-i şüret etmişdir

V

Çemen-zār-ı muḥabbetde nihāl-i gönca-i ra‘nā
 Mîşāl-i kām-et-i serv-i revānlar eyleyip peydā
 Bahā-yı ḥüsnine bülbül-veş ‘ālemler olur güyā
 Füyûzāt-ı bahār-ı şun‘ ile ḥallāğ-ı bî-hemtā
 Gül-i ruhsāra ḥaṭṭ-ı rengi müşk-i nükhet etmiştir

VI

Bilin aḳkām-ı sabādan bu ne çarḥ-ı vārūnda
 Ğarîk-i baḥr-i efkār Cāzibā esrārı içinde
 Kim etmiş reng-i bû hiç rûzigār yoğla bunda
 Temāsîl-i ḥavādis safha-..... gerdūnda
 Nice çekmiş şināsı mübtelāyı ḥayret etmişdir

19

TAZMÎN-İ MATLA‘-I MA‘RÛF

126b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

I

Mihr ü meh şermende olmuşdur ḥabābîñdan seniñ

Zerre-āsā qalmanı ruhsār-ı tābıñdan seniñ
 Ferş-i hāk-ı nūr kılmışdır hicābıñdan seniñ
 Nice maħcüb olmasın ref^ˆ-i niķābıñdan seniñ
 Āfitāb aħşama cān atdı hicābıñdan seniñ
 Māh noķşana erdi ħüsn-i şu^ˆ le tābıñdan seniñ

II

Gülşeni āteşlere yaķmışdır tāb-ı^ˆ ārıźıñ
 Bülbüli dem-beste etmişdir şehāb-ı^ˆ ārıźıñ
 Gülleri āşüfte etmiş ħande-i tāb-ı^ˆ ārıźıñ
 Neyyirine acı açmandı niķāb-ı^ˆ ārıźıñ
 Āfitāb aħşama cān atdı hicābıñdan seniñ
 Māh-ı noķşan erdi ħüsn-i şu^ˆ le tābıñdan seniñ

III

Zümre-yi^ˆ uşşāķıñ gūş eyle āh u vāhını
 Hasret-i dīdārın ile nāle-i cāngāhı
 Pertev-i rüyuñ kim etmiş neyyirinin zebānı
 Eyleyüp ref^ˆ-i niķāb zülfiñ alma āhını
 Āfitāb aħşama cān atdı hicābıñdan seniñ
 Māh noķşana erdi ħüsn-i şu^ˆ le tābıñdan seniñ

IV

Tidredi ebrūlarıñ ħāvfiyla mirrīh-i āsumān
 Düşdi destinden teşne qalmanı behremend-i cihān
 Tīr-i gamzeñ eyledi Rüstemleri gāhi nişān
 Āfet-i çeşmiñden āhūlar ederler el-amān
 Āfitāb aħşama cān atdı hicābıñdan seniñ
 Māh noķşana erdi ħüsn-i şu^ˆ le tābıñdan seniñ

V

Edecek ħüsniñ teraķķi evc-i bām-ı naħvete
 Ol qadar cāna düşerdiñ mihr ü māh ü heşte
 Pertev-i ruhsārı ermiş tā o deñlü rif^ˆ ate
 Māh-ı naħşeb gibi Cāzib düşdi çāh-ı mihnete
 Āfitāb aħşama cān atdı hicābıñdan seniñ
 Māh noķşana erdi ħüsn-i şu^ˆ le tābıñdan seniñ

20

TAZMÎN-İ BEYT-İ MEŞHÛR

127a *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

I

Eylerim kûh-ı gamdageşt ü güzâr
gibi eyler isem âh ile zâr
 Cānım etti benim emel-i leb-i şîrîn azâr
 Âh edersem bile âh etmege başlar kûh-sâr
 Âh der âh işitir şimdi muḥaşşal dil-i zâr

II

Deşt-i şahrâ daḥi Mecnûn’a mahsûs deĝil yâ
 Bende..... ser-i zülfüne oldum Leylâ
 Nevbet-i âh-ı ciger-süz-ı derûn geldi baña
 Âh edersem bile âh etmege başlar kûh-sâr
 Âh der âh işitir şimdi muḥaşşal dil-i zâr

III

Yâr ağyâr ile yâr oldu baña yâr olmaz
 Hey cefâ-cû bu kadar‘ âşîka âzâr olmaz
 Sen dâĝdâr ettigin ḥaḫ bilür inkâr olmaz
 Âh edersem bile âh etmege başlar kûh-sâr
 Âh der âh işitir şimdi miḥaşşal dil-i zâr

IV

Söylersem derd-i dil-zârımı kim güş eyler
 Va‘ de-i vuşla tınmaz yâd-ı ferâmuş eyler
 Âh-ı serdim nice güyâları ḥamüş eyler
 Âh edersem bile âh etmege başlar kûh-sâr
 Âh der âh işitir şimdi muḥaşşal dil-i zâr

V

Nice ben ağlayayım bendesi âzâd etti
 Zerre vuşlatda dil-şadıña nâ‘ şâd etti
 Yandı cān-ı ḥazîn böylece feryâd etti
 Âh edersem bile âh etmege başlar kûh-sâr
 Âh der âh işitir şimdi muḥaşşal dil-i zâr

VI

O sitem-kârdan etmezse felek gerdâdım
 Âsumâna çıkar elbetde çü tîr-i feryâdım
 Demez ise benim ey Cāzib dil-i nâ-şâdım

Āh edersen bile āh etmege başlar küh-sār
 Āh der āh iştir şimdi muhaşşal dil-i zār

21

MUHAMMES

82a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

I

Şerer-i āh ile eflākı dırahşān edelim
 Yaçalım dāğ-ı dili şem^ç -i şeb-istān edelim
 Şu^ç le- efrūzuna pervāneyi sūzān edelim
 Girye-i ḥasret ile goncayı ḥandān edelim
 Bülbüli verd-i ruḥ-ı yāra ḡazel-ḥān edelim

II

82b Çemen-i ḥatırımız berg-i ḥazan-veş şoldu
 Naḥl-i endişemize cevr-i felek bār oldu
 Sāgar-ı dīdelerim ḥūn-ı cigerle toldu
 Bezm-i şiveniñde mātem-i 'ālem oldu
 Bari sīh-i sitemiñle dil-beri yan edelim

III

Cāme-i gül gibi çāk eyleyecek pīreheni
 Açacak gonca-i şükufte-i dürc-i deheni
 Bülbül-i nāṭıka perdāz eden ey şūh beni
 Serv-i bostān-ı muḥabbet seni gördün mü seni
 Tab^ç -ı ḥāmūş nice nādire-gūyān edelim

IV

Āteş-i firḫat-i 'aşkıñla ciger-sūz oldum
 Encem-i ḡamda 'aceb şem^ç -i şeb-efrūz oldum
 Dem-i vaşlıñ ile bād-geh-i dirūz oldum
 Mekteb-i cevr-i cefādan sebaḫ-āmūz oldum
 Nükte-i rāz-ı dili yā nice pinhān edelim

V

Başladı saḥra yine fitne-i çeşm-i siyehiñ
 Naḫd-i ārām-ı ḡaḫab eyledi zerd-i nigeñiñ
 Sāye-i ḥazret-i 'aşkıñda seniñ gibi şehiñ
 Ne devā Cāzib pā-māl edeler ceşş-i ḡamiñ
 Nice bir dīde-i hasret-keş-i giryān edelim

22

MUHAMMES

16b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

I

‘Āşık-ı şūrīde-i leyl-i nehār olduñ gönül
 Gülbün-i bāğ-ı vefā zānn ile zār olduñ gönül
 Şaḥn-ı bezm-i dil-rübāya şimdi yār olduñ gönül
 Gonca-i dāmān-ı yāre cevri-i ḥār olduñ gönül

II

Pek perişān oldu ḥālīm bu dil-i şeydā ile
 Āteş-i ülfet ḥāsıl etdim Ḳays-veş şaḥrā ile
 Öyle Mecnūnum ki yandım āteş-i Leylā ile
 Cūşa geldi kulzüm-i ‘aşkıñ ‘aceb sevdā ile
 Güyiyā bir cūy-ı yār-ı nev-bahār olduñ gönül

III

Āteş-i sevdā-yı yār olmuş iken ṭākat güdāz
 Eylediñ sen ey hümā ol Ḳāf-ı temkin üzre nāz
 Āşiyānemiz taleb içre etmeden hiçbir niyāz
 Evc-i sitiğnāda ‘anḳa-veş olurken lāne-sāz
 Ceng-i şehbāz-ı niğāh kim şikār olduñ gönül

IV

Sūziş-i cān-ı ciğer her dem seniñle çün bile
 Āsmān-ı ğamdan etdi ya‘ nī āteşler dile
 Çāresin bu derdiniñ sen cānib-i Ḥaḳdan dile
 İhtiyār etdiñ diyār-ı ğurbetiñ ḳahrın hele
 Künc-i ğamda sille-ğāh-ı rüzgār olduñ gönül

V

17a Zān ederdim ‘āşıkā ol meh-likā şāḥib gibi
 Biñ ğazel vaşfiña şādıḳ söylesen Şā‘ib gibi
 İddi‘ā-yı ‘aşkında bilmiş bizi kāzib bile
 Vaşl-ı âmālı kenāra çekmeden Cāzib bile
 ‘Āḳibet sūy-ı vaṭandan der-kenār olduñ gönül

23

MUHAMMES

18b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

I

Ey şeh-i kişver-küşā-yı dāver-i devr-i zamān
 Sāye-i ‘adliñde heb buldu cihān emn-i emān
 Bende-i halka-be-güşuñ olmasın mı ins ü cān
 Cümleden etdiñ duā‘ -yı devletin verd-i zebān
 ‘Ömr-i Cāvīdānla zevk ü safālar sür hemān

II

Hātır-ı envārīña gelse kaçan ‘azm-i cihād
 Kahr-ı şimşiriñle kahr olan ‘adū-yı bed-nihād
 Şevket-i şāniñ fūrūgı gün be-gün bulsun ziyān
 Hātır-ı gül gonca-i nāzik terk olsun küşād
 ‘Ömr-i cavīdānla zevk ü safālar sür hemān

III

Verdi şayd-ı şevketiñ şöyle cihāna zīb ü fer
 Kalmamışdır hātır-ı meksūr hiç hūzn ü keder
 Zūlm-i bidād-ı felekden bu kadar kaldı eşer
 Āh-ı ‘aşık çün dil-i dil-dār nerm etmez meger
 ‘Ömr-i cavīdānla zevk ü safālar sür hemān

IV

Yümn-i ikbāl-i kudümüñle şeref bulsun çemen
 Şahra-i gülşende şalinsun şevkle serv-i semen
 Bülbül-i şūrīdeler olsun efendim nağme-zen
 Gāh bāğa gāh Sa‘ d-ābāda teşrīf eylesin
 ‘Ömri cavīdānla zevk ü şafālar sür hemān

V

Seyr-i mehtāb ile sen gāhice deryāda şehā
 Āb-ı tāb-ı şevkle olsun derūnun pür-safā
 Lāle-veş yansun cigerden āteşe ehl-i riyā
 yazsun kılun Cāzib okunsun dā‘ imā
 ‘Ömr-i cavīdānla zevk ü şafālar sür hemān

24

MURABBA

18b *Müstef ‘ilün müstef ‘ilün*

I

Çeşm-i gāzāl çün bedr-i māh
 Bir dil-ber-i zūlf-i siyāh
 ‘Uşşāka etdikce nigāh
 Āh etmemek mümkün mi āh

II

Ġāyet güzel bir şeh-levend
 Ġisūlarıñ etmiş kemend
 Üftādesi etmezse bend
 Āh etmemek mümkün mi āh

III

Ruhsārı heb püskürme hāl
 Ol mû-miyâni bir hayāl
 Reftār eder serv-mişāl
 Āh etmemek mümkün mi āh

IV

Geh mest olur geh nāz eder
 Hem raqş ile āġāz eder
 Geh sīnesini bāz eder
 Āh etmemek mümkün mi āh

V

Sevdā-yı ‘aşkıñ gül-‘izār
 Cāzib etdi çün hezār
 Oldı derūni lāle-zār
 Āh etmemek mümkün mi āh

25

MURABBA

120b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

I

Şöhret olmaz dil-berin ‘uşşāk zārî olmasa
 Gül-sitāniñ da lafi olmaz hezārî olmasa
 Kim tutardı va‘iz-i şahne-şināsiñ pendini
 Gül gibi ol bādeniñ āhir humārî olmasa

II

Sīne-i berrākına teşbīh ederdim neyleyim
 ‘Ārız-ı mir‘ātın ‘ālemde sayyādı olmasa
 Zīb verdi āfitāb-ı hüsnüñe hatt-ı siyeh
 Meh olur mı hālenin de der-kenārî olmasa

III

Kimse ārām eylemez derdi bu köhne sālde

Herkesin gönlünce bir eğlence yadı olmasa
 Serfürü eylerdi Cāzibde felek-veş 'āleme
 Hāzret-i Monlā gibi ümmīd-vārı olmasa

26

109a *Müstef' ilün müstef' ilün*

I

Āh etmesin dil neylesin
 Ney gibi efgān eylesiñ
 Derd-i firāķıñ söylesin
 Cāzib seni kim neylesiñ

II

'Ālemde sensin bī-nevā
 Endūh-ı gamla āşinā
 Derd-i fesāda mübtelā
 Cāzib seni kim neylesiñ

III

Oldun esīr-i ğayres
 Hem beste-i zülf-res
 Şābit olursañ bundes
 Cāzib seni kim neylesiñ

IV

'Aşķıñ bilürken nāmını
 Fehm etmediñ encāmını
 Tıtuñ hevā evhāmını
 Cāzib seni kim neylesiñ

V

Hıbb-ı sivādan geçmedin
 Bād-ı hevādan geçmedin
 Zülf-i dü-tādan geçmedin
 Cāzib seni kim neylesiñ

VI

'Ālemde yāriñ yok senin
 Bī-ğam-küsārın yok seniñ
 Hiç kār-bārın yok senin
 Cāzib seni kim neylesiñ

VII

Şem^ç -i ruḥuna pervānesin
 Cām-ı meye mestanesin
 Dillerde hem efsānesin
 Cāzib seni kim neylesiñ

VIII

Oldun diyārından mecīd
 Geldin bu dehre nā ümīd
 Olsa eger ^ç ömrün mezīd
 Cāzib seni kim neylesiñ

IX

Dergāh-ı Mevlā nasadır
 Et cān u dilden āh u zār
 Ol cāda etmezsiñ karar
 Cāzib seni kim neylesiñ

27

MERSİYYE CENĀB-I İMĀM ḤÜSEYİN RADİYALLAHU ANḤ EFENDİMİZE

MURABBA^ç

126a *Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün*

I

Kerbelā vākıasın yād edip ey dil ağla
 Āteş-i firqat-i hicrān ile sīneñi tağla
 Cāme-i mātem-pūş ile qaralar bağla
 Ağla ey dīde-i ḥasret-keş-i dīdār ağla

II

Āl-i evlād-ı resūle bu kadar cevır ü ezā
 Ne revā eyledin ey çerḥ-i sitem-ger ne revā
 Ne cevāb eyleyeceksin olıcak rüz-ı cezā
 Sorıcak ḥün-ı Ḥüseyni saña maḥbüb-ı Ḥudā

III

Bu kadar kīne sebep n^ç oldu eyâ çerḥ-i ^ç anīd
 Ḥaşm ola āl-i rasūlüne Yezīd gibi pelīd
 Şerbet-i şehd-i şehādet içicek şāh-ı şehīd
 Bize lāzım mı temennâ-yı hayāt-ı cāvīd

IV

Kerbelā hâtıra geldikçe dil-şād olma
 Dāimā nāleler et guşşadan āzād olma
 Yıķılıp bir kere hiç ey felek-ābād olma
 Dilerim hayr ile maşşerde daķı yād olma

V

Bundan adem olan edelim hengām-ı şavaşı
 Hiç olmaz mı ol sulţāna fedā cān ile başı
 Aldı çok kimseden ‘aķlımı sevdā-yı me‘aşı
 Tā özünden aķıt ey çeşm-i terim ķan ile yaşı

IV

Çeşm-i inşāfla baķ kāfir eder mi bir işi
 Kim eder şerde dālāletde bu gūne revîşi
 Ebr-i zuletde bıraķdı güneşi māh-veşi
 Nice la‘ net eyler yād eedince ol bed-menişi

V

Ede mi şāni‘-yi ‘ālem her cihānı bünyād
 İletti böyle ezā kimseye çerķ-i bī-dād
 Āh hālīm ne ‘aceb fitneler ettiñ‘ icād
 Yāda geldikce o demler nice olmaz feryād

VI

126b Bilir iken şehensāh-ı muazzam kimdir
 Görür iken dahī ol nūr-ı çeşm kimdir
 Hürmet-i cedīd halkı oldu dü ‘ālem kimdir
 O şeh-i ‘ālem cenāb-ı zāt-ı mükerrrem kimdir

VII

Dilerim hāzret-i Haķdan olıcak rüz-ı cezā
 Hāzret-i şāh-ı şehīdin şefi‘ ide baña
 Cāzibā cān fedā eyle resūle eyle duā‘
 Rüz u şeb āh edersiñ sen de dilā eyle baña

28

MERSİYYE-İ MERHŪM

58a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

I

Yār mülk-i ‘adīmi eyledi kim püşt-i penāh
 Bilmedim mertebe-i ķadrini eyvāh eyvāh
 Kārbān-ı gam-ı ‘aşķile olunca hem-rāh

Zir-bār-ı felekde gördü kim oldum āgāh
 Etmeyem ğayrı cihānda hele kimseye nigāh
 Nice dem ağlamayam iñlemeyem etmeyem āh

II

Giceler ağladığım tā-be-seher gāh bilir
 Sīnemi dağladığım bir de dil-i āgāh bilir
 Ateşimi hicrine sūzān eden ol māh bilir
 Bir de kendim bilirem bir de bir Allah bilir
 Nice dem ağlamayam iñlemeyem etmeyem āh

III

Gülşen-i dehr-i fenāda nice feryād edeyim
 Demedi gonca-yı şükūfte gidüp dād edeyim
 Bu harāb göñlümü kimler ile ābād edeyim
 Dil-i şivengede-i pür-hüznü nice şād edeyim
 Nice dem ağlamayam iñlemeyem etmeyem āh

IV

Bağrımı dūzağ-ı hicrāna kebāb etti felek
 Sāğar-ı dīdemi ħūnān-ı şarāb etti felek
 Bezmimiz ‘işret-i mātemle harāb etti felek
 Şişe-yi ‘ömrümü mānend-i ħabāb etti felek
 Çeşm-i ma‘mūrümüzü yaqdı türāb etti felek
 Nice dem ağlamayam iñlemeyem etmeyem āh

V

Milket-i dehre şaķın aldanup olma tālib
 Öyle pīre-zen-i damād kim olsa kāzib
 Hüküm-i taqdir-i Hūdāyā hemen eyle rāğīb
 Nefs-i emvāre vü şeytān-ı hevāda gālib
 Cāme-i dehr-i deniden geçemezsin Cāzib
 Nice dem ağlamayam iñlemeyem etmeyem āh

2.2.GAZELLER

1

73a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Küşte-i şemşir-i 'aşkıım zinde-i niyāz baña
Gamze-i hūn-riz-i müjgānıñ ne nāz eyler baña

Dā'imā cevr-i felek eyler tefakḳud hātırım
Kim belā-yı nā-gehān ile nevāz eyler baña

Naḳl eder bād-ı şabā gīsū-yı müşg-bārdan
Ḳışsa-i sirişte-i 'aşḳa dirāz eyler baña

Yār efkār ile etmişdir dilim ser-çeşm-i ğam
Mir'āt-ı na' re-i sūzum tırāz eyler baña

5 Oldu mir'āt-ı ḥaḳīḳat çeşm-i ibret bilinmez
Şāhid-i maṭlūb-ı ma' nā keşf-i rāz eyler baña

Seyl-i ḥādiş eylemez ḥāşāk-i fikrim şüştü-şü
Nice bir çeşm-i suḥen-gū fitne-sāz eyler baña

Cāzibā dest-i nigāhı zaḥm urursa sīneme
Yār ta' liḳ-i neşād-ı imtiyāz eyler baña

2

21a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Zülāli la' liñi nūş eylesem cānā şarāb-āsā
Revā mıdır edersiñ teşne-i 'aşḳı serāb-āsā

Nümāyān et cemāl-i āfītābıñ evc-i naḥvetden
Belā-yı āsumānı zülfüñü germe niḳāb-āsā

Ayaḳ baş meclis-i rindāna sākī zāhid el çeksiñ
Meded işkeste etme şīşe-i göñlüm ḥabāb-āsā

Edersiñ bezm-i ḥāş agyār ile nūş mey-i cāmı
Beni senc-i sitemde sızlatdıñ dā'im kebāb-āsā

5 Eger ol sīne-i sīmīn girse destime Cāzib

Bağardım hem öperdim koynuma kıordum kitab-āsā

3

27b *Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün*

1 Olur mu ğam gibi bir maħrem ü rāz baña
Olur mu kıahr-ı felek-veş ki dil-nevāz baña

Benim kıabāħat-i cürm-i ğünāhıma nazārın
Bu çarħ-ı kīne-veriñ çillesi de az baña

Hümā olursa da mürĝ-i dil eder her şikār
Tenezzül etmedi ol çeşm-i şāh-bāz baña

Durīdem ile revān eşk-i seyl-i ħūniniñ
Olursa kerīm olur belki çāre-sāz baña

5 Bu baħt-ı bed var iken bende ğayrı ey Cāzib
' Aceb mi olsa cihān heb zebān-ı dırāz baña

4

51b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Ĥayāl-i ħātır-ı ' uşşākıña hem-vāra gel cānā
.....gel cānā

Ki sīnem şerha şerha eyledi müjĝān-ı ser-tiziñ
Terahħüm eyle şimdi sen daħi timāra gel cānā

..... sīnem dāĝ-ı ħasret ğülşen-i izār
Zebān-ı tūti-i hoş-ĝūñla ğüftāra gel cānā

Çemende muṭrib-i ğül-bāde vü bezm-i muħayyādır
O dil-cū kıāmet-i bālañla ref tāra gel cānā

5 Firībiñdir efendim kışe-i kıurbetde kıalmışdır
Nevāzişle sū' al-i ħātır-ı bīmāra gel cānā

Ġörünce rüy-ı zerdim āteş-i cīn oldu ruħsārıñ
Nigāh-ı merħamet kııl Cāzib-i nāçāra gel cānā

5

52b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Cevrin efzūñ eylese dil-ber ʿināyetdir baña
Zāhidiñ luṭf-ı nigāhı ayn-ı sıkletdir baña

Şöyle ser-mestim ki huş-yār olmazam tā haşrecek
Kim şarāb-ı laʿl-i nābıñ mey-i vaḥdetdir baña

53a Sāḥa-i sīnemde cānā tīr-i müjgānıñ seniñ
Her biri indimde bir mihr ü muḥabbetdir baña

Cāzibā heb şāhidān kim bir yere cemʿ olsalar
İçlerinde sevdiğim Yūsuf melaḥatdir baña

6

62b *Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün*

1 Olalı perde-keş-i mihr-i dıraḥşān baña
Zülf-i tāriñ şeb-i zulmet-i hicrān baña

O kadar māʿil-i şemʿ ḥurremī harmenim
Oldu ḥayret-zede pervāne-i sūzān baña

Görecek ḥāl-i melālimi hemān raḥmından
Döker ol kanlı yaşın dīde-i giryān baña

Āteş-i hicrine cismim yanalı nāy gibi
Ḥōş-ı enfes gelir āvāze-i efgān baña

5 Ḥāne-i muḥannet gelmez ise cāna ferāḥ
Cāzibā hiç ola mı ğam gibi mihmān baña

7

80a *Mefʿülü mefāʿilün mefʿülü mefāʿilün*

1 Mest-i mey-i ʿaşkıñ dil meyḥāne degil mi yā
Dü-dīde-i ḥün-bārım peymāne degil mi yā

Naḫdīne-i maʿ nāyla ser-tā-be-ḳadem ṭoldum
Ben künc-i ḥarābım dil virāne degil mi yā

Bezım eḥline muḥremdir şemʿ -i ḥarem-i vaşlıñ
Layık mı degil sūze-i pervāne degil mi yā

Deryā-yı ḳanāatde mānend-i şadef cismim

Kim eşk-i ter-i çeşmim dürdâne değil mi yâ

- 5 Zîncîr-i muhabbetden âzâde niçün Câzib
Şâyeste değil mi o dîvâne değil mi yâ

8

88a *Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün*

- 1 Dil-âşüfte hevâ-yı zülfüne bend etdi şabâ
Girih-i kâkülünü hoşça kemend etdi şabâ

Âl kaftan ile gül-şende şalındıkca o serv
Alev-i âteş-i âhım bülend etdi şabâ

Çemeni hâtırımı eyledi taltîf yine
Pây-mâl-ı gam-ı bir şüh-levend etdi şabâ

Gördü düşîze-i tab' imda olan refîarı
Tarz-ı dil-cûsunu haylice pesend etdi şabâ

- 5 Cem' -i hâtır için üftâdeleri vaqd-i seher
Câzibâ kâkül-i dil-dâr-ı remende etdi şabâ

9

88b *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Şifâdır hasta-i aşka devâ-yı derd-i gam şahbâ
Ben ol bîmâr-ı hicrim sâkiyâ şun dem-be-dem şahbâ

Anıñçün ıyş-ı nûşa ihtimâmım var benim zirâ
Getirmez hâtır-ı meksûruma aşlâ elem şahbâ

Eder bir cür'a-i naqd ile mâlik genc-i Kârûna
Ayağ başdığı demde meclise şâhib kerem şahbâ

N'ola bâğ-ı irem reşk eylese künc-i harâbâta
Ki var bezminde anıñ sâki-i gül-çehre hem şahbâ

- 5 Süleymân-ı zamân oldum şanırdım kendimi Câzib
Geçince taht-gâh-ı şadrıma mânend-i Cem şahbâ

10

91a *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- 1 Rāz-ı nihān-ı derūnum āşikār etdim saña
Şahn-ı gül-zār efendim lāle-zār etdim saña
- Sāha-i şahrā-yı hülyā-yı sirişk-i çeşme
Seyre gel ey gül-izārım nev-bahār etdim saña
- Oldu hayrān kaldı mir‘āt-ı cemālīñde gözüm
Kim nigāh-ı iştiyākım varsa bār etdim saña
- Dürr-i nazmım eylemek o neyyire gūş-ı kabūl
Gevher-i naqdine-i gencim nişār etdim saña

- 5 Uqde-i ser-besteler kıldı dil-i bī-kīnede
Hāl-i zār-ı Cāzib efşāya ār etdim saña

11

104a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 ‘Ālemi hüsñüme meftün ederim keyfime yā
Derdini cümleñiñ efzün ederim keyfime yā
- Gāh ağyār ile hem-bezm olurum diz-be-diz
Bağr-ı ‘uşşāk-ı diger gün ederim keyfime yā
- Tār-ı zülfümle gehī rū-yı pür-envārımla
Dil-i üftādeyi mecnün ederim keyfime yā
- Veririm ruḥşat-ı yağma-ger-i müjgānlarıma
Şabr-ı ‘uşşākımı şeb-hün ederim keyfime yā
- 5 Vuşlatımla kimi ḥandān kimi firqatle helāk
Herkesi böylece memnün ederim keyfime yā
- Her tarafından tağıdup sünbül-i gīsūlarımı
Āhları reste-i gerdün ederim keyfime yā
- Söyledim bu gāzeli gonca-fem-i dil-berden
Cāzibā tab‘ıma efsün ederim keyfime yā

12

119a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Olsa da zülfüñ gibi kadīm dü-tā
Kāle-i vaşl-ı firīb-dārım şehā

Derd-i ‘aşkıñ ile bir āh eyledim
 Kubbesine āsmān verdi havā

La‘ubāli ‘āşıkım rind-meşrebim
 Hüsni-nāzım bilmezem çü ney cürā

Olmuşum meftūnu ben bir dil-berin
 Her nigāh-ı āfetine cān fedā

- 5 İltimāsım Cāzibā hünkāradır
 Etmezem pāşā ü mire ilticā

13

126a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Beni mecnūn eden ol silsile gīsuların cānā
 Nice cādūları vā-beste eyler mūların cānā

Kızardı şerm ile güller perişān oldu sana
 Görüp āl ruhuñla kākül-i sümbüllerin cānā

Ḳanā‘at eylemez naḳdine cān verse de ‘uşşāḳa
 Ki derim ruḡda keşki sürḡ olan Hūdūlar cānā

Nigāh-ı vaḡset-āmizle cihānı etdi pür dehşet
 Ğazālı ser-be-şahrā eyledi ahūların cānā

- 5 Edeñ bir nīm-nigehde küşte-i şimşir-i müjgānıñ
 Nice Cāzib gibi üftāde-i dil-cūların cānā

14

73a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Gezdiren bu ‘arşa-i devrānda ebdāna heb
 Murḡ-dil bir gün eder pervāz āşiyāna heb

Kimdir ol dār-ı şifāyı ḡamda ser-azād olan
 Beste-i zincir-i miḡnet ‘āḳıl-ı dīvāne heb

Şem‘-veş ‘ūd-ı muḡabbetle güdāz olmaḡdayım
 Yalıñız sūz-ı muḡabbet şanmañız pervāne heb

Gördü meclisde daḡi māh-ı şeb-efrüz hemān

Kaşdı būs-ı la' l-i lebdir gerdiş-i peymāne heb

- 5 Cāzibā pür-neş 'edir mey-hāne-i tābda 'aceb
'Āşıkāne sözleriñden nüktesi mestāne heb

15

26a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Degil şekvā felekden āh-ı dil nā-kāmdandır heb
Beni rüsvā-yı 'ālem eyleyen bed-nāmdandır heb

'Aceb mi eylesem teslim gerden-i tāk-ı gerdūna
Ne çāre tāli' -i nā-sāz bed-fercāmdandır heb

Kemān-ebrūlarıñ tā-cāna geçdi tır-i müjgānı
Bu nev-fitne yine ol-dīde-i badāmdandır heb

Eden kālā-yı vaşlı yār ile bāzār germ-ā-germ
Degil ibrāmdan ancak bāde-i gül-fāmdandır heb

- 5 Beyāz gerden-i kāfūr-ı şubḥ şāmdır zülfü
Vişāli rüz-i Cāzib hicr-i yārıñ şāmdandır heb

16

26b *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

- 1 Zehr-i gama ālūde-i kām eyleme yā Rab
Sīnem siperi tır-i sihām eyleme yā Rab

Eyle dilimi bāde-i 'aşkıñ ile ser-mest
La' l-leb ile piste-i cām eyleme yā Rab

Şad tövbeler olsun heves-i zülf-i dü-tādan
Murğ-i dil-i üftāde-i dām eyleme yā Rab

Urma yüzüme eyledigim cürm-i günāhım
Affet beni rüsvā-yı enām eyle yā Rab

- 5 Et mürde-i dil-i Cāzib çün şem-i firūzān
Çeşm-i emelim tīre-i şām eyleme yā Rab

17

29a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Almasaydı şebnem verd-i ruhuñdan āb-ı tāb
‘ Ālemī sūzān ederdī ‘ aşkıñ ile āfitāb

Evc-i naḥvetdir belā-yı āsumān-ı perçemiñ
Sīnede tīr-i müjendir şimdi mānend-i şehāb

Böyle sūz-ı tābıña tākāt getürmez ehl-i ‘ aşk
Āfitāb-ı ḥüsnüñ ebrū-yı zülfüñ et niķāb

Bāde-nüş eyler deyu zem eylemiş sūfi beni
Ağzını tıtmak için ḥāzırladım gāh cevāb

5 Sāgar-ı meyhāneden et Cāzib mest-i müdām
Şīşe-i göñlün şikest etme mānend-i hicāb

18

39a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1 Zāhidiñ cām-ı meye men‘ ‘ acāyibdir heb
Ne ‘ aqıl ol nehy-i ḥātır emr-i ğa‘ibdir heb

Öyle me‘yūs-ı cihān zulmet-i hicr etmege
Şem‘-i baḥtım yaқан ol nār-ı cāhiddir heb

O şererler dil-i āteş-gededen etdi zuhūr
Şimdi gerdün belī üzre kevākibdir heb

Muşḥāf-ı ḥüsnüne şirāzedir ol ḥaṭṭ-ı nūrı
Ḥadşe-i hāl māl-i mezāhibdir heb

5 Cürmīdir mes‘ele-i ‘ aşkı ne bilsin vāiz
Naql-i efsāne ü beyḥūde menāķıbdır heb

Müderrişi görse bile medrese-i aşk içre
Fehm eder ehl-i ḥarābatı tālībdır heb

Vaşf-i zülfüñde sözü ben mi uzatdım cānā
Kışsa-i ‘ aşkı yazan hāme-i Cāzibdir heb

19

50b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Tokunub bād-ı şabā zülfüne nālān oldu heb
‘ Āşık-ı āvārenin göñlünü perīşān oldu heb

Dün g̃ice mecl̃isde va' d etdi viřāl-i b̃usesin
şimdi ink̃ar eyleyib k̃afir peşim̃ān oldu heb

Sen ne z̃ālim olduğun demek ne h̃ācet ey per̃i
Fitne-eng̃iz nig̃āhiñdan ñüm̃āyān oldu heb

Tiđ-i ğamzeñ şimdi bir zađm urdu s̃inem üzre kim
Çarđa āhım t̃ā-der̃ūnumdan ñüm̃āyān oldu heb

51a Ol h̃irām̃ān k̃āmetiñ seyr etmege c̃ānā seniñ
5 Serviler sağn-ı çemende k̃aldı ğayr̃ān oldu heb

Kim şer̃āb-ı la' l-i ñābiñdan su ver teşne-dile
şöyle s̃üzān oldu kim 'ařkıñla b̃ür̃yān oldu heb

Küşte-i t̃ül-ı emelde dil-řenā-ver C̃āzibā
Çatre-i eşkim d̃ök̃üldü bağr-i 'umm̃ān oldu heb

20

54a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 R̃üyuña ol z̃ülf-i perçemiñ niķāb etdiñ bu şeb
Ki teđāf̃ül eyleyib ğāhi hicāb etdiñ bu şeb

Leb-be-leb z̃ānū-be z̃ānū bezmde 'ayyār ile
Sevdigim bilmem nice ñuř-ı şer̃āb etdiñ bu şeb

Ben ser-i b̃āl̃inin üzre řubĥacek āh eyledim
Nāzeninim şuymadın sen ğayl-i ğāb etdiñ bu şeb

Dil-firāk d̃üzağ-ı hicrāna s̃üzān oldu āh
Hey begim l̃āyık mıdır saña 'azāb etdiñ bu şeb

5 H̃ūn-ı eřkimle p̃ür oldu s̃āđar-ı m̃inā-yı bezm
C̃āzib muĥabbet-keş senc-i kebāb etdiñ bu şeb

21

54b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 S̃āye-i z̃ülfünde seyr-i m̃āh-tāb etdim bu şeb
Z̃ulmet-i t̃ār-ı şeb içre āf-tāb etdim bu şeb

Nağl-i bezm-i ğāř edip la' l-i leb-i mey-đünunu

Dürc-i la' l-i yârden nûş-ı şarâb etdim bu şeb

Keyf-i şahbâ ile germiyet bulup yâr oldu nerm
Keremiñe vaşl-ı harîmine hicâb etdim bu şeb

Eyledim ben burka-i nâmûs-ı ' aşkı çâk çâk
Döyme dest-i temennâ-yı niğâb etdim bu şeb

5 Câzibâ yâr ile hem cism oldugum gördü rakîb
Ol nemîme-sâz-ı hannâsa gurâb etdim bu şeb

22

61b *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

1 Düşen ' aqsi ruhu sâkî midir ol câma ' aceb
Lebin mi neş'e veren bâde-i gül-fâma ' aceb

Dâ'imâ devr-i hilâfımca döner çerh-i ' anūd
Bilemem kim ne kuşūr eyledim eyyâma ' aceb

Uçurup hâb-ı huşūrum gibi âgūşumdan
Gire mi mürğ-i hümâ bir daği hic dâma ' aceb

Çadem-i yâr olup bezme medâr-ı neş'e
Naql-i imâ kim eder dîde-i bādâma ' aceb

5 Bî-huṭūr eyledim âzâde-i serim ey Câzib
Düşürüp gönülüm kayd-ı gam-ı alamâ ' aceb

23

86b *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

1 Dil-berâ yıkdıñ sarây-ı kalbi etdiñ harâb
Ol binâ ma' mūr olur mu olacağ tâ kim türâb

Şerhalar açdı derün-ı sîneme her bir sözün
Çabul eyler mi ya zaḥm-ı sihâm-ı ıztırâb

Öyle yağdı bağrımı her bir sözün âteş gibi
Sızlanır senc-i sînemde baña raḥmetden kebâb

Dönderib rüşen-i zamîrim zulmet-i nâr-ı şeb
Kim ziyâ-baḥş edemez toğsa deründan âfitâb

- 5 Bu kadar cevri-i felekden görmedim bu aña dek
Ey felek-meşreb revā mı veresiñ böyle ‘ azāb
- Ka‘ be bünyād etmeden gücdür derūnum yapması
Eylediñ kāşāne-i göñlüm harāb-ender-harāb
- Saña inşāf vere Allah Cāzibe şabr-ı şekīb
Rü‘ yet olmaz māceramız gelmeden rüz-ı hesāb

24

90a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Añladılmaz derdimiz taqrīr eyle cānāna heb
Āteş-i sūz-ı derūnumla meger ol yana heb
- Ġamze-i Mirriḥ-i çerḥ-i ‘ aşkda kan dökdü bu şeb
Dāmen-i şubḥ-ı ümīdimde boyandı kana heb
- Şalınır mey-ḥāneden çıkmış gibi ḥançer be-dest
Korḫarım mestāne çeşmiñ varsa kaşdı cāna heb
- Dest-i iḥsānıñla bir kez zülfünü būs eyleyib
Lezzetinden çāk çāk oldu dimāğ-ı şāna heb
- 5 Cāzib-i şeydā degildir sākiye dār-ı cünūn
Beste-i zincīr-i ‘ aşkdır aḫıl dīvāne heb

25

94a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Nevā-yı ‘ aşıḫānıñ dil-berā loḫma-i ḡamdır heb
‘ Adūlar ḥān-ı vaşlıñ ile seyr-i mu‘ tenemdir heb
- Bulur seyr-i cemāl-i dost ile iḫbālimiz lezzet
Na‘ im-i cennet-i ḥāhiş-girān ehl-i şikemdir heb
- Beni ḥümā-yı ḡamla ey perī mecnūn eden sensin
Baña zincīr-mend şimdi zülf-i ḥam-be-ḥamdır heb
- Eger ümīd-i cān-baḫş-ı vişaliñ olmasa dilde
Benim nūş etdiğim şahbā-yı baḫış ‘ ayn-ı semdir heb
- 5 Seni ey bī-vefā zānū-be-zānū bezm-i a‘ dāda
Gören ‘ aşıḫlarıñ elbetde bīmār-i derimdir heb

Ki naqd-i 'ömrümü vermişdim ol nev-resteye evvel
 Haṭ āverlikde buse-çin olursam da selemdir heb

Çaḡan teklif-i vuşlat eylesek maḥbūb-ı şeh-pāya
 Cevāb-ı gonca-i nāziñ fem-i lā u na' amdır heb

Merām-firīb-i vişāl iledir Firdevsiden yoḡsa
 Ser-i kūy-ı dil-ārā Cāzibā bāğ-ı iremdir heb

26

123a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Pertev-i ruḡsārınıñ zerresidir āfitāb
 Kāmet-i bālāniñ efgendesidir māh-tāb

Çāk-ı zemīn şüre-zār-ı ḡasrete yapışukkeñ
 Şerbet-i la' l-i lebiñ teşnesi cūy-ı şarāb

Şubḡ-ı cemāliñde ger olmasa ebr-i zülfe
 'Ālem-i sūzān eder gelmez idi ıştırāb

Bu ḡadd-i bālā ile zülfüne kim dest-res
 Serilirdi nev-nihāl pāyına ol dem türāb

5 Saña göñül bendedir sāye-veş efgendedir
 'Āşık nālendedir eyler āh etsekde 'iṭāb

Cāzib āzāde ser-sāye-i bī-arāmda gezer
 Bu imiş aşlı meger gezmediği bāb bāb

27

126b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

1 Yārı āğūşa alsam hele rü'yāda bu şeb
 Ne şafā eylerim izhār edemem ya da bu şeb

Ṭolaşub silsile-i zülfüne mecnūn göñül
 Aḡlımız ḡaldı mı bezm zülf-i maṭrārda bu şeb

Şarılıb gerdenine būseler aldım korkarak
 Nice cünbüşler edib 'ālem-i hülyāda bu şeb

Baḡr-ı endişede ḡunkar olup pāye-i sihr

Nā`i`li vuşlat olsam ebedi ma`nāda bu şeb

- 5 Hābdan gūş edecek ra`na-yı vaşlı Cāzib
Eylerdi hār-ı āgūşunu āmāde bu şeb

28

66a *Fe`ilātün fe`ilātün fe`ilātün fe`ilün*

- 1 Bezmde şanma tehī gerdiş-i peymāne `aceb
Tolaşib ol dahi būs-ı leb-i cānāna `aceb

Gördü şitāb dahi yār hemen cāna etdii
Yandı şem` haremi hayret pervāne `aceb

Toğunur bir ucu elbette dil-i mecrūha
Rişte-i zülfe midir nāle-i mestāne `aceb

Def`-i Ye`cüc gama Sikender-mānend
Kadeh-i pür-germ sāki-i meyhāne `aceb

- 5 Etti şive-ger her çay-ı serveri artık
Dahi uslanmaya mı Cāzib-i divāne `aceb

29

73a *Mef`ülü mefā`ilü mefā`ilü fe`ülün*

- 1 Pür-fitne eden `ālemi çeşm-i siyeh-i mest
Aşüb-ı cihān olmadadır ol niğeh-i mest

Etmezse n`ola büt-gede-i dehre perestiş
Küy-ı der-i mey-hāne olur rāst-ı reh-i mest

Müjgānını cārüb der-i mey-gede eyler
Ferhād-ı riyā-pişedir ol güneh-i mest

- 73b Taht-ı Cem`e hem-tāc-ı zer-endüde _değişmez
Peymāne-i ser-şar eyle kec-küleh mest

- 5 Cāzib gibi pāy-ı hum-ı bāline ser eyler
Tā künc-i harābāt olur hāb-ı ser-mest

30

23a *Mef`ülü mefā`ilü mefā`ilü fe`ülün*

- 1 Telh-i ğama nūş-ı meyem şîrîn dimağ et
Yā Rab nefsim şu' le-i şeb-efrüz çerâğ et
- Mi' yār-ı haķīkat eyle pür-jenk-i derūnum
Mıskal-keş mir' at-ı mücellā gibi ağ et
- Dest-i rez edip sürme amān meclis-i meyden
Sākī keremiñden bize ihsān-ı ayağ et
- Zahm etmez isen āteş-i mismār-ı müjeñle
Mānend-i şaķāyık-ı ten āzurde mey-dāğ et
- 5 Tā tebere öyküne nāsiye-i ravza-i hūsnūñ
Gisūlarıñı sūnbül-i āşufte-i bāğ et
- Eylersin eger rind-i mey-āşāma ' ināyet
Ey sāki-i gül-çehre şu pür-cām-ı nifāğ et
- Vāreste olayım der isen pīç-i derūndan
Cāzib gūruhu turre-i tarrār-ı ferāğ et

31

27a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Nāghān bir perī peyker büte geldim rast
' Aklımı başdan alıb dīdeme girdi firķat
- Gerçi hūsnūñe bahādır güzeli çok gördüm
Görmedim ancılayın dalı kıyāmet-i āfet
- Eyleyen encüm-i ārāste çarh-ı dūnı
Dil-i āteş-gedede āh-ı şerārı hāşret
- Çad-i bālāsına reşk etse ' aceb mi ğilmān
O şehiñ kişver-i kūyunu şorarsan cennet
- 5 Cāzibā kaşr-ı dili eyledi vīrān yine
Şadme-i kahr-ı felek cille-i dār-ı kūrбет

32

28a *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

- 1 Olsam ne ' aceb āteş-i sūzān-ı muħabbet

‘ Āşık olalı dīde-i giryān-ı muḥabbet

Gehvārede tā nāz-ı hüzzāmı küçücükden
Öğretti añā dāye-i cünbān-ı muḥabbet

Zāhid ile mescide bütün ehl-i ḥarābāt
Bilmem yere mi batdı ki meydān-ı muḥabbet

Bilmezlikle ugramışım kūyuna yārıñ
Aldım yine bir şemm-i bōstān-ı muḥabbet

- 5 Ağyār ile lāyık mı olan ıyş-ı ṭarāb-sāz
Var iken daḥī Cāzib gibi hicrān-ı muḥabbet

33

61b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Bāde-i naḥvet ile yār olaldan ser-mest
Tire-i cān güzār ile açıl dest-be-dest

Pençe-i nāz ile mi‘ mār nigāhıñ yapamaz
Şişe-i ḥātır-ı nāzik-terimi etme şikest

Çaḥ-ı ikbāl-i felek kāv-ı ḥar iledir
Ne ‘ aceb kadrimiz eyler ise günden güne best

Düşürüp elden ayağa bizi atma sāķī
Etdi şahbā-yı lebiñ fikrimizi bāde perest

- 5 Cāzibā ğayrı ehibbā-yı feraḥ lazım mı
Hem-demim ğam olalı kūşe-i miḥnetde nişest

34

86a *Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün*

- 1 ‘ Uşşāk ederse n‘ ola da‘ vā-yı muḥabbet
Almışdır ezel gönlünü sevdā-yı muḥabbet

Yārıñ bu kadar ḥışm-ı ğazābā künd-bā‘ iş
Bir söz mü kaçırdım ‘ aceb esnā-yı muḥabbet

Zer-duhterinıñ meclisine maḥrem olurduñ
Bilseydiñ eger şūfi-i hercāyî muḥabbet

Zāhid bize haftān-ı zer-endüz gerekmez
Pes cism-i nizārımıza kālā-yı muḥabbet

- 5 Bir pula degil varlığını hiçe şatardı
Cāzib gibi her kim ola rüsvā-yı muḥabbet

35

88a *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

- 1 Bir cāmla etdiñ beni maḥbüb-ı muḥabbet
Ey sāki-i gül-çehre-i üslüb-ı muḥabbet

Müjgānlarını eylemeyen zevk ne anlar
Hāk-i der-i mey-hānede çārüb-ı muḥabbet

Cānān edecek zülf-i girih-girini çevgān
Olmaz mı ser-i 'āşık hiç tob-ı muḥabbet

Gelmez mi 'aceb hüdhüd-i ümīd ile yāriñ
Aşār-ı ḥaṭṭından dile mektüb-ı muḥabbet

- 5 Olmazdı zamān bu kadar fitneye mā'il
Ger ğamzelere olmasa āşüb-ı muḥabbet

88b Cāzib şerer-i āh yaqar hırmen-i şabrım
Dertli dil-zār olmasa Eyyüb-ı muḥabbet

36

89b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Etmese nüş-ı mey ol çeşm-i mest-i nāz-ı dost
Ġamze-i ḥün-ḥārlar olmazdı tır-endāz-ı dost

Ögrenüb gehvāre-i nāzda rüsüm-ı şiveyi
Kim pertevler ile eyler şimdi ol pervāz-ı dost

90a Şöyle nakş oldu ḥayāl levh-i sīnemde benim
Heb ḥarīr ḥāme-i dilden gelsin āvāz-ı dost

Etdi teḥcīr 'ālemi ol çeşm-i sayyād-ı kızā
Pençe-i berd nigāhın eyleyib şeh-bāz-ı dost

- 5 Eyleye eş'ār-ı endişem bütün şahn-ı ḥayāl
Cār-bā ḥüsn-i edā-yı kākül i'cāz-ı dost

37

90a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Bir murād etmez mi bir gün 'āşık-ı nā-kāma dost
Geçmedi mi rūzigār-ı firkat-i eyyām-ı dost

Zāhidiñ güle toqunması kadar gelmez baña
Hār-ı cev̄ ile urarsa dā'imā düşnām-ı dost

Mey degil zehr-i hilāhil olsa da nūş eylerim
Naql-i bezm eyler ise ger dīde-i bādām dost

Biñ āhım gitdi kūy-ı yāre gelmez bir haber
Hüdhüd-i ümīd getürmez mi 'aceb peygāma dost

- 5 Cāzibā mecmū'a-i hakkāke döndü levh-i dil
Naş edelden hāme-i hāzır hezārān-nām dost

38

99a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Hemān ki indirüb bindirmedense anı her sā'at
Getür üstāda sildir gīce kirlenmiş güher sā'at

Daķıķa terk eder miydım meyānda kuçmada aşlā
Harīm-i vaşl-ı yāre ruşat olsa baña bir sā'at

Gerü kaldıķca bir diş bindirdim koynuma ķordum
Bozuķ mı yelķovanı gerçi kim sīmīn-ber sā'at

Görüb dolabını 'ıyd-gehī dil-ber kıyās etdim
'Aceb bir bend-i zincīr olmuş aķrebmiş meger sā'at

- 5 Yeñi ker-hāne-i fārise yapılmış pesendīde
Ne mānī' zārķ-ı sīm olsa daħi mānend-i zer sā'at

Eger şağış ederse şīşe-i gerdūnda iķbālim
Bunu ķum sā'ati şay borcum olsun bir çalar sā'at

Olur mu Cāzibā necm-i siyāh tālī'im rūşen
Çalur mu tār-ı baħtım zulmet-i firķatde her sā'at

39

110a *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

1 Dedim cânâ gülerse yüzle beni gül gibi handân et
Dedi ger dilersen bülbül-asâ turma efgân et

Dedim 'ıyd-i vişâle olmuşum dolab-ı ser-gerdân
Dedi bismil-gehi 'aşkımda cânı başı kurbân et

Dedim bu kıdd-i bālâsında gūyâ ne ola cânâ
Dedi üftâde ol pâyıma rûz-bâz-ı meydân et

Dedim müjgân-ı kec-dârıñ ser-i cevgan dönmüşdür
Dedi deşt-i muhabbet içre başıñ sende gâlğân

5 Dedim bir bend-i târ-ı kâkülün oldum nedir aşlı
Dedi mecnûnum ol zevkin biliñ aklıñ perişân

Dedim cânâ nedir bu hüsn-i âl Câzibe sende
Dedi hoşca nazar kııl şanı' uñ kudretin imân et

Dedim teber-i nigâhıñ sineme sūrâhlar açdı
Dedi Câzib ser-i müjgânlarımı aña dermân et

40

124b *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

1 Nahl-i ümîd-i ham eyledi yâr-ı gurbet
Dönderüb berg-i hazâna dil-i zâr-ı gurbet

Yek vücûdum okudur firkat ile hem-dîde
Dem-be-dem âlûdedir vaşl-ı diyâr-ı gurbet

Kerem serd-i felege nice olam nâb-ı âver
Âh döndürdü mestâne-i bahar-ı gurbet

Rûz-ı rüşen firkat eyleyemem hicrândan
Şeb-i târ dökülür enver çeşm-i nehâr-ı gurbet

5 Der-kenârvağandan dil-i cân
Âh çekirdi gam-ı dehr kenâr-ı gurbet

Nümîd-i endüh-ı felekden kim olur vâreste
Ser-be-ser bâğ-ı irem olsa diyâr-ı gurbet

Güman-ı dehriñ bize ne sîm-zer lâzımdır
Çekilür kahr degil sıkleti 'arı ğurbet

Şem' -veş tâ-be-şubh sūz-ı güdāz olmadayım
Olmuşam encem-i eflāk şümār-ı ğurbet

Cāzibā 'azm-i vaṭan eyleriz inşaallah
Def' olur gā' ile-i sıkleti 'ari ğurbet

41

73b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Tāli' -i keç-rev tururken çarḡla kavga 'abeş
Rūzigār kīne-verdin ey gönül şekvā 'abeş

Müjde āli' aşka encüm 'ālem hayrettedir
Gül-şen içre güft-güy-ı bülbül-i şeydā 'abeş

Kesret içre vaḥdet etmektir bu 'ālemde kemāl
Cüy-veş feryād-gir dāmen-i şahrā 'abeş

Kāle-i vaşlın bahāsı naqd-i cān ise gel al
Mübtelāya nāzenīnim bunca istiğnā 'abeş

5 Neş'emi ma' nā geriñ def' -i ḡumāra Cāzib
Yoḡsa derd ehline keyf-i sāġar-ı şaḡbā 'abeş

42

29b *Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün*

1 'Aşkıñ ḡarāretidir sūz-ı kebāba bā' iş
'Aks-i ruḡuñdur ey yār reng-i şarāba bā' iş

Bezm-i gedāya bir şeb teşrīf-i raġbet etmek
Çün nāz-ı naḡvetiñ mi eyā hicāba bā' iş

Güle veren ġāyiş hem 'andelībe nāliş
Şebnem-i verd-i rūḡuñ bevvāb-ı tāba bā' iş

Hicrānda ḡalmış idim ben acı sözler ile
Olmasa la' l lebiñ şirīn-i cevāba bā' iş

5 Ol zülf-i müşk-büyü pūşide-i māh-rüyü
Cāzib siyāh baḡtım oldu niḡāba bā' iş

43

64a *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

- 1 Āhım olan āşüfte-hevā kā' küle bā' iş
Kākülleriñ reşki hem sünbüle bā' iş
- Ĥār-ı sitemi ğonca ile nāliš-i bülbül
Āheng-i nevā-süz-ı ĥazān-ı ğüle bā' iş
- Pür-süz eden encümen-i āteş-i rüyu
Germiyyet-i la' l-i leb-i cām-ı müle bā' iş
- Beyĥüde yere etmedim izĥār-ı muĥabbet
Pür-şüĥ ile oldum beli dilden dile bā' iş
- 5 Mecliste söz ayānca düşün dedi su daĥı
Cāzib bunun encām olur ħulĥule bā' iş

44

30b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Bāde-i cām-ı leb-i la' liñ ' aceb āteş mizāc
Teşne-i bīmār-ı derd-i ' aşķıña oldur ilāc
- Bir taraıdan seyl-i eşkim bir taraıdan süz-ı dil
Āb-ı āteşle ' aceb etmiş vücüdum imtizāc
- Dest-i humār-ı niĝāh-ı ittiĥanıñdır beyān
Şişe-i ğönlüm şikeste etme mānend-i zücāc
- Yūsuf-ı mışr-ı melāĥat şāh-ı iklīm-i ĥüsn
Şükr-i la' lin eden bāzār-ı ĥüsnüñ pür-revāc
- 5 Zülfünüñ dil bendesidir dil-berān-ı pehlüy
Cāzibā alsa sezādır rüĥdan bāc-ı harāc

45

73b *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Ya terk-i girye eyle bülbülā yā iştikādan gec
Ya cevr-i ĥāra şabr eyle yā ğül-zār-ı vefādan gec
- Tecerrüd ' āleminde ĥırķa-i peşimīn ber-düş et

Hevā-yı nefsiñe uyma gönül ḥubb-ı sivādan gec

Dilā uşlanmadıñ mı cenber-i gerdūndan geçdiñ
Sezā-yı ta' n-ı a' da olmadan zülf-i dü-tāndan gec

Bırakma şaḥba elden ḥarābātdan ayak çekmeñ
Ya sūf-i dāmen ālūd u ya çirkāb-ı riyādan gec

- 5 Neşāt-ı meşrebiñden Cāzibā ekdār-ı terk eyle
Ne bezm-i dil-küşādan geç ne cām-ı pür-şafādan gec

46

113a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 O gedā-çeşm-i felek olmasa idi gözü aç
Çeşme-i şeb-nem-i ḥūrşide olur mu muḥtāc

Vāşıl-ı pençe-i şeh-bāz-ı nigāh olamadı
Düşene eli açık dār-ı fenā-yı Ḥallāc

Cevher-i ḥākle elbetde eder cismini merc
Rīze-i pāre-i elmās eden zīver-i tāc

Tār u mār eyleyeli ṭurre-i ṭarrārını yār
Şabr-ı ārām-ı dil-i zārımı etdi tarāc

- 5 Köḥne dāğ üstüne nev-dāğlar açıb dilde o şūḥ
Sīne mi eyleyecek tīr-i nigāha āmāc

Şimdi cān-ı dil-i 'uşşāq vereli naqd-i bedel
Rūmdan alsa siz āmāl-ı ḥaṭṭıñ bāc-ı ḥarāc

Ver nazmım bahāsın keffe-i mīzān çekemez
Cāzibā sevḳ-i ḥūdāvende bulur ise revāc

47

90a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Ḳahr-ı çerḥ-i dūn ile terk-i diyār etmekde güç
Gurbetiñ ḳaḥrın cihānda ihtiyār etmekde güç

Dāmen-i şubḥ-ı vişāle eremez dest-i ümīd
Hāle-veş ol māh-tāb der-kenār etmekde güç

Rāz-ı ‘ aşk-ı dilde pinhān eylemek düşvārdır
 Āteş-i āh-ı derūn-veş āşikār etmekde güç

- 90b Nā‘ il-i vaşl olamaz ol müflis-i naqd-i sirişk
 Olmayınca sūz-ı dil eşk-nişār etmekde güç
- 5 Gerçi mehtāb edemez her şeb bī-dār olmayan
 Cāzibā tā-şubhacek encem-şümār etmekde güç

48

101a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Görünce turre-i ḥam-geşte-i dil-dār pīç-ā-pīç
 Tılsım-ı genc-i ḥüsn olmuş sanırsın mār pīç-ā-pīç
- Egerçi olmasañ da zāhidā ser-beste-i dünyā
 Nedir başñ eyā ‘ azm u destār pīç-ā-pīç
- Yatarmış ḥāb-ı nāz içre uyur gördüm o meh-rūyu
 Uşülüyle alışdım ‘ ukde-i şalvār pīç-ā-pīç
- Görüneñ zāhidā gül-deste-veş ger istiķāmetiñ
 Derūnuñ eylemişdir fikr-i nā-hem-vār pīç-ā-pīç
- 5 Geçirdi hıred-mend ol sīm-keş dil-ber beni Cāzib
 Yine göstermedim ser-rişteyi çün tār pīç-ā-pīç

49

115b *Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün*

- 1 Gelmez cihāna pīr-i mugān-veş keremde hiç
 Kızın veren var mı ı ve‘ n-ni‘ amda hiç
- Nāhid-i çerḫ başka uşüldür bozuk düzen
 Uymaz nevā-yı nālimiz zīr-i yemde hiç
- La‘ l-i lebiñ neş‘esi başka şafā verir
 Bulmam bu keyf-i nūş mey-i cām-ı cemde hiç
- Olmaz nazīre çerḫ-i sitem-kār-ı bī-vefā
 Mişliñ bulunmaz āh efendim semtimde hiç
- 5 Bilmez vefā çerḫ-i sitem-kār-ı bī-vefā
 Cāzib olur mu ‘ ahdine şābit ḫademde hiç

50

118b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Hāḳīkat sırrına maḥrem isen esrār kalmaz hiç
 Hārīm-i ḥırmenī keşf eylesek a' yār kalmaz hiç
- Ḳatre-gāh eyleyen āyīne-i vaḥdet-nümāyini
 Cihān mañşūr-veş pür-dād olur ber-dār kalmaz hiç
- Egerçi olmasaydı iḥtilāf-ı ḥābda ta' bīr
 Bir olur cümlesi efrād ile inkār kalmaz hiç
- İçen bezm-i elestde bāde-i cām-ı ḥāḳīkatdır
 ' Aceb ser-mest-i ḥayretdir daḥī hüşyār kalmaz hiç
- 5 Hesāb eyler el-pāre medāriyetin ḳonuḳda sofrā
 Egerçi naḳd-i ḥöd sırra şarf edersek vār ḳalmaz hiç

51

73b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Şerbet-i nüş leb-i şirīn cāna nedir ḳadeḥ
 Mübtelā-yı derd-i ' aşḳa dürc-i dermāndır ḳadeḥ
- Ḳulmet-i tārik-i ḡamda ḥarf-i bīmār dile
 Bir ḥayāt-ı cāvidānī āb-ı hayvāndır ḳadeḥ
- Ehl-i bezm güle kerem eyleserse tābından n' ola
 Teşne-i deryā-yı ' aşḳa āteş efşāndır ḳadeḥ
- Necm-i eflāk-i muḥabbetdir meyin her cür' ası
 Peñçe-i ḥurşid-i sākī mihr-i rāḥşāndır ḳadeḥ
- 5 Ḥāk-sār eyler neşāt-ı pāy ile cünd-i ḡamı
 Cem-i siyāh-ḥaşmet-i Cemşid-i devrāndır ḳadeḥ
- Cāzibā pervāne-veş āteşān hem sūzānım
 Encümen fānūs-ı dil şem' -i fūrüzāndır ḳadeḥ

52

19b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Yanaraḳ yaḳılarak bezmde dīvāne ḳadeḥ

Dolaşur öpmege la^l-i leb-i cānāne ʔadeḥ

Ġamım feryādını getirmezse ^ʕaceb mi yāre
Başdıġı günden ayak meclis-i rindāne ʔadeḥ

Def a Ye^ʕ cūc ġama sedd-i Sikender- mānend
Ṭarab-ı revnaġ-ı kurdu dil-i vīrāne ʔadeḥ

Şu^ʕ le-efrūz olaraq bezm-i dil-ārāda bu şeb
Neş^ʕe-i gönlünü ^ʕarz etdi ʔarifāne ʔadeḥ

- 5 Cāzibā dīde-i pūr-hūnuma reşk eyleyerek
Dāmen-i ḥūn şafaġ-veş boyanır ʔana ʔadeḥ

53

98a *Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ilün*

- 1 Arayım derd-i dil-i zārīña bir ʔāre şabāḥ
Pāyına yüz süreyim yalvarayım yāre şabāḥ

Ḥābda vuşlata nā^ʕ il olayım da bu gice
N^ʕola olursa nice ġamze-i ḥūn-ḥāra şabāḥ

Ḳalmadı tāb ü tuvānım şeb-i saciri ʔekecek
Varayım yalvarayım kim derd-i yāre şabāḥ

Tār-ı ġīsusuna māh-tāb-ı rūḥuna ruḥundan
Şadıġ-ı kāzib olub oldu iki pāre şabāḥ

- 5 Cāzibā birbirine ʔatdı elini bād-ı şabāḥ
Yaġdın fītne edecek zūlf-i siyeh-kāra şabāḥ

^ʕĀlemī şems dahi şevġine sūzān etdi
Āyīne-tāb eyleyeli Ḥāzret-i Hünkāra şabāḥ

54

99b *Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ilün*

- 1 Şerer-i āhım olur necm-i felek tā-be-şabāḥ
Oldu beñziñ dem-i eşkimle şif a tā-be şabāḥ

Çerḡa-veş oldum āfītāb ayaġıma uyub
Çok teşekkür edeyim pīr-i mübīn tā-be-şabāḥ

Bu gice yār ile birlikde idigîñ tıydu raķīb
 Ŗaynadub dīn-i fesādı ķoya bir ķaba Ŗabāh

Kākülūñ fikr-i rūhūñ Ŗevķ-i hayāliyle bu Ŗeb
 Varmadı dīde-i ĥasret-keŖimiz ĥāba Ŗabāh

5 Bu gice eyleyelim Ŗevķ-i muĥabbet ile zevķ
 Hāle-veŖ Ŗarılayım reŖķ ede meh-tāba Ŗabāh

Cāme'-i vaŖlını elbetde tıtar dest-i emel
 Ŗa' aflā baŖım dāmene tā-be-Ŗabāh

Dergeh-i Ŗemse varıp feyz-i ziyā bul Cāzib
 İltimās eylemede ĥāl gice ol bāba Ŗabāh

55

108a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Geldi āgūŖ-ı Ŗadefden gevher-i yek-tā-yı rūĥ
 Oldu iķlīm-i vücūda pādiŖeh-i dānā-yı rūĥ

Ĥāk-i süflīde temekkün eylemek mümkün müdür
 Cılve-gāh-ı 'ālem-i lāhūd-ı 'arŖ arā-yı rūĥ

Sırr-ı 'aŖķla eyle mir'āt-ı mücellā sīneñi
 Ťūṭi-i ĥōŖ lehce-veŖ olsun hemān gūyā-yı rūĥ

Her ne deñlü silsil-i enfās ile bend olsa da
 Ŗābit olmaz 'ālem-i nāsūde aŖlā pā-yı rūĥ

5 'Aks-i reng-i bādeye mā'il olur mu ŖiŖe ĥiĥ
 Olamaz ten sed-i rāh-ı āsmān-peymā-yı rūĥ

Gerĥi var taŖaddur-ı Ŗafā fi'l-ittifāk yoķluġa
 Hest-i nist ile mürekkebdir hemān eczā-yı rūĥ

Muĥtefidir ĥüre-i ecsāmda keŖf olamaz
 Her cevābından zuhūr eyler bilinmez cā-yı rūĥ

Cüz-i remed müce-i deryā-yı bī-pāyan iken
 Bād-ı miķrāŖ-ı ķazādan ķat' olur Ĥsā-yı rūĥ

Bend-i dām dāne olmuŖsa da göstermez niŖān

Evc-i istignāda pervāz etmede ‘ anḡa-yı rūḡ

- 10 Neş’e-verdir dem-be-dem mey-ḡāne içsem de
Şu‘le-i cevvēle-asā dūr eder şahpā-yı rūḡ

Zātına eyler temennā hin-i cem vaşlatı
İstemez tefrīk olunca cennet-i mevā-yı rūḡ

Ḳalb-i şahbā-yı muḡabbet ile pūr bezm-i ezal
Cāzibā beyḡūde etmez fūlfūl-i minā-yı rūḡ

56

- 123b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Şerer-i āteş-i firḡatle yaḡub cānımı āh
Aşla nerm etmedi seng-i dil-i cānānımı āh

‘ Arz-ı ḡāl-i dil-i zārımdan ibaretdir heb
Raḡm eder oḡusa yār defter-i dīvānımı āh

Yine pūr-dāḡ-ı cedīd eyledi tır-i müjen
Āteş-i firḡatiyle sīne-i sūzānımı āh

Āh-ı şekvā bilirem ḡāşeke şāyeste degil
Nideyim źabt edemem āh-ı ferāvānımı āh

- 5 Dem-ā-dem şu ḡüyuñdan ayaḡ çekmezdim
Ṭutmasa ḡār-ı sitem kūşe-i dāmānımı āh

Cāzibā almaz idim bāde-i demi firḡatini
Her ḡice ḡābda görsem daḡı cānānımı āh

Bende-i mersudumuz ne tee’ssūf edelim
Kim şekvā edeyim dīde-i girānımı āh

57

- 35b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Dīde-i rüz-ı ḡasretim dīdār-ı yāre āh āh
Mübtelāyım firḡat-i hicrāna zāra āh āh

Oldu mir‘āt-ı dili dest-i ḡāḡāretle yere
Etdi ol ṫıfl-i zebān ki yāra yāra āh āh

Ġonca-veř hāmūř etdim bülbül-i gyendeyi
Yaġdı nālīm sziş-i gül-zār-ı nāra āh āh

Girye-i bī-iġtiyārım dilden etdikçe zuhr
Eşk-i çeşmim döndü seyl-i nev-bahāra āh āh

5 Vuřlāt-ı dil-dārdır Cāzib devā-yı derd-i ‘ ařġ
Var mıdır ġayrı dil-i bīmāra çāre āh āh

58

48b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Ķanda vardır şrsuz āsde bir cāy-ı penāh
Pīç-tāb-ı sāye-i zülfün gibi ārām-gāh

řāh-ı Mecnnun idim dar‘ ř-řifā-yı miġnete
Silsil-i zülf-i sevdāndan rehā-yāb oldum āh

49a ‘ Āġıbet ahlākıma bā‘ iş olur bu sözler
Sen teġāfl sen sitem-gāh-ı ġāzab sen gzer-gāh

Ol kemān-ebrların yayı ġurulmuř ġařmed
Pādiřāh-ı ġsne güyā ġamzeler olmuş sipāh

5 Ben daġı Cāzib gibi meftnuñ oldum cānā
Āh kāfir neyleyim kim eyledin ‘ mrm tebāh

59

30a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1 Olamaz kşe-i mey-hāne gibi cāy-ı feraġ
Bezm-i revnaġıñda sāki-i mey ebnā-yı feraġ

Koma elden ayaġı bir ma‘ ānı zāhid
Olamaz teşnede feyz-i resān-ı pāy-ı feraġ

Nerm eder dil-ber sengine-i dil bi-rahm heb
Bezm-i āġřa çeker cām-ı temennā-yı feraġ

Mest-i diyü mey-ġāne-i iġbālde bizi
Girdi peymāne gibi döndüyse ġay-ı Feraġ

30b Gam-ı alam ile efgende ser olmak ne belā
5 Cāzibā var iken ol neş’e-i sahbā-yı feraġ

60

93b *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

1 Ālūde olsa dāmen-i hūn feyyāz-ı şubḥ
Eşer-i iḳbāline eyledi şayd-ı şalā-yı şubḥ

Ḥābide siyāh-kāre dedim uyanmadı
Beyḥūde geçdi feyz-i resān cān fedā şubḥ

Açılmaz idi ḡonca-i ümīd berg-i nāz
Olmazsa seher-i şeb-nem eşk-i Ḥuda şubḥ

Āh şerār-ı dīde-i eşk-i neşād ile
Tāb-ı āver oldu 'āleme pür-incilā şubḥ

5 Zulmet-i şebden eyledi der-dest-i dāmen
Etdi cemāl-i perde-i mihr-küşā şubḥ

Şāh-ı cihān şems-i felek tāb-dār ile
Etdi şūret-i ḥüsnünü tezyīn-ṭamām şubḥ

Teshīr olur mu zūlmet-i şebden vücūdumuz
Cāzib penāh etmese şems-i hevā şubḥ

61

93b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Pertev-i māh rūḡa reşkle raḡşān şubḥ
Tār-ı şeb-i zūlfüñ ola mı ḡazīn şubḥ

Zūlmet-i tār şeb-i hicrden etdi ḡulūş
Mihr-i rūḡuyla uyub 'ālem-i sūzān şubḥ

Pister-i nāzdan 'aceb meh-i Yezdān uyanır
Rūz edüb ruşenā mihr ile tābān şubḥ

Külbe-i aḡzāndan dūr olub āfitāb
Sīne-i 'uşşāḡ gibi çāk-ı girībān şubḥ

5 Zūlf-i siyeh-kār perde edip meh-rūyuñ
Çekdi şeb-i nāzdan dāmen-i hicrān şubḥ

'Ālem-i ḡāba varıp tīg-i

Gündüze cânın atıb oldu güzîn şubh

Pertev-i şems yanıp qor ola Cāzīb
Oldu dil-i düşnā dergehidir şubh

62

118b *Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

1 Gül-zār verdi revnāk-ı eşk-i zār şubh
Åşüfte oldu goncalar evvel bahār-ı şubh

Zulmāt-ı dehr leyl-i nehār eylemez idi
Olmaz idi āh-ı şerer-i bād-ı medār şubh

Etdi küşāde bālin-i pervāz rüşenī
Şeh-bāz-ı ceng-i mihr edince şikār-ı şubh

Evrende nişin kişi şān-ı cihān-ı kibr
Mihr-i münirle etdi serin tēc-dār ı şubh

5 Havāyide çeşm-i ğafleti bī-dār etmediñ
Haset-nümün oldu ruḡ-ı şerm-sār-ı şubh

Eyler meyān-ı şebde dil-zār ile niyāz
Aver-küşād nādīr-i devlet medār-ı şubh

Meyl etmeseydi aña fezā-yı zülfe mihr
Mümkün degildi fetḡ ede tām diyār-ı şubh

Cāzīb düştü pīç-i şeb-i zülf-i dāmına
Gīsūlarını etdi şabā nār-mār-ı şubh

Girmese idi der-geh-i şems-i hevāya ger
Olmazdı aşlā zerre gibi pāyidār-ı şubh

63

74a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Hele peygüle-i ğamdan daḡi āsāndır dūzaḡ
Zalām-ı tīre qahr-ı çarḡdan tībāndır dūzaḡ

°Azāb-ı iştidād-ı hivel aşrdan urursañ dem
Meger var ise vā° iz āteş-i hicrāndır dūzaḡ

Benim Һarr u teyš ıztırābımdan bir aҺkerdir
Hemān āh-ı Őerer-bārim ile sūzāndır dūzaҺ

Derūnumda yanan āteŐlere nisbetle ey zāhid
Ciger lahutından ol bir pārece bűryāndır dūzaҺ

- 5 Geçinir ehl-i maҺŐer sāye-i kūh-ı günāhımda
Bu deñlü ma' siyetden Cāzibā Һayrātdır dūzaҺ

64

74a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Őiddet-i dūzaҺ-ı vāiz o Һadar etdi Őedid
Ni' met-i bāĝ-ı na' imden olayazdı nevmid

Bulaman seyr-i Sikender daҺi olsan çāre
Def' -i Ye' cűc-i ĝamda cām gibi sedd-i sevīd

Kűnc-i maაŐudum eyā ĝayrı kűŐād olmaya mı
Қala mı beste-i āmāl gibi Һufl-ı űmid

Nāle' -i āh-ı ciger-sūzuma ahenk olmuŐ
Ne Һadar Һurde ise naĝme-i sāz-ı Nāhid

- 5 Bir ĝűn eyler anide seng-i sitem Őad-pāre
Bu Һadar ' aksine devr eylemesűn çarҺ-ı ' anid

Ser-niĝűn olmadan eyā ĝarazı nīk anīñ
Cāzibā ben gibi mecnűna muҺabbet meĝer bīd

65

24b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Dād eliñden ĝayrı ey çerҺ-i kűhnesi dādımdır
Yoĝ mu inŐāfiña zālim eyle imdād-ı meded

Kalmadı tāb-ı tűvānım çekmeĝe bād-ı firāĝ
Neyleyem ĝaddār eliñden dād eyle feryād meded

Kűnc-i ĝurbetde Һarībim ĝamdan özge yoĝ enis
ĀteŐ-i hicrāna yandı bu dil-i nā-sād meded

Bād-bān-ı firĝatim etdin kűŐād ey rűzigār

Fülk-i dil ummân-ı ğamda her çi bād-â-bād meded

- 5 Şimdi der dām-ı belā-yı mihneti endühuyum
Cāzibā yetmez mi ğayrı eylesün imdād meded

66

49a *Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ilün*

- 1 Sāye-veş pāyına üftādeyim ey yār meded
Nigeh-i lutfuñu dūr eyleme dil-dār meded

Çeşm-i ser-tizi ğağab etdi dil-i şad-pāre
‘Āşık-ı ğamzede etme dil-āzār meded

Baña şor añı verip gönümü sen aldığını
Vuşlatda begim eyleme inkār-ı meded

Şöyle bīmār-ı ğamım hicriñle ey mihr-i meh
Kalmadı táb-ı tüvān eylemege zār meded

- 5 Hāne-i ğam-gede-i Cāzibe teşrifiñde
Şeheri gizli buyur tuymasun ağyār meded

67

27a *Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ilün*

- 1 Zülmet-i tār-ı şeb-i hicrāna ğisū koymuş ad
Ol kemān-veş tır-endāzına ebrū koymuş ad

‘Āşık-ı mehcūr-ı teşhīr etmege bir vefkdir
Levha-i hüsn-i irāde hatt-ı dil-cū koymuş ad

Perçem-i ser-ceyş-i fitne ğamzesi cellāt-ı cān
Hābbe sevdā-yı cünün hāl-i hindū koymuş ad

Mey sürülmüş güyiyā bir şīşe-i billürdan
Durmayana cāme soğmuşda o meh-rū koymuş ad

- 5 Itr-i şāhiler sürüb mānend-i sünbül zülfüne
Māh-tābım al ruhsār üzre şeb-bū koymuş ad

Etmeye tārāc-ı şabrım mülkünü düzd-i nigāh
Öyle bir yağma-gere çeşm-i sühan-gū koymuş ad

Cāzibā dest-i ḥayālimde heman müjgān-ı gülüñ
Naşş olunmazken miyāni aña kim mū koymuş ad

68

32b *Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ilün*

1 Ateş-i firqat-i dil-i zārım kebāb etdi meded
Bezm-i mātem eşk-i pür-ḥūnum şarāb etdi meded

Şadme-i kahr ile birden dest-i cevri çarḥ-ı dūn
Kaşr-ı vālā-yı dil yaqdı türāb etdi meded

Çekdi girdāb-ı gama baḥr-i belāda rūzgār
Keşti-i āmāl mānend-i ḥabāb etdi meded

Ṭa' n-nişin-i ādū-yı kīne çü āḥir benim
Enderūn-ı sīnemi pür-ıztırāb etdi meded

5 Ṭağıdub gīsūların etdi perişān ḥatırım
Lāne-i murğ-ı dil-pür inqılāb etdi meded

Ol kadar ḥarr u teyšş ıztırāb-ı hicrim
Cūy-ı vaşlıñ yār mānend-i serāb etdi meded

Pertev-i rüşen-i zamīrin nāverān-ı ḥārı
Cāzibā endişemi ḡarḫa hicāb etdi meded

69

97a *Mefā'ilün mefā'ilün m efā'ilün mefā'ilün*

1 Büt-i ümīdim etdim pāre pāre her çi bād-a-bād
Reh-i maṭlabda yokdur ḡayrı çāre her çi bād-a-bād

Kenār-ı bahr-i ye' se keşfi-i ümīdim çekdim
Tekāpū eylemem hiç rūzgāra her çi bād-a-bād

Ḥarābāt ehli ile olmuşum üftād-ber-üftād
Dönersem bu hevādan ḥāk-sāre her çi bād-a-bād

Perişān et dil-i ' uşşākı kām-ı rūzgār üzre
Ṭoḫun ey āh-ı serdim zūlf-i yāre her çi bād-a-bād

5 Yem-i ' aşḫda ṭutuldu ṭondu bād-ı cevre fūlk-i dil
Eger çekmezse āmāl-i kenāre her çi bād-a-bād

Hevā-yı gird-bād-ı cevri ile maḥv-ı vücūd etdim
N^cola döndüm ise mişl-i ğubāre her çi bād-ā-bād

Esip şavursun a^c dā ḥırmēn-i iḳbālīm ermeden
Temelluḳ eylemem degme kübāde her çi bād-a-bād

Nihāl-i ravza-i iḥsān-ı çarḥıñ gayrı ḥuşk olmasın
Ki kām-ı ḥāhişim yok berg-i bārā her çi bād-a-bād

Fütūr el verdi esb-i bād-ı pā-yı ṭab^c ıma Cāzib
N^cola çıkmazsa deşt-i iftiḥāra her çi bād-a-bād

70

74a *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

1 Bülbül gül-i gül-zārdan oldu mütelezziz
Cān vuşlat-ı dil-dārdan oldu mütelezziz

Āsüde ferāḥ cāy gerekmez baña zīrā
Dīvāne dil-āzārdan oldu mütelezziz

Kālā-yı ğamı sūk-i muḥabbetde ben aldım
Gönlüm de o bāzārdan oldu mütelezziz

O şūḥ-ı cefā-kāra sözüüm eyledi te^c sīr
Bilmem ki ne güftārdan oldu mütelezziz

5 Cāzib ne şükr-i ḥālik eder tūṭi-i ḥāmım
Ṭa^c bım gibi eşt^c ārdan oldu mütelezziz

71

29b *Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün*

Ḥayāl-i la^c l-i lebiñle olur şarāb-ı lezīz
Ciger ki āteş-i ^c aşḳla olur kebāb-ı lezīz

O mest-i nāz u işve edince düşünāmı
Dimāğ-ı telh-i ğama çün gelür itāb-ı ^c aşḳ

Gedā-yı kūyuna girsin ḥarīm-i vaşla deyü
Gelir mi dürc-i dehenden ^c aceb cevāb-ı lezīz

Şarāb-ı la^c l-i lebiñle sevinir āteş-i dil

Ger Һarāreti germī-i tāb āb-ı lezīz

72

40a *Fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn*

1 Sīne-i pūr-dāğ-ı dil-i ‘āşık-ı şeydā-pezir
Külbe-i bāğ-ı muħabbetde o güyāyız biz

Dertliyiz gerçi ki ma‘nide devā-yı cānız
Bu şifā-hāne-i ālemde eṭibbāyız biz

N‘ola çār-miḡ-i sitem olsa anā şırla vücūdu
Çerḡ-i çārımda Һayātı çü Mesihāyız biz

Şeb-i tarikde ne mümkün kıla bu Mūsā-i Һayāt
Dil nażar-gāh-ı ḡudā Ṭūr-ı tecellāyız biz

5 Bu kevnıyyet-ḡāne-i ‘ālemde ne var ey zāhid
Zāt-ı ādemde evvel‘ a nüşā-i kübrāyız biz

Teniñ nāy-ı ten bī-ṭakatız vüs‘ atde
Şad mey-i kevşer ol‘ arş-ı mua‘llāyız biz

Ne ‘aceb kān-ı vücūd olsa şeh-i istiğnā
‘Ālemiñ gevher-i yektā-yı süveydāyız biz

Zen gibi sīne dögüb nāy gibi efgān ederiz
Pertev-i şem‘-i ḡudā-bende-i monlāyız biz

Zāhir egerçi ‘ābā-puş verd-i nevālarız
Cāzibā ma‘ıyyet-i cem cāh-ı verādayız biz

73

40a *Fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn*

1 Gerçi kim ‘ālem-i iḡbālde biz ednāyız
Lailāhilhamd bende-i Һazret-i Mevlānāyız

Bu semā-hāne-i ‘ālemde biz zamāniñ ḡudūmi
Na‘me-i sūr-ı Serāfil nevā-yı nāyız

Cāh-ı peykār-ı cihānın daḡi mestūrlarıyız
Kāşif-i perde-i esrār-ı dil-dāneyiz

Hâne-i ber-düşlarız dide-i bigânelere
Mâlik-i mevhibe-i memleket-i âsumânız

- 5 Dâmen-i âlûde münevverler bizi zâhirdir velî
Merdüm-i ‘âlem-i ma‘nide o istisnâyız

Dide-i şeb-pîre-veş zâhide nûr-ı kameriz
Mazhar-ı şemn-i haķıķi vaşlın sîmâyız

Dergeh-i Hazret-i Monlâ-yı penâh ile belî
Câzîbâ evc-i sitiğnâda bir ‘anķâyız

74

- 63b *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü / fe‘ülün*

- 1 Vâiz ni‘am-ı cennet-i pür-bârla telezzüz
‘Uşşâķ eder rü‘yet-i didârla telezzüz

- 64a Zâhid ne bilür neş‘e-yi perçâm-ı şafâyı
Bulmuş o daķı meclîs-i engârla telezzüz

Seyr eyledi imsâkle ehl-i dil rûze
Erbâb şikem eylesün üftâdeler telezzüz

‘Âşık sitem-i cevri ferâvânla memnûn
Hübân-ı şafâ-pîşe dil âzâdla telezzüz

- 5 Güş eylemedi gül gibi efgân hezârı
Câzîb edeli güfte-i iş‘ârla telezzüz

75

- 46a *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

- 1 Kâyd-ı gam-ı âlâmdan âzâdeseriz biz
Sermest-i meyiz tantanadan bî haberiz biz

Yok gülşen-i âlemde şabâ gibi kararım
Her şâh-ı nihâl-i güle dâ‘im ķonarız biz

Tevciķ olalı uhdemize mülk-i stiğnâ
Çün mâlik-i gencine-i dürr-ü güheriz biz

Temlik-i ebed eylemedik mülk-i fenâyı
Geldikse bu gün âleme yarın gideriz biz

5 Olmazsa n'ola derdimize kimse dermān
Def' -i ğama nūş mey-i gül-fām ederiz biz

Dil mā' il-i bezm Cem devrānda Dārā
Āyīne-i İskender gūyā nederiz biz

Dil yine olalı tura-i tarrārına yine yarın
Zincīr-i muḥabbetde o dīvāneleriz biz

Ol mecmūa iḥsān-ı kerem mürşid-i rüyün
Ḥāk-i dergāhına rū-māl ederiz biz

Cāzib n'ola āfākı yakarsa alev-i āh
Tennūr gibi āteş ile pūr şereriz biz

76

50a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Çeşm-i Tātār ğamzesi mekkāre düştü gönlümüz
Öyle bir āşüb devrān-ı yāre düştü gönlümüz

Miskiyā-yı zülf-i perçin-i küşād etdi şabā
Kim dimāğ-ı şāne-veş şad-pāre düştü gönlümüz

Ārzū-yı çeşm-i ahū-yı şikā ümmīd ile
Dāmen-i şahrāda biñ bī-çāre düştü gönlümüz

Kim Züleyhā-yı zamān 'ömrüm geçirdim āh ile
Māh-veş bir şāhid-i bāzāra düştü gönlümüz

5 Ğamze-i tīr-i ecelden ḥavf ederken Cāzibā
Bir ğazā-yı āsumānī dāra düştü gönlümüz

77

52a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Pençe-i ğayretle 'āşık olsa da ger çāre-sāz
Şayd-ı dil etmektedir mest-i nigāh-ı şāh-bāz

Pūse-ğāhım sūz-ı dil nāy-ı firākımdır nevā
Eyledim taḫsim 'uşşāqane ben nāz-ı niyāz

Dāmen-i kūh-ı ganā' atde nişin hindū-şifat

Sünbül-i âşüfte-i dil olmuş esîr bir beyâz

Gülşen-i zâkirlerinden âh-ı od dervîş-i andelîb
Sûz-ı nâk eyler dil eyler ise âgâz-ı hicâz

- 5 Râşid-ı râh-ı dil-beri biñ şabâdan dinle gel
Câzibâ tursun derûnunda olan ‘aşk-ı mecâz

78

55a *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

- 1 Hâyâl-i dilde ammâ meclise ol meh-likâ gelmez
Anıñçün hâtır-ı âşüfte aşla şafâ gelmez

Ol nice zen tabi‘at neylerim gâyetle şüh ola
O meh-rüyândan kim merdüme mihr-i vefâ gelmez

Olaldan gamla memlû dilde taqât kalmadı âya
Toğunsun şîşe-i billür pür-âbdan şadâ gelmez

Şağın hubb-i vişâli kelb rakîbden iltimâs etme
Dil-i bîmâr-ı hicre öyle murdârdan şifâ gelmez

- 5 ‘Aceb dîvâne mi bigâne miyim Câzibâ bilmem
Teselli-bağş olur bir maḥrem-i zevk aşinâ gelmez

79

59a *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

- 1 Câm-ı mey-i hicrânla mestâneleriz biz
Zincîr-i muḥabbetde o dîvâneleriz biz

Mânend-i hezâr eylemeyiz gül-şeni ta‘cîz
Şem‘-i rehi cânâneye pervâneyiz biz

Ol dil-ber sengîn dil âyîne cemâl
Tûḫi gibi güyende-i efsâneleriz biz

Dest-i hümem pîr-i ma‘nâ ile yapılmış
Kim genc-i ḥarâbâtda virâneleriz biz

80

91a *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

- 1 Şafdır āyīne-i ʿālem-nümādan sīnemiz
Kışver-i endişemizin cāmıdır āyīnemiz
- Cāme-i zer-düz-ı dünyāya deġişmezsek n^ʿola
Hülle-i cennet mişāl hırķa-i peşīnemiz
- Eyleme şahbā-yı şubūh sākiyā bizden dirīġ
Katre-i cām-ı muħabbetdir mey-i dūşīnemiz
- Cevr-i bī-pāyānını lūtf-ı ferāvān bilişimiz
Böyledir kânūn-ı ʿaşķda ʿadet-i dirīnemiz

- 5 Ğayr-ı hestīden dil-i vāreste kıl Cāzib gibi
Tutmasun tāb-ı kedürāt sīne-i bī-kīnemiz

81

103a *Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün*

- 1 Hātırā geldi der-āġūş-ı hayāl olduğumuz
Reh-i maṭlūbda pā-māl-i vişāl olduğumuz
- Bezm-i şīven-gedeye yār ayak başdıġı
Dest-i mihnet-i zer-efşān-ı melāl olduğumuz
- Girihi zūlfūne vā-beste olunca bildi
Dil-i sevdā-zede āşūfte-i hāl olduğumuz
- Pā-yı lefrīde vü mestāne vü küstaḡāne
Bilmedik bezm-i muħabbetde ne ḡāl olduğumuz
- 5 Bizi mehcūr eden bezm-i vişāl-i yārden
Māʿil-i gāʿ ile-i fikr-i maḡāl olduğumuz
- Rūze-dārāna ġamze-i ʿıyd-i vişāle şaʿban
Cāzib imsāk-ı muħabbetle hilāl olduğumuz

82

106a *Mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün*

- 1 Gerçi ciḡāna mihr-i muħabbetle nāzırız
Şebnem misāl bāġ-ı fenāda misāfiriz
- Etmez gumūm dehr-i dünyeden gönül ferāġ
Tīr-i fezā-yı miḡnet-i endūna ḡātırız

Çerhiñ melâl-i zillet-i cevr-i bezm için
Nükte-şinâs-ı ehl-i diliz hem de şâ' iriz

Olduğ vuzû-ı raḥne-i cisme pınâr-ı aşk
' Aceb ri-yâdan âlem-i ḳudsîde tâhiriz

- 5 Fânûs-ı cism-i bâl ü perî âteşin ile
Pervâne-yiz ki şem'-i fûrûzâna dâ' iriz

Olduğ devâ-yı derd-i dil-zâra çâre-sâz
Aşlâ şekve eylemeyiz cevre şâbiriz

Câzib cû tûḫî oldumsa n' ola kūy-ı aşk
Mir' ât-ı dilde vecd-i dil-ârâya nâzırız

83

115b *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Derûnum ğamla memlû sîne-i dâğ dârdır sensiz
Gülistân ḫâr-ı cevr-i bülbül-i dil-zârdır sensiz

O deñlü bir nâ-ümîd-i hicr-i pâki ḫırâmânım
Tenî bî-tâb-ı leṭâfetde şîḫḫat-bârdır sensiz

' Aceb âteş derûnum neyle teskîn eylesem bilmem
Ki mürğ-i dil semender gibi âteş-i ḫârdır sensiz

Dirîğ etdiñ devâ-yı vuşlatıñ bu derd-mendiñden
Ṭabîbim şerbet-i hicriñle dil bîmârdır sensiz

- 5 Bu günden çâre-sâz olmaz ikeñ sen Câzib-i zârâ
Olursa rûz-ı restâ-hîz gönül nâ-çârdır sensiz

84

122a *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

- 1 Raḥm eyler ise ḫâline dil-i pesendimiz
Zaḥm-ı firâḫ bir gün olur sîne bendimiz

Dâr-ı şifâ-yı ' aşkda mecnûn eden beni
Bend eylemez mi silsil-i zülfe kemendimiz

Mişl-i çenâr ' üd-ı muḫabbetle sîneden

Süzân-ı ‘aşk etmedeyiz kendi kendimiz

Necm-i şehâb-ı sâķib olub her şerâresi
Eflâke çıkdı âteş-i âh-ı bülendimiz

- 5 Cürmüm recâ eylese hünkâr ‘afv eder
Câzib cenâb-ı valide sulţân efendimiz

85

104b *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

- 1 Bizden uşandı o meh-rû-yı hevesnâkimiz
Görse de rahm eylemez sîne-i şad-çâkimiz

Mevc urur hûn-ı dil-i eşk-i yem-i hışm ile
Çeşmden nâlemi bütün faş

Hiç dil-i nâş‘ âdımı etmedi şâd-ı rûzigâr
Ėamla mı muħabbet etdi ‘aceb hâkimiz

Ermedi târ-ı şeb-i zülfüñ esrârına
Eyler iken hûsn-i cû ‘âlemi idrâkimiz

- 5 Câzib-i şeydâ gibi silsile-cân-bâz olub
Sâkin-i dâr-ı cününuz neden bâkimiz

86

104b *Mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün*

- 1 Hırâş-ı vaşla o şūhuñ bahânesin biliriz
Teğâfûl-i nigeħ-i nâzkârın biliriz

Şarâb-ı bezm-i naşâññ hûmârını degmez
Bangiye-i câm-ı şubūhuñ şebânesiñ biliriz

Dīvân-ı ‘âlem-i nâsüdda direnk ise de
Ki evc-i ‘âlem-i lâhüdda lânesin biliriz

Füsün-ı çeşmle mecnûn dīvânıdır ilcâ
Biz ol cünün-ı ‘uşşâķiñ fesânesin biliriz

87

74a *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

1 Bu bāğ-ı işveniñ ol serv-ķadd-bālalarındandır
Nezāfet gül-şeniniñ ğonca-i ra' nālarındandır

Felek raṭl-ı girānı ser-niğūnudur mey-āşāmiñ
Şafaķ sūrḥ-i tehī-peymāne-i şahbālarındandır

Beni deşt-i tecellī içre mecnūn eyleyen ancaķ
Demīde-i tarz-ı āhū nergis-i şehlālardandır

74b Teğāfūl eylemezdi ķaşd-ı cāna dīde-i āfet
Ser-i müjgānlarının nāz-ı istiğnālarındandır

5 Göñül Cāzib gibi meftūnı oldu bir bütūn ammā
Diyār-ı mülk-i Rūmuñ ḥūb-ı mestānelerindendir

88

74b *Mefā'ılūn mefā'ılūn mefā'ılūn mefā'ılūn*

1 Kebūd-ı reng-i çeşmān zūlm-i gerduñ eylemişlerdir
Ki şubḥ-ı dāmen-i āgeşte-i ḥūn eylemişlerdir

‘ Aceb diliñ fesād-engīz fitne-şūr müjgānlar
O sāḥir dīdelerle ğör ne efsūn eylemişlerdir

Silaḥşör ğamzeler düzd-i niğehler hısn-ı āh içre
Dilim ol vādī-i ḥayretde şeb-ḥūn eylemişlerdir

Cefā-yı dil-ber zevķ-i raķībe şabr-‘ uşşāķa
Bu taķsim ezelden böyle kānūn eylemişlerdir

5 Dil-i ‘ uşşāķa tūtmuş dāmen-i şahrā-yı efkārı
Yanan deşt-i taḥayyül içre mecnūn eylemişlerdir

Semendim naķş-ı şeh-vār-ı müstemem dāmiñ
Bezm-i cevlān-geḥī nāzına hāmūn eylemişlerdir

Nūşuna levḥa-i şadrımda ḥaṭṭ-ı ḥūn şaķāyıkla
Ser-i müjgānları ol satr-ı gül-ğūn eylemişlerdir

Yaķanlar dāğ-ı hicrān ile nāy-ı cismimi Cāzib
Nevā-yı nāle-i dil-sūzım efvūn eylemişlerdir

89

19a *Mefā'ılūn mefā'ılūn mefā'ılūn mefā'ılūn*

- 1 Görenler çeşm-i pür-ḥūnum benim peymāne zanneyler
Melāmet-gāh-ı şīven ḥānemi meyhāne zanneyler

Ḥayāl-i āfītāb rūyuna yandı dil-i cānım
Firūzān-ı şem‘ tāb ḥüsnüne pervāne zanneyler

Eden derd-i derūnum nāle‘-i āh seher-i ḥazīn
‘ Aceb ḡüş eyleyenler na‘ ra-i mestāne zanneyler

Kemend-i silsile zūlf-i dil-ārāya esīr oldum
Belā-yı ‘ aşk bilmeyen beni civāne zanneyler

- 5 Nümāyan oldu zaḥm-ı deşte-i müjgān-ı ser-tīzi
Görenler dāğ-ı sīnem şubḥa-i şad dāne zanneyler

Niyāz-ı nāle‘-i dil-sūzım ‘ arḡ etdim gül enāma
Niçün bülbül gibi kevnīye-i efsāne zanneyler

Beyābān-ı cūnūn āvāre Cāzīb ‘ aşk-ı Leylāda
Başında pāre-i destār murḡān-ı lāne zanneyler

90

- 19b *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Mişāl-i dūda hem ḥalka ḥalka oldu kāküller
Ser-i müjgān çevgānına ḡaltān oldu fülfüller

Şalınca dört taraftan perçem-i şeb-būyı cānānım
Şanırsın bāğ-ı ‘ ālemde perīşān oldu sūnbüller

Dehān-ı ḡonca-i şukūftesin bāz etse nāzile
Gūlistān-ı muḥabbetde olur dem-beste bülbüller

Ḳadem-i ḥūn etdi bāḡrıñ reşkle la‘ l-i leb-i yāre
Ḳızardı bezmiñde şerm-sārı oldu gül ü müller

- 5 Bezmdede la‘ l-i yāri Cāzībā peymāne-i būs etdi
Baña āh etme düştü şīşe-i mīnāya ḡulḡuller

91

- 25a *Mefāilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün*

- 1 Hezārıñ āh u zā-yı çemende heb güledir

Gülün nümāyiş-i hārı vü cevri bülbüledir

Serümden açdı o şuhun ki 'aşk-ı sevdası
Henüz diliñ hevesi ol siyāh kāküledir

'Aceb o nükhet-i bāğ-ı visāle ermek için
Niyāz-ı nāle'-i āhım hevā-yı sünbüledir

Şorulmaz oldu feminden bahā-yı la' l-i lebiñ
Gönülde meyl-i heves şimdi neşe'-i müledir

- 5 Diyār-ı hicrini Cāzib çeker isem de yine
Hayāl dā'imā yāriñ benim ile beledir

92

25b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Gönül arzū-yı vaşl-ı yār ile terk-i diyār eyler
Şemender-veş derün-ı lānesi ihrāk-ı nār eyler

Degildir naḥvetinden 'āşık-ı miskīn-i pā-mālı
Niğāh-ı iltifāta pādişāhım varsa ār eyler

Bu şeb rü' yāda bir şeftālū aldım ol melek-rūdan
Anıda nev-nihālīm va' de-i vaşla şümār eyler

Harīm-i gülşen-i vaşlıña ağıyārı eden mahrem
Beni de cevri-ı ğamda mānend-i hezār eyler

- 5 O māh-peyker mest-i nāz Cazīb-i şeydā
Açub āgūşunu mānend-i hāle der-kenār eyler

93

25b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Bülbül-āsā nāle etsem ya da verd-i ter gelir
Hālīmı etsem tefekkür ḥātırā dil-ber gelir

Her ne deñlü mālīk olsamda 'ināyet-i gencine
Neyleyem efkārıma elbetde sīm ü zer gelir

Rū-yı ḥübāna niğāh etmekden etsem āh bir şeb
Çarşuma mir'āt-veş bir dil-ber bir bir gelir

Gerçi kim bir teşne-i ‘āşkı̄m riyā etsem de ger
 Āb-ı nāb ister isem de bāde-i āhım gelir

- 26a Cāzibā bir kūşede ‘uzlet-nişīn oldum veli
 5 Hātırā yādile bir bir gezdigim yerler gelir

94

- 26a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Esīr-i zūlfünüñ āh sūnbülü semāda olur
 Hümā-yı murğ-ı diliñ lānesi hevāda olur

Sürünce ‘arşa-i şaṭrancda şeb-i naḥvetiñi
 Öñüñce rūh-ı revān şāhlar biyāde olur

Verdi mi neş’e-i la‘l-i leb nigār deyü
 Anıñçün ehl-i harābāt esīr-ı bāde olur

Döner mi ‘āşık-ı miskīn cefā ü cevriñden
 Ne deñlü eylesen āzürde-dil şafāda olur

- 5 Şemīm-i zūlfünü Cāzib alan gül-endāmın
 Hezār zār ile şebnem gibi fütāde olur

95

- 26a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Gören ey büt seni elbetde ki dil-dāde olur
 Ğam-ı ālām-ı cihāndan dil-āzāde olur

Seni bu ḳadd-i ḳıyāmetle gören serv-i revān
 Pāyına ṭfl-i sirişkim gibi üftāde olur

O şehī kişver-i nāz ‘āşıkımı üzme için
 Geh ḡazab ḡāhi tecāhüle sitiḡnāda olur

Bezm-i mātem-kede sāḳī ḡam-ı dil sīne rebāb
 Sāḡar-ı çeşm-i ciger ḡūni kebāb bāde olur

- 5 Yār ser-mest oluna dek görse eger sūfī-i huşḳ
 Oda Cāzib gibi rüsvālīga āmāde olur

96

- 32a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 ‘ Akş-i ruhsarıñ mıdır reşkde cām-ı mül müdür
Sākiyā mest eyleyen gīsū-yı ‘ anber -fā mıdır
- Māh-ı hüsnünde nedir ol hāle-veş ebrū-siyeh
Şeb midir sünbül müdür yā halka-i ka‘ kül müdür
- Lāle‘ zār-ı sīnede dāğ-ı nihānımdır benim
Dest-bürd gamze-i dil-berde midir berg-i gül müdür
- Farğ olunmaz gülşen-i hicriñde āh şubhumuz
Zār-ı mürğ-i dil midir ol nāle-i bülbül müdür
- 5 Bir şerer mi gerdeninde āh-ı ateş- pāreden
Hubb-ı sevdā-yı cünün mı hal mıdır fülful müdür
- Ġayrı hāmūş eylemek mi cām-ı vaşlıñla ‘ aceb
Şişe-i mīnā-yı bezmin dā’ima kılkuş müdür
- Seyf-i hāmın fetḥ-i bāb eyler dığā-yı ‘ aşğda
Esb-i tab‘ ın Cāzibā bilmem seniñ düldül müdür

97

32b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 ‘ Akş-i rüyuñ seniñ ey mihr kaçan cāma düşer
Dağı şer-mendeliği bāde-i gül-fāma düşer
- Cümle-i terkīb ile bezm-i mey-i nūş-ā-nūş
Yine ol naql-i kerem dīde-i bādāma düşer
- Yār ile olsa da peymāne gibi leb-ber-leb
‘ Aşık-ı sahte-kārān tab‘ -ı cāma düşer
- Göreceğ hāl-i siyāḥını o kendum-gūnuñ
Mürğ-ı dil dāne-i çinim diyerek dāma düşer

- 5 Şeb-i deycūru eder rüz-ı visāl ağıyāra
Giryē-i āh-ı seher Cāzib nā-kāma düşer

98

35a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Künc-i firğatde gönül pür-elem olmaz da n‘ olur

Dīde-i girye-i ḥasretde nem olmaz da n^ç olur

Zaḥm-ı müjgāniñ eden sīnemi pür-dāg-ı derün
Derd-i hicriñ çekme ey meh verem olmaz da n^ç olur

Sen sezā-yı rūh-ı revān meclis-i şīven-gehde
İçilen bāde-i gül-fām sīm olmaz da n^ç olur

Zevrāk-i cismi gird-āb-ı ğama şaldı felek
Kaṭre-i ḥūn-ı sirişk-i mevcim olmaz da n^ç olur

35b Ni^ç am-ı vaşl ile seyr eden gör sīnesiñ
5 Cāzibā ğayrı veliyyü^ç n-ni^ç am olmaz da n^ç olur

99

36a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Ol meh-i nā-mihribānı şanmañız cānāyızdır
' Aşık-ı üftāde ü miskīneniñ öz cānıdır

Rāh-ı ' aşqda cānı başı terk eden gelsin beri
Sevdiğim bu ' arşa-i pehnā vefā meydānıdır

On sekiz biñ ' ālemi etmiş musaḥḥar kendine
Dil vücūd ikliminin sulṭān-ı ' āli-şānıdır

Geh şerāb-ı la' l-fām nüş eder rindān gehi
Zāhid-i huşk-i sim-sāz va' iziñ kanıdır

5 Cüş eden çeşm-i kemerden şanmañ āb-ı ḥalkayı
Cāzibiñ kaṭran-ı eşki dīde-i giryānıdır

100

37b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Güft-gū-yı bezm-i ' aşk-ı kulḳul-ı mināya sor
Neş'e-i la' l-i leb var sāğar-ı şahbāya şor

Bend-i zūlf-i yardan dur olmayan bilmez añı
Kışşa-i hicrān-ı ' aşk-ı bülbül-i şeydāya şor

Ben mi etdim bezmde ruḥsārımı āl ey perī
Mest iken nüş etdiğin ol bāde-i hamrāya şor

‘ Ākıl-ı Mecnūn-ı deşt-i geşt-i sahrā eyleyen
Silsil-i gīsū-yı ‘ aşka bend eden Leylāya şor

- 5 Öyle bī-tābım ki şorma za‘ f-ı cismimden benim
Bir Hümā-yı lā-mekānım evc-i istignāya şor

Yağdı bağrın deldi cismin āteş-i esrār-ı ‘ aşk
Nāle’-i neyn‘ idügün sen añı Mevlānāya şor

Cāzibā tāb‘ -ı güher-pāş-ı nazīf-i pür-hümem
Hudā i‘ cāzdır dedim ben bir dil-i dānāya şor

101

- 37b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Āh-ı serdi nāle-i şeb-gīr-i zūlf-i yāre şor
Ol şeb-i yeldā-yı hicri dīde-i bī-dāra şor

Ḥasta-i ‘ aşkıñ devā-i derūnu bilmez ṭabīb
Ol ḥayāt-ı cāvidānı dīde-i bīmāra şor

Şorma zāhıdden tecelli-i cemāl-i vaḥdeti
Ol rumūz su gibi pür-‘ aşık-ı dīdāra şor

Vāiz-i şahne-şinās bilmez enā‘ l-ḥaḳ sırrını
Dār-ı zūlf-i yārde manşūr-veş bir dāra şor

- 5 Öyle bir pervāneyim sūzān-ı şem‘ -i ḥayretim
Āteş-i sūz-ı derūnum rüy-ı pür-envāra şor

Cāzibā insān ṭab‘ ında olan fuḳaralığı
Var Cenāb-ı Şādıḳ-ı ilm-i ma‘ ārif-kāra şor

102

- 38b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Kāmetiñ serv ü gül‘ izār degildir de nedir
Ser-i āhımla hevā-dār degildir de nedir

Deheni ‘ gonca-i neşgüfteni şormam senden
Dāmeniñ ḥār u sitem-kār degildir de nedir

- 39a Mehitābım daḫi gencīne-i ḥüsnüñde ‘ aceb
Ṭurreler her biri bir mār degildir de nedir

Sīnede olmaya cüz' i eseri ' aşkıñdan
Öyle merdüm büt-i divār degildir de nedir

- 5 Āyet-i hüsnüñü mestür eden bürka' -i zülf
Küfrünü kendisi ikrār degildir de nedir

Mest iken her ne gice va' d etmişdir vuşlātıñı
Bu tecahül belī inkār degildir de nedir

Olmasa dilde eger āteş-i ' aşk bu ğamzelik
Cāzibā şūzişin düş' ar degildir de nedir

103

42b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Hattıñladır rūyuña ey yār melāhat da geçer
Çemen-i nāz da geçer köhne tarāvet de geçer

' Aşık öldürmek ise ğaiyye-i hūbān ger
Biz aña şabr ederiz daħī bu ' ādet de geçer

Sende erbāb-ı niyāzdan oluñ elbet bir gün
Nāza niyetim hele bu nāz ile naħvet de geçer

İltifātı nigeħi luţfuñu görmezsem eger
Ĝam-ı firkat de geçer mevsim-i vuşlat da geçer

- 5 Künc-i ķurbetde melül olma dil Allah Kerīm
Gelür elbetde sürür bu dem-i mihnet de geçer

Cām-ı pür-neş'e-i nūş eyleriz elbet bir gün
Dem-i ' işret de geçer vaķt-i kasāvet de geçer

Cāzibā ruħuña beyhūde yere etme ezā
Dem-i firkat de geçer mihnet-i ķurbet de geçer

104

42b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Ey göñül olma melül vaķt-i meserret de gelir
Nāb-ı sāmān da geçer mevsim-i raħat da gelir

Kāmımız üzre döner bir gün o çarħ-ı kec-rū

Necm-i iķbālimize pertev-i ķuvvet de gelir

Yed-i a' dāda giribānını koymaz Allah
İntikāmın alur elbet dem-i fırsat da gelir

N'ola çekdin ise de çile-i germ-i serdi
Hele şabr eyle dilā mevsim-i nüzhet de gelir

- 5 Cāzibā ğamla pür etdikse de peymānemizi
Umarım cām-ı feraķ-ı bezm-i melālet de gelir

105

43a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 O māh-rū-yı agūş temennāda hayāl eyler
' Aceb sevdā zede dil dā' imā fikr-i muķāl eyler

Daķı şeh-bāz-ı dile şayd olur mu ol hümā-yı nāz
Ki dā'im evc-i istiġnā'-yı nāzda perü-bāl eyler

Degildir pertev-i iķbāl-i dünyā kimseye bākī
Nazar et mihr ü māh günde bir kere zevāl eyler

Dehāniñ sāġar-ı zerrīn-āsā olsa meclisde
Yine būs-ı leb-i cānāneyi köhne nihāl eyler

- 5 Geçer mi ' aşıķan-ı ma'ide vaşlından o şūķuñ
Ħayālın ravza'-ı ümmīd-i dilde nev-nihāl eyler

Olur ğarb-ı vişāliñ bāġına mehcūr me'yūsī
Baña yār pençe-i hūrşīd-i şebnemle mişāl eyler

Gelir elbet zühūra her nik ne ise iste
Anı bilmez de Cāzib çerķle dā'im cidāl eyler

106

45b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Şeb-i Ħicrānda hemān Ħāķıra ol māh gelir
Çeşm-i bīmār gözedir yār-i seķer-ġāh gelir

Şereri āteş-i ' aşķı nice pinhān edeyim
Sīneden sūz-ı muķabbet eyle kim āh gelir

Şişe-i hâtır-ı nâzik-terimi etme şikest
 Soñra seniñ dil-i bi-tâbıña eyvâh gelir

Düşmeyenler ne bilir pençe-i şîr-i ‘aşka
 Ya‘ nî bâzîçe gibi bir dem-i rübâh gelir

- 5 Dilde mi‘ mâr-ı hayâl yaptı çü şâhâne bütün
 Câzibâ bir gün olur ceyş-i gâm-ı şâh gelir

107

37b *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

- 1 Bezm olsa ictinâb eyler imiş gelmekde yâr
 Ben isem etmekteyim dâ‘im hayâlin der-kenâr

Şayd için tedbîr ü teshîre ne hacet piç ü tâb
 Mûrg-ı nev-pervâz iken şeh-bâz-ı dil eyler şikâr

Yûsuf-ı üftâde-i câh-ı zenehdaniñ gönül
 Tâb-ı rüyuñ u fikr-i zülfüñ sâ‘ati leyl ü nehâr

Seyl-i fitne her ne deñlü olsa da dâmen-keşid
 Gitmez ‘azm-ı hâtır pür-ârzüdan nev-bahâr

- 5 Nağd-i ‘ömrüm Câzibâ almaz kumâş-ı vuşlata
 Haţ-ı nev-hîzi veren bâzâr-ı hüsne iştihâr

108

46a *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

- 1 Kâmetin mûm-ı gerdene kâfur şeklin gösterir
 Mest-i nâzım dîdesin mehmûr şeklin gösterir

‘Ukde-i ser-bestedir zülf-i dil bî-gînede
 Derdiñ kara çıkamşeklin gösterir

Bend-i zülfüñ nağşıdır fağfür sînemde benim
 Ser-te-ser müyuna pây-ı mûr şeklin gösterir

Tâb-ı ‘aşk le vücûdum olalı yine lerzede
 Şöyle virândır ki Nişâpûr şeklin gösterir

- 5 Dîde-i cefâ seng-veş ‘uşşâka rencür etmege
 Zîrâ per-i kakülünden hür-şeklin gösterir

Tîr-i müjgân-ı Behrâmına lâyıık olmağa
Vâdi-i hicrânda göñlüm gör şeklin gösterir

Çün her pür hâımım ol gâñuna‘ aşkın ni‘amı
Nâle-i mâ ferr-i dil tanbûr-şeklin gösterir

Olalı evc-i sitiğnâda hümâ-yı lâne-sâz
Usanmaz sînemiz menşûr-şeklin gösterir

Hicr-âver-i muhâbbetle derûnum Câzibâ
Her şerâr-nâlesi tenevvür-i şeklin gösterir

109

41a *Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün*

1 Çün âfitâb-ı hüsñüñe zülfüñ niğâb olur
Bir şeydir ol ki nazar olunsa hiçâb olur

Senc-i sitemde dem-be-dem artdıķça ıztırâb
Peygüle-i ğamıñla cigerler kebâb olur

Hicriñ tarabda muṭrib-i nâlem degil midir
Çeng-i cefâda sîne-i ıztırâbım rebâb olur

Hâmüş olub da ‘âşıķa bakma ḥabîbiñi
Her bir müjen ki tîre-i dilde şehâb olur

5 Şîrâze bend-i zülfüñ olur ise dil-rubâ
Giden rûhuna kışşası biñ cild kitâb olur

41b Telḥ-i kâım etme ‘âşıķ ye’s-i süḥanla tek
Fermâniñ olsa katline şîriñ cevâb olur

Luṭfet şabâ ṭoķunma gird-gîr-i zülfüne
Diller şikenc ṭurresi pür-pîç-tâb olur

Emvâc-hîz bahr-i ğam neyki Câzibâ
Ne âsmân-ı nisbetle ber ḥabâb olur

Ṭa‘ bım bişâṭ-ı şîriñ ekâbiridir velî
Nuṭķum o bezm-i ḥâşide şahib ḥiṭâb olur

110

41b *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

- 1 Hem-nev-resîde tıfl ü hem-şive-ân olur
Dillerde vasf-ı hüsnü âniñ destân olur
- Bir âfitâb-ı talat o mâh-ı münir kim
Her zerresi ki pertev-i mihr-i cihân olur
- Zerd-i nigâh-ı ğamze-i müjgân-ı dil-firîb
Âşüb-ı dehr-i fitne-i âhîr zamân olur
- Bilmem perî mi yoĥsa hayâlim midir 'aceb
Nağş-ı derdinde cism-i nazardan nihân olur
- 5 Şoymañ o mâh-peykeri germ-âb ile amân
Zîrâ ruĥ ile süz-ı dil âteş-feşân olur
- Sük-i muhabbetiñde gönül şirket istemez
Bu vâdi-i 'aşqda begim soñra kân olur
- Bir nev-nihâl-i kâmet-i serv-i bülend-i nâz
Her zülf-i târ-i sirişki şad dil-güşân olur
- Dest-i nigâh aldu yine tîr-i ğamzesin
'Aşık helâk etmede beg-i bî-emân olur
- Yâriñ hayâli olmasa ger nağş-ı ĥâtırım
Câzîb ğam ile ĥâl-i melâlim yaman olur

111

41b *Mefâ'ilün mefâ'ilün meffâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Süzer mestâne çemin-sitân-ı sevdiğim nâz ile ĥâb olur
Dile müjgânları îrâş-ı mânend-i şahâb eyler
- Eger rüz-ı kıyâmet mevc urursa baĥr-i isyânım
Bütün harr u teyšî iştîrâb garğ-ı âb olur
- Felek ol deñlü bî-zâr oldu kim bu âh-ı serdimde
Ki dâ'im mihr ü mâh germ-tâb için şitâb olur
- Eger bu âteş-i hicrânla ben düzaĥa girsem
Bütün ehl-i 'azâb-ı düzaĥ pür-ıztırâb olur

- 5 Nümū-dār eyledikçe dāğ-ı sīnem Cāzibā yer yer
Baña çeşm-i sūhan-gū gāzsesin ḥatır-hāb olur

112

42a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Mest eden böyle beni kim leb-i sahbāsı mıdır
Dil-i bīmār eden ol nergis-i şehlāsı mıdır

Ne uzun va' de-i vaşlı sürececek haşre kadar
' Aceb ol rüz-ı kıyāmet kad-i bālāsı mıdır

Ar' arıñ kaç başı var uyacak kāmetine
Bāğ-ı nāziñ ' aceb ol serv-i dil-ārāsı mıdır

Bağladı bir ser-i mūyuna nice sehārı
Dīdesi meger füsünüñ yed-i tūlāsı mıdır

- 5 Ser-i kūyunda hemān nāleler eyler Cāzib
O gül-endāmıñ ' aceb bülbul-i şeydāsı mıdır

113

44b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Dil-i üftāde eden kāmēt bir ḥastasıdır
Ḥalk-ı ' ālem heb anıñ nergisiniñ ḥastasıdır

Gire āh küşād etmege vermez ruḥşat
O şehiñ kişver-i dil ukde-i serbestesidir

Düşüren şabr-ı ' ummān-ı behiştı şerme
Bāğ-ı ḥüsnünde olan sünbül-i nev-restesidir

Gelmez āvāz-ı şikāyet daḥi mānend-i hedef
Dil-i fağfūr seniñ sitem-i şikesesidir

- 5 Cāzibā başına şehe yetürdüñ hele rāy-ı gāmı
Riste-i āhiñ ucu zülfinüñ peyvestesidir

114

46b *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

- 1 Dil-ber dil-üftāde-i be-cāh-ı zeḳan eyler
Med-i nefesi āheni ' aşık resen eyler

Ṭanbūr-ı diliñ perdeleri tār-ı zülfdür
Anıñ için ol nağme-i bozuğ düzen eyler

‘Azm eylediğim tuysa eger kūşe-i vişāle
Seḥḥārı çeşm-i ğamzelerin rāh-zen eyler

Şad ukde-i eyle rişte-i ‘ömrüm üzre elbet
Māh-rūhu ketdan gibi fersūde ter eyler

- 5 İlişmeye gör zülf ile başa çıkılmaz
Āsūde-i mülk-i dil-i Cāzib fiten eyler

115

46b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Dil-ber-i vahşi-i mihnet-zede rām oldu şanır
Şāhil-i vādī-i miḥnetde gönül çok tolanır

Zūlm-i bī-dādına tākāt getirilmez rehle
Bu kadarca felegiñ rişine āhum tayanır

Cism-i mestānegi yār süzme dilerseñ sinem
Tīr-i müjgānlarıñ ucları kana boyanır

- 47a Bugün olmazsa eger vuşlatıñ ey şūḥ naşib
Sā‘at-i va‘de-i ferdāna seniñ kim inanır

- 5 Vaşf-ı ḥüsnüñde gezen muṭrib-i ḥāmım zinhār
Perde-i zülfüne toğunma şaḳın söz uzanır

Diñlemez nāle’-i pür-süzumuzu gül-endām
‘Acaba derdimiz efsāne-i bülbül mü şanır

Cāzibā eyleme şekvā ser-i mü dil-berden
Ḥaṭṭınıñ qarası ruḥsāra urunca utanır

116

47a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Bezimde sāki yok dāḥī şerāb-ı erguvānsızdır
Ṭarāvet mi olur ol bostāñ kim bāğ-bānsızdır

Ser-ā-pā āteş-i peygüle-i hicrāndır cismim

Anıñçün girye-i bî-ihtiyârım rû dumansızdır

Nice havf etmeyem tîr-i nigâh-ı pür-aşârından
O zâlim rişte-i müjgânları gâyet âmânsızdır

Çılma nice hürşîd-i mest ân çün şebnem
Zamâne dil-beri üftâde-gân-ı mihri-bânîdir

- 5 Tayanmaz âh-ı âteş-bârına ey dil kıyup yeter mi
Çarar eyler raqîb-i merd-i kaydı bek tabânsızdır

Çaçan hem-bezm-i germ ülfet olursam yâr ile angıl
Asılmış gibi çarşımda turur kâfir imânsızdır

Salaldan keşti-i âmâlimi bahr-i tevekkülde
Gider başdan çara Câzib hürmetsiz bād-bânîsızdır

117

48a *Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün*

- 1 Derd-i dâğ-ı dil ile âh u vâh etmeye gör
Felek-i erzaç ruhsâr-ı siyâh etmeye gör

Öldürür günde biñ üftâdeyi râh-ı aşğda
Çeşm-i müjgân gâzab ile nigâh etmeye gör

Girmesin ceş-i elem hiss-i derûn mülke
Ser-câm-ı mey edip ömr-i tebâh etmeye gör

Beste-i târ-ı şeb-i hicr olursuñ ey dil
Sâye-i zülfünü hem cây-ı penâh etmeye gör

- 5 Yaçar âfâç-ı şerâr esîr-i süz-ı diliñ
Câzibâ şâm-ı seher sen daçi âh etmeye gör

118

49b *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

Mişâl-i tîrdir çamzeñ kurulmuş yây ebrûlar
Dile âfet-resândır dîde-i bîmâr cādûlar

Ederiz dürrât-veş teşhîr elbet pertev-i hüsnu
Dil-i üftâdeyi mir'ât-ı sînesin meh-rûlar

Kaçan kim kâmet-i nâzına teklîf-i kıyâm et
 Qaldır pervâzın elbetde murgân-ı perestûlar

‘ Aceb mi eşk-i çeşmüm rāh-ı ‘ aşkıñda nişâr etsem
 Gubâr-ı hâk-pâyıñ bûs için rev-mâldir cûlar

5 Küşâde eyleyince zülf-i müşgîn girih-gîri
 Olurdu şerm-sârı ‘ anber-sârâ-yı şeb-bûlar

50a Süzünce çeşm-i şeh-bâz nigâhın Câzibâ cānān
 Düşer der-pençe-i şayyād-ı ‘ aşka daği āhûlar

119

50a *Fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilātün fâ‘ilün*

1 Gülşeni teşhîr etmez bülbülâ efsâneler
 Şem‘ -i bezme yanmada yaqılmada pervâneler

Ebed olur muydu ‘ aceb dâr-ı şifâ-yı miḥnet
 Silsil-i zülf-i sevdâdan olmasa dīvâneler

Dilde varken teşne-i la‘ l-i lebiñ endîşesi
 Pür-ḥumâr âlud cām neylesün mestâneler

50b Qurmadı hiç böyle bir bezm-i neşât-engîz cem
 Sâkiyâ Allah için dönsün hemân peymâneler

5 Bende-i nâcîziyim pîr-i harâbâtın velî
 Câzibâ âbâd olsun dem-be-dem mey-hâneler

120

50b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1 Yeter ey dil-ber-i sîmîn-tenim nâz yeter
 Zaḥm-nâk etdi dil gâmze-i gâmmâz yeter

Tîr-i müjgân-ı gâzab bağrım pür-ḥûn etdi
 Yeter ey çeşm-i füsûn-sâz bu i‘ mâz yeter

Ġam-ı hicrânıñ ile çekdigimi ben bilirem
 Ġayrı bu cevr-i sitem dil-ber-i tennâz yeter

Câzibiñ kebg-i dilin vâdî-i ‘ aşkıñda
 Şayd edüb pâreleriñ pençe-i şeh-bâz yeter

121

51b *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

- 1 Rūyuñ seniñ aşüfte-gül bir semendir
Dil-murğ-ı nevā-yı nağmeden bāğ-ı seherdir
- Olsam ne 'aceb bülbül-i nälende vü gam-nāk
Şürīde eden göñlüm bir gönca-dehendir
- Zülf-i girihñ hāl-i siyāhñ degil ey şūh
Yūsuf gibi üftāde eden cāh-ı zeķandır
- Gül' zār-ı behişt olsa gerekmez baña sensiz
Nazzāre-i meh ol gönca-i gül-berk dikendir

- 5 Hattı geldi midir saha-i rüyunda o mähñ
Şan sünbül-i aşüfte ya bir tāze çemendir
- Cām-ı ceme āyīne-i İskendere bakma
Mir'āt-ı cemāliñ seniñ āyīne-şikendir

122

52b *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- 1 Dil humār olur bugün cām-ı muşaffā kıandadır
Sāki-i simīn-ten-i gül-çehre eyā kıandadır
- Şükr endüh-ı ğam-ı tu' yān etse dilde ben
Neyleyem ol ğamze-i hūn-hār cānā kıandadır
- Seyr-i şahrā-yı cünün çıkdı heb meh-pāreler
'Āşıkın ihlāk eden ol kıadd-i bālā kıandadır
- Hançer-i hier ile dil mürde olmaz yā n' eder
'Āşıkın ihyā eden nuḫ-ı Mesihā kıandadır
- 5 Sīne sūzān dīde giryān ehl-i dil mātemde heb
Cāzib-i üftāde vü ğam-hār-ı şeydā kıandadır

123

53a *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

- 1 Nāme-i kayd-ı cihān hāme-i şeh-perīmdedir

Likin o şüh-ı nâzik-edâ ezberimdedir

Olsam esîr-i dâm-ı fütâdañ ‘aceb midir
Sevdâ-yı ‘aşk-ı zülf-i siyehiñ serimdedir

İnkâr ederse çeşmiñ aķında_ķazâsı
Ėamzen ĥadenk urdugu zaĥm-ı berimdedir

53b Haķ-ı siyâh şafhâ-i ruĥsâr bozsa da
‘Ayât-ı ĥüsnü o şüh ezberimdedir

5 Câzib ne deñlü ser-keş-i kâr-ı cefâ ise
Vuşlat dâmenin ġâyet o şühüm neremdedir

124

57a *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

1 Ĥâne-i râĥat-ı kevn ĥırķa-i ber-düş mudur
Tekye-i şaĥn-ı şafâ ĥalb-i vefâ-püş mudur

Zerre-veş pertev-i iķbâle tenezzül etmem
Kere mihr-i muĥabbet leb-i ĥâmüş mudur

Ĥâk-i râĥ-ı der-i mey-ĥâne de mânend-i sebû
Pâyimâl eyledin kim ser-i bî-hüş mudur

Ne ‘aceb zevraķ tûfân-ı belâ olsa benim
Heft deryâ vü temevvüc dil-i pür cüş mudur

5 Şeb-i târik-i melâletde isem de Câzib
Ĥâle-veş ol meh-i tâbân der-âġüş mudur

125

57a *Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün*

1 Nâme ‘-i kayd-ı cihân ĥâme-i şeh-perimdedir
Lebiñ o şüh-ı nâzın edâd-ı ķatrededir

Olsa esîr-i dâm-ı fütâdan âceb midir
Ėamzen ĥadenk urdugunu zaĥm-ı berimdedir

Gördüm nihâl-i ķaddini bir ķere ĥâbda
Ĥâl-i ĥayâl-i nâzıñı çeşm-i terimdedir

Ḥatt-ı siyāh şafha-i ruhsār bozsa da
 Āyāt-ı hüsnü o şūhuñ ezberimdedir

- 5 Cāzib ne deñli ser-keş-i kār-ı cefā ise
 Vuşlat deminde gāyet o şūhum bezimdedir

126

57b *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

- 1 Sevād-ı tār-ı zülf başıma püsküllü belādır
 Ḥayl anda revn-i sinede dāğ-ı süveydādır

Binib ol esb-i nāza daḥi meydañ-ı muḥabbetde
 Beni pā-māl eden nāzik-ḥırām ol ḫadd-i balādır

Sebū-yı pür-meyle sāğar-ı girdiş eyler sākī refşādır
 Gelendi nūr-ı 'aynım dil-berā meclis müheyyādır

Nevā-sāz eyleyeñ üşşāk cāy-ı farṭ-ı ḫayretde
 Ser-ā-pā gül-şen-i hüsnünde ol serv-i semen-sādır

- 5 Revā-sāz-ı dil ḫāk-i rehinde Cāzibā yāriñ
 Şarāb-ı la' l-i bīmār-ı gama nuṭḫu Mesihādır

127

59b *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

- 1 Hevā-yi reng-i āhım ile zülfüñ beste olmuşdur
 Anıñçün sünbül-i kākülleriñ peyveste olmuşdur

Yāküb reşk-i muḥabbet āteşini āl ruhsārıñ
 Kızarmış göncağır güller açılmış deste olmuşdur

Görüb mir'āt-ı sinen içre her dem 'āks-i ruhsārın
 'Aceb fer-i muḥabbetden mi çeşmiñ ḫasta olmuşdur

Dil-i 'āşık gibi şad-pāre kıldın ḫalb-i mir'ātı
 Cemālin 'aqs eden āyineler şikeste olmuşdur

- 5 Bu gül-şen-ḫāne-i 'ālemde Cāzib āh-ı serdiñden
 Hezārān bülbül-i güyende her dem beste olmuşdur

128

59b *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

- 1 Şehâb-ı tîr-i gâmzen sînemi pür rûzen etmişdir
Harîm-i hâtır-ı ikdâr-ı firkat mesken etmişdir
- Hayâl-i dîdede sînemde zaḥmı firkatı dilde
Beni bu deşt-i mecnûna ‘aceb kim efken etmişdir
- Reh-i vuşlatda yârin görmedim hiç emn-i âsâyiş
Ḥadeng-i gâmzesin ol çeşm-i âfet reh-zen etmişdir
- N‘ola dil her dem olsa nâle‘-sâz-ı âh-ı bî-dâdı
Degil şekvâ felekden ḫalı‘-i bed-ḫâhdan etmişdir

- 5 Edenler rezm-gâh-ı ‘aşkda cân-u başını Bismil
Ḥarîm-i ḫürmet-i vaşl bir âh-ı mü‘emmen etmişdir
- Ġamiñla olmazız me‘yus begim ‘âlemde sen sağ ol
Ḥayâlin kim dil-i dîvânemiz gâyet şen etmişdir
- Ekenler tohum-ı mihr Câzibâ çün ‘arşa-i dehre
Verir bād-ı fenâya hōş-hırmen etmişdir

129

59b *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

- 1 Būs-ı lebiñiñ neş‘esi cām-ı meye benzer
Şad dâğ ile dil nâli‘i dâ‘im neye benzer
- Ḳıtmîr gibi düşdükce raḳîb ardına yâriñ
Ol kâfir-i âyîn-i şekâvet neye benzer
- Beyhüde tekâpû-yı temennâ-yı ekâbir
Şaḫa-i kadlerin eyledi hey hey beñzer
- Luṭf eyle şikest eyleme bir daḫi yapılmaz
Göñlüm benim ey şūḫ-ı cefâ şîşeye beñzer
- 5 Dürc-i felegi şu‘bede-bâza ḳapılanlar
Câzib o yuvarlak gibi her bir şeye beñzer

130

60a *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

- 1 Bâğ-ı na‘îm ol verd-i ruḫu görmege beñzer

Ḥāk-i ḳadem-i yāre yüzüñ sürmege beñzer

Dil-ber ile bir mey-gedede bāde içilse
Bi-renc-i tegayyūbe el ermege benzer

Meh-pāreleriñ va^ç de-i ferdā-yı vişāli
Naḳd-i zer-i gayriyi şay vermege benzer

Üftāde-i ser-i kūy-ı dil-ārāya erişmek
^ç Ayn-ı ḥarem-i ḥürmetine girmege benzer

- 5 Ḥār-ı sitem-i dāmen-i cevriñe el ermek
Ol ḡonca-i maḳşūd hemān dermege beñzer

Yabanda etse bizi mānend-i feryād
Kālā-yı pesendīd-i ḥarīd yermege beñzer

Beyḥūde sözü söyleyip hem ma^ç zeret etmek
Cāzib yüzüñe bir kıl eliñ girmege benzer

131

60a *Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ilün*

- 1 Derd-i hicriñ ile āh etmedigim dem mi olur
Ḳatre-i ḳulzüm-i eşkim gibi hiç yem mi olur

Bilemez va^ç di-i efkārīñ eden būs-ı kenār
Lezzet-i fikr-i vişālīñ gibi ^ç ālem mi olur

Gül-şeni şu^ç le-i āhımla çerāgān etdim
Şubḫacek bülbül-i şūrīdeler ebsem mi olur

Çīn-i zülfüñle şikest eyleme faḡfūr-ı dil
Şıyılan şīşe-i billūra ki hiç em mi olur

- 5 Ekdigi rīze-i elmās-ı teselli yārin
Dāḡ-ı hicrān-ı dil-i zārıma merhem mi olur

Leb-i şīrīn olurken nice biñ derde devā
Şerbet-i hicrini nūş etme gibi sem mi olur

Görmeyen kend ü zin āyīne-i idrākinde
Cāziba tuḡı gibi söyleyen ādem mi olur

132

61a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 O tîr-i ğamzeler kim merd-i meydân-ı muhâbbetdir
Siyeh-kâr-biñ-i çeşmiñ hem-çü sînem dâğ-ı hayretdir

Degildir girye-i yârân ebr-i mevsim-i nîsân
Dil-i pür mevhibemizden cüş eden eşk-i nedâmetdir

Müselleme böyle ğanun-nâme-i 'aşkıñda âyîñi
Taħammül 'aşıka cevri eylemek ħubâna 'adettir

Dil-i dil-dârdan dür olmadan müşkil-ter olmaz hiç
Vişâl-i bâğ-ı cennet nâr-ı düzaħ 'ayn-ı firkatdir

61b Dil-i pür neş'e ile feyz-i Mevlânâ-yı Rümîden
5 Ki dehriñ bezm-i şîven câmîñ encâm-ı nedâmetdir

İki 'âlemde râhat olmak istersen eger Câzib
Yürü dergâh-ı Mevlânâya var cây-ı selâmetdir

133

62b *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

1 Yâr ne sihri etdiĝiñi çeşm-i siyeh-kârîña şor
Ne ħaza eylediĝiñ ğamze-i ħûn-kârîña şor

Ser-i mansûre-i 'aşqdan bilir zahid-i ħuşk
Dâr-ı zülfüñde dil-i 'uşşâka ber-dârîña şor

Mest-i şîrin dehemiñ eyledi tebşîr-i vişâl
Ne şekker çiĝledi ise dür-i şeh-vârîña şor

63a 'Älemiñ böyle pür-âşüb-ı fitne oldugunu
Bâ'îş-i fitne olan turre-i tarrârîña şor

5 Kimse fehmi eyleyemez râz-ı dil-i pinhâniñ
Câzibâ 'uħde-i ser-beste-i efkârîña şor

134

63a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Ziyâ-pâş-ı derûnum şu'le-i ħandîl-i dâĝımdır

Şu'ā-yi mihr-i 'ālem-tāb-ı hüsnuñden çerāğımdır

Eden şāyeste-i sūzān şem' -i vaşla pervāne
Hārīm-i hürmet-i fānūs-ı hāsından ferāğımdır

Eden düzd-i nıgeh-ārām-ı şabrım milketi tārāc
Mu'ın-i ğamzelerdir küşe-i ebrū yanağımdır

Nihāl-i serv-şadine naķş edelden ravza-i fikre
Taķındım tāk-ı cevri şamer-veş tağ üsti bāğımdır

5 Benim ol bülbül-i bī-zār kim peygüle-i ğamda
Yerim hār-ı sitemdir āteşim gül ben ocağımdır

Dem-a-dem kan döker Ya'küb dıdem Yūsuf-ı hüsnum
Sirişk-i hāşrete Beytü'l-Ahzān şimdi kucağımdır

O me'yūs-ı cihānım 'azm-i maķsūd eylesem Cāzib
O dem ye's-i melālet-i nā-ümīd ile sür ağımdır

135

63b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

1 Āteş-i firķat yār dūzāh maħbe mi nedir
Lezzet-i vaşlı 'aceb ni'met-i cennet mi nedir

Deheniñ noķta-i mevħūmı yā çü her ferd
Sühāniñ nükte-i bi-nuķk-ı belāğāt mı nedir

Çemen-i şahn-ı ümīdimde eyā rūh-ı revāna
Vuşlat-ı serv-şadiñ rüz-ı kıyāmet mi nedir

'Aşıķa şabr-ı cefā ğayr ile luţf-ı vefā
Meşreb-i mezheb-i hūbānda bu 'ādet mi nedir

5 Bā'ış-i kerīm olan hand-i sürürüm mi 'aceb
Şatre-i dıdelerim eşk-i nedāmet mi nedir

Der-i dil-dāre var kayd-ı hāliñi 'arz eyleyerek
Cāzibā cān fedā etme kıyāmet mi nedir

136

67a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 İbrahim-i rahş eden yā berk-i idrākim midir
Cūy-bār-ı nev-behāran fikr-i çālākim midir
- İkiden hāli degil baħr-ı muħit-i bī-kenār
Çatre-i hūn-ı dilim yā çeşm-i nem-nākim midir
- Ki küşād-ı çarhistān-ı āhımın yā şerhāsı
Üstüvā-yı āsmānı sīne-i çākım midir
- Feyz-i nuṭkum enfes-i āfāk-ı zinde eyledi
Mu‘ciz-i İsā ‘aceb güyā dem-i pākım midir
- 5 Neş’e-i mizābdır kilik-i belāgat perverim
‘Ukde-i engūr-ı ʔa‘bımdaň dek-i tākim midir
- Ġonca-i maḫşūdun murġ-ı dil men‘ eyleyen
Åşiyān-ı çeşm-i zār hār u hāşākım midir
- Çatre-i ekşim midir eyā benim tūfān-ı Nūh
Cāzibā dil mevce-i deryā-yı bī-pākım midir

137

80a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Bu bir bezm-i muħabbetdir ki rindān terk-i cān eyler
Bu bir demdir ki ‘aşık-ı cān cānāna revān eyler
- Yanar tennūr-veş da’ım derūnundan āteşi ‘aşka
Göñül mānend-i pervāne nūh āh ne fiġān eyler
- O meddāh-ı felekden nice pinhān etmeyem rāzım
Ki her bir nükte-i ser-beste mey biň dāsitān eyler
- Ṭutar ebrū-yı zūlfün bürķā-i nāmūş ‘aşık-veş
Hayf yār āfītāb-ı hūsnünü bizden niġān eyler
- 5 Dü-tā olsa ne deňlü kāmetim pīr olsam ey Cāzib
Göñül elbet yine arzū-yı vaşl-ı nev-civān eyler

138

80b *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Bu bāġ-ı ‘işveniň ol serv-ilerindendir
Dil-i şüridemizde bülbül-i pür-gūlarındandır

Degildir sade çeşm-i sāğarından şūrīş-i ‘ālem
Yine taḥrīk-i fitne ğamze-i cādūlarındandır

İşāret eyledikce tīr-i bī-dād ile gerdūna
Hilāl-i āsumān ‘aks-i kemān ebrūlarındandır

81a Nihāl-i kām̄eti üzre degil sīb-i zeneḥdānı
Riyāz-ı cennet-i ḥüsnüñde şeftālülerindendir

5 N‘ola ‘anḳa-i fütāde olmasa her dāne-i dāma
Dil-i Cāzib gibi āzāde-i ğīsūlarındandır

Ki deşt-i ḥayretimde kūh-ı dāmān-ı taḥayyülde
Remide-i çeşm-i şayyād-ı diliñ āhūlarındandır

139

81a *Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün*

1 Levḥ-i dile naḳş etse de bir zād nedendir
Taşvīb edemez şive-i Bihzād nedendir

Ey ğamzesi ḳanlar dökücü dil-ber-i bed-ḥū
Feryād-ı dil-i zārıma bī-dād nedendir

Düşsem ayağı bir meye cür‘a gibi ben
Etmez yine bir cām ile ircād nedendir

‘Āşığıñ eger ben gibi bī-şavt-ı nevā-dil
Ey bülbül-i ḥōş-nağme bu feryād nedendir

5 Cem‘iyyet-i ‘uşşākı perākende mi kasdıñ
Çözmek girih-i zülfünü ey bād nedendir

Çeşm-i şibhiñden mi ya seḥḥār-ı nigeḥden
Bu fitne-i āşüb-ı nev-icād nedendir

Vā-beste-i ğīsū-yı muḥabbet iken ol
Cāzib gibi murğ-ı dil-i āzād nedendir

140

81a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Ey cefā-cū rüzgār-ı bī-emān ṭurduḳça ṭur

Rāzıyım ben cevriñe kevn-i mekân turduqça tur

Aşla ʿālem dil-berā bir dil ki sensiz olmasın
Eksik olma sevdiğim var ol cihān turduqça tur

Kaşr-ı bünyād-ı vücūduñ bulmasın luğaz-ı fenā
Kim kıyām üzre zemīn-i āsmān turduqça tur

Yümn-i iqbāl-i kudümüñle şeref bulsun çemen
Ey nihāl kāmēt-i serv-i revān turduqça tur

5 Mağrib-i hüsnüñde toğsun āftāb-ı talʿ atıñ
Maşrıq-ı kıdd-i kıyāmetle hemān turduqça tur

Sīnesi çāk olsun ağıyārıñ şehā mānend-i çarḥ
Şuʿle-i ʿaks-i sināñıñ keh-keşān turduqça tur

Mürde-baht-ı Cāzibiñ ihyā buyurdu himmetiñ
Ey Mesih āsar-ı enfüs-i ins ü cān turduqça tur

141

81a *Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün*

1 Çekilsem küşe-i ʿuzletde ʿālem-parsā derler
Eger āh eylesem mest-i şarāb-ı dil-güşā derler

81b Felātün-ı haqīkat-biñ olan İskender-i fikre
Güzeller sīnesin āyīne-i ʿālem-nümā derler

Vefāsın görmedim hiç devr-i cām-ı bī-şebātın ben
Fenā bulmaz muhabbet-i bezm bākī-i şafā derler

Eger dersem şafāyı hātırım āşüfte hāl olsun
Ġam-ı ʿālem seniñle tā ezelden āşinā derler

5 Olunca Cāzibā bu nev-zemīnde tābiş-i pey-rov
Görenler raḥş-ı tābʿ-ı nükte-dāрім bād-pā derler

142

83a *Mefʿülü mefāʿilü mefāʿilü feʿülün*

1 Bilmem ne için yār baña kec-nazar eyler
Bī-gāne şafta-i ülfetimizden hāzer eyler

Güş eyle cevġān-ı perde-i efgān-ı gönülden
Her nālede biñ naġme-i sūz-ı ciger eyler

Rezm-i gehī meydān-ı cefāsında o zālim
Sīnem nīgeh-i tīr-i ġazāya siper eyler

Peymāne edip dīde-i pūr-ġūnumu sākī
Bezm-i ġama nūş-ı meye nuġl-i ciger eyler

5 Mir' āt-ı derūnumdaki pūr-jenk-i kedūrāt
Murġ-ı dil-i cūş lehçe-i hā-yı şeker eyler

Āteş-gedeyim sūz-ı muġabbetle ser-ā-pā
Āh-ı şerer-efrūz-ı semender ki per eyler

Zūlf-i girihī şām-ı kārībānda Cāzib
Vā-beşte olub tā-be-seġer nāleler eyler

143

83b *Mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn*

1 Añılsın bezm-i nūş-ā-nūş dil-şād olduğum yerdır
Yanıb küc-i ġarābāt içre ābād olduğum yerdır

Añılsın küşte-i şimşīr-i müġġānı vü hicrānı
Melālet-ġāh rezm-i 'aşġda dil-şād olduğum yerdır

Añılsın teşne-diller deşt-i şahrā-yı taġayyülde
Benim vādī-yi ġayret içre bī-dād olduğum yerdır

Añılsın bī-sütūn-ı 'aşġda çün küh-ken-i nāmım
Revān cān-ı Şīrīnimle Ferhād olduğum yerdır

5 Añılsın tār-ı pūrçīnı vü cevr-i dām-ı ġīsūsı
Şikest-bāl-i hicrānımla azad olduğum yerdır

Añılsın ma' nī-i büt-ġāne-i çīn-i taşavvur kim
Benim naġş-ı ġayāl-i yāre Behzād olduğum yerdır

Añılsın cām-ı Cemşīd Cāzībā nev-rūz-ı firūzu
Serim cevġān-ı 'aşġa kūy edip yād olduğum yerdır

144

85b *Mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün*

- 1 Ehl-i hevā-cāh ile fāhīr degil midir
 Çerhīñ bu bār muḥabbeti ağır degil midir
- Zāhid şerāba meclis-i rindāne daḥl eden
 ‘ Aceb riya cürm-i kebā’ir degil midir
- Emvāc-i baḥr-i raḥmet ḥaḳḳıñ temevvüci
 Cürm-i ‘ uşāt mücrime dā’ir degil midir
- Bu dām-çār-ı guşşada düşmüşse mürğ-i cān
 Ervāh-ı ḳadr ol ṫāhīr degil midir
- 5 Hiç kār olur mu ‘ ālem-i eşyāda ihtifā
 ‘ İlm-i Ḥudā her şeye nāzır degil midir
- 86a Her bir umūr-ı dest-i meşinde oldugu
 Ey ḥōş-mend gün gibi zāhīr degil midir
- Esmā müe’ssir oldu mu şad bād-ı subḥadan
 Ma’ nā-yı silk-i vaḥdete baḳ bir degil midir
- O reng-i ma’ nā-i şāh-ı nübüt ki tā ezel
 Baḥş-ı du-kevne evvel āḥīr degil midir
- Cāzīb rebāb-ḥāne-i ḥarāb-ı rūzgārda
 Kim ḳaldı giydi cümle misāfir degil midir
- 145
- 89a *Fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün*
- 1 ‘ Aks-i rüyuñ düşse mīnā-yı mey-i gül-renk eder
 Nüş edince meyyit ruḥsārıñı reng-a-reng eder
- Öyle pür-çeşm-i kebūd āsmān-ı āzār kim
 Kahramān-ı ḡamzesi Mirrīh-i çarḫla cenk eder
- Kim ḳubār rūzgār elbetde mir’ āt-ı dil
 Şayḳalı cām-ı muḥabbet olmasa pür-jenk eder
- Başıma dünyāyı tenk eyler ise çarḫ-ı denī
 Saḥa-i şahrā-yı ḥulyāyı ya pīçe tenk eder
- 5 İltifāt etmezse Cāzīb yār egerçi ‘ āşıḳa

Pādiṣāh-ı ḥüsn olan üns-i gedādan nenk eder

146

89b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Reng-i ruḥsārīñ gibi eyā gül-i ra' nā mı var
Gülşen-i ḥüsnünde dil-veş bülbül-i giryā mı var

Dā'imā dār-ı şifā-yı 'aşqda göñlüm gibi
Silsile cān-bān olur bir 'aşık-ı şeydā mı var

Ṭagıdıb gīsū-yı müşk efşānıñı bād-ı şabā
Şerm-üde düşmeniñ bir anber-sār mı var

Ey nihāl 'işve-i bāğ nezāket bilmiş ol
Kāmetiñ āsā çemende serv-i dil-ārā mı var

5 Kīse-i ümīd māl-a-māl eyler dā'imā
Cāzibā ḥülyā gibi bir kenz-i lā-yanfā mı var

147

89b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Āteş-i ruḥsārīñ ile yanmadık hiç gül mü var
Gül-şen-i 'aşkıñda feryād etmedik bülbül mü var

Bāğ-ı ḥüsnünde ey kāmēt-i bālā niyāz
Ṭurre-i ṭarrārīña reşk etmedik sünbül mü var

Bu gice ta şubḥacek 'aşkıñla mey-nüş eylediñ
Şişe-i mīnā-yı rūḥ-efzāda bākī mül mü var

Evc-i istiğnāya muḳaddem başdıñ ey 'anḳā-niyāz
Pāy-māl olmadık 'ālemde hiçbir dil mü var

5 Seyf-i ḥāmen gibi melül var mı rezm-i 'aşqda
Raḥş-ı ṭab'ın gibi çalāk Cāzibā düldül mü var

148

92b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Tāb-ı ruḥsārına dersem ne 'aceb nār ile nūr
Yār gösterir kelīm-i dile şeb-tār ile ṭūr

Haṭṭ-ı nev-ḥız gelib zülfünde piçinde
Kablamaş kişver-i ḥüsnün o şūḥuñ mār ile mūr

Zāhid berd-i ṭabi' atla nice ülfet olur
İmtizāc eyleye mi cem' olucaḡ kār ile kūr

Nā'il-i vaşl olamaz etmeyecek kimse eger
Bezm-i vuşlatda o dil-dādesine zār ile zūr

- 5 Cazībā ben nice fikr eylemeyim dil-dārım
Zer-i maḥbūb diyerek çün gezer efkār ile gūr

149

94a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Göñül ḡayrı ḡam-ı ālāmdan şimdi müberrādır
Faḡat vā-beste-i zincir-i ḡisū-yı muṭarrādır

Nice ol ḡāmet-i bālā-yı teşbih edeyim ki
Gül-endāmı hezārān nāz ile a' lādan a' lādır

Kim olmaz tūṭi-i ḡüyān ol şekker-lebiñ eyā
Muşaffā sine-i simini mir' at-ı mücellādır

Cemālin ḡāme-i ḡudretle tavşif eylemiş ḡaṭṭı
Ki vādī-yı muhabbetde aniñ Mecnūn-ı Leylādır

- 5 O māḥiñ ḡāle-i ḡaṭṭıyla Cāzib ḡāl-i hindūsun
Derūn-ı sine-de bir noḡda-i dāḡ-ı sivādır

N' olā nāz eyler isem çarḡ-ı bīdār-ı sitem-karā
Du' ālara penāhım dest-girim zāt-ı Monlādır

150

95a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Geh yapar ḡaṭırımı ḡāḡ yıḡar ikide bir
Baḡar mı āteş-i hicrāna yaḡar ikide bir

Tir-i müjḡānlarımñ sine-de şerḡalarına
ḡāḡ görmezlik eder ḡāḡ baḡar ikide bir

Ba' zı tenhāca gelir meclise meh-pāre gice
Seg-i raḡib gehi yanına taḡar ikide bir

‘ Ālem ābda iken vermiş idi bir būse
Şimdi mestāne-i çeşm başa қақар ikide bir

- 5 Gönlümü koydu mücellid güzeli cendereye
Nüşa-i mānend бақар gāh şıқар ikide bir

Beni қорқар mı şanır ölmeden o şūḡ-ı cefā
Sīneme қарşu tapa tecelli çıkар ikide bir

Cāzibā pāyına yüz sürmege ol serv-i қaddiñ
Dīdeden eşk-i firevānım aқар ikide bir

151

96a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Āteş-i ‘aşқla sūzān et dilā gül-zāra var
Būlbūl-asā bāğ-ı hicrān içre şonra zāra var

Yaқmasın mı āh-ı pūr-sūzum cihānı ser-te-ser
Āteş-i ‘aşқа dermān dilde bir meh-pāre var

Bürdesin tīrimize uran dil-i mecrūha dāğı
Firқat-i yār ile sīnemde hezārān yāra var

Ṭurmayıb ey āh dilde eylediñ ‘azm-i sefer
Bārī eline sürsek togru kūy-ı yāre var

- 5 Cāzibā kimse қabūl etmez bu arsāya neylesin
Rūy-māl isen asān dergeh-i hūnkāra var

152

99b *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Çekildim kūşe-i ‘uzlete gāyet rāḡatım vardır
Biraz çerḡ-ı sitem-kārıñ elinden zaḡmetim vardır

Zen-i dünyāya meylim yoқ benim zāhid gibi ammā
Faқat bintü‘l-ineb mekān-ı seyle ūlfetim vārdır

Tehī peymāne-ibi-huş mı zan eyledin beni zāhid
Şafā-yı ḡatırım yoқ ise dilde қısvetim vardır

Ayaқ başdıñ kızıñ vermege yer mi baña ammā

Bu şüretde benim oğluña daḫi zilliyetim vardır

- 5 N^cola būs eyler isem la^cl-i nāb-ı yāri ey Cāzib
Derūnumdan o meh-rūya ḫaḫīkat şefkatim vardır

153

100b *Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

- 1 Ruḫsār-ı māh-rūya kaçan kim dehan deger
Her bir şeyim būsese rūḫ-ı revāna deger

Dünyā gözüyle görme o ḫüsn-i melāḫati
Bu rüzigār-ı köhne gibi ḫadd-i cihāna deger

Etsem ḫubār-ı pāyını kühl-i cilā n^cola
Zirā gözümde ḫāk-i reh-i İşfahāna deger

Tir-i nigāhı sīnemi etmiş siper-i ezel
Zaḫm-i ḫadeng ḡamzeleri her zamān deger

- 5 Ey nūr-ı çeşm Cāzib-i bī-dil emān saña
Ḳorḫum budur ki geç nazardan ḫasrete deger

154

101a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Dil-i sevdā-zedeniñ zabtına zincir ister
Anı bend eylemege zülf-i girih-gir ister

Bir ḫula demez de nize-i āhın geçemez
Ana yā tir-i nigh yā müje-şimşir ister

Ṭıfl-ı dil-i la^cl-i nemek-dāniñ ki emmeklik için
Mehd-i ten içre baña eylediği şir ister

Yıķılan künc-i ḫarābātda ey pır-i muḡān
Ser be-ḫoş ayaḡıñ ile ta^cmır ister

- 5 Maṭlab-ı Cāzibiñ ey şūḫ-ı cefā sensiñ sen
Ne emir ne vezir ne daḫi mır ister

155

101b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 O kāfir zūlm-i bī-dād etmede Dahhāke dönmüşdür
Ki tār ū mār-ı zūlf-i ejder-i bī-bāke dönmüşdür

Riyāsın eyler iken zāhidiñ tahrīr-i rindāna
Çalem destimde fersūde olub misvāka dönmüşdür

Derūn-ı sūz-ı nākimden çıkan āh-ı şerer-bārım
Ser-be-cūşum üzre kat-be-kat eflāke dönmüşdür

Çurutdı tāb-ı ğam mecrā-yı āb-ı çeşme-i çeşmim
Kenār-ı baħr-i ğamda cism-nār-ı hāşāke dönmüşdür

5 Hāyāl-i hāme-i endişem eyler dā'imā taşvīr
Anıñçün levh-i dil mecmūa-i 'ukkāke dönmüşdür

Baňa şimden gerü mey-hāne vü ma'bet-hāne yekserdir
Ten-i lā-ğurredeki rekler çurumuş tāke dönmüşdür

Zemīn-i şüre'zārın teşnelikden say şeh-bāde
Açılmışdır şükkāfı sine-i şad-çāke dönmüşdür

Sürüp savurdu verdi bāde āħir hürmet-i şabrım
Felekde kāni-i itrāk-ı bī-idrāke dönmüşdür

Yıkıldı şadme-i kahr ile kaşr-ı dil harāb oldu
Derūnum içre Cāzib tūde-i pūr-hāke dönmüşdür

156

104a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 'Āşıka cevri etdiğin meh-rū bilir bilmezlenir
Hāk-i pāyı olduğum dil-cū bilir bilmezlenir

Günde biñ kan etdiğin ol ğamze-i bī-dādınıñ
Sū-be-sū ol dāde-i cādū bilir bilmezlenir

Lütfunu a'dāya etdikce baňa cevri olduğunu
Āh kim ol dil-ber-i bed-hū bilir bilmezlenir

Leblerin cām-ı mey-i aħmerden iclā olduğun
Sorma nice dāde say-ı pergū bilir bilmezlenir

5 Vuşlat-ı dārū-yı cān-baħş-ı şifā olduğunu
Cāzibā dendānları lü'lü bilir bilmezlenir

157

106a *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

1 Vermez zekâvet hüsünü cānā gelir geçer
Eyler nuḡūd-ı şabrımı yağma gelir geçer

Olmaz marîz-i zünde-i cāvîd rûzigâr
Bu kevn-i dūna dāḡî Mesîḡā gelir geçer

Ta' ḡîb ederse birbirin endūh-ı ġamda degil
Mevc-i girān-ı bî-add deryā gelir geçer

Gül-şen-i sarāy-ı 'ālem kevn-i fesāda
Ġonca-i ḡamūş bülbül-i ġüyā gelir geçer

5 Rah-ı çemende ḡün-ı sirişkim revān olur
Belki o serv-i ḡāmet-i bālā gelir geçer

Farḡ-ı zekāda olsa Felāḡun çāre yok
Durur-i ribāta humk u dānā gelir geçer

Cāzib gedā-yı kūyuyam ol āfetiñ demî
Bir nîm-nigāh eylemez aşlā gelir geçer

158

106b *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

1 Bir şūḡa ġöñül düşdü ki ġāyet küçücekdir
Fettān-ı cihān ġonca-fem amān çiçekdir

Ey sūfi seniñ sözleriñi farzedemem ben
İçmem mey-i maḡbūbda sevmem ne demekdir

Ḥatḡıñ gelir elbetde olurken sen de fetāda
Ma' rur mu olduñ ḡüsñüñe cānā bu felekdir

Çıkmazsa ḡayāli n'ola çeşmimden o şāhıñ
Hālîde-i pā-būs etmek maḡşad yekdir

5 Gözler hamuşum vechinden aşla naḡar olmaz
Yā mihirden envār n'oldu yā melekdir

Ser-mest eden bezme ayak başdıġın demde

Ol sāki-i gül-çehre-sīmīn bilekdir

Hüsnü gibi hulk ile güzel olmalı mümtāz
Dil-dāde olursan da güzel böyle gerekdir

Çok kimselerin yüzüne urdu kızılık mey
Bezm ehline bu sāgar-ı zerrīn mihekdir

Cāzib görünen şanma ğubār-ı haṭṭ-ı dil-ber
Hān-ı kerem-i hüsn-i pāşide melekdir

159

107a *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

1 Şu' ā-yi pertev-i la' l-i lebiñle cām mey-gündür
Çerāğ-ı bezmiñe mīnā-yı mey-fānūs-ı gül-gündür

Kapub girdāb-ı ğamda sāhil-i āġūşa çekmezsın
Dü çeşm-i eşk-bārım ḥasretiñle kılzüm-i hündür

Beni nihāle-i būs lebüñle neş'e-yāb etmekde
Anıñçün şīşe-i şikeste ḥatır-ı cām varundur

Görüb mir' āt-ı vechin ḳadd-i mevzūnun ḳıyās ile
Muḥayyel nükte-i beyt-i muşarra' şāniyle merhündür

5 Nigāh-ı kahramāniñ meşk-i rezm-i nāz eylerse
Ki esb-i tiz-pāyesine cevelān-ġāh-ı hāmündür

Nihāl-i ḳāmet-i bālāña teşbih eyleyen servī
' Aceb kütāh imiş himmetde ol bir pāre mūrundur

Hüner-mendāniñ elbetde olur nuṭṭunda ma' nāsı
Veren şöret-i ṭabī' Cāzibā eş' āra maẓmündür

160

108a *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

1 Ḥayāl-i fāmeniñ bāğ-ı derūnda necl-i ser-keşdir
Sütün-ı dūd-ı āhım cerḥa peyveste pür-āteşdir

Eder şem' -rūḥu pür-tābiñ ' aks-i bezm-i nigāriniñ
Şanub mīnā-yı rūḥ-efzā-yı fānūs-ı münakkaşdır

Eder gird-i ğamum hâtırından def^c -i mey elbet
Ġubâr-ı râh-ı teskîn eyleyen ^c âlemde heb reşdir

Niĝâhım târ-ı zülfünden şâķın men^c eyleme cânâ
Bu şeb-i meşşâta-veş piçin-i mû derem meşveşdir

- 5 Biraz âheste reftâr et şabâ-veş şehvârı nâz
Reh-i kûy-ı talebin Câzib nâçâr tabân-keşdir

161

109b *Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün*

- 1 Kiminiñ câm-ı şafâsı kiminiñ hem-dem var
Gönlümün kendiye hâs başkaca bir ^c âlem var

Cennet-i kûy-ı dil-ârâda revân cûlar var
Didemiñ eşk-i taħassür ile mevc-i yem var

Gelemez hayli feraħ semtine sultâne diliñ
Saħn-ı hüsünde müretteb nice ceşş-i ğam var

Beni âzâde-i ğayd-ı ğam-ı ^c aşķ şanma cünün
Gönlümün silsile-i zülf-i ħam-ender-ħam var

- 5 Şerħalar açsa da sinemde ser-i müjĝânlar
İltifât-ı niĝehî gibi o şūħuñ amesi var

Cevr-i dil-dâr bilür şanma saķın ^c aşık-ı zâr
Firķatinden şıbĝatullah daħî şabrım var

N^c ola bülbül gibi kûyunda ölürsa Câzibâ
Gül-şen-i dehrde neşkeftede ĝonca-i fem var

162

110b *Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün*

- 1 Cân u dil verme saña ^c ayn-ı ķabâhât gibidir
Naķd-i eşki yoluña dökme safâħat gibidir

Şeb-i târınıñ ser-i zülfüni almam yâre
Va^c d-i vaşlıña ķarîb olma kıyâmet gibidir

Şâ^c iriz ehl-i diliz humk-ı ķavl eylemeyiz
Senden ümîd-i vefâ etme ħamaķât gibidir

Zülfüne beste olan çeşmîne dil hasta olan
Kat^c -i ümîd-i hayâtle res-i âfet gibidir

- 5 Cāzibā sūfî-yi huşk eyle raķibe niyāzım
‘ Aynı iblis-i leyyimāne adāvet gibidir

163

112a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Zaḥm-ı hicrān üstüne zāhm urma kânūnuñ mudur
Şeh-süvārım sīne-i cevlān-gāh hāmūnuñ mudur

Ravza-i dilde taḥayyül ettiğim serv-i sehī
Bilmezim tūbā midir yā kād-i mevzūnuñ mudur

Şemm ederdim her seḥer bād-ı şabādan būyunu
Nāfe-i çin-i ḥaṭṭın mı zülf-i şeb-gūnuñ mudur

Bağladın zincir-i zülfüñle dil-i āvāremi
Çāker-i ḥalka-be-gūşuñ mı ya mecnūnuñ mudur

- 5 Lāle-zāra döndüren pür-dāğ-dār-ı sīnemi
Āh-ı dil-süzün mı Cāzib eşk-i pür-ḥūnuñ mudur

164

115a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Çeşm-i bīmārıñ gören ‘ aşıklarıñ dil-mestedir
Bend-i zülfünde kayd-ı ‘ ālemden vārestedir

Ṭağıdıb gīsūlarıñ oldu perīşān ḥāṭırım
Āh-ı serdim aniñçün sūnbüle peyvestedir

İstersen āzād eyle isterseñeyle helāk
Tek kabül işte mürğ-i cān-ı dil ḳafestedir

Bezmimiz şiven-gede oldu ayak başma beli
Mey döküldü rişterle cāmlar şikestedir

- 5 Ravza-i ḥüsnünde dökdükce sirişk-i eşkim
Nev-nihālim Cāzibā günden güne bercestedir

165

118a *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

1 Gül-i ruhsârına ol zülf-i ham-der-ham düşer kalkar
Dil-i 'uşşâkına elbet bî-tâb-ı gam düşer kalkar

Sarıldım gerden-i pâyına eşkim oldu üftâde
Ki zirâ talebine hurşîd ile şebnem düşer kalkar

Mey-âşamân yıkılıp yapılır künc-i harâbâtda
Harâbât ehline her kim olur hemdem düşer kalkar

Terâzü-veş küşâd et destinineval eyle
Dil-i âgüşına senemîde-i dirhem düşer kalkar

5 Varıb der-gâhına cârüb-veş rû-mâll et Câzib
Cenâb-ı Hâzret-i Monlâ-yı Rûm kim düşer kalkar

166

118a *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

1 Âh ile felek dâmını kana boyanıbdır
Hem âh-ı şerer-bârım ile oda yanıbdır

Leb-i teşne-i la' liñ edemez câm-ı meyi
Kim kuzlum-ı hûn-ı cigerim ile kıanıbdır

Mâh-ı rûhuna hâle-i haç gelecek yâr
'Uşşâka cefâ ettigin añıb utanıbdır

Âgüş-ı hayâle oluruz bir gice yârı
Hâbîde-i bahtım daği bir gün uyanıbdır

5 Geşt eyledigim görsen eger deşt-i cününü
Zincîrden o dîvâne şanırsın boşanıbdır

Ayyâr ile hem-bezm olub ol şüh-ı cefâ-sâz
Peykeriñ gam etti meni dîvâne şanıbdır

Kim âh-ı şerer bād ciger-süz-ı derünüm
Câzib bir ucı çerh-i belâya tayanıbdır

167

122a *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Ğamiñla hayli demlerdir gönül ünsiyyet etmiştir
Şafâ-yı cem^ç hâtır-ı bezm-i dilden vaşşet etmiştir
- Yanıb âl-i ruhuñ girmeye tenden âteşe gülşen
Arağ-rîz-i hîcâb ile gül-âb-ı nükhet etmiştir
- Olur pervâz-ı bālâ âşiyân-gîr evc-i iffetde
Per-i bāli hümām-ı neşv ü tâc-ı devlet etmiştir
- Taşarruf eylese bir iş midir dünyâyı ser-tâ-ser
O kim der-gâh-ı Mevlânâda Câzib ^ç izzet etmiştir

168

123b *Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün*

- 1 Ma^ç denî sırrı Hudâ Hazret-i Mevlânâdır
Menba^ç -ı kân-ı aña Hazret-i Mevlânâdır
- Bulamaz mücrim-i bîmâr cihânda şîhhat
Derd-i isyâna şifâ Hazret-i Mevlânâdır
- Ne kadar olsa cerâhât sînân-ı isyân
Dil-i mecrûha devâ Hazret-i Mevlânâdır
- Evliyâ-yı keremiñ cümlesi muhtâcıdır
Pâdişâh-ı dü-serâ Hazret-i Mevlânâdır
- 5 Câzibâ bendesini zulmet-i isyânda komaz
Şems-i envâr-ı Hudâ Hazret-i Mevlânâdır

169

123b *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Gönlü bezm-i muhabbet şemîne pervâne gelmiştir
Şikâyet eylemez süz-ı deründan yaña gelmiştir
- Ayağda kaldı dil yapılmağa künc-i harâbâtda
Nice abâd olur bu ^ç âlem vîrâne gelmiştir
- Hayâ vü âlûde çeşm-i neş'edir cām-ı muhabbetle
Bu şeb-i ser-mest-i nâzım meclise mestâne gelmiştir
- Hezârân gonca-i şükûfteler var dâğ-ı ^ç âlemde
Benim ol serv-i nâzım ^ç âleme bir dâne gelmiştir

- 5 Maḥsül-i çeşme-sâr-ı feyz Mevlânâ-yı Rûmîdir
Bütün dil-teşnegân huşq-ı Câzib kıana gelmiştir

170

125a *Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün*

- 1 Câm-ı mey-i 'uşşâkla mestâneligim gel gör
Zincîr-i muḥabbetde dîvâneligim gel gör

Bülbül gibi gül-zâra sūzân oluram nâra
Şem' daḥi dil-dâra perdâzlıgım gel gör

Sevdikce seni ayyâr şıḥhat baña oldu yâr
Dil-i şayd-ı ğamla bigâneligim gel gör

Genc-i dilimin kuvveti mâr-ı siyeh zülfüñ
İnanmaz isen cânâ vîrâneligim gel gör

- 5 Çözdün gehi zülfüñ mürġ-i dil uçurarak
Câzib gibi âzâdım bî- lâneligim gel gör

Ḥâk-i reh-i Mevlâda olur isem üftade
Deryâ-yı muḥabbetde dürdâneligim gel gör

171

114b *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Göñül şem' daḥi pertâbîña pervâne olmuştur
Şeb-i dey-cür zülfüñ târına dîvâne olmuştur

Degildir bâde-i gül-fâmla ser-mest ü med-ḥuş
Ḥayâl-i la' l-i nâbın ile dil mestâne olmuştur

Beni ol cennet-i kûy-ı vişâliñden eden meh-peri
Efendim rûy-ı gendüm-günde ki bir dâne olmuştur

Küşâd etmem der meşşâte-i bād-ı şabâ eylese
Dil-i 'uşşâkıña ol zülf-i perçemin lâne olmuştur

- 5 Ne deñlü râz-ı 'aşkıñ dilde pinhân etse de Câzib
Lisân-ı ḥalkda Mecnûn gibi efsâne olmuştur

172

104b *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

- 1 Bütün cem^ç olalı bir yerde hūblar melek-rūlar
Yine ol māh-rūyam içlerinde hüsn ile bir şer
- Añı deşt-i şaķāyık zan edip görseler cānā
Ser-i müjgānlarıñ sīnemdeki şerhaların yer yer
- N^ç ola dermān edersem hāk-i pāy-i devlet-i hūsne
Ġubārī deñiz adı evc-i istignādan a^ç lādır
- Bir iş midir saña ^çuşşāķa ihlāk eylemek cānā
Nigāhı Rüstemiñ destinde hañçergede o gerbiñler
- 5 Beni sevdā-yı hālīñ döndürüp siyāh-ı kendüye
Gelür düzaḥ-nümā keşkülūñ heb gezdigim yerdir
- Çeker kavş-i fezāmı ebrūvān-ı ^çaşıkıñ yoḥsa
Aña ṭāķat getürmez kuvvet-i bāzū-yı Rüstemler
- Begim zincīr-i tār-ı zūlf-i şīrīniñle bend eyler
Cünūn-ı ^çaşıkıñ olmuş Cāzib-i şeydā neler söyler

173

74b *Mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün*

- 1 Bezm-i ṭarab-ı dehr-i mey-hāne-i ^çaşkıız
Hem ehl-i ḥarābāt u mestāne-i ^çaşkıız
- Olsaḳ n^ç ola efrūḥte-i şem^ç -i muḥabbet
Bī-şavt-ı ḥayāt terk ile pervāne-i ^çaşkıız
- Gül-zār-ı şafā içre nevā-sāzlarız ammā
Rāz-ı dil gūyende-i efsāne-i ^çaşkıız
- Vā-beste edip ṭurre-i ṭarrār-ı hüviyet
Ol silsile canbāna ger dīvāne-i ^çaşkıız
- 5 Bir dāne-i ḥabbe deḡişib bāḡ-ı na^ç imi
Kim ṭālib-i cūyende-i evvel dāne-i ^çaşkıız
- ^ç Ālemde şafā kesb ederiz cevr ü cefādan
Çün gā'im endūh-ı mihen hāne-i ^çaşkıız

75a Cāzib gibi zāhirde gedā şeklimiz ammā
Kim mālīk-i genc-i der-i şāhāne-i ‘aşkız

174

19a *Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün*

1 Ruhsāre-i müheyyā la‘le haṭṭa bitmege gelmez
Çenber ile bir vech ile incitmege gelmez

Seyr etmek için kendimi gelmiş leb-i cūya
Ol serv-i revāna toḡunur etmege gelmez

Etdim saña ben gönlümü ey şūḡ emānet
Ḥifz et añı sīneñde aman yatmaga gelmez

Teşrīfiñle bezmimizi eyledin iḡyā
Ey rūḡ-ı revānım çabucak gitmege gelmez

5 Cāzib geçemem şīve-yi mahv ile meyden
Sevdim yeni bir tāze fedā etmege gelmez

175

20a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Teşne-i la‘l-i lebdir bāde-i gül-fām-ı nāz
Nuḡl-i bezm olsa sezādır dīdei bādem-i nāz

Āteşe yaḡdı dil bülbül etti naḡme-sāz
Öyle bir ḡadd-i kıyāmet serv-i gül-endām-ı nāz

Ṭavḡ-ı ḡamze-veş ṭakları gerden-i mürḡ-dile
Ḥalkā-i zūlf-i girih-gīr-i cefā vü dām-ı nāz

Muṭribān şevḡ-i ṭarabdan naḡme sāz oldu yine
Bezm-i rindāna ayak bas sākī-yi pür cām-ı nāz

5 Cāzib-i dil-dāde miskīniñ fedā etme amān
Tek helāk et nāzenīnim geçmeden eyyām-ı nāz

176

23b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1 Āteş-i ‘aşḡla yakan baḡrımı tebrīd olmaz
Tāzeler cāme-i derd dāḡları tecrīd olmaz

Güyyiā rūḥ-ı musavver sözü ehl-i ḥālin
Sūḥan-ı nāṭıka perdāz ile taklīd olmaz

Lāfzdan her ne kadar dūr ise de ma' nāya
Dil-i āyīne-i vaḥdetiñde tefrīd olmaz

Bismil-cān eden 'ıyd-i visāl-i ḳurbān
Hele dōlāb-ı muḥabbetden o nevmīd olmaz

- 5 Nāzenīnimdi vū lānesine vā-beste gibi
'Ömr-i ehl-i dile Cāzīb_böyle cavīd olmaz

177

24b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Ḳafes-i dāmda o murğ kaçmaga bir yol bulamaz
Niğehī pençe-i şehbāza düşen ḳurtulamaz

Ol nice bülbül gibi beyhūde güle nağme-serā
Bağrını lāle gibi yaḳmayan 'aşıḳ olamaz

Giry-e-i ḥasret eden 'aşḳ-ı mecāziye hemān
Sāğar-ı dīdesi ḥünāb-ı ciğerle ṭolamaz

- 25a Nerm-şār-ı kerem-i bīm-i Ḥudā olmayanın
Daḫi mānende-i bih benzi sararıb solamaz

- 5 Sāye-veş herkes anıñ bende-i efgendesidir
Kimse Cāzīb gibi ferḥāle-i riş yolamaz

178

38a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Sirişk-i dīdemiz bōstān ümīd-i sebze-dār olmaz
Nişār-ı ebr-i bārān olmasa evvel bahār olmaz

Sirişk-i tevbe ile ravzā-i ümīdsiz eyle
Dıraḫt-ı huşk bī-berg-i şenā' at özi bār olmaz

Olanlar bülbül-i gülşen sarāy-ı 'ālem-i vaḥdet
Ḳabā-yı gonca-asā dāmen-i hicrāna ḥār olmaz

Ser-i seng-i kazā-yı nā-gehāniye olur amac

Felek-veş zulm-i bî-dād ile neyler pāyidār olmaz

- 5 Tazarru' la küşāde etme nice dest-i āmāl
Mehî maṭlūb-ı ma' nî hem-çü hāle der-kenār olmaz

Çonulur pūte-i ' aşka vücūd-ı gevheri hōd-bîn
Mihek-i piş-i-zerkūbun aşla ki a' yār olmaz

Şıdk-veş olma nice kuzlum-ı faqr-ı kanā' atda
Dehān-ı nükde-bāzı kaṭre-i gevher nişār olmaz

Çalır münkir-i ḡallām küfr ile hem tūre-i şīre
Fūrūg-ı merd-i şem' -i dile seyrān Nehār olmaz

Cenāb-ı Ḥazret-i Monlā-yı Rūmdan eyle istimdād
Devā-yı derdiñe Cāzīb seniñ kimse medār olmaz

179

40b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Ḥaste-i ' aşkıım devā-i derde olmam çāre-sāz
Merg-i şaz nā-ümīd olmuş ṭabīb-i dil-nüvāz

Yār ta' līk eyledi şanman añı dāğımdır ol
Dest-i müjgān ile sīnemde nişān-ı imtiyāz

Nice dem tār-ı şeb-i zūlf-bāzıñ kilik-i siyāh
Kışsa-i ' aşka şabāḥ ḡaşrecek etmedi az

Gāḡ gerdāniyeden geh pūselikden dem uruñ
Muṭribā ' aşk rāh-ı rāstdır ' azm-i Hicāz

- 5 Sīm-i zerdir şimdi bostān-ı muḡabbetde şabā
Dil-bere lāzım degildir Cāzibā nāz-ı niyāz

180

80b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Etmede evc-i sitiğnāya nigeḡ pervāz-ı nāz
Ġamzesi ḡanlar dōkdü dīdesi ağmāz-ı nāz

Noḡṭa-i mevḡūme mi yā cevher-i ferd mi nedir
Dürç-i mektūm mı dehānı olmaz aşlā bāz-ı nāz

Yüz sürerdi serviler pāyiña çün ebruvān
 Kāmetiñ şaḥn-ı çemende olsa şive-sāz-ı nāz

Ḳāf-ı istiḡnāda ‘anḳā-yı dil eyler şikār
 Eylemez zāḡa tenezzül pençe-i şeh-bāz-ı nāz

- 5 Vaşf-ı ḥüsn-i dil-berī taḥrīr ederken ekserī
 Eglenür Cāzib-i ḥarīr ḥāmeden āvāz-ı nāz

181

75a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Sensin ‘ālemde baña tıfl-ı sirişkim her nefes
 Nāle-i sūz-ı dil-i bīdārıma feryād-res

Olamaz sūz-ı muḥabbetle baña kimse ḥarīf
 Şem‘-i bezme yanmasın pervāne-mānend-i mekes

Dönmez idim etseler de burd-i şimşir-i kazā
 Ḥalka-i bāb-ı ümīd-i yāre olsam dest-res

Va‘ de-i ‘ıyd-i vaşlında ne pākım ḡamzeden
 Rāh-ı ‘aşka bismil-cānā eylemez ḥavf-ı ases

- 5 Kār-bān-ı rıḡlete bir bend-i kalā-yı ḥayāt
 Cāzibā feryād edersem n‘ola mānend-i ceres

182

16b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Şanmañız āh-ı sihr-hīz mi feryād u ceres
 Kār u bār-ı ḡam-ı hicrim kim ola zārıma res

Yanarım āteş-i ‘aşk ile cünnār-veş dilden
 Şem‘-i vaşlıma ire pervānede olur mu ses

Ṭavḳ-ı zincir-i cünün eyler idim gerdenime
 Erse āhım gibi zülfüne eger devlet-i heves

Lāne-i kūyuna pervāz diler murg-ı dilim
 Tır-i müjgān edeli sīnemi mānend-i kafes

- 5 ‘Āşıkın başına püsküllü belādır perçem
 Herkes ḡisūlarını boynuna cānān dāl-ı fes

N^ola ‘anķā gibi ger Kāf-ı gama katre isem
Eylemezem cıfeye çün zāg u mānend ü mekes

Ĥazret-i Enver Efendiye olunca pey-rev
Cāzibā ṭab‘ iña davā-yı sühan pes-der-pes

183

30b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Yār etmezse baña imdād eger heb bir nefes
Bu dil-i şūrīdeme kimler olur feryād-res

Kūy-ı yārde dūd-ı āh şaf-beste mānend-i külünk
Zan ederler kār-bāndır āh-ı feryād u ceres

Şāh-ı mülk-i hüsnünüñ bir kahramānıdır niġāh
Teşne-i cellād-ı cāndır gamze-i ĥün-hār ases

Nāzeninim yine şad-nāz ile göñlüm almaga
Perçem-i şīveye mānend giydir püsküllü fes

5 Hançer-i müjgān-ı ser-i tiziñle қоç başın için
‘İyd-i vaşlıñla be-kām et Cāzib aġyār kes

184

55b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Kūşe-i miñnetde var mı ġamdan uzak bir nefes
Var mı yār-i muvāfiķ ġam gibi feryād-res

Kārbānı ol şabā ile firistād eyledim
Kūy-ı yāre āhımı şanman ki feryād-res

Bezm-i meyde vuşlat-ı dil-dār olmuş neyleyem
Kaşd eder cān-ı dile ol ġamze-i ĥün-hār ases

Pür-nezāket verdi şevķ ile zebānım la‘ lden
Sīne-i sīmīne kāfūr-ı gerden mi reng-i fes

5 Ĥaṭ gelib ruḥsārına dil-ber kesildi nāzdan
Ey dil-i dīvāne sende vuşlata ümīd kes

Ĥāk-i pāy-ı yārde bezl-i vücūd-ı cān eder

Var mıdır Cāzib gibi bir ‘ aşık-ı üftāde kes

185

75a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1 Dāmen-i hār-ı cefā-hāye girifte gül imiş
O daḥī bā‘ iş-i āzurde-dil-i bülbül imiş

Şāne-i bād-ı şabā ‘ uḳde-güşāy oldu yine
Beste-i ḥāṭır-ı nā-sāzında kākül imiş

Meclis-i şoḥbet-i dil-dār fedā etmede güç
Mübtelā-yı sitem olmaḳda ne pek müşkül imiş

Gerdiş-i sāgara çün sākī-i gül-çehre gerek
Cām-ı mīnā hele beyḥūde yere ḡulḡul imiş

5 Bilirem ḳadrimi ḥürmete inkār etmem
Nemek-i la‘ l-i lebiñ māye-i cām-ı mül imiş

Dāne-i ḥāl daḥī dil-ber-i gendum-günun
Ravza-i cennet-i ḥüsnünde meger fülful imiş

Rezm-i meydān-ı belāḡatda bugün ey Cāzib
Ṭab‘ -ı çālāk-i çāpük-pāyın ‘ aceb Düldül imiş

186

28b *Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün*

1 Yatmış o nāz-ı naḥveti sandım ki mest imiş
Vardım yanınca ḥançer-i bürrān be-dest imiş

Çıkdım görünce dīde-i fettānla āşinā
Gūyā meyānda miḥr-i muḥabbet elest imiş

Zülf-i siyāh-ı secde-gehī rüy-bus eder
Ben müslümān durdum o baş put-perest imiş

Mendim ḥarīm-i vaşlına na-maḥrem ermedi
Dā’im raḳible yār ise meger hem nişest imiş

5 Cāzib niyāz-ı zārını dostun ḳabül için
Vaḳt-i seḥerde nāleler etmek hücest imiş

187

53a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

1 Bilmediñ ' aşığıña mihr-i muhabbet ne imiş
Nāz-ı şīve ne imiş daği mürüvvet ne imiş

Benim ol dūzaḡ-ı hicrān-ı firāk-ı ğamda
Bilirem miḡnet-i encām-ı kıyāmet ne imiş

Der gören hāle-i ḡattıma ruḡsārında
Bir zamān şöhret-i ḡüsn ile o āfet ne imiş

Beni ṡāpūt-ı ğam-ı ' aşığına cānān şardı
Añladım mürde-i hicrān-ı melālet ne imiş

5 Nūş edip bāde-i la' l-i leb-i yār bildim
Ser-nigūn şīşe-i mīnāda ki ḡālet ne imiş

Mā-sivā-yı ṡaleb dehr-i ferāğ eyler idiñ
Cāzibā görsen eger kenz-i ğan' at ne imiş

188

57a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

1 Şerḡa-i sīneme baḡ ğamze-i cādū ne imiş
Çeşm-i cellātına baḡ āfet-i meh-rū ne imiş

Serviler ḡam-şüde-i zīr-i nihād-ı ser olur
Görseler şīveni kāmēt-i dil-cū ne imiş

Gören üftādeyi kendi gibi bīmār eyler
Āh ol çeşm-i fūsūn-sāz suhen-gū ne imiş

Ḳıble-ġāh-ı dil-i ' uşşāḡa ḡaḡıḡatdır bu
Bilmediñ mi daği miḡrāb-ı dü-ebrū ne imiş

5 Bend-i zincīr-i cūnūn dār-ı şifā-yı ' aşḡa
Cāzibā añladım ol silsil-i ġīsū ne imiş

189

65a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Nuhufte ğamzeler genc-i dil-i pīrāne yol bulmuş
Harīm-i sīneden ol āh-ı serd āvāze yol bulmuş

Periřān eylemiş meřřāte-i bād-ı řabā zülfün
Anıñçün murğ-ı hātır her biri pervāze yol bulmuş

Olub her tār-ı āřüb firengistān-ı Türkistān
Ser-i kākülleri kim çeşm-i fitne-sāza yol bulmuş

Geçüb tır-i hayāl-i dīdeden tā dilde cāy etmiş
Yine ol sevdiğim vādī-yi cevre tāze yol bulmuş

- 5 ʿ Aceb mi olsa zāyīde Mesihā-yi Meryem ʿa bım
Ki çar-mıh-ı sitemde Cāzibā igcāza yol bulmuş

190

65b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Verā-yı perde-i zülfünde meh-rūyun nihān tutmuş
Şanırsın āsumān-ı devr-i āh ʿ aşıķān ʿtutmuş

Gebermişdir çü naʿ ş-ı raķīb itlere atdım
Meger evvel işlāh-ı kāfir birini ķan ʿtutmuş

Sürürümdan eser yok bā' iş-i hüznüm n' ola derdim
Zamānlar kūşe-i dirān-ı dilde ğam meķān ʿtutmuş

Göñül mānend-i cūy feryād eder mi ey gül-şende
Gehī hār-ı sitemden bülbül-āsā āşiyān ʿtutmuş

- 5 Yine bāziçe-i ʿ aşķında engüşt-i cefāısıyla
Nigīn-i lā-cevrdir dāğ-ı sīnemden kemān ʿtutmuş

Hüner-fürüş-ı sīnemi tır-i nigāha ol kemān ebrū
Kažā-yı çille-i cān-gāh-ı pāyına nişān ʿtutmuş

Uçurub bāzū-yı endişemden ol řeh-bāz-ı nev-pervāz
İşitdim Cāzibā mürğ-ı dil bir nev-civān ʿtutmuş

191

79b *Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

- 1 Alsam o māh-pāreyi āgūřa hāle-veř
Görse siyāh dāğ-ı bezm üzre lāle-veş

Rıtl-ı girānım olsa hām-ı hüsrevāneden

Āteş derūna gelmeye bir nīm piyāle-veş

Ol nev-nihāl-i ğonca-i nāz raḥm eder Mevlā
Etsem sirişk-i pāyına üftāde jāle-veş

80a Bāğ-ı na'ım-i yāre temennā olur mu hiç
Vaqt-i seherde çeşm-i terim āh-ı nāle-veş

5 Cāzib gumūm-ı derd-i dile çāre-sāz isen
Bu kadar devāsı ğayrı şarāb-ı dü-sāle-veş

192

98b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Sīnemi deldi ser-i müjgānlarıñ kim tır-veş
Tākdı engüşti nigāhiñ gönlümü zeh-ğir-veş

Māh-i tāb-āsā gice gel meclise ammā begim
Yanıñā taqma rakīb zinhār-ı kıtmir-veş

Dest-i red ile beni dūr etme nezdiñden şehā
Pençe-i berd-i nigāhiñ sīneme ur şir-veş

Ḥalka-i zülfüñ şad-pest baḥş ederken dün ğice
Söz-ı özünde birbirine girdi ḥalka zincir-veş

5 Kimseden ümīd ü istimdād getirmem yādıma
Var iken feryād-res-i Cāzibiñ cenāb-ı pır-veş

193

75b *Mef'ülü mef'ülü mef'ülü fe'ülün*

1 Āzār-ı dil ol ğamze-i ḥün-hāra mı maḥşüş
Şād-nāz-ı füsün dīde-i bīmāra mı maḥşüş

Üftāde eden 'ālem kim dām-ı belāya
Eyā şengin-i turre-i tarrārda mı maḥşüş

Mestāne niğehlerle olursam n'ola ser-mest
Ol neş'e-i feyz-i sāğar-ı ser-şār mey maḥşüş

Ḥāk-i der-i dil-dārda hezār küşteleriz biz
Cānā bismil mañşüre-i ber-dāra mı maḥşüş

- 5 Cāzib o mehin la‘l-i şeker-bārını öpmek
Cām-ı mey ile gufte-i eş‘āra mı maḥşūş

194

43b *Meḥ‘ülü meḥā‘ilü meḥā‘ilü fe‘ülün*

- 1 Āşüftelik ol zülf-i siyeh-kārına maḥşūş
Mekr ile füsün dīde-i bīmārına maḥşūş

Bir ḥamlede biñ cānda olursa eder helāk
Bu fen-i ḳazā ḡamze-i ḥün-ḥārına maḥşūş

Heb fitne ile ‘ālemi pür eylemek için
Tār-ı şikeni ṭurre-i tarrārına maḥşūş

Ser-pençe-i ḡamdan dil kurtarmaga çāre
Yāriñ niḡehī merhamet āsārına maḥşūş

- 5 Bir şey midir āfaḳı bütün āteşe yakmak
Derd ile diliñ āh-ı şerer-bārına maḥşūş

Kālā-yı vişāliñ bilemez ḡayrı bahāsın
Ancaḳ o da erbāb-ı ḡarīdārına maḥşūş

Yāriñ na‘m-ı cennet-i vaşlında ḡalāvet
Cāzib o dahi ru‘yet-i dīdārına maḥşūş

195

75b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Dil-i fettān ṭurre-i ṭarrārın etmez i‘tirāz
Raḡme maṭlūb eylemezler mārđan etmez i‘tirāz

Merd-i meydān-ı vega dönmez cefā-yı tirden
Vaşla ṭālib ḡamze-i ḥün-ḡārdan etmez i‘tirāz

Çevgen-i müjḡān-ı yāre başını ḡaltān eder
Rište-i ḡisūsuna ber-dārdan etmez i‘tirāz

Ḥasta-i ‘aşḳım devāya rāḡbet etmezsem n‘ola
Derd ile maḡrem olan bīmārdan etmez i‘tirāz

- 5 Olsa da bār-ı burūdet yār ile mā-beynimiz
Cāzibā ol āh-ı āteş bārdan etmez i‘tirāz

196

52a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 La'l-i nābıñdır seniñ cām-ı muşaffādan ğaraz
İrādüñdir o kim Mescid-i Aķşā'dan ğaraz
- Silsil-i bend-i cünün-ı aşķdır ğisūlarıñ
Füfül-i halıñ idi ol heb sevdādan ğaraz
- Saña hem-ser olamaz çemende serviler
Ķāmetiñ cānā seniñ cennet-i tūbādan ğaraz
- Mürde-dil ihyā ederdi her nigāh-ı āfetiñ
Ĝüfte-i nāzıñ femin nuķ-ı Mesihādan ğaraz
- 5 Da' vet etsem Cāzibā gelmezdi dil-ber hāneme
Ĥātırā gelmek için ihsān bu hülyādan ğaraz

197

43a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Nāzeninim ķāmet-i bālāñ-ı tūbādan ğaraz
Cennet-i vaşlıñ degil mi dāhi me' vādan ğaraz
- İltifātıñla nice biñ mürde-dil ihyā olur
Şekker-i la'l-i lebiñ nuķ-ı mesihādan ğaraz
- Levh-i hüsnüñde cānā hāl-i müşkīniñ seniñ
Dürc-i gerduñdaki ol uķd-i süreyyādan ğaraz
- Mācerā-yı āsitāb-ı aşķınıñ pāyānı yok
Seyl-i eşk-i dāde-i uşşāķa deryādan ğaraz
- 5 Kesmeye engüştini kim olmaya dāmen kesir
Yūsuf-ı hüşnüm vişāliñdir Züleyhādan ğaraz
- Enderün-ı sinedir yārin hayāl-i hānesi
Ĥāb-gāh-ı ğamzesi dāĝ-ı süveydādan ğaraz
- Şorma Cāzib piç ü tāb-ı ıstırābımdan beni
Çün şeb-i yeldā-yı zülfe yār-i hülyādan ğaraz

198

63b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Pertev-i mihr-i cihāndan rüy-ı dıraḡşāndır ġaraż
Necm-i eflākden āh-ı āteş-efşāndır ġaraż

İntizār-ı ıyd-ı adhyı vişāliñden şehā
Gerden-i teslīm-i zincİR bismil-i cāndır ġaraż

Rüşenā-baḡşā-yı çeşm-i sürmedan-ı ma'niden
Tire-i ḡalbe cilā-yı nūr-ı imāndır ġaraż

Çün vücūdum ḡāvī arş-ı mu'allādır velī
Ḳayd-ı bān dilde ancak bār-ı mihmāndır ġaraż

5 Rişte-i endişemiz olsa n'ola şirāze-bend
Medḡ-i ḡüsn-i zülfden tertīb-i dīvāndır ġaraż

Cüşā çin-i ḡaremeyn bād-ı fenādan uzlet et
Cāzibā dünyā vü mā-fihāda sāmāndır ġaraż

Ḳalb-i maḡzūnum ḡatı ḡam-gīndir mānend-i ebr
Ḳatre-i nīsāndan eşk-i çeşm-i giryāndır ġaraż

199

75b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Şekl-i Bismillah yazılmış muşḡaf-ı ruḡsāra ḡaḡḡ
Āyet-i nūr-ı hidāyet şafḡa-i didāra ḡaḡḡ

Oldu ḡisū-yı mu'ber böyle piçide-i mü
Anber-i sār ile dönmüşdü müşk-i yāre ḡaḡḡ

Āh-ı felek meger kebūd çeşmine dād eyledi
Ḳül-sitān-ı ḡüsnünü döndürdü sünbül-zāra ḡaḡḡ

Rişte-i efkār-ı dilden eyledi şirāze-bend
Āteşin ol arız-ı mecmū'a-i dil-dāra ḡaḡḡ

5 Maḡz-ı endişem olurken arızından būs-çin
Şāne-i ümīd-i Cāzib etdi pāre pāre ḡaḡḡ

200

42b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Levha-i hüsnünde yâriñ var idi nice nuqat
Geldi qaraladı ta' mîr eyler iken añı hâtt
- Mû-be-mû bend etdi ceşş-i fitne-i bāz
Pâdişāh-ı hüsnini ferzān-ı kişle etdi hatt
- Yoğdur ifrātım meyānı dil-berin vaşında hiç
Söylenilmiş tā ezel hayru 'l-umūr olmuş vaşat
- Şivesinden dil-rübā gāhi sehī gāhi dü-nīm
Serve teşbīh eylemişler kāmetin amā galat
- 5 Qalması yâriñ ser-i peykānlarınıñ pāresi
Cāzibā dilde hayāli zaħm sīnemde faqat
- 201
- 76a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*
- 1 Nezāket(?) baħş eyledik peymāne vü mestāneden vāiz
Nevā-yı rūze etdiñ nefsiñe efsāneden vāiz
- Eger hem-dem olaydıñ bir nefescik bāde-keşlerle
Çekerdiñ destin elbet şubħa-i hıdrenaden vāiz
- Cünün-ı aşk terciħ eyler idik hōş mendāni
Hābir olsañ da zevk-i silsil-i dīvāneden vāiz
- Sen ol girān-ı mağrūr bāde-i nahvet-fürüşsun kim
Bu deñlü mest olunmaz bāde-i mey-hāneden vāiz
- 5 Şikāyet eylemez Cāzib yanar şem' -i muħabbetle
Gelir mi şayd-ı şekvā lücce-i pervāneden vāiz
- 202
- 62a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*
- 1 Ederler teşne-i la' liñ şarāb-ı dil-keşden haż
Ki olsa hasta-i merg āşinā eyler devādan haż
- Bulur şeydālarıñ vā-beste-i zūlfūñle āsāyiş
Eder mecnūnlar elbet silsil-i dār-ı şifādan haż
- Teselli-baħş olur cānā hayāliñ künc-i firqatde
Olur ye's-i melālet-gāh-ı gāmze āşinādan haż

Geçilmez her ne deñli olsa da nā-mihribān dil-ber
Sezā-yı lütf olanlar eyler elbet pür-vefādan hāz

- 5 N^cola sen terk-i tecrīd ile şöret bulsan ^cālemde
Hevā-yi nefsiñ eyler Cāzibā çünkü şafādan hāz

203

76a *Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

- 1 Gerçi mehcūrum vişāl-i yārdan kesmem t̄ama^c
Ben hezārım ğonca-i gül-zārdan kesmem t̄ama^c

Çalmışım gerçi şeb-i dey-cūr-ı zulmetde velī
Dīde rūzum rüyet-i dīdārdan kesmem t̄ama^c

Öyle bī-tābdır ki yok ^catf-ı nigāha kudreti
Şiḥḥat ol dīde-i bīmārdan kesmem t̄ama^c

Rište-i efkārım etdim suḡ-ı ^caşkız mezād
Yūsuf-ı hūsnüm ben ol bāzārdan kesmem t̄ama^c

- 5 Mūye dārım turre-i şām-ı firībānında kim
Cāzibā şubḥ-ı vişāl-i yārdan kesmem t̄ama^c

204

30a *Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

- 1 Kim fitil-i dāğ-ı pür-süz ile sūzānım çü şem^c
Āteş-i ğayret-ğüzārım āh-ı nālānım çü şem^c

Oldu sevdā-yı muḥabbetle göñül efrūhte
Lāle-zār-ı sine-i pür-dāğ hicrānım çü şem^c

N^cola çün pervāne-i bī-bāl u per olsa dilim
Şuḥte-i vaşl-ı ḥarīm-i yāre ḥayrānım çü şem^c

Şöyle yañdım āteş-i bezm-i muḥabbet şevkine
Nāle-sāzım tā-be-subḥ u şām giryānım çü şem^c

- 5 Şu^c le-i dāğ-ı süveydā-yı derūnla Cāzibā
Çāmet-i ber-cestē pür meh-rūya pūyānım çü şem^c

205

76a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Olmayınca ğamze-i hūn-hārdan etmem ferāğ
 Hıstasıyım dīde-i bīmārdan etmem ferāğ
- Etmezem muḳarrāş endişem ile ḳaṭ' ümīd
 Ārzü-yı vuşlat-ı dīdārdan etmem ferāğ
- Mest-i med-hūş-ı meyem her dem ḥarābāt ehliyim
 Zāhidā çün sāğar-ı ser-şārdan etmem ferāğ
- Vādi-i 'aşkıñda şayyād-ı muḥabbetdir gönül
 Ey ğazālim dāmen-i kūḥ-sārdan etmem ferāğ
- 5 Çünkü Ya' kūb-ı ğam oldum meskenim beytü' l-hüzün
 Cāzibā her şubḥ-ı şam kim zārdan etmem ferāğ

206

30a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Gamze-i mismār-ı pür-süz efgeniñ urduḳca dāğ
 Sīne-i āteşi germ oldu şehā rüşen- çerāğ
- Āteş-i gül-zār-ı 'aşkıñla derūnum lāle-zār
 Bülbül-i nağ' me-serāyım baña çün dāğ üsti bāğ
- Bezm-i nā-sāz-ı ḥumār-ālūde cām-ı bādeden
 'Ālem-i āb-ı muḥabbetdir bize genc-i ferāğ
- Gösterir ruḥsār üzre dāne-i pür-çīne
 Halkā-i ğīsūsını mürğ-i dile etmiş dūzah
- 5 Lāne-sāz-ı Kāf-ı istiğnāda Ankādır gönül
 Cazibā etmez tenezzül cīfe-i mānend-i zāğ

207

76b *Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

- 1 Mülk-i ḥüsnünde zülf-i perişān taraf taraf
 Tıtdu cihāna fitne-i devrān taraf taraf
- Oldu nihāl-i ḳāmet cānāna pāy-māl
 Şaḥn-ı çemende serv-i ḥırāmān taraf taraf

Yandı fitil-i sūz-ı muḥabbetden ol hezār
Gül-şen sarāy etdi çeragān ṭaraf ṭaraf

Bezm-i cefāda dil-ber-i ‘ ayyār ber-ṭaraf
Rezm-i belāda ‘ āşıq-ı nālān ṭaraf ṭaraf

- 5 Pervāne-vār āteşe yañdımsa Cāzibā
Fānūs-ı dilde şem‘ -i dıraḥşān ṭaraf ṭaraf

208

40a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Felegin debdebe-i ṭaṭṭana-i şānına yuf
Ba‘ dez-in gerdiş-ı evzā‘ -yi peşimānına yuf

Naqd-i ğamla pirāyedir kīse-i endişemizi
Ḥāle-i dirhem şāzda in‘ āmına yuf

Yıkar elbetde sarāy-ı dil-i bī-ārāmı
Cāh-ı iqbālde yaptırdığı ābdanına yuf

Sırrını seniñ yetmeden edemez kimse ḥalāş
Hele ebnā-yı zamāniñ yed-i iḥsānına yuf

- 5 Cāzibā āl-i abāniñ ḳulu ḳurbānlarıyız
La‘ net-i imānı Yezide ola hem cānına yuf

209

45b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Bunca icād-ı nev-fitnede māḥirdir zülf
Bir ḳıla āteş-i bendimi saḥirdir zülf

Pençe-i ‘ aşḳ ile bunca Müslümān-ı zebün
Be ne zālīm be ne ḳaddār be ne ḳāfirdir zülf

Çāh-ı zemzemde resen-gāh-ı siyāh pūsde
Kā‘ be-i ḥüsnde firāş-ı mücāvirdir zülf

Ser-fürü eyler iken şanma tarziñdan anıñ
Püse-çin-i araḳ-rüy ile fāḥirdir zülf

- 5 Ṭurreler şāne-i pür zīb-i kenār ṭab‘ ım
Cāzibā her ser-i müdan dile nāzardır zülf

210

45b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Dil-giriftār-ı belā-yı selsele-yār oldu hayf
 ʿĀşk-ı āzāde-i ser-keş kayd-ı efkār oldu hayf

Şemʿ-i bezm-i hayrete pür-süz olur pervāne-var
 Sīnesi hicrān-ı zaḥm-ı dāğ-ı miʿmār oldu hayf

Ḥār elinden dādımız almaz mı bir gün rūzigār
 Gül-bün-i hicrānda dil bülbül-i zār oldu hayf

Derd-i ʿaşkıñ çün devāsına ederken cüst-cū
 Hiç oñulmaz mübtelā-yı çeşm-i bīmār oldu hayf

5 Yārsiz baña gerekmez kim hayāt-ı cāvidān
 Cism-i bītābımdaki şihḥat dahī bār oldu hayf

Rişte-i meh-rū-yı kātın eyledim ben zülfünü
 Dilde Cāzib piç ü tāb ben azār oldu hayf

211

61a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Mest iken çāk-ı girībān eyledim ben tā-be-nāf
 Bend-i şeh-vār ne küşād etsem olur çok iḥtilāf

Yār hayālīñ aldım āgūş-ı temennāya bu şeb
 Şubḥacek tār-ı şeb-i hicrānla oldum sīne-şāf

Meşrebiñde yok ise cānā kabūl-i maʿzeret
 Gel helāk et eylemem bir cān için beyḥūde lāf

Evc-i istignāda pervāz edeli şeh-bāz-ı dil
 Pençe-i ʿüryanınıñ ḥançeridir sīmurğ-ı kāf

5 Zūlm-i bī-dād eylemek ḥub-rūlarıñ āyinedir
 Cāzibā kanūn-ı ʿaşk-ı yārede olmaz hilāf

212

76b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 O ḫıfl-ı nev-resin āşüb-ı devrān olduğun tıyduḡ

Bahār-ı nāz ile serv-i hırāmān olduḡun tıyduḡ

Şerāb-ı la‘ liniñ ihyāsı oldu mürde-i endūh
Daḡı būs-ı leb her derde dermān olduḡun tıyduḡ

Bu şeb ‘ ayyār ile hem-bezm olub germiyyet-i meyden
Daḡı per-tāb-ı yārin āteş efşān olduḡun tıyduḡ

Sürürüñ bir vefāsın görmedik bu dār-ı miḡnetde
Dil-i hicrānlara ḡam mū‘ nis-i cān olduḡun tıyduḡ

5 Seçilmez ḡāliyā çün deşt-i küh-sār-ı şaḡāyıḡdan
Bu rezm-ḡāh-ı ‘ aşḡda nice biñ ḡan olduḡun tıyduḡ

Dil-i āyīnede ‘ aksi görüb ol dil-ber-i ḡōd-bīn
Hele ḡüyende tūḡı gibi ḡayrān olduḡun tıyduḡ

213

20b *Mef‘ūlü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ūlün*

1 Ey bād-ı seher ḡülşen-i yārdan eşeriñ yoḡ
Şebnem gibi ey dīde-i ḡuşḡ eşḡ-i teriñ yoḡ

Kālā-yı vişāli alamaz naḡd-i sirişkiñ
Ey müflis-i peymāye ḡōñül sīm-i zeriñ yoḡ

Yaḡmaz o ḡül-endāmımı hiç āteş-i ‘ aşḡım
Ey āh seḡer varsa seniñde şereriñ yoḡ

ḡam ḡānesidir ḡāne-i vīrāne-i ḡalbim
Her cāy-i serveriñle sen ol cadde yeriñ yoḡ

5 Cāzib saña ‘ āşıḡ ola mı cān u ḡōñüldeñ
Mecnūn şıfat taḡlara düştü ḡaberin yoḡ

214

29b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Resne aldıkda yine ol ḡamze-i cevḡān-ı ‘ aşḡ
Yoluna cānlar fedā başlar ola ḡaltān-ı ‘ aşḡ

Dilde deryā-yı muḡabbet şöyle mevc-engīz olur
Heft-deryā olamaz bir ḡatre-i ummān-ı ‘ aşḡ

Gönlünü yakma harâbât ehliniñ eyle hazer
Bir daği âbâd olmaz yıkılır keyvân-ı ‘aşk

Çays küh-ı bîsütünda ‘aşık-ı Leylâ ise
Merdüm-i Mecnûndan hâli degil şahrâ-yı ‘aşk

- 5 N’ola bülbül gibi olmazsam güle nağme-serâ
Câzibâ pervâneyim çün olmuşum süzân-ı ‘aşk

215

43b *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

- 1 Çeşm-i nâz şalın serv-i hürâmân olarak
Turreler her biri bir tarafa perişân olarak

Göncaniñ pîrehenî cismini şad çâk etdi
Şahn-ı gül-zâra hezâr geldi ğazel-hân olarak

Pür-sürür eyledi peymâne-i endişemizi
Meclise geldi bu şeb meh gibi tâbân olarak

İltifât eyledi aġyâra o bî-gâne nevâz
Şerhalar açdı benim sîneme ihsân olarak

- 5 Şem’e pervâne dutar Câzib-i bî-çâre bu şeb
Yanarak yağılarak dilese giryân olarak

216

52b *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

- 1 Neler etdi baña gör âteşi hicrân-ı firâk
Çaddimi yây edip tākātımı eyledi tāk

Dil-i miñnet-keş-i hem-bâr-ı firâk-ı dehrim
Düd-ı âhım şererî ile ko yansın âfağ

Çüllî nâ-cîz mi kim bezm-i elestden bilmem
Çamla âmîhte mi etdi Cenâb-ı Hâllâk

Var mıdır âteş-i baħr-i ġama dilde pâyân
Nây-ı cismim gibi yañsın mı efendim ‘uşşâk

- 5 Câzibiñ nâz-ı niyâzı saña her ġâh budur
Sevdiğim meclis-i a’ dâya meded başma ayak

217

62a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Def' olur mu sākiyā ğam başmasañ bezme ayak
Şahne-i şehri eylemişken cām-ı rindān yaşağ

Etme bālā hem-nazār ey şahid-i mest-i ğurūr
Zīr-i pāyiñda benim gibi hezār ednāya bağ

Gel kerem ol bezm üstünde döne mānend-i cām
Sīne-i ağyār-ı cānā āteş-i hicrāna yağ

Yine diller olamaz rūşen- zamīriñ pey-revi
Etme nice dīdesin pūr-ğūn mānend-i şafağ

5 Perde-i ũanbūra beñzer üstühāna sīne kim
El sözüne her ne deñlü ũutmayam derssem ğulağ

Şerh ederken şeker-i la' l-i lebiñ keyfiyetin
Lezzetinden ħāmeniñ oldu dimāğı iki şağ

Cür' a nūş ol Cāzibā cām-ı muħabbetden müdām
Şürb-i sūfi-veş bağıye ğalmasın rindān çāğ

218

63a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Şayd edip murğ-ı dil ol pençe-i şez-bāz-ı 'aşğ
Evc-i istiĝnāda eyler cilve-i pervāz-ı 'aşğ

63b Ğasta-i hicrān mıdır yā mest-i naħvet mi 'aceb
Pūr-ğumār ol dīdeler ser-mest-i cām nāz-ı 'aşğ

Başıña dā'im felek-veş gerdiş eylerken saña
Lāyık olmaz ta' na-i inkār seniñ endāz-ı 'aşğ

Pertev-i envār-ı mihriyle cihān olur muyuz
Āsumān-ı dilde olsa zerrece ger rāz-ı 'aşğ

5 Bir pula almaz mı Cāzib rişte-i efkārımı
Mālik-i mu'ber ħağığat dil-fürüş bāzār-ı 'aşğ

219

76b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Yāre 'arz-ı hāl edip dü çeşm-i giryān eyledik
Va' de-i ferdā-yı vaşlından peşimān eyledik
- Gül-istān-ı āteşe yakdık şerār-ı āh ile
Bülbül-i şūrīde-i dem-beste hayrān eyledik
- Şem' -i meclis-veş yañıb her dem şeb-i hicrānda
Nāle-i ḥasretle dünyāyı çerāgān eyledik

- 77a Nīze-i zih-gīr-i elmāsını dāg-ı sīneden
Düşürüb bir bir dil-i mecrūḥa dermān eyledik

- 5 Cāzibā 'ıyd-i vişāl-i Şems-i Mevlānā için
'Aşq-ı şimşir-i hisāmıla bismil-i cān eyledik

220

52a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün e'ilün*

- 1 Bir karar üzre degil gerdiş-i bāzār-ı felek
Kāle-i vaşlına kim olma ḥarīdār-ı felek
- Herkes āzerde-i dil olmuş felegiñ cevrenden
Yalıñız ben degilim renc-i dil-āzār-ı felek
- Baña ḥum-yâz-keşi telhī-i ḥumārı nice bir
Ḥamd li' llah degilim perver-i erbāb-ı felek
- 'Ömrüm içre felege zerre kuşūr eylemedim
Biñ muḥāl eylediñ biñ vuşlata dil-dār-ı felek

- 5 Himmet-i künd gibi dūn-ı denī ilehdir
Etti ehl-i dile bu çün ferāvān-ı felek

- Eylesem derd-i dil-zārımı izhār Cāzib
Neler etti baña gör zālīm o ḡaddār-ı felek

221

20a *Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün*

- 1 Rāh-ı dilim uran ol derd-i müşk-i gamzeñ
Yağmalayan qarārı şabrımı ceng-i gamzeñ

Oldu kemān dü ebrū qaşd etti cāna qarşı
Sīnemdeki bu dağlar zađm-ı hadeng-i gamzeñ

Kār eylemez devāsı bīmār-ı derd-i ‘aşka
Dārūya mevt-i cāndır nūş-şirretiñ gamzeñ

Çeşm-i füsün-sāzı terk eylesün ço nāzı
Şayd etdi şah-bāzı turna ciling-i gamzeñ

- 5 Pīçin-i mār-ı zülfe Cāzib tılısm-ı ‘aşkıım
Genc-i nuhufte göñlüm açdı hadeng-i gamzen

222

20a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Dökme zālim zīr-i fesden perçem-i gīsularıñ
Her biri_bir ejder olmuş ‘aqlım aldı mūlarıñ

Nāzeninim ‘aşka cev eylemek için saña
Öğredir dā’im füsün-ı dīde-i cādularıñ

- 20b Rūze-i vaşlıñ ümīdiyle göñül ey māh-rū
Neyleyim şa‘bānı olmuş çün hilāl-ebrūlarıñ

Serv-i nāzım pāyiñe yüz sürmege mānend-i eşk
Dāmen-i şahrāda feryādını gūş et cūlarıñ

- 5 Şebnem-āsā dā’imā eşkim dökersin dīdeden
Būlbül-i nālendesiyim cāzibā gül-rūlarıñ

223

23a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Hūn-ı eşkim dīdeden aqsın şarāb ister iseñ
Āteş-i hicrāna yaq bağrım kebāb ister iseñ

Hem nişin ol dā’imā ađyār ile hem diz-be-diz
Dil-berā ‘uşşākıña derd ü ‘azāb ister iseñ

Ben niyāz ettikce sen hāmūş-nāz ol sevdigim
Gamzeñe ruḥşat buyur ḥāzır-cevāb ister iseñ

Göñlümü yaq şadme-i qahrıñla olsun ḥāk-sar
Seng-sār-ı reh-güzārında türāb ister iseñ

- 5 Āfitāb-ı hüsniñe mánend-i ebr-i zülf ger
İntizār-ı nezzāre-i çeşme niķāb ister iseñ
- Zülfüñü çöz her taraf eyle perişān dilleri
Sū-be-sū ger ‘ aşıkānda pīç-tāb ister iseñ
- Şerm-i ruhsārıñla mihr-i māh-ı çarh olsun havf
Sīne-i mir‘ atıña baķ āfitāb ister iseñ
- Cāzibā ihlāş ile mīr ü māl et çārüb gibi
Dergehī Monlā-yı Rūma intisāb ister iseñ

224

23b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Görse reşk eder hilāl-i āsumān ebrūlarıñ
Sihr eder Hārūta zālīm diye cādūlarıñ
- Biñ dil-i dīvāneyi bend eylemiş her tārına
Silsile-i dār-ı şifā-yı ‘ aşķdır gīsūlarıñ
- Nīm mestāne nigeħle baķdığımın şahrālara
Başımı dām u belāya şalmadur āhūlarıñ
- Naķd-i dil verdim görüb hālīm perişān eyledin
Rūm-ı rūħda köşķli fitne tūtan hindūlarıñ
- 5 Getürür yādıma elbet sākiyā eski demi
Açma sīmīn-şāfını billūr-veş bāzūlarıñ
- Bilmek isterseñ eger seyl-i sirişk-i dīdemi
Dāmen-i sahrāda feryādını gūş et cūlarıñ
- Āşikār etme inkār eylesem de doğruyu
Cāzibā üftādesiyem ķāmet-i dil-cūlarıñ

225

24b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Aşla rahmetin mi zālīm yok mu imānıñ seniñ
Öldürürsüñ acımaz mı ‘ aşıkā cānıñ seniñ
- ‘ Āķıbet ser-mest edip būs eylediñ la‘l-i leb

Çalmasun peymâne saña içeyüm kanıñ seniñ

Şāni‘ -i zevkiñ olan hüznüñ mi kimdir ey göñül
Hjāne-i vîrāniñ içre gam-ı mihmāniñ seniñ

Örgedür Hārūta sihri dīde-i cādūlarıñ
Fîtneler icād eden ol çeşm-i fettāniñ seniñ

- 5 Nāzenīnim zülfüñe dil-bestedir dünyā bütün
Yalıñız Cāzib degil meftūn-ı hayrāniñ seniñ

226

26b *Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün*

- 1 Bir dāne için mürğ-i dilim dāma mı düşdüñ
Bahtım gibi bir zülf-i siyeh-fāma mı düşdüñ

Vā-beste sen ol turre-i tarrār yine yarıñ
Ey dil yine kayd-ı gam-ı ilāma mı düşdüñ

La‘ l-i leb-i gül-fāmını emsem çü yārin
Ey mest-i muhabbet tarab-ı cāma mı düşdüñ

Hıvf etme misk-i gamze-i hūn-riz-i kazadan
Būs-ı hevesi dīde-i bādāma mı düşdüñ

- 5 Dür olmaga bā‘ iş nedir ol kūy-ı vefādan
Cāzib gibi ey dil-tama‘ -ı hāme mi düşdüñ

227

28b *Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün*

- 1 Ey dil yine bülbül gibi efgāna mı düşdüñ
Gülşende ‘aceb āteş-i hicrāna mı düşdüñ

Ya‘ kûb sıfat her yer şiven-gede ettiñ
Ey Yūsuf-ı dil cāh-ı zenaḥdāna mı düşdüñ

Urduñ mı yine ḥasmıñı fānūs-ı hayāle
Pervāne gibi şem‘ -i firūzāne mi düşdüñ

Leylā vü ser-i zülf-i hevā vü hevesiyle
Mecnūn gibi dil-kūh-ı beyābāna mı düşdüñ

- 5 Sineñde ne çok şerha vü dāğ-ı siyehiñ var
Cāzib gibi sen hañçer-i müjgāna mı düşdüñ

228

29a *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

- 1 Edeli āh-ı figān rūz-ı şeb bilmem nedir derdiñ
Heman tırmaz oğursun bülbülā heb gül müdür verdin

Hezār pervāne-veş yan āteşine gülşen-i 'aşkıñ
Nedür bu güft u gülar çün güle ben 'aşıkıñ derdiñ

Uzatdıñ va' de-i vaşlı 'aceb ferdālara atdıñ
Yine ey mäh-rüyım şems-i 'ālem tab' et gerdiñ

Eser mi rüzigār-ı şart eyā şahñ-ı gülşende
Olur mu hār elinden dāmene ol gönca-i verdiñ

- 5 Uşandım Cāzibā hümā-yı 'aşkıñ bir dü-tāsından
Çekilmez ey felek-meşreb seniñ bu germ ü gerdiñ

229

30b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Bezminde tolaşdığın şanmañ tehī peymānenin
Çaşdı çün la' l-i lebin būs etmedir ten ü cānıñ

Eylerim terciħ añı sāhil-i sārāy āleme
Hoş gelür āb-ı hevāsı tab' ima mey-ħāneniñ

Güş eden nāy-ı nevā-yı nāle-i dil-sūzunu
Nārası heb āh-ı hasretdir bütün mestāneniñ

Āteş-i hicrān-ı 'aşka gördü sūzān oldugum
Yanması reşk-i muħabbet şem' le pervāneniñ

- 5 Etmeseydi silsil-i zülfiyle dil-ber ğayr-ı bend
Cāzibā zabta ne mümkündiü dil-i divāneniñ

230

39a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Başıma derd degilde ne belādır zülfüñ
Çeşm-i meşātama bir tār-ı cefādır zülfüñ

Bāğ-ı hüsniñde olan goncaları çide için
O sebep çü semen-gisüsü dü-tâdir zülfüñ

Lâne-i mürğ-i dil ‘ aşıkını tālân eyler
Varsa taḥrîk eden ol bād-ı şabâdır zülfüñ

Mülk-i hüsne deheni bir bāzınla dâr olalı
Ser-i miḳrâş-ı ḳazañ ile fedâdır zülfüñ

- 5 Cāzibiñ göñlünü bir mû ile teşḫîr etme
Fitne-engîz-i zamāna sezâdır zülfüñ

231

46b *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

- 1 Yed-i müjgân-ı hûn-ḥârîñla çeşm-i şıḥḥat isterseñ
Devâsı hûn-ı dildir çün ḥakîmi hüccet isterseñ

Yem-i hayretde olma lenger-i endâz taḥayyül kim
Küşâd et bād-bāniñ rûzgâr-ı himmet isterseñ

Zer-i hâliş yâr et püte-i ‘ aşka ḳoyub cismiñ
Ganiye naḳd-i ḳalbiñ iyice zabṭ et şürür isterseñ

Dehāniñ gonca-āsâ şebnem-i mihr-i ḥamüş eyle
Şafâ-yı ḥaṭır-ı gülşen sarây-ı râḥat isterseñ

- 5 Ser-i kūyuna yāriñ günde bir ‘ azm-i şitâb eyle
Eger mihr-i muḥabbet serdine germiyet isterseñ

‘ Aceb ol burc-ı sa‘ d-i māha ‘ aḳreb nuḥs-ı ekber kim
Naẓar eyle raḳîb-i bed-nihâda nekbet isterseñ

Nice bir dîde rûz-ı şems-i eflāk olasın Cāzib
Cemâl-i yâr-i naḳş et dilde Rüşen ṭal‘ at isterseñ

232

42a *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

- 1 Şîşe-i iḳbâli meksûr olmasın bir kimseniñ
Bezm-i ğamda kârı ma‘ zûr olmasın bir kimseniñ

Hâle-i āğuş-ı fikrinden hemân meh-pāresi

Kim ğurüb-ı nâz edüp dūr olmasın bir kimseniñ

Naĥvetinden eylemez üftâdeye âtf-ı nigâh
Şâhid-i maĥhūr ma' rūr olmasın bir kimseniñ

İnbişât-ı ma' nevî sermâye-i ' aql eden
Ķalb-i naĥd-i zerle mesrūr olmasın bir kimseniñ

- 5 Neş'e-i cām temennâ-yı felekden dâ'imâ
Dîdesi pūr-mest-i maĥmūr olmasın bir kimseniñ

233

54a *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

- 1 Ey şeyĥ sen ol şubĥa-i teshîr-i yâre çek
Verme hevâya verdiği bir dil-fikâra çek

Ey ' andelîb-i naġme-zen dehr-i bî-nevâ
Var dertli başını sen kûşe-i gül-zâra çek

Hâk-i rehiñde başıña ħurbân et ' âşıkıñ
Tîg-i ser-tîz sîne-i pūr-dâġ dâra çek

Aç bâdbânı cûşiş-i girdâbda nâ-Hudâ
Keştî-i ümîd-i baĥr-i ġamdan kenâra çek

- 5 Fülk-i derûna leşker-i endüh görmesin
Câzîb ötüb âhıñı bürc-i ĥişâra çek

234

81b *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Miyâne şulĥ için girse daĥi ĥançer çeker ġamzeñ
' Aceb işlâĥ-ı zât-ı beyn için ħanlar döker ġamzeñ

Şecâ' at gösterir rezm-gehî cem' iyyet-i dilde
..... bir ĥamlede biñ ' âşıkı ihlâk eder ġamzeñ

Hülâġülarda ' âcizdir zamân-ı dest-i perdenden
Yıĥub yaĥdı vücüd iĥlimini te' sîr-i ter ġamzeñ

Ser-i peykânlarıñdan cân-ı pinhân etme mümkün mü
Degil pûlâd-ı sînem mermer olsa da geçer ġamzeñ

- 5 Geçüp nür-ı nıgeh-veş dıdeden cān-gāha yol bulmuş
Derūn-ı Cāzıbe çok zaḥm-ı hicrānlar açar ḡamzeñ

235

82b *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

- 1 Çıkarđıñ sineden dil āh-ı āteş-bāra yüz verdiñ
Ḥarāb etdiñ cihānı ser-te-ser eṣrāra yüz verdiñ

Müyesser olmadı pā-būsuñ āsā būs-ı āmānıñ
Bize nisbet raḡıb-i bī-vefā murdāra yüz verdiñ

Nice tārāc-ı mülk şabr-ı ārām etmesin dilde
Nıḡāhıñ çıkdı başdan dıde-i seḡḡāra yüz verdiñ

Eger ḡaşd etse çok mu günde biñ uşşāḡı ihlāka
Be hey āfet bu deñli ḡamze-i ḡūn-ḡāra yüz verdiñ

- 5 N'ola mest olsa 'ālem Cāzıb-āsā bu ḡayretten
Kūşād etdiñ ḡaḡıtdın zūlf-i müşk-i yāre yüz verdiñ

236

82b *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

- 1 Kimiñ bezmin dıraḡşān etti vech-i māh-tābānıñ
Kimi yandırdı şem'-āsā 'aceb rüy-ı fūrūzātıñ

Çözersiñ 'uḡde-i ḡisū-yı müşk-i yāriñi elbet
Olur zūlfūñ gibi dillerde cānānım perişānıñ

Degilsiñ ben gibi bir şūhā mübtelā āyā
Niçün sinem gibi çāk eylediñ cānā giribānıñ

Gül-i ruḡsāra şebnem-veş dökersiñ eşk-i hürmetler
Dökünmez çeşm temennā kim seniñ 'ālemde giryānıñ

- 83a Ki çeşmiñ ḡastası hem kākülün vā-bestesi 'ālem
5 Hemān bir Cāzıb-i şeydā degil meftūn-ı ḡayranıñ

237

83a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Cevrden artık cefā-cū yok mu bir kāriñ seniñ
Zūlm-i bī-dādıñ mıdır dā'im ḡaza-dāriñ seniñ

Sıhhat-i cismim baña bār oldu cānā dem-be-dem
Ya da geldikce hayāl-i çeşm-i bīmārıñ seniñ

83b Yārdan mehcūr olup düşdüñ diyār-ı miñnete
Ey fu'ād-ı bī-ķarārım mevsim-i zārıñ seniñ

Yār seniñ ta' n ile urma ser-i şūrīde meh
Kim cünün-ı 'aşķ ezelden tār-ı āşārıñ seniñ

5 Cāzibā peygūle-i 'aşķdır derūnun bilmedim
Enfūs-i afāķa pūr-sūz etti güftārıñ seniñ

238

87a *Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

1 Bend-i iğdār-ı sine-i hicrānıñım seniñ
Cānā helāk-ı hançer-i müjgānıñım seniñ

Pervāne-vār sūzdan etmem şikāyeti
Mānend-i şem' -i meclis-i giryānıñım seniñ

Künc-i sitemde şızlar isem n'ola çün kebāb
Eşkim şarāb-ı ciğer-i büryānıñım seniñ

Bīmār-ı firķat-i vaşlım ki rüzgārda
Luţfet tabīb lāyık-ı dermānıñım seniñ

5 Mir'āt-ı dilde görelı vechiñ hayālını
Ey ķand-leb-i tūṭı-yı güyānıñem seniñ

Ey āfitāb-ı maṭlab-ı şubḥ-ı ümīd-i dil
Çün āsmān-ı çāk-i giribānıñım seniñ

Cāzib mişāl-i silsile cünbāne isem n'ola
Bend-i hevā-yı zülf-i perişānıñım seniñ

239

92a *Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün*

1 Diyār-ı ğurbete düşdüm derem derem diyerek
Ne şū-yı destler öpdüm kerem kerem diyerek

Ne naķd-i fūls-i riyālar yutar görerek şeyḥ

Egerçi destine girse haram haram diyerek

Devā-yı derd-i fu'ādım olan o būs-ı lebiñ
Ki gonca-fem beni aldım verem verem diyerek

Vücūdum âteş-i peygüle-i firākda yanar
Nā'im-i bāğ-ı vişāle erem erem diyerek

- 5 N'olaydı 'azm-i Hicāz eyleseñdi ey Cāzib
Sezā-yı vuşlat olurduñ Harem Harem diyerek

240

96b *Mef'ülü mefā'ilün mef'ülü mefā'ilün*

- 1 Zincir-i muhabbet-i dīvāneligim görseñ
Kayd-ı ğam-ı 'ālemden biġāneligim görseñ

Dañil etmez idiñ sūfi hiç ehl-i ħarābāta
Mey-ñāne-i 'aşk içre mestāneligim görseñ

Bezmiñde seniñ cānā yanardı bütün eşyā
Şem'e hürmet ğüyā pervāneligim görseñ

Tā' 'ālem-i vañdetde yazmada kalem elbetde
Bu 'ālem-i keşretde birdāneligim görseñ

- 5 Deryā-yı kanā' atde mānend-i şadef cismim
Bir kıtreden ey Cāzib dür-dāneligim görseñ

241

98a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Cām-ı mey şermende-i reng-i 'izārıñdır seniñ
Sīneler mānend-i lāle-i dāğ-dārıñdır seniñ

Mest-i çeşmiñ neş'e-yāb etmiş cihānı ser-te-ser
Mevc-i bañr-i āzerde telhī ħumārıñdır seniñ

Āftāb-ı reşk-āver şubñ-ı cemāliñ tābına
Her şeb-i dey-cūr-ı zülf-i tār-u-mārıñdır seniñ

Ser fūrū etmez mi tūbā kāmēt-i mevzūnuña
Āb-ı Kevşer-i la'l-i nāb-ı ħūşk-vārıñdır seniñ

- 5 ‘Aks-i rüyîñla dil-i mir‘ ât olmuşdur şikest
 Āsımān-ı mehrūma āyīne-dārîñdır seniñ
- Dīde-i pür-intizārım ḥasret-i dīdār ile
 Gīceler tā şübḥacek encüm-i şümārîñdır seniñ
- Gül-şen-i ḥüsnüñe bülbül gibi feryād eyleye
 Cāzib-i hicrān-keşī nälende zāruñdur seniñ

242

108a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Ḥāne-i sāmān-ı zāhirde baḳarsa sey-i eşk
 Ma‘ nevī rāḥat-fezā-yı cāndır heb nil-i eşk
- Ḳātre ḳātre sūz-nāk-i dilden etmişdir zuhūr
 Rūşenā baḥşā-yı çeşm bilinmişim ḳandil-i eşk
- Ṭā‘ir-i murġ-ı revāna pervāz-ı ‘arş etmez idi
 Olmasaydı bāl u per dü çeşme Cibril-i eşk
- Rāh-ı maṭlaba sek-bār edemez seyr-i serī‘
 Etmeyince dīde-i ḥasret-keşe taḥmīl-i eşk
- 5 Naḳd-i ‘aczi ‘itirāf-ı ye‘ sle sürḥā eyle kim
 Gevher-i ma‘ nīyi Cāzib eyle sūz taḥsīl-i eşk

243

113a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Alır bir gün seniñde ḥār elinden rūzgār dādîñ
 Nedir gül-zārda ey bülbül-i şūrīde feryādîñ
- Hevā-yı kākülünle başımı sevdāya uğratdîñ
 Perişan etme zülfün olmasın dil bāri ber bādîñ
- Tüketdin naḳd-i eşk-i reh-güzārı yāre sarf etdîñ
 Sihām-ı cevrden ġayrı dü-çeşmim var mı irādîñ
- Niġāhîñdan nümāyān fitne-engīz olduguñ āfet
 Göründü ġamze-i sāḥir seniñ nev-fitne icādîñ
- 5 Cefā eyleye der ehl-i dile tā çarhuñ evvelden
 Seniñ mümkün mi Cāzib şimdi dest-i ġamdan āzādîñ

244

114b *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

1 Gelmek hayâle bir perî peyker misin nesiñ
Girmek kenâra rûh-ı muşavver misin nesiñ

Ûtdı cihânı şu'le-i rûy-ı pür- envârıñ
Ûrş-ı kamer mi şems-i münevver misin nesiñ

Ermek hayâl cennet-i küy-ı vişâliñe her
Ûurî vü ğilmân mı âdem mi dil-ber misin nesiñ

Şahbâ-yı la' l-i nâbıñla neş'e-i yâb ettiñ
Büs eyledikce gerden-i şekker misin nesiñ

5 Ey nev-nihâl-i kâmet serv-i bülend-i nâz
Bâğ-ı emelde gönca-i aḡmer misin nesiñ

Şer-mende ettin 'anber-bü çin-i zülfüñe
Müşk-i ḡattın mı nâfe-i ez-fer misin nesiñ

Bir benim nigehe Cāzib ḡalka-i be-güş inân
Sen ol hadd-i pū ḡüsn-i kerem-ver misin nesiñ

245

115a *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

1 Şubḡ-dem yâre vişâl ibrâm edip aḡsama degiñ
Rûz-ı şeb düşdük bu sevdâya gideriz şâma dek

Bülbüle verdi boğazı ele kulkul ederek
Süz düşerdi tâ ayakdan bâde-i gül-fâma dek

Dögme beyḡüde yere dil-dâne-i eḡkiñ şakiñ
Hiç fütâde ola mı mürġ-i hümâ bu dâma dek

Mest-i nâzım dün gice va' d etti būs-ı la' line
Geldi aḡlı başına etdi bugün bâyrâma dek

5 Nev-nihâliñ mîve-i vaşlı naşib ola deyu
Cāzibâ düşerdim endişem ḡamâ-ı ḡâma dek

246

119a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Bülbulā bu gül-şeniñ nālānıyım ben sen nesiñ
 Hār-ı cevriñ dem-be-dem gūyānıyım ben sen nesiñ

Urma ey pervāne-i bī-ḥōş fānūsa periñ
 Ol muḥabbet şem'iniñ sūzānıyım ben sen nesiñ

Iztırāb-ı sīhdan beyhūde sızlanma kebāb
 Āteş-i 'aşkıñ ciger-büryānıyım ben sen nesiñ

Yanıma gelmek muḥāldir geçme semtimden sürür
 Hāne-i şiven-gehe mihmānıyım ben sen nesiñ

5 El-amān ey ḥā'il-i dīdār-ı tār-mār-ı zülf
 Genc-i ḥüsnüñ şātir-i vīrānıyım ben sen nesiñ

Gezme ey mecnūn bu vādide taşarruf bendedir
 Ol cünūn ikliminiñ sulṭānıyım ben sen nesiñ

Baña gösterme şaḳāyık sīne-i pür-dāğıñı
 Deşt-i hicriñ lāle-i nu' mānıyım ben sen nesiñ

Āsmān-peymā-yı āh mānende-i pā-būs-ı yār
 Nā'il-i būs-ı ser-i damānıyım ben sen nesiñ

Āsitān-ı Ḥazret-i Monlā-yı Rūmūñ Cāzibā
 Bende-i derinde iḥsānıyım ben sen nesiñ

247

121a *Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün*

1 Şarāb-ı la'l-i lebiñ cān fezā imiş bildik
 Ve tab'-ı illet-i 'aşka devā imiş bildik

Ḥarīm-i sīnede gerd-i ğumūm su-ber bilecek
 Ğam-ı ḥayālide dilde şafā imiş bildik

Derūn-ı sīne-i pür-sūzdan eder idi āh
 Ğam-ı ḥayālide dilde şafā imiş bildik

Olunca murğ-ı dil-i üftāde kestik ümīdi
 Kemend-i zülfüñ dām-ı belā imiş bildik

5 Hādeng-i hicr ile cānı helāk imiş kaşdı
Vişāl-i girye-i ḥasret hebā imiş bildik

Ḥarīm-i ḥāsına maḥrem edince ayyārı
Mezd-i ‘aşıka cevr ḥaḳka için bildik

Cenāb-ı Ḥazret-i Monlāya ser-fürü etmek
Rızā-yı ḥazret-i yāri-i cezā imiş bildik

248

123a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1 Āteş-i firḳate tennur-i dil yaqdı felek
Ḥoḳka-i ḳahr ile ḥāṭırımız yıqdı felek

Bir ayak atmaḳ ḳuvvetin yoḳ iken mey-gedede
Sāgar-ı köhne-şifāli başıma çaqdı felek

Tutacaḳ bir yerini bulamadıḳ biz anıñ
Dil-i beyzāmıza çok ḳulp u ḳulak taqdı felek

Tir-i āha bu şeb sīnesin etmiş idi siper
Ḥaylice şerḫalar açtı hele çıblaqdı felek

5 Şimdi ğaltān-ı sitem eyledin derd-i serī
Cevgen-i āhımıñ uğrunda yuvarlakdı felek

Her ne isterseñ o bāziçe-i etfāl gibi
Çüb-i iḳbālimiz ucunda fırlıdaqdı felek

Cāzibā seyr olalı maṭbah-ı Mevlānāda
Nemeki nānını heb başımıza қақdı felek

249

123a *Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün*

1 Mehī ruḫuñda pür-ebr-i semā mıdır zülfüñ
Ya perī ḫāl ü ḫaṭıñ hümā mıdır zülfüñ

Kemāl-i devlet-i ḫüsnüñde bu perişānlık
‘Aceb benim gibi bir mübtelā mıdır zülfüñ

Vişāl-i büse-i ruḫsār-ı maḫāl olub kendi mi

Ṭılısm-ı ḥüsnüñe yâ ejdehâ mıdır zülfüñ

Kim nev-târına vâ-bestedir hezâr-ı cünün
‘ Aceb ki silsil-dâr-ı şifâ mıdır zülfüñ

- 5 Bu piç-tâb nedir ravza-i cemâliñde
Nihâl-i kıamet-i dil-veş dü-tâ mıdır zülfüñ

Sevâd-ı târ-ı şeb fikrimi tolaşdurdu
Murâd-ı Câzibe cevr efzâ mıdır zülfüñ

Bülend-i bâğ-ı behişt-i Cenâb-ı Monlâda
Nesîm-i sünbül ebr-i hevâ mıdır zülfüñ

250

124a *Müstef‘ilâtün müstef‘ilâtün*

- 1 Hândanıñ olsam nâlân edersiñ
Nâlânın olsam hândan edersiñ

Beyt-i cânı olsa ‘uşşâka zârın
Bir ‘ıyd-i vaşla kıurbân edersiñ

Rüyına küfr-i zülf-nümâyan
Ey dil ne‘ aceb imân edersiñ

Mânend-i külhân kııldın derünum
Nâr-ı firâkı süzân edersiñ

- 5 Hâr-ı cefâdan gül-şen-i serâda
Mânend-i bülbül güyân edersiñ

Tîr-i nigâhiñ cân-gâha yetti
Tekrâr be-zaḥm-ı müjgân edersiñ

Pâ-mâl-i ceş-i ğam eyledin geh
Gâhi meserret iḥsân edersiñ

Bağrını yakmış ‘üd-ı muḥabbet
Mânend-i ney dil-efgân edersiñ

Câzib ezelden ḥayrânın iken
Rüyunu andan pinhân edersiñ

10 Devrld devr ile ey dil
 hvl-i 'arş seyrn edersin

251

98b *Mef'ilün mef'ilün mef'ilün mef'ilün*

1 Girbnm gibi dest-i sitemle snemiz şad-çk
 N'ola şimşir-i hm ile olsa çk çk eflk

Şarb alur la'lin gördü şfi şaşdı hayretle
 Eder engştni vaż' -ı dehen mnende-i misvk

Perişn oldu 'aklım pç-tb-ı mr-ı zülfünden
 Meded mesmm-ı 'aşn olmuşam dost vaşn et pr-nk

Erişmez mi 'aceb rz-ı vişlin 'ıyd-i firzde
 Nice bir rze-i hicrinde cn edelim imsk

5 Gcendirmiş efendim Czib-i Őeydsm amm
 Cnn-ı derd-i 'aş ma' zrdur cn olamaz idrk

252

77a *F'iltn f'iltn f'iltn f'ilün*

1 Ahtern-ı yr ile nln bir ney bir gönül
 teş-i hicrnla szn bir ney bir gönül

Snesin delmiř meger mzrb-ı engüřt-i każ
 Rz-ı 'aş dem-be-dem gyn bir ney bir gönül

Mtem-engz-i Őehinřh-ı Őehid-i Kerbel
 Sne-i pr-dg ile giryn bir ney bir gönül

Devr eder ise n'ola devrn-ı mnend-i sem
 'Aş-ı Mevlnda ser-gerdn bir ney bir gönül

5 Maşrem-i cm-ı ĥarmi 'işret-i bezm-i ezel
 Mest-i ĥubb-ı vlih  ĥayrn bir ney bir gönül

Gş edüp ch-ı ĥaķkatde rumz-ı Haydri
 Zlfikr-ı lşfun cyn bir ney bir gönül

Dem urursa n'ola gl-bank-ı hviyetden mdm
 Maşzar-ı nazzre-i em'n bir ney bir gönül

Kuṭb-ı nāyı rūḥ-ı vaḥdetden iriſmiſ feyz-i dem
Ḥayret-efzā-yı belī gerdān bir ney bir göñül

Ḥaſr-i ecsām-ı beyān eyler nevāda Cāzibā
Sūr-ı İsrāfile hem-devrān bir ney bir göñül

253

17a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Gönca-i dāmān-ı cevri-i yāre ḥār olduñ göñül
Gülſen-i hicrān-ı ğamda çün hezār olduñ göñül

Cūſa geldi ḳulzüm-i 'aſḳıñ 'aceb sevdā ile
Güyyā bir cūybār-ı nev-bahār olduñ göñül

Evc-i istiġnāda 'anḳa-veſ olurken lāne-sāz
Cenk-i ſehbāz-ı nigāh kim ſikār olduñ göñül

İḥtiyār etdiñ diyār-ı ğurbetiñ ḳahrıñ bütün
Künc-i ğamda sele ğāh rüzġār olduñ göñül

5 Vaſl-ı emāl-i kenāra çekmeden Cāzib gibi
'Āḳibet sūy-ı vaṭandan der-kenār olduñ göñül

254

17a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

Ayrı düſdün yārdan āvāre olduñ ey göñül
Bir enīsin yoḳ 'aceb biçāre olduñ ey göñül

Merhem-i kāfūrına muhtāc kemān ebrūlarıñ
Zaḥm-ı tır-i ğamdan pür yāre olduñ ey göñül

Rind-i ſūrīde ḳıluna meſreb-i pür zevḳ iken
Çille-sāz mu'īd-i ğam-ḥāre olduñ ey göñül

Öyle bir dīvānesiñ Cāzib gibi uſlanmadıñ
ſadme-i ḳahr ile yüz biñ pāre olduñ ey göñül

255

19a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 İntizārım ḥasretiñle dīde giryān oldu gel

Çatıre çatıre eşkler cüy-ı ferāvān oldu gel

Māh-tābım pekde aḥşam olmasın erken buyur
Ruḥlarıñda hāle-i ḥattın nümāyān oldu gel

Hey mürüvvetsiz teraḥḥum yoḡ mudur sende ʿaceb
Çeşm-i inşāf ile yoḡ dil-i vaşla şaban oldu gel

Eylediñ zālīm beni āḥır helāk-i firḳatiñ
Āteş-i hicrān-ı ʿaşka sīne sūzān oldu gel

- 5 Zaḥm-ı ḡamzeñle dil-i Cāzīb fitili bütde āh
Āfitābım şuʿle-i dāḡım çerāḡān oldu gel

256

- 19b *Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün*

- 1 Göñlümüzde ārzū-yi vaşl-ı yār eksik degil
Ḥāṭır-ı meksūr-ı hicrānda ḡubār eksik degil

Laʿl-i mey-gūnuñ ḡayāli etse de şevkim ziyād
Neşʿe kāhı dilde cānā kim ḡumār eksik degil

Daʿvā-yı ʿaşḡ-ı muḡabbetde olan ehl-i dile
Şadme-i ḡahr-ı cefā-yı rūzigār eksik degil

Ḳıl taḡammül ḡülşen-i dehrīñ cefā-yı ḡārına
Ey ḡül-i şūrīde yoḡsa ḡül-firāz eksik degil

- 5 Fülk-i dil-girdābı ḡamdan ḡurtulur iḡlāsıla
Cāzībā baḡr-i tevekkülde kenār eksik degil

257

- 27b *Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün*

- 1 Ayrı düşdüñ yārdan āvāre olduñ ey göñül
Bir enīsiñ yok ʿaceb biçāre olduñ ey göñül

Merhem-i kāfūrına muḡtāc kemān ebrūlarıñ
Zahm-ı tīr-i ḡamzedden pūr yāra olduñ ey göñül

Zülf-i dil-dāre şabā mānend-i yüz sürmek için
ʿAḡıbet çün şāne-veş şad-pāre olduñ göñül

Rind-i şūrīde alender-meşreb pür-zev iken
Cümle sâz mu‘in-i am-hâre oldu ey gönül

- 5 Öyle bir dīvānesi Cāzib gibi uşlanmadu
Şadme-i ahr ile yüz bi pāre oldu ey gönül

258

35b *Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

- 1 Rūları ul lebleri mül ikiden ālī degil
ālleri hindū ya fūlfūl ikiden ālī degil

alka-i zūlf-i girih kirpik ‘aceb cānā seni
Dūd-ı āhım yā teselsül ikiden ālī degil

ulşen-i hicrānda ār u cevır ile feryād eden
Yā dil-i şeydām ya bülbül ikiden ālī degil

‘Ālemī ser-mest eden bŷy-ı sŷvār-ı sir ile
Zūlf-i sŷnbŷl tār-ı ka‘ kŷl ikiden ālī degil

- 5 Tā-ı bezm-i ar Cāzib eyleyen pür-velvele
ulul-ı mīnā ya gönül ikiden ālī degil

259

28b *Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

- 1 Bŷlbŷl ötdŷke ‘aceb her rŷz u şeb feryād gel
Eylemez mi ram edŷp bir ŷn āa imdād gel

ondu bīāre hezār ol nev-nihālī şāına
onca-i mŷşkīni urdu başına berbād gel

ār-ı cevrile a‘ātde āşiyān-ı bŷlbŷl
Lāne-i dil-dār olur mu bir daı ābād gel

‘Andelibān-ı emen ulşen şarāyı meykede
āle-i peymāne idike ederler yād gel

- 5 Āteşinden oncani yadı derŷnu lāleni
Nice olsun Cāzibā bu sŷz ile dil-şād gel

260

32b *Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

1 Teşne-i bezm-i muhabbet cām bir ney bir gönül
Giryē-rīze-i ḥasret-i cām bir ney bir gönül

Dīde giryān sīne sūzān terk-i sāmān eyleyen
Ḥāne-i mihmān-ı miḥnet cām bir ney bir gönül

Lāubālī ‘āşık-ı şūrīde meşreb var ise
‘Āleme deryā-yı ḥimmet cām bir ney bir gönül

Pertev-i hūrşīd-i iḳbāl-i felek bir zerredir
Ebr-veş iḥsān-ı devlet cām bir ney bir gönül

5 Nāle-sāz bağı sūz dīdesi pūr-hūn-rīz
Cāzībā ‘āşık nehābet cām bir ney bir gönül

261

41a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Dil hümā-yı lā-mekāndır āşiyān lāzım degil
Şāh-ı istiḡnā-yı mülk olmuş cihān lāzım degil

Öyle bir şem‘-i harīm-i ḥayretim pervāne-vār
N’eyleyim fānūs-ı tende şimdi cān lāzım degil

‘Ālem-i şamt içre germiyet verince ülfete
Nuḡ-ı peykānıyla güftār-ı zebān lāzım degil

Bī-nuḡ-ı Cibrīl ma‘nī-i dü-tādır sözüüm
Güfte-güy ü küfr-i dīn sehvdēn lāzım degil

5 Naḡd-i ‘ömrüm her ne deñlü eylese cānān telef
Aña gānūn nā’me-i ‘aşḡda zamān lāzım degil

Gül-sitān-ı ‘ālem-i ma‘nīde oldum çün hezār
Dil şabā-yı bī-ḡarārımdır mekān lāzım degil

Nā’me-i ‘uşşāḡdan oldu nevā-zen nāy-ı ten
Sūr-ı İsrāfīldir bunda ḥayāt lāzım degil

Çār unşūr-ı ‘ālem-i nāsūd olduḡsa n’ola
Ademiyetde yine nām-ı nişān lāzım degil

Gelmeden bu kesret-i kevn içre vaḡdetdir murād

Kālīb-ı dermānda yoḡsa nihān lāzım degil

- 10 Pertev-i şem^ç -i ḡaḡīḡatle derūnuñ envār et
Zerre-āsā ḡāle-i zīb dükkān lāzım degil

Var iken dergāh-ı Mevlānā gibi puşt-i penāh
Rüy-ı hāl-i Cāzibe bir āsān lāzım degil

262

- 54b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Bāde-i rüz-ı elest cām-ı muşaffādır göñül
Ç Aşık-ı mest-i mey ü şūrīde rüsvādır göñül

Kays-veş şahrā-yı ç aşḡ içre güzār etsem velī
Piste-i tār-ı şeb-i gīsū-yı sevdādır göñül

On sekiz biñ ç ālemi seyr eylemek lāzım degil
Küşe-i vaḡdetde güyā genc-i esmādır göñül

- 55a Bir gülü āyāt-ı ḡüsnünden fütāde bir naḡd
Kim derūnum içre pür dāḡ-ı süveydādır göñül

- 5 Gāh tāc eyler gehī pā-māl eyler sevdigim
Cāzibā yekser degil a^ç la vü ednādır göñül

263

- 67a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Beste-i zincīr-i gīsūyı muḡabbetdir göñül
Ç Aşık-ı dīvāne vü ger mest-i ḡayretdir göñül

İstemez bir dem cüdā olmaḡ vaşl-ı yārdan
İntizār-ı ḡaşret-i dīdār-ı vuşlatdır göñül

Nāle eyler hem-çün dā'im firāḡı yārdan
Neylesün sūzān-ı āh nār-ı ḡaşretdir göñül

Olmuş isem her ne degil tābi^ç -i nefis-i hevā
Küce-i endīşe-i yevm-i nedāmetdir göñül

- 5 Kim cemāl-i yāri keşf eyler verā-yı perdeden
Dür-bīn-i ma^ç nā-i cām-ı hüviyetdir göñül

Kuşte-i ten baħr-ı' isyān-ı belādır Cāzibā
Bad-bān-ı şurta-i bād-ı selāmetdir gönül

264

67a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Kal' a-ı ğam burc-ı bādū-yı cefā cismimdir ol
Tir-i hicrāna nişān-gāh-ı kazā cismimdir ol

Dide bir āyinedir dārā-yı mülk-i ħüsüne
Sedd-i Ye' cüc-i Sikender gūyiyā cismimdir ol

Ṭā'ir-i evc-i sitignā-yı melekmeşreb dilim
Lā'ne-i murğ-ı hümā-yı lā-mekān cismimdir ol

Gerçi bī-bünyād-ı kaşr-ı bī-sebat-ı 'ālemim
Ma' nāda bākī-i cā-yı āşinā cismimdir ol

5 Rūħ-ı Kudsüm çün Mesihā-yı felek-fersā gibi
Şanıñ çār-mıħ-ı sinemde Cāziba cismimdir ol

265

87a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Āl-i ruhsarıñ görüb olmaz mı şerm-sār gül
Germ-tab' -ı ħüsünüñe eyle naħl-i āteş-bār gül

Yūsuf-ı ħüsünüñ görüb şad-pāre kıldı sinesin
Bend-i ğisū-yı muħabbetdir Zeliħā-vār gül

Kākül-i şeb-būlarıñ dil-riş etmiş sünbülī
Ĥayretinden bülbüle 'aks eylemiş efkār-ı gül

Āteş-i 'aşķ ile sūzān olduğuçün gül-şeniñ
Bülbül-i şūrīde anıñçün oķur eş'ār-i gül

5 Gulgul i cāmla reftār eyle mānened-i şabā
Ĥāk-sār olsun çemende serv-i ħoş reftār-ı gül

Nergisī mestiñ ile bīmār kıldıñ 'ālemī
Deşne-i ğamzeñle gūyā oldu lāle-zār-ı gül

Yār ağyār ile olsa hem-nişin olmaz 'aceb
Bāğ-ı 'ālemde olur mu Cāzibā bīmār gül

266

105a *Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

- 1 Esîr-i kâkül-i târ-ı şeb-i cânân olan gönlüm
Dağı pervâne-i şem^ç dağı cânân olan gönlüm

Beni gezdirdi çok vâdî-yi bağı anda bu sözlerle
Derûnum va^ç de-i ferdâya isterseñ inân gönlüm

Halâş olduñ yeni ser-pençeğî şeh-bâzdan artık
O vâdî içre pervâz etme bir dâğî amân gönlüm

Yürü ol kûy-ı meydân-ı muhabbet saña kalmışdır
Serini çevgân-ı ^ç aşka turma galğân et amân gönlüm

- 5 Beni Câzib gibi dillerde gûyâ dâstân etdin
Cihânda nâm-ı şânı ^ç aşık-ı rüsvâ olan gönlüm

267

106b *Mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün*

- 1 Üftâde olur eşk-i terim râhına geh dil
Pâ-mâl olayım çü geçerken o siyeh dil

Çeşmim ne kadar olsa da hûb-rûlara nâzır
Mümkün mü ede gayrıya billah nigeş dil

Cürmi ^ç acabâ zülfüñe bend olmasın mıdır
Ey rûğ-ı revân işledi âyâ ne güneş dil

Küyuñda gedâ şekli gezer serseri ammâ
^ç Aşkıñla olur gâh vezîr gehi şeh dil

- 5 Tek eyleme vâreste-i gayr-ı gam-ı ^ç aşkıñ
Hâk-i ser-i küyuñda olur şâde tebeh dil

Pey-şurû ola şu^ç le-ber-efzün hayâller
Olmaya şeb-i hicriñle güm-şode dil

Câzib der ise zülfüñe çin-i müşkiñ hağadır
Yâ büy-ı muhabbet ile mest yâ haste dil

268

110a *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

- 1 Kumāş-ı kām alınmaz naqd-i eşk-i işārdan evvel
Nihāl-i huşke seng-endâz olunmaz bārdan evvel
- Olur elbet menāfi' -i cerz-i meddimde bî-pâyân
N'ola gelmezse iqbāl merdüme idbārdan evvel
- Tecerrüd 'āleminde hāne-ber-düş olmadan akdām
Bilmez zevk-i evtân-ı kırbet āzārdan evvel
- Küşād et tâb-ı zülfiñ büse çin ol sîne-ber-sîne
Bulunmaz feth-i fazl-ı genc pîç-i mārđan evvel
- 5 Nigāh et 'ayn-ı ibret ile Cāzib şun' -ı Mevlāyı
Na'im-i cennet olmaz rü'yet-i didārdan evvel

269

112a *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

- 1 Muħabbet bezmine tā şubħacek sūzān olur dil
Yanar pervāne-asā şem' -veş giryān olur dil
- Döner sîh-i sînemde sızlanır tennür-ı 'aşk içre
Yanar üd-ı muħabbetle bütün büryān olur dil
- Olur geh haste-i merd-āşinā geh vaşl ile zinde
Olur geh derd-i bî-pâyân gehi dermān olur dil
- Olunca cilve-ger her bir tarafđan pertev-i didār
Hemān mir'āt-ı hüsne vāla vü hayrān olur dil
- 5 Gehi cūlar gibi coşan gehi dolāb-ı ser-gerdān
Gehi bir kıatre-i bārān gehi ummān olur dil
- Ururdum şu'le-pāş şems-i envār-ı haķiķatde
Gehi bir zerde-i nācizde-i pinhān olur dil
- Zer-i hāliş ayyār olmuş muħik-i 'aşka urulmuş
Haķikāt kişveriniñ gevherine kıān olur dil
- Cenāb-ı Hazreť-ı Monlā-yı Rūmuñ dergehinde
Ser-i müjgān-ı Cāzib- hākle yeksān olur dil

270

115a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Tağıl ey zülf-i pür-çin āh-ı serdim ile tālān ol
Periřān etdiñ ' aqlım dil-berim sen de periřān ol
- Geçersin nīm-nıgehde sīne-i bī-gīneden ammā
Mudarā-yı tūr-i müjgān hāne-i qalbimde mihmān ol
- Şefkat eyle bir kez hātır-ı bīmār-ı hicrānı
Yed-i ihsānımı şun ey tabībim derde dermān ol
- Benim bülbül gibi gül-şende gūş itdikce feryādım
Açıl ey gonca-i şukūfte güller gibi hazān
- 5 Alursañ Cāzib elbette şāhid-i maqşūd-ı āgūşa
Der-i der-gāh-ı Mevlānāda dā'im tırma giryān ol

271

118a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Şu' le-i āh-ı derūnum görünen dūd degil
Micmer-i qalb-i hazānim yanan ol od degil
- Yārsız istemezim ' ālem-i lāhūd daği
' Arş-ı kürsī-i behiřt ' unşur-ı nāsūd degil
- Nev-bahār-ı gamla cūş-ı hurūş-ı eşkim
N'ola vermezse geçit kulzum çün rūd degil
- İlişmedigi şūh-ı cefā va' de-i vaşlıñ ilkā
Daği zātında semāhat belī bā-cūd degil
- 5 Rū'yet-i hūsn-i temennā-yı vişālden yoğsa
Cāzibā koçma miyānımı o maqşūd degil
- ' Aşq-ı Monlā ile ser-mest-i muhabbet gönlüm
Dāmenim bāde-i gül-fāmla ālūd degil

272

121a *Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

- 1 Āyine gibi ver vaşfi hūd-pereste dil
Eyler fenāda eşk-i revān-veş şikeste dil

Kālāy-ı vaşl-ı yāre bahā-cān imiş meger
Nağd-i revān etti edā ceste ceste dil

Gül-zār-ı bāğ-ı miskiñe gīsū-yı müşk-bār
Mānend-i sünbül eylemede deste deste dil

Ḳalb-i hazīne eyler nevāzişle iltifāt
Etmez gedā-yı kevkebi cānā şikeste dil

5 Āzāde oldı nümīd-i ğamum cihāndan
Zincīr-i nār-ı zülf-i dil-āvīze beste dil

Bīmār derd-i ma' şīyete pür devā durur
Cāzib düşerse hāğdır pīr-i hasta dil

273

122b *Fe'īlātün fe'īlātün fe'īlātün fe'īlün*

1 Leb-i cānāne nice yāğūt-ı seyyāle degil
Dāğ-ı firqat görünen sīnede peygüle degil

Niyāz etmek için dīde-i mestāneleri
Cām-ı la' l-i leb-i gül-fām o teb-hāle degil

Aldım āğūş-ı hayālime o meh-rūyı bu şeb
Rū-yı mir'āt-ı hākimde görinen hāle degil

Giryē-i hasret-i reşkimle bulup neşv ü nemā
O gül-endāma nümāyiş veren ol jāle degil

5 Zīb-i fer vermek için eyleme pūşide yine
Nezzarem gerden-i billūruna şāle degil

Hālini yāde beyān eylemez Cāzib yōḡsa
Dem-i firqatde geçer āh-ı şukūh nāle degil

Ḳırka-pūşān-ı vefā bende-i Mevlānādır
Herkesiñ düşuna şāyeste olan kāle degil

274

122b *Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün*

1 Rinde 'işret-gāh olan mey-hāne kim gönlümdür ol

Ḥubb-ı cām-ı ‘aşkla mestāne kim göñlümdür ol

Genc-i esrārı derūn-ı sīnede maḥfūz eden
Bir ḥarāb-ender-ḥarāb vīrāne kim göñlümdür ol

Bāde-i bezm-i muḥabbet ile māl-a-māl olup
Devr-i alām-ı sitem peymāne kim göñlümdür ol

Sīneye peymāne cismini taṣavvūr eyleyüp
Ol perestiş-gāh-ı āteş-ḥāne kim göñlümdür ol

5 Sūz-ı şem‘-i bezm-i ıyş olan şabāh-ı ḥaşrecek
‘Ālem-i iken ol pervāne kim göñlümdür ol

Ḥırқа-i peşiminedeñ devr etti ḥüb-ı māsivā
Cāzibā ol devlete biğāne kim göñlümdür ol

275

77a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Merdümek-i ‘aşıkān Ḥazret-i Monlā-yı Rūm
Tāb-ı dil üns ü cān Ḥazret-i Monlā-yı Rūm

Bī-kes-i nālendeye derd ile dermāndeye
Çāre vü imdād-ı resān Ḥazret-i Monlā-yı Rūm

Şems-i hüviyyetdir ol zerresidir āf-tāb
Pertev-i kevn-i mekān Ḥazret-i Monlā-yı Rūm

Gül-şen-i vaḥdetde çün gonca-i ter Meşnevī
Bülbül-i bāğ-ı cinān Ḥazret-i Monlā-yı Rūm

5 Cāzib-i bī-çāreyi derd ile dermāndeyi
Sürme der-gehden amān Ḥazret-i Monlā-yı Rūm

276

77b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1 Dildeki derdi zebānım ile taḫrīr edemem
Ser- nüvişt-i ḫaderim kilk ile taḫrīr edemem

Gördüğüm ḥābda evhām-ı ḫayālīmse daḫi
Lezzet-i vāḫ‘a-i vuşlata ta‘bīr edemem

Çekmezem sūfi ḥarābātđan ayak ma‘zūrum
Rızka maḳdem-i melālet gehi taḡyir edemem

Çāre-sāz olur iken ḡayrilerin derdine ben
Kendi zaḥm-ı dil-hicrānıma tedbīr edemem

- 5 Cāzibā firḳat-i yāri çekerim sīneye kim
Bende zāhid gibi esmā ile teşhīr edemem

277

77b *Fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn*

- 1 Yapışıp dāmeniñe gonca-fem-i ḥār olamam
Kūşe-i gülşen-i hicrānda çü hezār olamam

Gevher-i maḡzen-i esrār-ı dili fāş edip
Deşte-i zūlfūne Manşūr gibi ber-dār olamam

Olurum lāyık-ı düşnām-ı şeker-bār-ı lebiñ
Sitem-i ta‘na-i aḡyāra sezā-vār olamam

Toḡmasa şubḡ-i ümīdimde o mihr-i maḡlab
Çeşm-i ḡābīde baḡtım gibi bī-dār olamam

- 5 Kūşe-i ‘uzlete başım çekerim ey Cāzib
Meclis-i şoḡbet-i aḡbāba varup bār olamam

278

77b *Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

- 1 Nev-nihālim senden a‘lā serv-i bālā bulmadım
Kāmet-i nāziñ gibi mevzūn u ra‘nā bulmadım

Gül-şen-i dehr-i temāşā eyledim bir bir daḡī
Cennet-i vaşlıñ gibi serv-i dil-āra bulmadım

Giceler ‘azm eyledikce kūy-ı firḳatden yaña
Āh-ı āteş-bāz-ı ḡamdan ḡayrı hem-pā bulmadım

Dil-berā mir‘āt-ı ḡüsnüñde şeker-ḡālik eder
Kilk-i ḡab‘ımdan fūzuñ tūḡi-i ḡüyā bulmadım

- 5 Geşt ü seyrān eyledim dār-ı şifā-yı ‘ālemi
Cāzibā ḡöñlüm gibi rüsvāy u şeydā bulmadım

279

78a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 ^çArz-ı dīdār eyledikce mäh-ı tábānım benim
Kevkeb-i bahtım olurdu mihr-i raḥşānım benim
- Künc-i ğamda öyle bir zūlmet-nişin hırmenim
Her şeb-i tār-ı elem rüşen çerāġānım benim
- Berk-i hātıfdır sinān-ı āhımın bir şu' lesi
Kehkeşān-ı āsmān çāk-ı girībānım benim
- Def degil sīne dögen hem çenk degildir inleyen
Ney degil feryād eden heb ḳalb-i sūzānım benim
- 5 Dāmen-i kūh-ı taḥayyülde degildir cūy-bār
Ḳatre-i ḥūn-ı sirişk-i çeşm-i giryānım benim
- Esb-i istiġnā ki pā-māl oldular üftāde-ġān
Seh-vār-ı nāzenin devletlü sulṫānım benim
- Āsmānı āteşe yaḳsa şu' le-i sūz ile
Cāzibā dilde şerār-ı āh-ı efgānım benim

280

78a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Cennet-i kūyuñ gibi sū-yı dil-ārā görmedim
^çIyd-ġāh-ı vuşlatıñ asā temāşa görmedim
- Cīb-i endişemde iḥsānın olarak dil-berā
Kim filōs-ı naḳd-i ğamdan ġayri hāşā görmedim
- Serv-i bōstān-ı muḥabbet kim şibih olmaz saña
Ḳāmet-i nāzın gibi a' lādan a' lā görmedim
- Kūh-ı temkīn-i fu' ādımla firār etmek mi hiç
Ey hūmā-pervāz-ı nāz böyle sitiġnā görmedim
- 5 Peyk-i āhım yāre gönderdim gelip vermez haber
Ol ġidişdir Cāzibā ben daḫi ḫālā görmedim

281

78a *Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün*

- 1 Çalemim yazdı ser-i levh-i kaçāya elemim
 Elemüm oldu divātı vü midādī çalemim
- Çalemim hele naqqāş-ı kaçā-yı kudret
 Bir siyeh safhadır āmāl-i huṭūṭ elemim
- Elemim olmuş iken kūşe-i dilde pinhān
 Eyledi verd-i zebān derd-i nüvişte çalemim
- Çalemim eyledi ser-levha-i taqdīr nev-şeb
 Yed-i meşnū' -ı kadr ile muşibdir elemim

- 78b Elemim ' arşa-i hicāda eder maḥv-ı vücūd
 5 Pergel-i dā'ire-i kevn-i mekândır çalemim

Çalemim ṭūṭi-i hōş-lehçe vü mir'āt-ı dilim
 Şekeristān-ı taḥayyülde mücessem elemim

Elemimden n'ola bir kıatre desem baḥr-i muḥiṭ
 Eremez karīne mähīde olursa çalemim

Çalemim nīr-i endīşe-i eflākimdir
 Kevkeb-i tāli'imin burc-ı belāsı elemim

Elemimle çalemim te'vem olaldan Cāzib
 Levḥ-i maḥdūr ḥafāyı bizāz oldu çalemim

282

21a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Hevā-yı ıṭr-ı bŷy-ı zŷlf-i cānāndan şemīm aldım
 Belā-yı āsumānı başıma kayd-ı 'azīm aldım
- Şarılmak taḥammŷldŷr gerden-i kāfŷr-ı cānāna
 Bu şeb rŷ'yāda zīrā destime bir külçe sīm aldım
- Der-āgŷş eyledim ben mŷmiyān-ı dil-berī ammā
 Bisāṭ-ı keşmekeşde ḥaylice derd-i elīm aldım
- Edenler nŷş-ı cāmı yarsız ḥŷsrānda kıalmışken
 Le'îmi kām-rān etmek için nār-ı cahīm aldım

- 5 Edince dām-ı vaşla rām o vaḥşī āhūyu Cāzib
Hezārān şīve-i düşünām ile nāz u na‘īm aldım

283

24b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Kāse kāse ayş u nūşum cām-ı firqatdır benim
Sürdügüm bezm-i felekde zevk-i miñnetdir benim

Kār-ı dehrī iltizām etdim hulus-ı şıdqla
Bā‘ iş-i āzurde ḥātır heb şadaqatdır benim

Cāme-i elvān-i zībādan ferāğ etdim ferāğ
Hırka-i peşmine pūşem kārım iffetdir benim

İhtilāt-ı halkla kesdim çekildim ḥāneme
Rāḥat-ı ārām cānım künc-i uzletdir benim

- 5 Şem‘-veş sūzān olaydım ‘aşk-ı Mevlānā ile
Cāzibā kārım cihānda heb ḳabāḥatdır benim

284

31a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Gülşen-i vaşlıña dersem ne ‘aceb bāğ-ı na‘īm
Āteş-i hicrine nisbetle şerer-i nār-ı cahīm

Derd-i ‘aşkıñla seniñ yār dil-i bīmāra
Edemez gayrı devā baḳsa da Lokmān Hekīm

Ḥam-ı gīsūsı iken lāne-i mürgān-ı gönül
Bu şehetdi perişān āniden bād-ı nesīm

Cān verir mürde-i şad-sāl-i gama la‘l-i lebiñ
Dem-i İsiñle iḥyān olur azm-i ramīm

- 5 Dehrin envā‘-i şükūfānına etmez rağbet
Gülşen-i bāğ-ı ḥaḳīḳatden eden aḳz-i şemīm

Hiç güher-pāre olur mu şadef-i āgūşa
Var iken tıfl-ı sirişkim gibi bir dürr-i yetīm

Ġaraziñ cān ise et ḥaṅçer-i gamzeñle helāk
Zehr-i firqatle ḳavliñ Cāzib etme tesmīm

285

34b *Mef'ûlü me fâ'ilün mef'ûlü me fâ'ilün*

1 Şem'ine de o yâriñ pervâne misiñ gönlüm
Zincir-i muhabbetde dīvâne misiñ gönlüm

Baħr-i garikim olmuş pek âzâde
Ĥum-ĥâne-i ĥayretde mestâne misiñ gönlüm

Derd ile ne âh iken 'ömrümü tebâh eyle
Bir genc-i nühüfteye vîrâne misiñ gönlüm

Hak-i der-i dīvâna vasl ede reh-i yâre
Manşur gibi dâra merdâne misiñ gönlüm

5 Câzib gibi âvâre olduñ sine şad-pâre
Zülf-i siyeh-i yâre çün şâne misiñ gönlüm

286

35a *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

1 Mâ'il-i ĥâr-ı cefâyım t̄alib-i vaşl-ı gülüm
Ni' me-sâzım gülşen-i mu' inde gūyâ bülbülüm

Seng-i a' dâdan şikâyet eylemem mânend-i cū
Sâhil-i mülk-i ' ilmde ' aceb deryâ dilim

Ĥayd-ı âlâm-ı cihânda gerçi kim vâresteyim
' Âşık-ı âzâdeyim ammâ esîr-i kâ' külüm

Hân-ı elvânına olmam bezm-i gerdünuñ ĥarîb
Rind-i mestim mâ'il-i būs-ı leb-i cām-ı mülüm

5 Nağd-i feyz-i Ĥazret-i Monlâ-yı rûĥa Câzibâ
Öyledir bu ne kerem kim nüh felek bir keşkülüm

287

38a *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

1 Tüde-i kâf ĥâĥ-i pâyimden ĥubârımdır benim
Kulzüm-ı ĥün ĥatre ĥatre eşk-i bārımdır benim

Ĥaydar-ı kerrâr-ı' aşkıım işte meydân-ı vegâ

Düldülüm ṭab‘ım zebānım zülfikārımdır benim

Olalı gencīne-i ṭab‘ım ‘aceb gevher-fürüş
Ḳāle-i ma‘nāya sevk-i iştihārımdır benim

‘Āşık-ı şūrīde vü rüsvā ḳalender-meşrebim
Her şenā‘at pürka-i nāmūs-ı ārımdır benim

5 Hürmet-i zühd-i riyāyı eyleye çün tār u mār
Gerd-i bād-ı āsümān-ı rūzigārımdır benim

Dīde-i ‘ibret-nümāya çün hıyām-ı rūzigār
Düzd-i āhım istemem kevkeb şerārımdır benim

Nev-bahār-ı dilde açıldı gül-nergis-i semen
Ġonca-i şükūfteler köhne bahārımdır benim

Öyle şad merg-i nā-ümīd bīmārımın ol
Bürç-i mäh-ı āsümān āyīne-i dārımdır benim

38b Olalı necm-i siyāh-ı baḥtım ārām-ı zulm
Her şeb-i tār-ı elem rüşen nehārımdır benim

10 Öyle bir rüsvā-yı mest-i bāde-i ‘aşkımdır sen ol
Na‘ra-i mey-hāne kim sālḥe vaḳārımdır benim

Gülşen-i vaḥdet şarāba bülbül-i şūrīdeyim
Tā-be şām şubḥ ḥayret-i nāle-kārımdır benim

Dilde ‘ummān-ı ğam-ı pür mevcime nisbet hele
Ḳulzüm-i baḥr-i muḥīṭ ednā kenārımdır benim

Bir hümā-yı evc-i istiġnāya nāz etsem n‘ola
Rūḥ-ı ḳudsüm ‘ālem-i lāhūd diyārımdır benim

‘Ālem-i fark-ı ṭūfān belīdir Cāzibā
Ol sirişk-i dīde-i seyl-i ḥişārımdır benim

15 Ol Hüdāvend-i Cenāb-ı Ḥazret-i Monlā-yı Rüm
Dergehinde pāspānlık iftiḥārımdır benim

288

39b *Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün*

1 Mestāneligin lāl-i lebiñ nāz sanırdım
Ol dāde-i bīmārı sūhan-sāz şanırdım

Tahrık eden zülfi imiş fitne-i hāl
Ben sadece bir gamze-i gammāz şanırdım

Herlik sīnede şad dāğlarına
Ol pençe-i şır-i nerre hem-rāz şanırdım

Bī-ma' nî vü mazmûn sözünü nev-hevesānıñ
Güyā sūhanı nāıık-ı 'i' cāz şanırdım

5 Ol şems-i haqıkatle cihan olmasa ruşen
Hüsñ içre o meh-pāreyi mümtāz şanırdım

Ol kāmēt-i bālāyı eger görmemiş olsam
Her dil-ber bir serv-i ser-efrāz şanırdım

Cāzib gibi o üftāde bir cīb-i tefekkür
Gīsü-yı perişānını ser-bāz şanırdım

289

39b *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1 O müşgīn hāl u haıttın 'anber-sārā mıdır bilmem
Kıyāmet kāmētīñ zülfüñ şeb-i yeldā mıdır bilmem

Leb-i cān-baıışın ile zinde oldu enfüs-i āfaı
'Aceb çarıı-ı çehārumda dem-i İsā mıdır bilmem

Hemān ol āsümān sīnede mihr-i cemāl ister
Göñül Tūr-ı tecellide 'aceb Mūsā mıdır bilmem

Leb-i şeker-fürüşı da 'imā şırīn kelām söyler
Nedir ol gonca-fem bir tütī-yi güyā mıdır bilmem

5 Bu şeb şardım kemer-veş kollarım bir dil-bere ammā
'Aceb gerçek midir hülyā mıdır rü 'yā mıdır bilmem

Niçin bezm-i meye teşrīfden yār ictināb eyler
Bize kaşdı sitem mi yoısa istiğnā mıdır bilmem

Sūhan-sāza hamüşı nükte-dānī hem-zebān olmaz
Süküt-ı tab' -ı Cāzib daıı ol ma' nā mıdır bilmem

290

37a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Silsile-i kayd gumûm-ı dehrden āzādeyim
Şāh-ı istiğnāyım ammā kim esir-i bādeyim

Pür-nür-ı ruhsārınıñ çün zerre-i nāçiziyim
Gül-sitān-ı vaşlına hem şebnem-i üftādeyim

Olmazam zāhid gibi ben şubha-gerdān-ı riyā
Mescid ü mey-ḡānede rüsvālīga āmādeyim

..... āhım gūş edüb ta' n etmesin yārān benim
' Āşıkın mecnūn eder bir dil-bere dil-dādeyim

5 Zāde-i tab'ım heyûlā-yı taşavvur Cāzibā
' Ālem-i evhām-ı cismim ' ömrümü üftādeyim

291

40b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Lebiñ ya' kûd-ı seyyāle ruḡuñ gül-berg midir bilmem
Femiñden söz sorulmaz yok mudur pek teng midir bilmem

Niyāz u nālemi gūş eyleyip nerm oldu heb ' ālem
' Aceb ol dil-berin āhen mi ḡalbi seng midir bilmem

Ta' bı kalb ile mānend-i def-i sīnem dögünmekde
Vücûd-ı nāy-ı hicrānımla şadrum cenk midir bilmem

41a Bulunur ederün-ı sīnede her nokta dil-berden
Ki levḡ-i dil kitāb-ı ma' nī-yi erjeng midir bilmem

5 Ḥayāliyle beni meftūn etdi bir perī-peyker
' Aceb Cāzib o meh-rū böyle şūḡ-şenk midir bilmem

292

45a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Yār elinden bir ḡadeh meclisde mey nūş eyledim
' Aşḡa düşdüm şimdi deryālar gibi cūş eyledim

Şad-hezār ' ukde-dār olmuş iken engür-i dil

Bir piyâleyle anı bir dem ferâmûş eyledim

Hangâh-ı pîr-i mey sûyuna ‘azm-i râh edüp
Hırka-i pîşmîne dervîşâna ber-düş eyledim

Mest-i nâziñ bûsesin aldım lebinden tuymadı
Hâle-veş ol mâh-tâbânı der-âgûş eyledim

5 N’ola te’sîr etmez ise girye-i çeng ü rebâb
Nâle-i mestâneyi ben nâydan gûş eyledim

Âh-ı pür-süzumla yaqđım gül-sitânı âteşe
Nağme-sâz-ı bülbül-i gûyâyı hâmûş eyledim

Câzibâ mey-hâne-i âsâr-ı tab’ımdan bugün
Rind-i mağrûr-tab’-ı mest ü medhûş eyledim

293

47b *Fe’ilâtün fe’ilâtün fe’ilâtün fe’ilün*

1 Gülşen-i tab’ım olaldan ki güzer-gâh-ı nesîm
Oldu reşk-âver-i murğân-ı çemen bâğ-ı na’ım

Arağ-ı rûyî ile zâg virelden melûl
Çü her ferdî eder tîg-i zebân taksîm

N’ola tennûr gibi âteşe yandıysa ‘adû
Ejdehâ-yı kalemimdir yed-i asâ-yı kelîm

Fikr-i çâlâkim o deñlü ki benim dûr-endîş
Maverâ-yı felegi etmede halka tefhîm

5 ‘Aceb âlâyişi tahlîs-i girîbân etmez
Yevme lâ-yenfe’ûda lâzım olan kalb-i selîm

Nâtıq-ı tab’ımıñ ol deñlü ki var te’sîri
Gelüp ‘icâz-ı Mesîhâ gibi rûha tersîm

Odur elbetde mazmûn-ı nevi zâyîde
Ne revâ dinse eger tab’ım ‘arûsuna ‘akîm

Câzibâ görmedim âyîne-i idrâkimde
Şöhret-i merd-i Felâtün gibi bir re’y-i sağîm

294

48a *Mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün*

- 1 Mest-i elest-i bâde-i naḥvetle ḥayretim
Sîne-şikâf-ı dâğ-ı dil ü bād-ı firḳatim
- ‘ Anḳa mişâl kāf-ı kana‘ atdeyim velī
Cānā esīr-i rişte-i bend-i muḥabbetim
- Zāhid ko ta‘ nı ermez eliñ cān kulağıña
Diñle ḳarār-ı mest hem evc-i himmetim
- Reşk-i zülāl-i ṭab‘ ım olursa ‘ aceb midir
Baḥr-i ma‘ āni menba‘ -ı cūy-ı feşāḥatim
- 5 Zāhirde gerçi gedā şūretindeyim velī
Ma‘ nīde baḥş-ı gevher-i ehl-i ‘ ināyetim

Birdir behişt düzaḥ-i hicr-i vişāl-i yār
Çekdim firāk yār cemāline hasretim

Ḥācet mi kaldı şems ü māha Cāzibā
Ṭutdu cihānı pertev-i nuṭḳ-ı belāgatim

295

48b *Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün*

- 1 Siper-i nüh-felegi geçdi ḥadeng-i āhım
Māh-ı şeb-tāb ḥusūf eyledi reng-i āhım
- Eyleyen rūy-ı sefidini sipihriñ dıraḥşān
Şerer-i ālüde-i ḳandil-i fişeng-i āhım
- Dil-i senginine te'sir eder mi yāriñ
Pençe-i şir ü hem reng-i peleng-i āhım
- İñledir ḳubbe-i eflākı bülend-i āvāzı
Aṭacak nağme-i Dāvūd tūfeng-i āhım
- 5 Sāz-ı nāhīdini gūş eylemez oldu çarhiñ
Cāzibā dinleyen ol nağme-i çeng-i āhım

296

49a *Fe'ilätün fe'ilätün fe'ilätün fe'ilün*

1 ‘ Aşıkıñ düzağ-ı hicrânla yansın mı efendim
Bu firâk âteşine cân tayansın mı efendim

Hasretiñle bu kadar zâr-ı zebûn etme yeter
İki çeşminden akan kana boyansın mı efendim

Görecek la‘l-i lebiñ şabr u taḥammül kılmaz
Yoḥsa ḥahişle kuru ağzı şulansın mı efendim

Bu kadar tâb-ı şeb-i ‘ aşka ki sūzân etdiñ
Teşne-gân bir iki buse ile kıansın mı efendim

5 Deheniñ vaşf için bunca gazel söylediler
Yok yere böyle söze Cāzib inansın mı bilmem

297

49b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Çekmeyen hum-ḥâne-i vaḥdetde bir kez cām-ı cem
Nidügün idrāk eder mi ey gözü bādām dem

Meyve-i vaşlıñ ümîdi ḥahişiyile dil-berā
Şöyle etdi naḥl-i ümîdim

İşitüp agyār ile hem bezm-i germ-ülfetligiñ
Kim dil-i maḥzūnuma verdi begim peygām-ı gam

Küşte-i tūfân-ı girdâb-ı belâda kalmışım
Seyl-i ḥün-ı eşk-i çeşmim eyledi eyyāmı yem

5 Olmasa neş’ede mânend-i mey la‘l-i lebiñ
Nüş eder miydi ‘ aceb ol bāde-i gül-fāmı fem

‘ İṭr-nāk etmek dilerseñ Cāzibā enfāsıñı
Müşk-sā-yı zülf-i yāri ile şubḥ u şām şemm

298

51b *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

1 Gedâyım gerçi ammā ḡayrıdan yok aşla ḥacâtım
Cenâb-ı Muştafâdan bâb-ı Ḥaḳdandır müracâtım

Olur mu küşe-i miḥnete ayağım gibi hem-dem

Gören ikrâh ile menfûr eder cā-yı ḥarābātım

Vişāl-i rûy-ı cānāndır bütün endîşe-i fikrim
Beni rüsvā-yı ʿālem eyledi müşkil ḥayālātım

Mürîd-i bende-i pîr-i ḥarābāt olduğum günden
ʿAceb dendāna zāhir eyledim keşf-i kerāmātım

- 5 Şikeste-beste dervîşâne yāre ʿ arz-ı hālîmdir
Geçer elbette Cāzib varsa da cürm ü ḳabāhātım

299

53a *Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün*

- 1 Saña dil-bende-i efgende oldum ise cānānım
Güneh mi eyledim eyā benim zevḳlü sulṫānım

O dil-cū ḳāmet-i bālān ile ʿ uşşāḳı pā-māl et
Şalın şaḥn-ı çemende nāz ile serv-i ḥirāmānım

Müjeñ ʿ aḳsi geçelden tāk-ı fānūs-ı ḥayālîmden
Yanar şemʿ -i ruḥa pervāne-āsā cism-i sūzānım

Temāşā-yı cemāl-i gülşen-i ḥüsnünde Halîl-veş
Fırāḳıñla dem-ā-dem ḳan döker bu çeşm-i giryānım

- 5 Beni merdümlelerinden şaymaz ol māh-likā Cāzib
Daḫi mānend-i gendüm çāk çāk etsem girîbānım

300

55a *Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün*

- 1 Tūḡ-ı şāhî denilür ise sezādır perçem
Cāme-i ḥaşmet kim ḥüsn-i edādır perçem

Şanma taḥrîk-i şabāhımızın gāh-ı seherî
Fitne-engîz-i ğazab şive-nümādır perçem

Tārlar baḫt-ı siyāhım gibi talān olmuş
Çeşm-i miḫnet zedeye tār-ı mesādır perçem

Ḥalḳa-i çinini āvîze-i ruḥsār etmiş
Ceyş-i hindüya ʿaceb dām-ı belādır perçem

5 Nice dīvāne-i ʿaşq-āver pāyında eder
Silsil-i bend-i cünün dār-ı şifadır perçem

Cāzibā rişte-i sevdāmızı sencide eder
Haşılı ehl-i dile cevri-i cefadır perçem

301

56a *Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün*

1 Sinede cānım gibi cānān pinhān eylesem
Bir gice kāşāne-i gönlümde mihmān eylesem

Gül-şen yakdı şerrār-ı āteş-i ruhsārına
Hār cevrenden hezār-veş kime efgān eylesem

Etse tār-ı zülfüne vā-beste mecnūn gönlümü
Bāri rüsvāy olmadan silsile-cen-bān eylesem

Olmuşam şemʿ-i harīm hareminiñ pervānesi
Nʿola dīdem şubha dek sūzān-ı giryān eylesem

5 Put-perest etmek diliñ gīsūların gibi beni
Küfr-i zülfine seniñ hāşā ki imān eylesem

Sūfiyā görmez misin emvāc-ı baħr-i rahmeti
Sāhil-i afvā çeker biñ geşt-i işyān eylesem

56b Hāzret-i Nūrī Baba vü Enver-i müşkül-güşā
Cāzibā taʿmir eder eşʿārda noķşan eylesem

302

56b *Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün*

1 Turre-i dil-ber dühān-ı dūdmānımdır benim
Kevkeb-i çarħ āteşi tīg-ı zebānımdır benim

Ṭās-ı gerdūnda şadā-yı velvele gerdān olan
Etdigim şām u seher āh u figānımdır benim

Bir cefā-kār dil-berin meftūnu oldum neyleyim
Herkesin cānānı ammā şimdi cānımdır benim

Şöyle bir şāha kul oldum Cāzibā ben çāre ne
Pādişāh-ı kişver-i devr-i zamānımdır benim

303

57b *Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün*

- 1 Neş'e-i bâde-i pür-câm-ı şafâdır sühanım
Ehl-i 'aşka şanema özge edâdır sühanım
- Benim ol 'Îsî-i mu' cîz- dem nazm içre bugün
Hasta-i derd-i ğama rûh-fezâdır sühanım
- Tevsen-i 'arşa-i cevîlâna hüner-ver tab' ım
Hırmen-i zühd ü şalâh pâ-der-pâdır sühanım
- Zâhid-i mârîdan fetḥ edemezse ne ' aceb
Kıfl-i gencîne-i esrâr-ı Hüdâdır sühanım
- 5 Daḡi ğüm-geşte-i 'uşşâka ki küh-ı 'aşkda
'Arafâtı ḡareme râh-nümâdır sühanım
- Bülbül-i bâġçe-i naġme-i serâya cânuz
Daḡi neşġüfte-i ğül-zâr-ı şabâdır sühanım
- Câzibâ tâze ğazel söylese yârân ne ' aceb
Bâ' iş-i ḡahiş-i reşk-i şu'ârâdır sühanım

304

62b *Mefâ'îlün fe'îlâtün mefâ'îlün fe'îlün*

- 1 Güzer-gehî ser-i kûy-ı şaġara bād olalım
Kesildi dest-i ümîdim kadem-nihâd olalım
- Bu bâġ-ı ğülşen-i şaḡn-ı sarâ-yı 'âlemde
Hezâr nâle ile ğonca-veş küşâd olalım
- Hevâ-yı zülfüne tâbi' olub da dîldârım
Mu'în-i fitne ser-bâde-i fesâd olalım
- Atarsa rûzigâr mânend-i tîr beyâbâna
Çü yâ-yı ta'na-keşî celle 'ubbâd olalım
- 5 Ne şebnem ğül-i maḡşûduna cenk-i hürşîdim
Hezâr bâr-ı ğammım ğülbene fütâd olalım
- Ne çâre şabrım ġâret ederse yâr Câzib

Bu bezm-i ʿālem-i şivende bī-fuʿad olalım

305

66a *Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün*

1 Şemʿ-veş giryān oldum gülmedim
Âteş-i sūzān oldum gülmedim

Gonca āsā-āteş yanmağdayım
Bülbül nālān oldum gülmedim

İñledim sîh-i sitemde dāʿimā
Âh kim büryān oldum gülmedim

Bir zemān başa tağıldım gül gibi
Dāmen-i hicrān oldum gülmedim

5 ʿĀlem-i bālāda Cāzib ağladım
Hāk ile yeksān oldum gülmedim

306

67b *Mefʿülü mefāʿilü mefāʿilü feʿülün*

1 Çün cūy-ı revān dāmen-i sahrāda qarībim
Mecnūn-revişim meclis-i Leylāda qarībim

Üftāde be-cāh-ı zeķan-ı Yūsuf-ı fikrim
Āgūş-ı temennā-yı Züleyhāda qarībim

Bu emīn-i nāsūde kelīm-i dilim ammā
Vādī-i reh-i Tūr-ı tecellāda qarībim

Zāhirde baʿid olsa dağī vuşlat cānāna
Hoş hāl-i dilim ʿālem-i maʿnāda qarībim

5 Berķ urmaz ise pertev-i envār-ı cemālī
Cāzib hele ben cennet-i meʿvāda qarībim

307

67b *Mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün*

1 Laʿl-i lebine bāde-i ḥamrā mıdır desem
Āl-i ruḥuna ḡonca-i raʿnā mıdır desem

Bağış-ı hayât etmededir mürde dillere
La' l-i lebiñe nuḡk-ı Mesihâ mıdır desem

Yâriñ firâkı düzağ-ı hicrândır velî
Bâğ-ı vişâl cennet-i me' vâ mıdır desem

Sahn-ı çemende şîve vü nâz ile hırâm eden
Ol serv-i nâza kâmet-i tûbâ mıdır desem

- 5 Gül-şen-sarây-ı ' âlemi pür-şiven eyleyen
Bülbül mü dil mi Câzib-i şeydâ mıdır desem

308

68a *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- 1 Kim devâ-yı derd-i ' aşkı böyle tedbîr eyledim
Hâtîrâ her ne gelürse yâre takrîr eyledim

Şukuh etmem hâr elinden kim dehânım gonca-veş
Şebnem-i mihr ü muḡabbet ile temhîr eyledim

Hâbda aldım bu şeb bûs-ı leb-i cānāneyi
Vuşlat-ı bâğ-ı na' im ile ta' bîr eyledim

Zâhidâ daḡîl etme gördükde ḡarâbâtda beni
Bir ḡadeh meyle dil-i vîrân ta' mîr eyledim

Tîr-i müjgân ile cānāne kıymak cānıma
ḡamle-i vuşlat tıyunca cāna tebşîr eyledim

- 5 Biñ âhım dürc-i çeşmim eşk-i hūnumdur midâd
' Arz-ı ḡâlim yâre müjgânımla tâḡrîr eyledim

Şubḡa-i esmâ ile habîb etmedim çün yâr ben
Câzibâ eş'âr-ı ta' bımla teşḡîr eyledim

309

68b *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

- 1 Girelim şavma' ayâ sūfîyi taḡlîd edelim
Girelim mey-gedeye neş'eyi tecdîd edelim

Düşelim cür' a gibi pîrimiñ ayaḡına
Bize rez-i duḡterni vermegi te'kîd edelim

Çevgen-i ğamzeñe ğaltadır ser-i' uşşākıñ
Sāha-i ' aşqda nev-zen-i Cemşid edelim

Şerha-i sīneme tīr-i nigeñiñ ur cānā
Cāme-i dāğ-ı siyāhı dil-i tecdīd edelim

5 Görelim rūze-i hicrānda hilāl-ebriñi
Sāye-i ħüsnüñde şehā 'ıyd edelim

Āteş-i firqat-i ' aşkıñla ciger da'ım sūz
Kim zülāl-i leb-i la' liñ ile tebrīd edelim

Ey nihāl-i çemen-i bāğ-ı ümīd-i Cāzib
Daħi nev-bāde-i ħüsnüñ ne zamān cīd edelim

310

72a *Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün*

1 Divāne ħasta-i ' aşqa ecel begendiremem
O çeşm-i ' arbede-cūya cedel begendiremem

Füsün-ı tab'ım erişmişdi ħadd-i i' cāza
O çeşm-i pür-sühana bir gazel begendiremem

Görelı naqş-ı ħayālını levh-i sīnemde
Fu'ād-ı ğam-zedeye ħiç güzel begendiremem

Degil vişāli anıñ bu sırra girān-bahā
Ki naqd-i ' ömrüm versem bedel begendiremem

5 Riyāz-ı cennet olursa daħi direng etmez
' Aceb ki murğ-ı dile bir maħāl begendiremem

Ĥayāt-ı ' ömrümi etsem fedā yolında yine
Devā-yı vuşlat olur bir emel begendiremem

72b Helāke firqat-i derd ile bir ramaq kaldı
Yine tabībime Cāzib ' alel begendiremem

311

82a *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

1 Ey māh benim hāle-i ħasret mi kucağım

Koynum ki saña bister nâzik kuzucağım

Manend-i nesim n'ola direnk eylemez isem
Âteş-gede etdiñ benim ey şüh dudağım

Agâh ol eyâ gafil şubh-dem-i vuşlat
Vuşlat demidir deyü şabâ bükdi kulağım

Efrühte olmazsa eger şem' -i ümîdim
Tarik-i melâletde benim âh-ı çerâğım

5 Kandîl-i fûrûzân gibi yandığda fitîle
Kim cism-i nizârı eridi kalmadı yağım

Zan eyler idik görsek eger deşt-i şakâik
Süz-ı dil-i hicranımla sînedede dâğım

Câzib ne kadar zâde-i çeşm-i cigerimse
Kül öksüzidir tıfl-i sirişk yakmaz ocagım

312

87a *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

1 Giryeyi hasretle çeşmim eşk-bâr etdiñ benim
Âh serdim berķ-i ebr-i nev-bahâr etdiñ benim

87b İntizârıñ koymadı hâb-ı huşûr dîdede
Kim bu şeb nazzâremî encem şümâr etdiñ benim

Var mıdır eyâ benim gibi muzayyak çilede
Başıma nüh kûbbe-i gerdün târ etdiñ benim

Ġonca-i maķşûdumu berg-i hâzân etdiñ felek
Âh-ı nâlim bâ' iş-i hüzni hezâr etdiñ benim

5 Derd-i 'aşkıñla şanevber-veş yanarken sînededen
Âteş-i süz-ı derûnum âşikâr etdiñ benim

Seyl-i tûfân muhabbet-i dilde tu'yan eyledi
Eşk-i dîdem cüy-ı 'âsî-veş nişâr etdiñ benim

Câzibâ şem' -i şeb-ârâyı cemâl-i yâr ile
Teng-dâz-ı hayretim pervâne-vâr etdiñ benim

313

89a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Āteş-i hicrân-ı 'âşkıñla dil-i büryānıñım
Sākiyā cām-ı vişālîñ çün dañi 'atşānıñım
- Zinde eyler mi dem-i İsā-yi rūḥ-efzā beni
Çün şehīd-i ḥaṇçer-i müjgān-ı ḥun-efşānıñım
- Eylemez endūhdan ğayrı tafakḫud ḥātırım
Künc-i ğamze mübtelā-yı fırkat-i hicrānıñım
- Tā şeb-i yeldā-yı zülfüñde şabaḥ ḥaşre cek
Şem'-veş giryān kim pervāne-i sūzānıñım
- 5 Ḥār-ı cevriñle bıraḫmam küşe-i dāmānıñım
Gül-şen-i ḥüsnüñde cānā bülbül-i nālānıñım
- Görelî mir'āt-ı endişemde rüyuñ 'aksini
Ṭütî-i güyānıñım ez-cān u dil ḥayrānıñım
- Şerḥa-i hicrānlarım etmez ḫabūl-i iltiyām
Dest-i iḥsānıñla gerçi lāyık-ı dermānıñım
- 89b 'Ākībet sevdā-yı zülfüñle beni etdiñ cünün
Künc-i dār-ı ğamda şimdi silsile cān-bānıñım
- Merḥamet eyle şehā 'ıyd-i vişālîñde baña
Bismil-i cānım ile çoç başıña ḫurbānıñım
- 10 Kār-bān-ı şabrımı zerd-i nigāhiñ ḫaşr edüp
Cāme-i ārāmımı çāk eyleyüp 'üryānıñım
- Bende-i ḫalkā-be-ġuşuñ olalı Cāzib gibi
Ol şeker-riz-i lebiñden lāyık-ı düşünāmıñım

314

90b *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

- 1 Ol şūḥ-ı cefā-pişe ile te'vem olaydım
Düşnām-zede ğonca-i nāzik fem olaydım
- Geşt eylemeden kurtulurum deşt-i cününü
Vā-beste-i ğisū-yı ḥam-ender-ḥam olaydım

Bağ şem' -i şeb-ārā gibi sen sūz-ı gedāda
Bezm-i hūrrem hūrmetine maḥrem olaydım

Güş et o zamān nağme-i cān-sūzları benden
La' l-i lebiñe ney gibi ger hem-dem olaydım

5 Elbetde süvār olur idim nefis-i hevāya
Meydān-ı muḥabbetde eger ādem olaydım

Etmezdi felek pençe-i ğam ile gulū-gīr
Mīnā gibi kulkulden eger ebsem olaydım

Cāzib çekemem zevrak-ı āmālī kenāra
Mellāh-ı muḥabbet gibi kırğa yem olaydım

315

90b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 O tıfl-ı ser-keşīñ serv-i hırāmān olduĝuñ görsem
Açılrsa ğonca-veş gül gibi ḥandān olduĝuñ görsem

91a Felekde tīr-asā şu' le-pāş olsa o nev-sāle
Erişse on beşine māh-ı tābān olduĝuñ görsem

N' olurdu köhne dāĝım üstüne nev-şerḫalar açsam
Ser-i müjĝānlarıñ sīnemde mihmān olduĝuñ görsem

Kalırdı meşk-i nāzdan ḥāme-i cārū-yı müjĝānı
Ḥaṭ-ı nev-cīzi rüyunda nümāyān olduĝuñ görsem

5 Dil āĝüş eylesem ol ḳad-i bālānıñ miyānından
Ĝam-ı hicrānlarıñ heb mūnis-i cān olduĝuñ görsem

Ṭāĝıtsa Cāzibā meşşāṭa bād-ı şabā zūlfün
Dil-i 'uşşāḳ-veş anıñ perīşān olduĝuñ görsem

316

91a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

1 Yaḳalım dāĝ-ı dili şu' le-ber-efrūz edelim
Şerer-i āhla eflāki ciger-sūz edelim

İçelim bāde-i gül-fām olalım ser-mest

Hem ferā-müş-ı cihān hem ğam-ı dirüz edelim

Gice kandil-i firūzān edelim şubha kadar
Şeb-i tāriñ melālet girmez rüz edelim

Şafha-i hatıtt-ı ruḥundan ki debir-i ‘aşkda
Tıfl iken bu dil-i zārı sebk-āmüz edelim

91b Bir yere cem‘ olalım ‘aşık-ı ma‘şuk Cāzib
5 Yād edüp sāye-i cām-ı cem nev-rüz edelim

317

98a *Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün*

1 Bu dehr-i dūnuñ esāsı cefā mıdır bilmem
Ḥumār-ı neş‘e-i bezm-i şafā mıdır bilmem

Esir-i keş-me-keşi rüzigār-ı nā-çarım
‘Acep ḥaḳıḳat-i ḥālīm hevā mıdır bilmem

Ğam ile eyledi ihlāk leb ile verdi ḥayāt
Cefā mı kaşdı o şūḥuñ vefā mıdır bilmem

Sirişk-i naqd-i dīdelerim rehinde etdi nişār
Ki bu şabā-yı ‘aceb cān-ı bahā mıdır bilmem

5 Kemend-i zūlfine bend eylemiş hezār cünün
‘Aceb o silsil-dār-ı şifā mıdır bilmem

Ne cenk-i şāhīde āha girer ne dāma düşer
Zamān-ı dil-ber Cāzib hümā mıdır bilmem

318

99b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Teşne-i şahbā-yı la‘liñ şormayınca bilmedim
Lezzet-i vaşlıñ efendim görmeyince bilmedim

Zaḥm-ı tır-i ğamzeler sīnemde iḥsān olduğun
Piş-i çeşmiñden şehā dūr olmayınca bilmedim

Sāġar-ı ser-şār-ı iḳbāliyle mest olmuş idim
Telḥ-i kām-ı cām maḥmūr olmayınca bilmedim

Çarş-ı mâhiñ raḥne-i ferdāsını fehm etmeyüp
Şöhret-i āfāk-ı meşhūr olmayınca bilmedim

- 5 Çarş-ı cāh-ı rüzigārıñ bî-āsāyiş oldugunu
Ḥākle yeksān-ı maḫhūr olmayınca bilmedim

Dest-i cevr-i çerḥ-i dūne bî-esāsıñ şalasın
Cāzibā mihnetle renc-ver olmayınca bilmedim

319

100a *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

- 1 Vā-beste-i gīsū ḥam-ender-ḥam olaydım
Üftāde-i rühsār olana perçem olaydım

Būs eyler idim bār-ı leb-i la' lini yāriñ
Sākiniñ elinde n' ola cām-ı cem olaydım

Cezb eyler idi pençe-i ḥürşid cemāli
Üftāde olursam da eger şeb-nem olaydım

Tır-i müjeñ-i sīneme çok yāreler açdı
Zālīm demedi yāresine merhem olaydım

- 5 Mīnā gibi kılķulle boğazı ele verdin
Söz ayağa düşmezdi eger ebhem olaydım

La' l-i lebiñi emmege ibrām ne lāzım
Bir gice o mah-pāre ile hem-dem olaydım

Faḥrini giyerdim başıma mürşid-i Rūmun
Cāzib hele bu tekyede ben adam olaydım

320

100b *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

- 1 Gül-zārda bülbül gibi pür-şiven olaydım
Tek dāḥil-i bezm-i çemen-i gül-şen olaydım

Bir gice o meh-pāreyi mānende-i hāle
Āgūşa çeküb sīnesini yek-ten olaydım

‘Uşşākdan ğayr ile ülfet mi ederdim
‘Ālemde bu ḥüsn ile eger ben sen olaydım

Men' etmez idi hân-ı vişâlden güzel ammâ
Der yûez-i ' âlemde hemân bir ben olaydım

- 5 Vîrân olursam da olaydım bu cihânda
Tek gevher-i esrâra gönül maḥzen olaydım

Bûs eyler iken gerdenini Yûsuf-ı ḥüsnüñ
Hem çâh-ı zeneḥdânın efgende olaydım

Rû-mâl olurum pâyına her ḥudûda yâriñ
Câzib n' ola ol serv-i ḳadde dâmen olaydım

321

104b *Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün*

- 1 Bir şem' için zülf-i dil-ârâdan uşandım
Bir bûse için yâra mudârâdan uşandım

Rûz-ı ğam-ı hicrânı dahi başka bir ' âlem
Zirâ kerem-i vuşlat-ı dil-dârdan uşandım

Va' d etse de bir vaḳt-i neşâṭında vişâliñ
Hengâm-ı ğâzab-nâkda ğavḡadan uşandım

Lâzım degil artık bize âlâyiş-i dibâ
Bir ḥırḳa yeter câme-i zibâdan usandım

- 5 Degmez hele biñ neş'esi bir renc-i ḥumârı
Ben bûs-ı leb-i câm-ı muşaffâdan uşandım

Yeğ câh-ı fenâdan bize bu kûşe-i ' uzlet
Beyḥûde ekâbire temennâdan uşandım

Câzib sözünü ḳâmetle zülfüñde arz eder
Olsa..... şeb-i yeldadan uşandım

322

110b *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Ḥamûş-ı ḥayret oldum bu dil-i çâlâkdan geçdim
Zemîn-i şûre dönmüş sine-i şad-çâkdan geçdim

Gönül mevc-âver-i baḥr-i muḥîṭe bî-gîrân mîdır

Kenār-ı dilde aniñçün hüsni hāşakdan geçdim

Dür-i hāliş ayyār oldu vücūdum püte-i ğamda
Ne hācet hāddeye ben hayyiz-i eflākdan geçdim

Değişdim şubha-i şad dāyine peymāne-i ‘aşka
Harābāt ehliyim seccāde vü misvākdan geçdim

5 Sözlerim şīşe-i gerdündan ol dem bāde-i bī-gış
Hezārān ‘uqde-i engür dille tākdan geçdim

N^cola pervāz edersem āşiyān-ı evc-i bālāya
Ki Cāzib rūḥ-ı kudsım ben düşd-i hākden geçdim

Vücūdum firqa-i envār-ı baḥr-i feyz –i Mevlānā
Belī nūr-ı niġeh-veş dīde-i nem-nākdan geçdim

323

111a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

1 Muḥabbet cāmını nūş eyledim mest-i harāb oldum
Firāk-ı yār ile peygüle-i ğamda kebāb oldum

Ġanā‘ at eyle nice nān-ı haşak künc-i ‘uzletde
Melāmet kişverinde mālīk-i künc-i rebāb oldum

Sebaḳ-āmūz olaldan kim pīr-i ‘aşḳ-ı Monlāda
Lisān-ı himmetle her bir her fā‘ide kitab oldum

Temāşā eyledikçe zātımı āyīne-i dilde
Ḳafesde tūṭi-i gūyā gibi şāḥib-i ḥiṭāb oldum

5 ‘Arūs-ı ma‘ nī her şeb çekerken sīneye tā şubḥ
Şuhūd-ı ‘ālem-i nāsūde dil verdim ḥabāb oldum

Ser-i bī-ḥōşuma nisbetle Mecnūnla Felātūndan
Cünūniyetde ben cümleden aḳdem-i intihāb oldum

Zuhūrum gerçi kuds-i baḥr-i emvāc-ı ṭahāretdir
Zemīn-i şüre-i esfelde Cāzib çün sarāb oldum

324

111b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Şubhacek bezm-i muḥabbetde o cānā yanayım
Çünkü şem[ ] -i r yuņa s zān olur pervāneyim

Sāġar-ı nihāle-i la[ ] l-i lebiņ n ş eyledim
Ḥaşrecek h şyār olmam  yle bir mestāneyim

  Aqlımı sevdā-yı z lf iņ ile ıldııņ tār u mār
Ḥala-i zincir-i ġis iņa sezā d vāneyim

Genc-i   aııı dilde pinhān etdigim g nden ber 
Bu ḥarāb-ābād ire Őaıki bir v rāneyim

5 Bāde-i   aıııla māl-ā-māl olmuşdur g n l
Rind-i h şyār-ı seb k-r ha sālā mey-ḥāneyim

M rg-i cāniı ravzası dildir afes cism-i nizār
Pençe-i Şeh-bāz h sn-i Şayd-gāh bir laneyim

Sora tā bu kişver-i nā-s da gerçi adım
Cāzibā ben   ālem-i uds-i ṭahārendeneyim

325

111b *Mefā' l n mefā' l n fe' l n*

řarāb-ı   aııııı mey-ḥānesiyem
Muḥabbet bezminiı peymānesiyem

Ç  Şem[ ] tā Őubḥacek yandım yaıldım
R ḡ-ı pertābıııı pervānesiyem

N[ ]ola abt olmasam zincirlerle
Tesels l-i z lf iņ d vānesiyem

Ne gevher var der n-ı s nem içre
Serā[ ] il k ncinin v rānesiyem

5 Bitmem gerçi Cāzib ne bu diyārda
Muḥabbet baḡrinin d r-dānesiyem

326

111b *Mef' l  fā'ilāt  mefā' l  fā'il n*

1 Pervāne-vār r yuııla s zān mı olmadım
Mānend-i Şem[ ] -i bezmiıe giryān mı olmadım

Ṭaḫınmadın mı kumru gibi tāḫ-ı ‘aşkı sen
Servi-mişāl ḫaddine ḫayrān mı olmadım

Geşt etmedim mi deşt-i beyābānı ser-be-ser
Mecnūn mişāl-i dillere destān mı olmadım

Jāle mişāl-i gül-bīn-i ‘aşḫına fütādeyım
Mānend-i ḡonca çāk-i girībān mı olmadım

- 5 Şüretin Cāzib ādemim ammā ki siretā
Bu ḫān-gāh-ı ‘aşḫda insān mı olmadım

327

112a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Rāz-ı pinhān-ı dilim yār bilibdir bilirim
Vaşlına maḫrem-i esrār bilibdir bilirem

Hem-nişīn olmaz ise n‘ola gedā ile ol şeh
Şāh-ı iḫlīm-i ḫüsn-i ār bilibdir bilirem

Cevrini n‘ola banā eylese mahsūs cānān
Beni ol ‘aşḫ-ı bī-zār bilibdir bilirem

Eder āzurde-i ḫātır ki nüvāyiş yerine
Ġama ḫōşnūd dil-āzār bilibdir bilirem

- 5 Cāzibe la‘l-i lebiñ eyler ise n‘ola devā
Dil-i ḫasret-keş-i bīmār bilibdir bilirem

328

113a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Hār-ı cevre mübtelā olmuş gülüm
Gül-şen-i hicrānda gūyā bülbülüm

Kışsa-i Mecnūn taḫrīr etmege
Şaḫḫ-i ḫāme-i güzār olmuş dilim

Rüzda görmez isem cānā yüzün
Ḫābda būs-ı kenāra çekem elim

Ḫān-ı vaşlıñla beni seyr eyle kim

Der-gehī cūdunda cānā sāilim

- 5 Olmuşum ğayrı teġāfülden rehā
‘Ukde-i bend-i esīr-i kākülüm

Raġbet etmem kāle-i dehre faķad
Mā’il-i būs u leb-i cām-ı mülüm

Pīç ü tāb-ı zülf-i fikri Cāzibā
Hal olunmaz Őekil etdi müşkülüm

329

- 120a *Fe’ilātün fe’ilātün fe’ilātün fe’ilün*

- 1 Yüzüme dost olanı ma’ nīde düşmen bilirim
Ne ķadar etse tab’ a ya’ nī anı da ben bilirim

Gerçi kim düşmen-i bed-hâhdan olmaz eyilik
Yine ‘aķılsız olan dostdan ehven bilirim

Bu çemende gül-i maķşūdumuz açılmaz ise
Lāle-zār her yer dāġ-ı gül-Şen bilirim

Dā’imā āteŐ-i hicrānına yakmaķda beni
Dehre geldim gele mi kendim gelmiş bilirim

- 5 Hürrem-i vuşlata Őāyeste eder atımızı
Dehenī dürc-i nezāketle açarken bilirim

Bahīme-i ‘ömr aceb rüz eylerdi ħayyād gözümü
Ser-i müjġānlarını cism-i sūzān bilirim

Dām-ı āġūŐ olacak dil-ber-i ‘ayyārları
Evvel ‘uŐŐāķa hezārān siteminden bilirim

Hāl ü ħatla Şeb-i zülfiyle siyeh Őālī’ imiñ
Cāzibā kevkeb-i sevdāsını rūŐen bilirim

Dem-be-dem baŐdayım hem Mevlānāda
ĀteŐ-i sūz-dilim o kalem-i ney-zen bilirim

330

- 121a *Mef’ülü mefā’ilü mefā’ilü fe’ülün*

- 1 Būs-ı hevāsı la^ç l-i lebiñle müle düşdüm
Sevdā-yı ser-i zülfüñle sünbüle düşdüm
- Çekdim belī ol şāhidiñ āgūşa meyānın
Rüsvā-yı cihān eylerdi dilden dile düşdüm
- Bülbül gibi feryād ederek gül-şen-i gamda
Hār-ı sitemi cevı-i füzün bir güle düşdüm
- Mecmū^ç a gibi hātırıma nīm nigeñ etmez
Kadr-i dil-i ^çuşşāqını bilmez ele düşdüm

- 5 Etmedi nevā-safer rebāb-ı sīneme tā-gīr
Şun na^ç me-i kılķule-i bülbüle düşdüm
- Şeb-nem gibi kadrım n^ç ola bālā-ter olursa
Çün zerrede uhde bir hūr ile düşdüm

331

121b *Mefā^ç ilün mefā^ç ilün mefā^ç ilün mefā^ç ilün*

- 1 Taḥamül-gāh-ı ^çaşkıñ ile cānā āh bī-zārım
Na^ç im-i ḥamiyet vaşlıñda nümīd-i dilā zārım
- Görür mü ḥāb-ı raḥat dīde-i encem-şümāra hiç
Ḥayāl-i fikr-i zülfüñ ile tā-be-şubḥ bī-dārım
- Alışmam cāme-ḥāb-ı vuşlat olmazsa ger ruḥşat
Gül-i ruḥsārıñna bir buse ḥıyn ^çuşşāka bī-dārım
- Hedef-asā gönüldür pāre pāre reh-güzerānıñda
Meded aḫ-ı nigāh-ı merḥamet kıl ey kerem-kārım
- 5 Ne mümkün kāsesiñ şofra-i süfle nihād olmam
Der-i der-gāh-ı Mevlānāda Cāzib o sitem-hān-ḥārım

332

124a *Mef^ç ülü mefā^ç ilü mefā^ç ilü fe^ç ülün*

- 1 Zer şu^ç le-i āh şem^ç -i şeb-ārā neme lāzım
Pervāneye.... sūz-ı ser-ā-pā neme lāzım
- ^çUşşāk-ı nevā-sāz dil-i sūzumu dinle
Kānūn ile tentere dil-ārā neme lāzım

Ben mey-geçeye giderim ol mey-ḥāneye gitsün
Zâhid-i riyyâ-pîş ile gavğa neme lâzım

Varken bize nazẓâre-i meh-tâb-ı cemâliñ
Târik-i şeb-i zülfe dil-ârâ neme lâzım

5 Sım-i zer ile dil-ber teshiriñ âsân
Sûfî gibi şad şubḥa asâ neme lâzım

Günehse de âgûş-ı temennâmıza girmesün
Ol serv-i ḳad-i ser-keş-bâlâ neme lâzım

Câzib bize mekşûf iken dergeh-i Monlâ
Beyḥûde ekâbire temennâ neme lâzım

333

124b *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

1 Vaşl içün dil-dâre minnet eylemem
Bâde'çün ayyâre minnet eylemem

Şem'-i 'aşḳa yanaram pervâne-veş
Çün hezâr gül-zâre minnet eylemem

Her çi bād-â-bād direm her kârda
Daḥi rûzigâra minnet eylemem

Sâkiyâ çekdim ayâk mey-ḥāneden
Sâğar-ı ser-şâre minnet eylemem

5 Tâ ezelden zülfünüñ ber-dâriyam
Câzibâ cihân-dâra minnet eylemem

Dest-girim varr iken pîrim gibi
Ġayrı bir hünkâra minnet eylemem

334

126b *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

1 Nice bir hasret ile nâle-i cân-gâh edelim
Nice bir dideyi giryân ederek âh edelim

Ḥâk-i pâyine yüzüm sürmege vermez ruḥşat

Yār ımız āh dil-i pür-süz ʿ aceb hem-rāh edelim

Yağdım şuʿ lever dāğ-ı fitil-isinem
Süz-nāk-ı dil hayrān āgāh edelim

Kişver-i mülk-i dil etdi harāb-veş gamum
ʿ Arz-ı hālīm nice taqdim-i şehen-şāh edelim

5 Şuʿ le-i aḥker rūh-ı yārla şeb-tārikler
Cāzib eflāk-ı dil sineme tabir māh edelim

Umaram cürümü ʿ āfv ede cenāb-ı pīrim
Ser-i müjgānımı cārûb-keş-i der-gāh edelim

335

78b *Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün*

1 Nāle-i şekvā geliyor mu hiç dil-i rencürdan
Cevr-i mızrāb eğlenir mi nağme-i şanbürdan

Zülf-i pür-çiniñle hāl-i fitneler olmuş girift
Kām almaz dağme-i hüsnünde mār mürdan

Teşne-i feyz-i nigāhıyla dilim hayret fezā
Mest-i med-hüş-ı meyim ol dide-i maḥmürdan

Ol kadar düşdü gözümde yār mānend-i sirişk
ʿ Aks-i dür-bīn-i hayālimle baqardım dürdan

5 Vuşlatı bilmez ganīmet firqate etmez şekib
Kime şekvā eyleyem Cāzib dil-i mehcürdan

336

20a *Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün*

1 Şemʿ -i ruḥsārına pervāne-i sūzānım ben
Māʿil-i būs-i laʿl-i leb-i cānānım ben

Raḥm eder mi o gül-endām ʿ aceb güş edicek
Giceler subḥa degin bir dil-i nālānım ben

Su gibi pāyına yüz sürdi bu āşüfte gönül
Bende-i kāmēt bir serv-i hırāmānım ben

Zülf-i leylāya esir etdi felek şehri dil
 ʿ Aşk-ı sevdā ile mecnūn-ı beyābānım ben

- 5 N^cola Cāzib gibi rüsvā-yı cihān oldumsa
 Mey-i hamrā ile ālūde-i dāmānım ben

337

20b *Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün*

- 1 Felek mehcūr edeli sīm-ten ol nāzeninimden
 Kebūd-ı reñge boyandı çehresi āh eninimden

Deh-i ʿ aşkıñda cān vermek bir işmi ʿ aşıkā billah
 Helāl et ğamze-i hūn-hārila dönmem yeminimden

Direm gülzār-ı ruhsārıñdan ey yār buse çin olsam
 Der al yol bulur isen gamzelerden zülf-i çinimden

- 21a Düşen iqbāl-i cāha eksik olmaz şadme-i ğerdün
 Nümāyān-ı zaḥm-nişin tār ki nām-ı niķbinimden

- 5 Şanevber-veş derūnum ṭob dolu nār oldu gitdikce
 Raķib-i kūy-ı yārde Cāzibā gördükce kīnimden

338

23b *Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün*

- 1 Dil-i sevdā-ger-i nevmid ile ber-bād olasın
 Ehl-i dilden ṭaleb-i himmet-i imdād olasın

Düşe ol mürĝ-i diliñ ʿ aşkına bir sīm-teniñ
 Dām-ı zülfüne o sevdāyla azād olasın

Dil-i mestāneme daḥl eyledigiñ çün ey meh
 Yıķılıb künc-i harābātda ābād olasın

Sen bir meh-veşsiñ ʿ aşk-ı rehinde cānā
 ʿ Aķıbet bencileyin bir dil-i nā-şād olasın

- 5 Etmediñ Cāzib-i bī-çāreye hiç luṭf-ı kerem
 Bir sitem-kāra niyāz etmeĝe muʿ tād olasın

339

24a *Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün*

1 Gül-i şad-berg gibi ruhsâr-ı arak rîz olsun
O şehîñ şebnem-i eşki ter-âmiz olsun

Âh-ı dil-sûz ile hem çāk-i girîbān ederek
Sînesi kār-ger ğamze-i hūn-rîz olsun

Vere bir kâfir-i ğidā-yı gönül ğamzeleri
Reg-i cān-teşnesi bizmişiz sır-rîz olsun

Sevdigi mā'îl-i āzār-ı dil-i 'âşık ola
Çeşm-i āşüb-ı cihān pür-fitne-engîz olsun

5 Yārin aġyār ile nūş-ı mey ederken görsün
Sāġar-ı dîdesi hūn-āb ile leb-rîz olsun

Aşıla mürġ-ı dil-dār-ı belā-yı zülfe
Añlasun tā-be-seher mürġ-ı şeb-āvîz olsun

Girmesün dîde-i mestānesine hāb-ı haţūr
Cāzibā bencileyin yār-i seher-hiz olsun

340

25b *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

1 Göñlüm nice bir āteş-i hicrānla yansın
Dedim nice bir hüsrān ile çana boyansın

Gerdün beni devr eyledi āhîr vaţanımdan
Hūn-ı şafak-ı dāmen-i hicrāmı boyansın

Māh-ı ruḡuna hāle-i haţtı gelecek yār
'Uşşāka cefā etdiğiñi ansun utansın

Tā çarḡa dayandı alev-i āteş-i 'aşkıım
Necm-i şerer-i āhımla kuru oda yansın

5 Va'd eyleyeli vaşlını ol şūḡ ne zamāndır
Cāzib nice bir va' de-i ferdāya inansın

341

27a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

1 Fitneler olmaz emîn-i hışm-ı sūḡan-sāzıñdan

Cādūlar efsūn oğur ğamze-i gammāziñdan

Dil-i zār olsada ğuşsa gibi bāl- pervāz
 urulur mu nigeħ-i pene-i řāħ-bāziñdan

ala-i  aşı akınsañda yine gerdeniñe
 Olduñ ey amer-i dil serv-i ser-efrāziñdan

Böyle cevr eylemeden bari helāk eyle amān
 Artı ey meh-rū geilmez bu adar nāziñdan

- 5 arla eyleme beyhūde yere ğavgāyı
 Cāziba ekdiceĝiñ ālī' -i nā-sāziñdan

342

27b *Mef'ūlü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

- 1 şad zam urursa sīneme tīr-i nigāhdan
 avf eylemez mi birgūn o řemřir-i āhdan

Belli řehīd-i ğamze-i cellād olduĝum
 āk-i mezārım ūzre o gūl-gūn giyāhdan

Görmez mi āftāb malab-ı eřm ūmīdimiz
 ımaz mı ālī' miñ ateri burc-ı siyāhdan

..... keremden kuluñ
 Künc-i ferāĝ ile bize eyvān-ı cāhdan

- 5 Cāzib cenāb-ı pīr eder imdād nāleñe
 Etme ūmīd-i sūd ne gedā vü ne řāhdan

343

29a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Kim řehīd-i ğamze-i ħūn-hār derlerse o ben
 Sīne-sūz-ı āteř-i mismār derlerse o ben

Yārdan mehcūr olup endūh-ı er-i dūnla
 ātır-ı āzurde-i ekdār derlerse o ben

Cennet-i kūy-ı vefādan kim ba' id dā'ima
 Dīde-i rūz inizār-ı yār derlerse o ben

Ḥār elinden āteş-i gülden neler çekdim neler
Bülbül-āsā her seher çün zār derlerse o ben

- 5 Ḥoḳḳa-i eczā-yı gerdünla revā-sāz olmazam
Derd-i ‘aşḳ-ı yār ile bīmār derlerse o ben

Sīnede dāğ görenler nāra eyler kıyās
Tīr-i yār-i cevr ile āzād derlerse o ben

Būd-ı nā-būd-ı cihāndan fāriğ-i āzādeyim
Cāzib-i āvāre vü bī-kār derlerse o ben

344

- 29b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Nice āh eylemeyem zülf-i siyāh-fāmım için
Nice ḳan ağlamayam dīde-i bādāmım için

Bülbül-i bāğçe-i nağme-serā u cān-süz
Olmuşam ḳāmet bir serv-i gül-endāmım için

- 30a N^cola çün gamzesi etse yine şad-pāre dil
Saḳlarım sīnede tīr-i nigehin cānım için

Ṭālī‘imde ki benim necm-i naḥvet var iken
Kime şekvā edeyim bu dil-i nā-kāmım için

- 5 Bulmadım cāy-ı ferāh bir iki gün ey Cāzib
Bu köhne sāl-i ḥarābātda ārāmım için

345

- 32a *Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün*

- 1 Süz-ı derünla dāğ-ı nihānım sīpend eden
Ey bāğ-ı işve-i ḳāmet-i āhım bülend eden

Gitdi şekīb gördü o mihr-i muḥabbeti
Oldı fütāde sāye gibi baña pend eden

Etmış esīr-i zülfine vā-beste ‘ālemi
Gönlüm hezār nāz ile bend-i kemend eden

Zehr-i firāk-ı gamla beni telḥ-kām eder
Dā’im raḳībe la‘l-i lebin nüş-ı ḳand eden

- 5 Cāzib devā-yi vaşlım umarsın ‘aceb midir
Etmış şabīb-i yār beni derd-mend eden

346

36b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Gülşen-i şahn-ı ümīde ser-i kāmetdir gelen
Bir gül-endām nıgehī bāğ-ı melāhatdır gelen

Dāne-i hālin gören merdüm nice şabr eylesin
Kāmeti tūbā-ı hırām tāvūsı cennetdir gelen

Neş’e-yāb eyler dil-i ‘uşşāk çeşm-i pür-ıhumār
Sākī-yi mey-hāne-i ser-mest-i naıvvetdir gelen

Cānıma minnet ne deñlü eylese cevr ü cefā
Şāh-ı hūbān-ı cihān sultānım izzetdir gelen

- 5 Ne ‘aceb deryūze-i vuşlat olursam Cāzibā
Şāhid-i cevrī şāhib-i semāhatdır gelen

347

36a *Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün*

- 1 Hıvıf eyle şehā gel benim āh-ı seherimden
Hısetle aıan eşk-i ter-i dīdelerimden

Fırkat benim ol deñlü za‘ıf etdi vücūdum
Vuşlat ererse bulmaz bir eserimden

Beyhūde degil nāle-i pür-sūz-ı hezārıñ
Düşmüşdi meger gülşene bir nīm şererimden

Mey-hūn dilim sāğar-ı dü-çeşm-i terimden
Hem-bezm-i ğamım naıl-i kebābım cigerimden

- 5 Sākī yine ol cūş-ı temevvüde yemm-i ‘aşka
Kullana dümeni zevraı u şāhbā-yı terimden

Ey meh hızer et gel benim āh-ı sıyehimden
Encüm gibi eflāka beraber şererimden

Dāğ açmadadır sīneme gül-zār-ı muıabbet

Mānend-i sad-güne şaķāyık-ı kederimden

Me' yūs-ı cihānım ki hırmān-ı melālet
Bir dāne-i samān gibidir derd-i serimden

Ol baħr-i muhıķ-i gam-endūh-ı cihān kim
Mevc-āver olur ķulzum endişelerimden

- 10 Cāzib ğam-ı hicrānla ol deñlü za'ifim
Vuşlat ererse bulamaz bir eserimden

348

- 38b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Bilmem ey şūħ sitem-kār degilsin de nesin
Dil-i āzürdeme efgār degilsin de nesin

Ķātilimdir der isem yā nice inkār eyleñ
' Aceb ey gamze ħūn-hār degilsin de nesin

Piç ü-tāb-ı dil-i 'ālem-şikeni zülfüñ ise
Sen de aniñla ķafādar degilsin de nesin

Olalı nezd-i devāyā-yı vişālinden dūr
Şiħhat-i cismim eyā bār degilsin de nesin

- 5 Baķdıñ ħod-binlik edüp āyine-i ruhsāra
Dide çün 'āşık-ı bīmār degilsin de nesin

Elĥāya yümne-i rızķ olduĝun fehm edicek
Sende ey zāhid bî-ār degilsin de nesin

Der-i Monlāda ara derdiñe bir çāre yürü
Cāzibā bende-i nāçār degilsin de nesin

349

- 43a *Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün*

- 1 Ko yansun āteş-i dil külĥan olsun
Nühüfte dāĝ-ı sīnem gülşen olsun

Nümāyān et rūħuñ ey māh-tābım
Çerāĝ-ı çeşm-i cānım rüşen olsun

Derūnum tīre-i ŧeb hāne-i ğam
Tenimde zaḥm-ı ğamzeñ revzen olsun

Ne havfım k̄āfile-sālār-ı hicrim
Ne vaşla nigāhı rehzen olsun

5 Ser-ā-pā yaqdı cismim şadme-i ğam
Ḥayāl-i yāre koy dil mesken olsun

Ser-i uşşāk ğaltān oldu çünkim Cāzib
Şaf-ı müjgān-ı dil-ber çevgen olsun

43b Raqīb-i Cāzibā ile ciger-sūz
Şerār-ı āteşi āh-efgen olsun

350

43b *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

1 Āşüfteligim zülf-i siyeh-kārıñ ucundan
Şad zaḥm-ı bezim ğamze-i mekkārıñ ucundan

Çāk etdi felek sīnesini lerze oldu
Her şāmu seher nāle vü efkārın ucundan

Heb ḥalk-ı cihān ḥasta vü muhtāc-ı devādır
Göñlüm gibi ol dāde-i bīmārın ucundan

Meclisden o meh-pāre uşul ile çözüldü
Bir uqde mi qodu dile güftārıñ ucundan

5 Cāzib yeni bend oldu hele şāhid-i maqşūd
Āgūş-ı temennāmızda eş'ārıñ ucundan

351

48a *Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

1 Buldum uşul-i āhıma dum tek terāneden
Gūş et nevā-yı nālemi çeng-i cefāneden

Çıqdı şıyām-ı girdi şafā-yı bahār-ı 'ıyş
Vāiz-i gencisinde amān bu fesāneden

Geldi ruḥunda hāle-i ḥaṭṭı o meh-veşiñ
Kesdi cefāyı kıldı vişāle bahāneden

Bir ayak üzre bülbüle kim kulkul eyliyor
Bir gufte-gü mî geçdi efendim miyâneden

- 5 Cānān çözünce zülf-i girih-gîr-i Cāzibā
Uçdı hevāya mürġ-ı dilim aşiyāndan

352

50a *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

- 1 Edenler hāhiş-kār-ı gehî iqbāle 'aşk olsun
Heves-kār-ı perestiş kerde-i emvāle 'aşk olsun

Çadiñ gehvāre-i nāz içre ta' lim-i hırām eyler
Saña şîrîn-zebān ey küdek-i nev-sāle 'aşk olsun

Derūnumdan çıkub sen cūnuñ 'azm-i kûy-ı yār etdiñ
Benim çün hāk-pāye pūs eylerseñ nāle-i 'aşk olsun

'Aceb mî girye-sāz olsam tehî gördükde āġuşum
Çün etmiş māh-ı şeb-tābı der-āġuş hāle 'aşk olsun

- 5 Eder cānāna Cāzib 'ıyş-i bî-teşvîşle tenhā
Şerāb-ı kand-i la' le sāġarı bed-hāle 'aşk olsun

353

53b *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

- 1 Dü çeşm-i eşk-bārım kevkebā pür-nūr olur bir gün
Temāşā-i cemāl-i yār ile mesrūr olur bir gün

Mey-i dūşine-i naḥvetle her dem mest olur şanma
O şūḥ-ı şive-kār elbetde kim maḥmūr olur bir gün

Gelince hāle-i ḥaṭṭı meh-i ruḥsārına yāriñ
Dilā zār-ı fütāde olduġun maġzūr olur bir gün

Felek elbet sinede sūzişi 'aşka kebāb eyler
Şerār-ı āh-ı nālem āteşin tennūr olur bir gün

- 5 Süleymān-ı zamān ol māh-ı ḥātem dār-ı ḥüsnünde
Geleli üstühānı ser-i pāy-ı mūr olur bir gün

Çalır mî sūz-ı 'aşkıñ kim derūn-ı sinede pinhān

Yağar fânūs-ı cismim şu' le-veş meşhūr olur bir gün

Ağan hūn-ı sirişkim sāğar-ı dīdemden ey Cāzib
Yine bu bezm-i mātemde şarāb-ı şūr olur bir gün

354

54a *Mefā'ilūn mefā'ilūn mefā'ilūn mefā'ilūn*

1 Cefā gördüñ o şūh-ı dil-rubādan kim vefā derken
' Aceb bī-gāne meşreb mi biz aña āşinā derken

Dü-çeşmim halka-i zūlfine kıldı dest sā'il-veş
Bu cāy-ı miḥnet ābāddan olalım kim rehā derken

Ġubār-ı haṭṭ gelüb mir'āt-ı rüya eyledi pür-jeng
Şeb-i tār-ı melālet oldu kim 'ālem-nümā derken

Varıb ol kūy-ı yāri eyledim mātem-gede Cāzib
Neşāt-engīz bezm-i revnāk-ı efzā dil-küşā derken

355

55b *Mef'ülū mefā'ilū mefā'ilū fe'ülūn*

1 Hürşid ṭulu' eylemedi revzenimizden
Esmedi şafā-baḥş-i şabā gülşenimizden

Āzāde-ser olmak bize mümkün müdür ey dil
Kim leşker-i ğam ṭutmuş iken dāmenimizden

Bilmem 'aceb āzūrde-i ḥāṭır mısın ey şūh
Eyā dil-i şad-pāre-i hūn-efgenimizden

Çıkmasa şerer olmaz idi mihr-i kevākib
Kim sine-i pür-dāğ-ı dil-süzānımızdan

5 Şad çāk-ı giribān olarak Cāzib-i şeydā
.....

356

65b *Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn*

1 Nīm-niğehle sevdiğim āḥz-i fiğan etmez misin
' Uḫde-i zincir-i iḥlāşım küşād etmez misin

Bunca demdir üns-i ülfet hâlimde gelmez mi hiç
Bî-mürüvvet bir selâmiñ ile yâd etmez misin

Künc-i kırbetde karîb-i bî-kes dermândayım
Bir sünühat ile dil-nâ-şâd şâd etmez misin

Dîde rûz-ı intizârım hasret-i dîdârı kim
Nâme-i vaşlıñla olsun bir murâd etmez misin

5 Gün gibi rûşen iken çün şıdık-ı ihlâşım saña
Bî-vefâlar defterinden infirâd etmez misin

Âsitân-ı hazret-i pîre varub yüz sürmege
Himmet-i çâr rükn-i evtâd-ı bilâd etmez misin

‘Arz-ı hâl-i Câzib nâ-çâre kıldıkda nazar
Muhlîşâne için bir kere dâr etmez misin

357

67a *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

1 Bu ne gâhî ‘arızında mûlarıñ dil-rîş eden
Çile-i hicriñdir ey dil-ber beni dervîş eden

Rûm zemînde öyle bir icrâ-yı ahkâm eyledi
Pâdişâh-ı hüsnüñe ferzân-ı haţtın kîş eden

Dâmen-i zülfüñ midir yâ küşe-i ebrûñ midir
Çeşm-i fettân ‘âlemî pür-fitne-i teşvîş eden

Zülfikâr-ı Haydâr-ı kerrâr-ı müjgânın seniñ
Dil-berâ iklim-i hüsnüñ sū-be-sū teftîş eden

5 ‘Aks-i dūr-bîn-i hayâl mi ‘aceb Câzib benim
Vaşl-ı yâri fikr-i tâ sâzım mı dūr-endîş eden

358

68a *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

1 Şerâr-ı âh-ı nâlem ile yandı âteşe gül-şen
N’ola etsem çerâgân ‘âlemî çün subh-ı rûşen

Cenâr-ı sūz-ı hicrim âteş-ı ‘ud-ı muhabbetle
Derûnum nâr-ı hasret ile güyâ oldu bir külhen

Yağar şem^ç-i vücūdum cāmemī mānend-i pervāne
Harīr-i şu^ç le-i cevvēleden olsa da pīrehen

Müşenķ-i ğanzeler zerd-i nigeher reh-zen-i ^ç uşşāķ
Tarīķ-i kūy-ı vaşl-ı yārde yok ķalmamış müemmen

- 5 Getirmezdim hayāl-i vuşlat āġuş-ı temennāya
Naşīb olsa baña kâbil-i būs-ı kūşe-i dāmen

Benim ser-mest-i cām-ı ^ç işret-efzā hayret-engīzi
O bī-ħodum ki aşla şormayıñ bilmem beni benden

Helāk olsa ne deñlü tīġ-ı cevr-i yārden cismim
Cüdā olmak ne mümkün Cāzibā kim cān cānāndan

359

70b *Fā^çilātün fā^çilātün fā^çilātün fā^çilün*

- 1 Derd-i bī-dermānıdır her derdime dermān olan
Baña ol cevr-i ferāvān luţf-ı bī-pāyān olan

Öyle şem^ç-i hayretim fānūs-ı tende dā'imā
Şu^ç le-veş pervāne-i dildir hemān sūzān olan

Ĥāl-i hicrānım görüb künc-i melāletde benim
Dīde-i giryān ĥasretdir baña giryān olan

Cān verip cān almalıdır rezm-ġāh-ı ^ç aşķa
Yüz çevirmez tīġ-ı cevr-i yārdan insān olan

- 5 Çevgen-i dest-i ķazāya başımı ġalţān eder
^ç Arşā-i behnā-yı ^ç aşķda da^ç vī-yi merdān olan

Senc-i cevr-i izţrāb neş'e-yi ma^ç nī bilir
Āteş-i āded-i muĥabbetden dil-büryān olan

Taĥt-ı şāhāne cihāna raġbet etmezse nola
Cāzibā dergāh-ı Mevlānāda kim der-bān olan

Hamdü li'İlah o şeh-i ālī-cenāba bendeyim
Mazĥār-ı şems-i haķīķat pertev-i devrān olan

360

72b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Nükte tefhîm olunur gerçi tûfî-yi zebânından
Cüdâlık istemez güyâ semen şîrîn dehânından
- Binip zevrakça-i âmâle girdâb-ı gama düşdüm
Eser yok rûzigâr-ı bî-âmânın bād-bânından
- Düşerdim kîse-i endîšem ile naqd-i ârâmı
O şûhuñ kâla-i vaşl almaga vardım dükkânından
- Riyâz-ı hâtırıma küh-ı gam bırakmaktır gelmen
Der-âgüş eylesem ol serv-i bâlânın miyânından
- 5 Beni dūr eyledi kurb-i vişâl-i yârdan ayyâr
Cüdâ olsun anında cism-i tâbân revânından
- Felek bî-zâr olub reng-i kebûd câme nümüşdur
O şûhuñ çeşm-i pür-işveniñ meger nihânından
- N'ola kanlar dökerse hañçer-i ahkâmdan Mirrîh
Meger destûr almış gamze-i şâhib-i Qur'ânından
- Eger cây-ı selâmet Câzibâ istersen ayrılma
Cenâb-ı Hâzret-i Monlâ-yı Rûmuñ âsitânından

361

72b *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- 1 Urmasın da na' re-i mestâne gönlüm neylesin
Olmasın da sâki-i mey-hâne gönlüm neylesin
- Eyledi bâğ-ı na' imi vaşldan nevmîd-i dirîğ
Yanmasın da dūzağ-ı hicrâna gönlüm neylesin
- 73a Fer verüb şem' -i ruhu fânūs-ı fikrime bu şeb
Ėayrı sūzân olmasun pervâne gönlüm neylesin
- Bend-i gîsū-yı muħabbet olduğum günden beri
Silsile-cûyândır dîvâne gönlüm neylesin
- 5 Düşdü bir dâm-ı remîde-i Ėazale Câzibâ
Vâdi-yi hicrânda bî-gâne gönlüm neylesin

362

80b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Çözme zülfün dil-berā diller perişān olmasın
Her tarafından fitne-i devrān nümāyān olmasın

Koy niyām-ı ḥāba şemşir-i nigāhın nāzenin
Sinemī delüp ser-i müjgānlarıñ kan olmasın

Hüdhüd-i ümīd-i vuşlat cāna tebşir eyledi
Peyk-i āhım yāre var söyle peşimān olmasın

Tek beni sen eyle cānā nā'il-i bezm-i vişāl
Cevriñe hüşnün gibi isterse pāyān olmasın

5 Kimseler Cāzib gibi peygüle-i ğamda hele
Āteş-i aşkıñ ile sūzān u giryān olmasın

363

81b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 'Arz-ı ḥāl et yāre qalbiñden lisānıñ tuymasın
Āh ederseñ sineden ey dil zebānıñ tuymasın

Küy-ı vaşl-ı yāre ol deñlü nihān 'azm eyle kim
Sāye-i pā-dāş olsun cismiñde cānıñ tuymasın

Eylesen 'atf-ı nigāh-ı rüy-ı 'arūs-ı ma' nāya
Gāfil olsun dīde-i ḥāb-ı girānın tuymasın

Levḥa-i ḥātırdā naqş eyle ḥayāl-i ḥatṭını
Dest-i dilde ḥāme-i mu' ciz beyānıñ tuymasın

5 Āteş-i aşka gönülden yan mānend-i çenār
Cāzibā āh-ı derūn-ı dūd-mānıñ tuymasın

364

86a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Zūlmet-i tār-ı şeb-i hicrāndayım eyvāh bugün
Toğmaz isen āsmān-ı sineme ey māh bugün

Çatıre-i cām-ı muḥabbet teşnesi olmuş iken
Vāşl-ı cüy-ı murād olduk bi-hamdi' llah bugün

Yā nice teşbih edem seyl-i sirişk-i çeşmime
Nem degil deryā-yı ʿ aşkımdan murād biʿ llah bugün

Girmeden dār-ı Diyār-ı bekre imā eyledik
Rūzigār-ı ẓahr-ı bī-pāyāndan āgāh bugün

5 Gelse tūfān-ı havādis yine ben deryā-dilim
Bād-bān-ı zevraḡ-ı endişim ey vaʿ llah bugün

Himmet-i düstūr-ı ʿ āli-menkıbetle Cāzibā
Şāhid-i sū-yı murādla olmuşuz hem-rāh bugün

365

88b *Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün*

1 Rāz-ı pinhān-ı derūnum ketm ederdim yārden
Olsa ḡali sīnemiz ger sıklet-i ʿ agyārdan

Zāhid-i bed-ḡāhlardan eyleme lūḡ-ı kerem
Olamaz pāk-i nihādana şifā murdārdan

Kāle-i vaşlıñ ḡarīdārım ey ebrū-kemān
Naḡd-i cān ise bahāsı dönmem ol bāzārdan

ʿ Āşık-ı dil-ḡaste-i dermādeye nevbet mi var
Kim suʿāl-i ḡāḡıra ol dīde-i bīmārdan

5 Şerḡalar aç nev-be-nev pūr dāḡ-dār eyle yine
Farḡ olunmasun zemīn-i sīne lāle-zārdan

Kufl-i ümīdiñ küşād etmek ne müşkül Cāzibā
Genc-i ḡüsn-i yārda kim piç-tāb-ı mārda

366

88b *Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün*

1 Yār baña şimden gerü ger hem-dem olsun olmasın
Āşinā-yı firḡatim ol maḡrem olsun olmasın

Seyl-i Nilisiyle ḡarāb eyler cihānı ser-te-ser
Dīde-i ʿ uşşāḡda ister nem olsun olmasın

ḡün-i dil nūş eylerim bezm-i ḡamında dāʿimā

Sāğar-ı mīnāda isterse dem olsun olmasın

89a Gülşen-i bāğ-ı cefāda eylerim feryād-ı zār
Bülbül-i şūrīdeler ger ebsem olsun olmasın

5 Nağd-i nisbetle pür etdim kīse-i endişemi
Genc-i âmālimde sīm ü zer olsun olmasın

‘Uğde-i zülfüñ küşād etdi perīşān hātırım
Turre-i tarrārları hām-der- hām olsun olmasın

Geşte-i ümīdimi çekdim kenār-ı sāh ile
Cāzibā tūfān-ı emvāc-ı yüm olsun olmasın

367

95b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Dildeki rāz-ı nihānım āşikār olmuş iken
Sīne-i bī-kīne āhīr dağ-dār olmuş iken

Kūy-ı maqşūda geçid vermezsiñ ey seyl-i sirişk
Sen daḡī çeşm-i terim bir cūy-bār olmuş iken

Enderūn-ı sīnede varsıñ ne sūy-ı dārda
Āh fū‘ād-ı bī-direng terk-i diyār olmuş iken

Gül-şen-i efgān eden hem pertev-i şem‘a yanañ
Andelīb-asā gönül pervāne-var olmuş iken

5 Bir hābda kadd-i hayāl-i yār çekdiñ sīneye
Cāzibā sen mālīk-i būs-ı kenār olmuş iken

368

95b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Neyleyim meyi neş‘e-i la‘l-i leb-i yār var iken
Şevk-i izhāra ne hācet sīne-i dağ var iken

Ġayrıya būs-ı lebiñ vermek revā mı dil-berā
Ben gibi üftāde-i dirīne-i zār var iken

Ey gönül bezm-i harīm-i yāre varuñ ger nice
Rāzımı ayancağ fāş eylediñ esrār iken

Dil-berā hicr-i mezelletde komaq lāyık mıdır
Silsil-i sevdā-yı zülfüñ ka' küli bî-dār iken

- 5 Sāğar-ı serşar ile mest-i müdām et Cāzibi
Keşf olunmaz perde-i rāz-ı dil-i hüşyār iken

369

96a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Giriftār-ı cefā-yı rūzigār olmuş hemān bir ben
Bu gül-zār-ı fütāde-i çeşm çarha olmuşum diken

Çaçan ārām için tır-i sitemden 'azm-i bāğ etsem
Safā-yı hātırım men etmege hançer çeker susen

Açarsam bād-bān-ı zevrağ-ı âmāl-i sāhilde
Muḥālif bād eder elbetde girdāb-ı gam-efken

Çabā-yı cūda niceye düz ancak mānende rişte
Geçirdi çeşm-i ḥayād-ı gerdūna çeşm-i sūzendan

- 5 Giribānım qalursa derin berd-i cevri a' dāda
Nice çak etmeyim ben sīnemī mānend-i pirāhen

Kemān-veş inleyip ney gibi feryād-ı nevā-sāzım
Güle āhenk gelür kūşe eyledikçe bülbül şiven

Der-i dergāh-ı Mevlānāya Cāzib intisāb eyle
Dü 'ālemde 'adūdan bulasın ta mesken-i me' men

370

80a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 'Āşık-ı miḥnet-keş ü derd ile bīmārız bugün
Merhamet eyle ṭabīb muḥtāc-ı tīmārız bugün

Māye-i rıtl-ı girānı sāķiya ṭoldur bize
Terk edüp bār-ı gamı rind-i sebük-bārız bugün

Dönmeyüz bāzār-ı ḥüsnüñden alursañ naqd-i cān
Nāzenīnim kāle-i vaşla ḥarīdārız bugün

- 80b Vādī-i Eymende dūr olmaz kelīm olmağ bize
Ṭūr-ı dilde rü 'yet çün şem' -i didārız bugün

5 Reşha-i âb-ı zülâl-i yâr toķundu dîdeme
Hûb-ı ğafletde bi-ħamdi' İlah hüşyârız bugün

Ķayd-ı âlemden bütün âzâde olduksa n'ola
Câzibâ vâ-beste-i ğisû-yı dil-dârız bugün

Himmet ü luţf-ı nesîmi feyz-i Mevlânâ ile
Ķonca-i ğandân mâ'il-i bülbül-i zârız bugün

371

102a *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

1 Mest olup çâk-ı girîbân edip açdı sînesin
Ķaşd-ı 'uşşâķa 'aceb gösterir mi âyînesin

Çîn-i dâm-ı zülfüne üftâde oldu mürĝ-i dil
Dâne-i ğâlin görüp bî-çâre şandı çînesin

Ķaftada bir kez debîr-i ğamdan âzâd olmaĝa
Tıfl-ı dil nice ferâmüş eylesün ezinesin

Olsa 'âlemde eger âyîne dil-berde vefâ
Eylemezlerdi dil-âzâr 'aşık-ı dîrînesin

5 Hûn-ĝâh-ı 'aşķda Câzib-i fenâfi' İlah olan
Atlâş-ı çerħa deĝişmez ğırķa-i peşmînesin

372

103a *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

1 Reng-i ruħı peymâne kızardı ğasedinden
Düşdü tama' büsesine la'l-i lebinden

Vermezse cevâb n'ola temennâmıza cânân
Ol ĝonca-femiñ bu da kemâli edebinden

Geçmezse de ger naķd-i sirişk-i sūķ-ı ğüsnde
Vaz geçmeyüz ol kâle-i vaşlñ talebinden

Geldikçe kaçan yada dem-i hicr-i firâķı
Târik göremez çeşmime her rûz-ı şebinden

5 Bir kerre nigâh eyledim ol şüh-ı cefâya

Az kaldı beni eyleye ihlāk gāzabından

Pā-māl eder mişl-i hedef rāh-ı talebde
Yok cür'etim ammā ki sū'ale sebebinden

Şem'eyledigin yazar iken zülf-i şabānîñ
Şağ oldu leb-i hāme-i Cāzib hasedinden

373

105a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Söz olmaz hāl-i haṭ-ı hüsnuñ gāyetle dil-bersin
Veliken kāfir-i bī-dādsın gāyet sitem-gersin

Hayāti cāvīdānı bahş etdiñ āgūşa geldikde
Meleksin şüretā ma'nide bir rūh-ı muşavversin

Maāş-ı vaşla naqd-i eşk alman şāhid-i bāzār
Niyāz-ı 'aşık-ı iflāsa bakman mā'il-i zersin

'Aceb bīmārsın 'atf-ı nigāha tākkatun yokdur
Dil-i bī-tābıma mı ey dīde-i cānān tüvān-gersin

5 Beni hān-ı vişālīñden efendim nā-ümīd etme
Veliyy-i ni' metimsin nāz-perversin kerem-versin

Mey u maḥbūba hem maḥbūb u dostu dahl eder amā
Avā'iz zevk-i vaşlı bilmeyüp yabana söylersin

Dilāver-'aşıkım cānı fedā etmekte işimdir
Seni Cāzib gibi yār imtiḥān etdikde neylersin

374

109a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Kimi gördümse gayr'āleme dil-dāde buldum ben
Esir-i tār-ı zülf-i 'aşıkı āzāde buldum ben

Olur elbet visāl-i pençe-i hurşīde şāyeste
Bu gülşende kimi şebnem gibi üftāde buldum ben

'Aceb miqrāşa ye'sim rişte-i āmāl-i kat'etse
Visāl-i cāme-i ümīdimi amāde buldum ben

Şemīm-i bostān-ı çār-rükni güneşim etdim
Muḥabbet bûyunu bir ğonca-i ra' nâda buldum ben

- 5 Benim ser-mest-i cām-ı ' işret-efzâ oldugum zâhid
O şîrîn la' l-i nâbîñ lezisti şehbâda buldum ben

Nuķuş-ı cāme-i zîbâ ile tezyîn-i cism etmem
' Alâyıķdan zamîrim anîñ için sâde buldum ben

Sirişk-i ḥasretimle gül-bîn-i seyr-âb eylerken
Bu âh-ı sûz-nâki bülbül-i ğüyâda buldum ben

Her eşyâ başka bir zevķ verse de ger bezm-i ' âlemde
Şafâyı câvîdânı rûḥ-ı efzâda buldum ben

Kilâb-ı der-gâhım Cāzibâ müjgânlarım cārüb
Bu feyzistân-ı ḥakle Mevlânâda buldum ben

375

119b *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

- 1 Nâ-kâmlıgım ḥalkâ gönül bağladığımdan
Beyḥûde yere sel gibi çağladığımdan

Derd-i dil-i pür-sûz şemz olmadı âţfâ
Her bâb-ı peymâne düzüb ağladığımdan

Zaḥm-ı dile tâ sürünce merhemi olur hiç
Kim yâra-i nâ-çârlara em bağladığımdan

El ğayretine gül gibi ben âteşe yandım
..... lâle gibi tağladığımdan

- 5 Cāzib bilürem cürmimi hünkâr tûrurken
Nâ-kâmlıgım ḥalkâ gönül bağladığımdan

376

122a *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- 1 Gitmesin mir'ât-ı vechî yâdınıñ nezzâreden
Keşf olunmaz sâde ebr-i zülf-i pâre pâreden

Hâle-i âğuşa alsam her kaçan meh-pâreyi
Çıķmadı pîrâheniyle eşk-i çeşmim âradan

Eylemez ašlā tefkāt-i hāṭır-ı bīmārımı
Kesdi mi āyā ṭabīb ümīd dil bī-çāreden

Nīm-nigāh etdi ğāzabla yārın müjgānları
Her biri tā cāna geçdi sine-i şad pāreden

- 5 Görse tār-ı zülfe billūr gerdene mā'ıl olur
Şūfī-i dahhāl seçemez iken ağı qaradan

Deşne-i müjgānları şad pāre kılsa sinemi
Cāzibā 'uşşāķ olan etmez şikāyet yāreden

377

124b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Āh kim çıkmaz derün-ı dilden ārzū-yı vaṭan
Şemme-i cān u dile pek hōş gelir bû-yı vaṭan

Bir şafāsın görmedik ğurbetde geçdi 'ömrümüz
Dā'imā feryād-ı felekden dūr olur sū-yı vaṭan

Cāy-gİR olmuş iken hep derün-ı sinede
Nev-'arūs-ı hüsününi gerdān eder rüy-ı vaṭan

Kimde âmed-şod-ı vādī-i hayret olmuşam
Bilmez oldum kankı cānibde 'aceb sū-yı vaṭan

- 5 Yād yeke olmayayım hūb ise de ğurbet eger
Cāzibā çehre-nümā olursa dil-cū-yı vaṭan

378

127a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Ğonca-i eşkuftedir 'uşşāķa hārımdan şaķın
Ben hezār-āsā.....gül āh u zārımdan şaķın

Āfitāb-ı zülf-i hüsni-yār etdin tārumār
Ey nesīm-i rūzigār leyl-i nehārımdan şaķın

Fark-ı baħr-i hūn olursan sende fülk-i dil geçme
Kaṭre-i emvāc-ı eşk-i bī-kenārımdan şaķın

Yıķma bāri yapmaz isen hāṭır-ı maksūrumu

İnkisâr-ı kalbimiz var iskisârımdan sakın

- 5 Öyle yakdıñ bağrımı peygüle-i ğamdayım
Âh-ı âteş-nâk dūd-ı pür-şerârımdan şağın

Dil-berâ seyl-i fenāya ‘ âlemî verme ammâ sen
Dīde-düz-ı intizârım eşk-i yârimdan şağın

Şöyle etdi nevk-i ğamzeñ Cāzib pür-zaḥm-nâk
Enderün-ı sīne-i pür-dāğdârımdan şağın

379

- 48a *Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün*

- 1 Bulmamış kimse o tül-i emeliñ rāh-ı ğāyetin
Ḳat‘ -ı ümīdle buldum anıñ ben nihāyetin

Vā‘ iz şarāba daḥl bırağmaz lisāndan
Görmüş mü yoḥsa anıñ bir zulmetin

Bir cām-ı meyle rind-i ḥarābı yapar yıkar
Seyr eyle pīr-i muğāniñ ‘ acāyib kerāmetin

Ben feyz-yāb-ı mey-gede-i ‘ aşğda olmasam
Çekemem ḥimār-ı zāhid güftār-ı sıkletin

- 5 Geldi ruḥuna ḥatt-ı siyāh o meh-veşiñ
Şaldı bahār-ı ḥüsnine tāb u ṭarāvetin

380

- 78b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 N‘ola ḳan ağlar isem māh-ı muḥarremdir bu
Dīdeden nem yerine dem gelecek demdir bu

İñle mânende-i zenbūr dilā olma feraḥ
Mātem-i merdümek-i dīde-i ‘ âlemdir bu

Çeşm-i ḥayret-zedemiz dökmede eşk-i ḥasret
Dem-i evlād-ı ‘ Alī ‘ aşğına mātemdir bu

Kerbelā vak‘ asın yād edüp āh eyle dilā
Ki ciger-pāreleri eşref-i âdemdir bu

5 Çekerim bāde-i lebin sude-i elmās degil
Sākī-i pīre-zenin verdigi pūr-semdir bu

Olsa şimşir-i ğam-ı dehr ne deñlü meslül
Şerhā-i sīne-i hicrānımda emdir bu

79a Girye-i ehl-i semā kıatre-i bārān degil
Dīde-i t̄ā' ir-i kıudsīden aķan nemdir bu

Cāzibā taşlara çal başıñı feryād ederek
Kerbelā kışşasına ağlayacak demdir bu

381

61b *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

1 Ey kaşı kemān tır-i müjen fitne-i cādū
Sihr örgeden ol çeşm-i siyeh-kār-ı şuhen- gü

Her tārına vā-beste hezārān dil-i şeydā
Mecnūna girih zencir-i muħabbet mi o ğisū

Ser-tā-be kıadem nūr-ı mücessem mi vücūduñ
Serv-i çemen-i nāz mısın kıamet-i dil-cū

62a Serder-be-hevā sünbül-i āşüfte-i kākül
Tāvūs-ı cinān şām-ı garibān mı nedir bu

5 Ey kāşif-i esrār-ı dil-i zārım olan yār
Lāyık mı vişāliñ için ağyāra tekāpū

Şem' -i haremi ħürmete pervāne olaldan
Gelmez dil-i pūr-sūzdan āvāze-i yā hū

Tıtdı siper-i sīnesin āmāc-ı kıazāya
Cāzib döne mi cevrden ey şūh-ı cefā-cū

382

122a *Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün*

Mir' āt vech-i yār ile olalı rū-be-rū
Gezer raķīb it gibi kūyunda sū-be-sū

Yārıñ gözüne giremedim meyl-i sürme-veş

‘ Arz eylemese hâl-i siyeh-kârı mû-be-mû

Âteş bırağdı firqatı kalb-i hazînime
İtfâ‘ eylese sine-i süzân cû-be-cû

Sākî yanasın ğayrı hum-ı hüsrevaniye
Dönsün piyâle bezimde boş kalmasun sebû

Bâb-ı bülend-i Hazret-i Monlâya müntesib
Câzib eder mi gayri o eflâke ser-fürû

383

118b *Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün*

1 Mâlîde rûy-u pâyına bulmuş bahâne cû
Serv-i revân şuyına oldu revâne cû

Dâmân-ı kûhsârda tarab-sâz-ı nağme olup
Savt-ı hazînle nağme-i çeng ü çiğâna cû

Şahrâya düşdi ‘ aşık didâr olup revân
Feryâd iderdi dil-dâr-ı karbana cû

Cüş u hurüş eylese eşkim ‘ aceb midir
Faşl-ı bahârda erişdi hurüş-ı gülistâna cû

5 Ey nağl-i nâz-ı işve bahârân hüsn-i şafâ
Çatre-i eşk-i Câzibe nisbet yegâne cû

Bâb-ı bülend-i dergeh-i Pir suyuna revân
Arzu-keşidi arş-nümâ-yı âsitâne cû

384

100b *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

1 Âh mı ‘ aceb turre-i gîsû mu nedir bu
Gül-zârda yâ sünbül-i şîve mi nedir bu

Heft beste olan kişver-i hüsnünde ser-a-pâ
Hâle-i siyeh degil mi ya hindû mu nedir bu

101a Sînemde ser-i ğamze-i müjgânlarıñ mı
Şad pâre eden deşne-i ebrû mu nedir bu

Güller gibi ḥandān olacak ḡonca dehānīñ
Dendān-ı nümāyende mi lü'lü mü nedir bu

- 5 Görülmemiş ademde bu vech ile remīde
Cāzib o perī-peykerim āhū mu nedir bu

385

79a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Tenezzül etmez iken āsiyāb-ı çarḡ-ı gerdūna
Felek döndürdü seng-i cevr-i ḡamda esb-i ṭahūna

Gören āyīne-i idrāk-ı bī-ḡōşum ḡaḡīḡatde
Felütün-ı zamāne derler idi dāḡi mecnūna

Benim Ferḡād-ı şıfat pīşelikde kūhkenlikde
Külünk-i āh-ı firḡatle revān oldukda ḡamūna

O da bir yādigār-ı tuḡfe-i Cemşid-i rindāne
Deḡişmem sāḡar-ı ser-i şarāb tāc-ı Feridūna

- 5 Ḳalender meşrebiz ḡırḡa-i peşimine kāfidir
Raḡibā yerlere geḡ māl-ı Ḳārūna

Emīn olsun mı dil tārāc-ı şabr-ı milk-i ārāmdan
Müşk-i ḡamze-i Tātārların amāde-i şeb-ḡūna

Urursañ Cāzibā dem-ḡub-ı dānā-yı ḡaḡīḡatden
Döner örnek istiḡnā-yı ma' nā üzre Ḥārūna

386

75a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Vere mey-cām-ı lebin sākī-i devrān bize
Çeşm-i bādāmını nuḡl eyleye mi bezmimize

Bir devā eyleye mi dürc-i dehenden eyā
Va' d-i vaşl ile ṭabībim dil-i bīmārımıza

Varsam ol şūḡ-ı cefā-kāra biraz yalvarsam
Göricek ḡāl-i melālīm yine baḡmaz mı söze

Biñ āh-ı dil göndermeḡ ḡavf eyledigim

Belki düzd-i ağıyar-ı bed-endiş size

- 5 Cāzibā nuṭḡ-ı necībāya olaldan pey-rev
Şā'ir-i Rūm dinür ise sezā nāmımıza

387

20b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Nevā-yı nālemi gūş eyle baḡma tār u ṭanbūra
Ḥadeng-i zaḡm-ı ḡamzeñ ile sīnem döndü ḡalbūra

Dil-i ihdāyı ḡıldım ḡāk-pāy-i hātem-i ḡūsne
Ḳıyās et anı dest-āvīz-i nāçizāne mūra

Olunca buse çin-i müy-ı ḡaṭṭın olma āzürde
Eden nūş-ı engübini ḡatlanurlar niş-i zembüre

Niyāz-ı nāleñi at tīr-asā kūy-ı maḡsūda
Nazar ḡıl neyledi itmānla Behrām-ı Gūra

- 5 Gören tāb şeb-i aşḡında Cāzib oldugum lertzān
Dedī divāne dönmüş hemçü Şāpur Nişābūra

388

25a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Hezār feryād etsin ḡār elinden bī-nevālarla
Şalın şaḡn-ı çemende serv-i nāzım sen şafālarla

Ne deñlü cevri edersen eyle tek āḡir fedā etme
Göñüldür bu döner mi sevdigim cevri ezālarla

- 25b Degil mey ḡün-i zāhid olsa nūş etmez mi hiç aşḡıḡ
Bezimde şeh-levendim cām şundukca edālarla

O ṭıflıñ pāyına yüzler sürüp yalvardum agladım
Hele va'd-i vişāl etdirdim ammā biñ belālarla

- 5 Dilā mehcūr olursañ ola me'yūs o şehnāzım
Aceb mi hem-nişin olmaga ār etse gedālarla

Sañā aşḡıḡ degildir Cāzib-i şeydā esirindir
Dili vā-beste ḡaldıñ āḡıbet zülf-i dü-tālarla

389

26b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Olaldan daḥi pīç-ā-pīç-i zülf-i yāra dil-dāde
Ne mümkündür dil-i şūrīdem olmak gamdan āzāde

O mest-i nāz ceyš-i āhla āgūşa almışdım
Egerçi gelmeseydi ğamze-i ḥūn-rīz imdāda

Ḥayāl-i yār edelden kim dil-i bī-kīnede ārām
N'ola ger etmesem ben ser-fürū ol çerḥ-i bī-dāda

Mübāḥātı yine beyhūdedir indimde Cemşidin
Verir mi neş'e-i la'l-i lebe keyfiyet-i bāde

5 ' Aceb her nev-nihālīñ pāyına eşkin eder rīzān
Gezerdi dīde-i giryānım olmuş şekl-i sakkāda

Külüng-i āh ile seng-i dil-dārı nerm etdin
Gönül sen āik oldun kuhkenlikde ki Ferhāda

Bu heft beytten murād ma' nā vü maẓmūn ise ey Cāzib
Getir ta' mīr-i himmet eylesin Feyzī-i üstāde

390

35b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 ' Aşk olmazsa eger bir sīne-i bī-gīnede
Kendisin ādem mi zanneyley gören āyīnede

Aḥlas-ı çarḥa deġişmezdi aniñ bir pāresin
Zāhidā görsen ne ḥāl var ḥırḥa-i peşmīnede

Nice pinhān eyleyem ben zahm-ı müjgāniñ seniñ
Lāle-veş zāhir iken dāğ-ı derūnum sīnede

Gitmedi endīşe-i zülfünüñ dilden pīç ü tābı
Ḳufl-i ümīd-i vişāle mārdir gencīnede

5 Ḥālī pek müşkil olurdu olmasa Cāzib eger
Ġam gibi bir yār-ı hem-dem ' āşık-ı dīrīnede

391

36a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Reşk-i hūn-rīz-i gamzeñ kıymağ ister cānıma
 ˆ Aşık-ı üftādeniñ sen girme zālīm qānına

Ṭıfl iken nāz-ı hırāmı öğreden gehvārede
 Şad hezāran āferin ol dāye-i cenbānına

ˆ Arz-ı hācāt etmege bir dem bırağmaz yār ile
 Hırs-peyker ol raq̄ibiñ laˆ net olsun cānına

Bī-vefālarla edelden üns-i ülfet hāşlı
 Gelmez oldu sevdiğim ğayrı vefā meydānına

36babdāl gibi her dem Cāzib
 5 Aşla rāḫat vermez ol çarḫ-ı denī mihmānına

392

36b *Feˆilātün feˆilātün feˆilātün feˆilün*

1 Rast gelib sevğ-i muḫabbetde meh-i tābāna
 Silsile-i zūlfine bend oldu dil-i dīvāne

Zūlf-i cānāneyi būs etmekle bir kerre
 Ol zamān oldı şad-pāre damānımı şāne

Göre şuˆ le-i mānend-i fānūs-ı cismim
 Cān verür şemˆ -i ḫarīmine anıñ pervāne

Ne zamandır gelmedi şād u feraḫ semtime
 Dil-i pür şüyünümüz oldu bezm-i ğam-ḫāne

5 Oğuyan bu ğazelim neşˆe-i şahbā bulur
 Cāzibā tabˆ ıma dir isem neˆ aceb mey-ḫāne

393

37a *Feˆilātün feˆilātün feˆilātün feˆilün*

1 Fikrim nümüne edüb eşki yemm etdim bu gice
 Hoş deryā-yı tefekkürde kem etdim bu gice

Sāḫil-i ğamda ˆ aceb zevrağ-ı şahbā ile ben
 Ceyş-i endühla ceng-i dem etdim bu gice

Yār kimlerle bu şeb olmuş eyā leb-ber-leb

Ben hayāl ile hemān nūş-ı sem etdim bu gice

Erişüb ye^ç s-i melāletine bî-berk-i nevā
 ẖāmet-i naḥl-i ümīdimi ḥam etdim bu gice

- 5 Çevgen-i āhımñ olmaz mı felek ğaltanı
 Girye-i ḥasret ile çeşm-i nem etdim bu gice

Nīze-i ğamda seniñ yārelerin sīnemden
 Düşürüb dāğ-ı dil-zāra em etdim bu gice

Daḡı feryād ile mānned-i hezār şubha kadar
 Cāzibā yād-ı ruḡ-ı gonca-fem etdim bu gice

394

40b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Etmesin yāriñ taḥammül āteş-i hicrānına
 Eremez baḡr-i ğamıñ bî-şabr ile pāyānına

Ḳaşd-ı şayd-ı dil midir yoḡsa ezā mı ^ç aşıḡa
 Şehsüvārım it gibi almış raḡibi yanına

Āsmān-ı sīnede bir berḡ-i hātıfdir ki ol
 Göz erişmez şerḡa açmaḡda ser-i müşġānına

Farḡ var mı çeşmesinden şu^ç bede-bāziñ hele
 Vā^ç iziñ diḡḡatle baḡsıñ dīde-i giryānına

- 5 Āb-ı vaşlıñla mıdır bir demde imdād eyle kim
 Cāzib-i hicrān-keşiñ āteş biraḡdın cānına

395

42a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Yaḡma baḡrım āteş-i hicrāna Allah ^ç aşḡına
 Luṭf edüb şāyeste kıl dermāne Allah aşḡına

Etme ḡün-ı ^ç aşıḡānıñla zemīni lāle-zār
 Verme ruḡşat sevdigim müjġāna Allah ^ç aşḡına

Āḡ şubḡ-ı pü- şerer-bārın göñül yaḡdı beni
 Yetişür bu nāle-i mestāne Allah aşḡına

Farkı var mı cūy-bār-ı nev-bahārdan eşkimiñ
Merḥamet et dīde-i giryāna Allah ʿ aşkına

- 5 Hār-ı cevriñ cānıma kār eyledi ey gül-ʿ izār
ʿ Ārz-ı dīdār et dil-i nālāna Allah ʿ aşkına

Etmediñ taʿ mīr cismim bāri eylemendi harāb
Sākiyā şun bir iki peymāne Allah ʿ aşkına

Hāzret-i Şeyḫ Ğālib-i muʿ ciz-edāya peyrev ol
Olmasun Cāzib sözüñ efsāne Allah ʿ aşkına

396

47a *Mefʿülü mefāʿilü mefāʿilü feʿülün*

- 1 Mızrāb-ı müjeñ sīnemi ceng eylemeyince
Āram edemez zaḥm-ı ḥadeng eylemeyince

İnşāf mı eder pençe-i şīr nıgeh-i yār
Şad dāğ-ı dilim reng-i pelenk eylemeyince

Şāf-ı dile iḳbāl-i felek ede mi rağbet
Āyīne-i idrākini jeng eylemeyince

Nüzhet-geh-i devrān temāşā nīce mümkün
Bir kūşe-i miḥnetde direng eylemeyince

- 5 Şahbā-yı safāyı vere mi sākī-i devrān
Bir kāse-i ğamı nūş-ı şīriniñ eylemeyince

Kāşāne-i āmālde raḥat mı verir çerḫ
Nüh ḳubbesini başıma teng eylemeyince

..... diliñ derhem ü enduh çekince
Sākī ayagın bezmde denk eylemeyince

Açılmayacak tılsım-ı maḳşūd-ı nuhufte
Cāzib ser-i āhiñi haneng eylemeyince

397

47b *Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün*

- 1 Hülüşüñ içre bend et rīşte-i efkār-ı takdire
Olunca nıkbet her neyse bühtān etme tebdire

Tenezzül eyleyeni cîfe-i çirkâb-ı dünyāya
N^cola teşbîh edersem var mı cürmüm añı kıtmîre

Hümā-yı lâne-sāz ol dā'imā evc-i sitiğnāda
Düşürme mürğ-ı cānıñ sevdigim gel dām-ı tezvîre

Kemān-asā olur mu çileden vāreste künc-endîş
Erişdi toğruluqla menzil-i maqşūda baq seyre

- 5 Seni bu cürmle bendelige kimse kabûl etmez
Tevakkû^c eyle Cāzib āsitān-ı Hāzret-i pîre

398

50a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Nāle-i āhım getirmez mi 'aceb nem çeşmiñe
Ben kebāb-tār-ı aşq oldum sezā-dem çeşmiñe

Kim füsün-ı nāz u istiğnāyı izhār eyledin
Ögredirmiş var ise ğamzeñ muqaddem çeşmiñe

Dil- firîb-i dîde-i bîmārıña ğaddārılık
Fitne-engîz-i nigāhıñdan süsellem çeşmiñe

ẖulm-i bî-dādın bu deñlü eylemezdi āşikār
Olmasa ğamzen dem-ā-dem yār hem-dem çeşmiñe

- 5 İltifāt-ı nîm-nigāh Cāzibe etseñ eger
Cān fedā etmek bir iş mi ğamzene hem çeşmiñe

399

51a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1 Edemez silsile-i zülfüñü kim şikeste
Mürğ-i dil-dāne-i ümmidle oldu beste

Ger nigāhıyla tegāfülle gör nice süzülüp
Nice ğamz eyledi ğamze beni çeşm-i meste

Yalñız ben degilim hicr ile bîmārı
Künc-i mihnetde nice 'aşık vardır ğasta

Ğuşe-ber-dest-āver olup nāz ile āġāz edicek

Nice mürğ-i dil-guyālar olur dem-beste

- 5 Çatı āsān-ter olur buse vü āgūş-ı vişāl
 Halka-i zūlfūñe girer sitem olursa deste

‘Aybı fehm eyleyecek yoçdur efhām-ı kudret
 Tıfl der gören tab‘ım dañı pek nev-reste

Cāzib üstād-ı necīb saña hüner ‘arz etmiş
 Sen de al kilik-i sūhan-perver-i nāzı deste

Hāzret-i Nūrî pesendide ederse gazelim
 Ğam mıdır ğayrı baña olsa şikest beste

400

- 53b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Nev-bahār eyyāmı başdan aşdı sevdālar yine
 Oldu şiven-ğāh-ı Mecnūn deşt ü şahrālar yine

Zevrak-ı dil düşdü tūfān-ı belā girdābına
 Seyl-i ekşim cūş edüb mānend-i deryālar yine

- 54a Cümlesi hamūş olup dārū-yı ‘aşkıñdan seniñ
 Oldular dem-beste girü sıyt u güyālar yine

Ben niyāz-ı buse-i vuşlatda ol dem neyledim
 Güşe-i çeşm-i gāfile etdiñ imālar yine

- 5 Cāzibā şahñ-ı çemende ‘aşkıñ pā-māl için
 Kim hırāmān oldılar ol kıdd-i bālālar yine

401

- 54b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Yalıñız koydu beni rūḥ-ı revānım bu gice
 Zulmet-i hicrdeyim tāze-civānım bu gice

Su gibi pāyına yüz sürmege ārām komadı
 Kendi reftār ederek serv-i revānım bu gice

Zahm-ı müjgānları pinhān idi sīnemde benim
 Lāle-veş oldu ıyān dāğ-ı nihānım bu gice

Cümle ihsânını çalsun başına çarh-ı denî
Ġam-endüh-ı giriftâr-ı zamânım bu gice

- 5 Gül-şen-i hüsnine bülbül gibi nâlede eden
Âh ol tûfî-i şeker-hây zebânım bu gice

Dest-i bürd-i nighinden kim eder cân halâş
Bezmime başa ayak şâh-ı cihânım bu gice

Hâle-veş ol meh-i tâbân-ı der-âgûş eden
Câzibâ añladığım sende gümânım bu gice

402

- 55a *Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün*

- 1 Sâkî getür ol câmı mey-i nâba su kıatma
Toldur içelim sâğarı eczâ gibi şattma

Zâhid yürü sen savma'ada çille-nişin ol
Gûşun tarabiñ nağme-i yâhûsuna tütma

Gül mevsimidir nûş edelim bâde-i nâbı
Ey dil yeter âh etme dahi mâteme batma

Yine oldu çemen-zâr erişdi dem-i 'işret
Vâiz yeter efsâne-i nâ-sûd uzatma

- 5 Câzib yine rû-mâl ederek pâyine düştü
Vaşlıñ meded ey şûh ki ferdâlara atma

403

- 56b *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

- 1 Hançer-i gamzeñi ur sînemi pür-tir eyle
Halka-i zülfüñü tāk boynuma zincir eyle

Derd-i hicriñle ölürsem dağı geçmez sevdâñ
Ey tabibim dil-i bimarıma tedbir eyle

Serimi kaldıramam aşla humâr-ı gamdan
Nighi merhametiñ neş'e-i iksir eyle

Nâ'me-i hicr yazañ hüdhüd-i ümidimle
Ey Süleymân-ı zamân vaşlıñı tebşir eyle

5 Hâk-pāyîñ görürem hâbda kendim her şeb
Bari akrân-ı ser-efrâz ile ta' bir eyle

Dest-ber-destimi ğamla yıkıldı cismim
Sâkiyâ bas ayağıñ başıma ta' mîr eyle

İltifât-ı nigehiñle dil-i a' dâ -yi mürûr
Şânıña lâyıķ ise Câzib taķkîr eyle

404

57b *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

1 ' Arz-ı dîdâr eylediñ gül-şende ey meh bülbüle
Kâr eder mi hâbbe-i sevdâyı cünûn fülfüle

Muṭrib-i dehrîñ nevâ-yı nağmesi kâr eylemez
Fülfül etsin bezmde sâkiyâ koy bülbüle

Şâm-ı zülfünde seniñ mestâne âhım dîl-berâ
Şîşe-i mînâ-yı pür-âşüba verdi ķulķule

Sürmesin Câzib necîb-i üstâd raḥş vâdiye
Hem inân olmaķ ne mümkün esb-i lâġâr düldüle

405

58b *Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*

1 Meded ey şūḥ meded biraz az eyle
Ḥaste-i hicre devâ-yı nigeḥî nâz eyle

Ceyş-i endüh-ı ğamum şaḥn-ı derûnu aldı
Leşker-i ḥaṭ u müjġânları ser-bâz eyle

Görse ârâmi verir ğamze-i ḥûn-rîzleri
Ḥâbda bûs-ı lebiñ almaga igmâz eyle

Câme-i nâzda vişâliñle dil ile be-kâm
İltifâtıñ ile akrâna ser-efrâz eyle

5 Kebk-i dil vedâ-yı hicrânda ķalsın mı begim
Şaydıña ol nigeḥ-i nâziñi şeh-bâz eyle

Muṭribā nağme-i ‘uşşāk-ı nevā-yı nāyı
Nāle-i āh ciger-sūza hem avāz eyle

Cāzibā ‘arşa-i ‘aşkı nice zabt edebildiñ
Var ise hüccet-i bürhānıñı ibrāz eyle

406

58b *Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün*

1 Zāhid de görse mā’ıl o şūhuñ edāsına
‘Āşık tahammül etmeli cevri ü cefāsına

Mest-i şarāb-ı naḥvet ü nāza cānāne çok
Ol büseler ki her biri biñ ḳan bahāsına

59a Nağd-i visāli şarf eder ağıyār uğruna
Vermez zekāt-ı ḥüsnünü kendi gedāsına

Yār tır-i āhdan ḥazer etmeseydi ger
Cellād ğamzeler amān vermez idi mübtelāsına

5 Dīvān-ı şāh-ı melāḥatda Cāzibā
Rüsvāylıkla uğradım ‘aşkıñ belāsına

407

61a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

1 Düşünce pertev-i ruḥsārıñ ‘aksi cām-ı Cemşide
Döner mäh-ı nevi çerḥ-i felek sākı-i ḥürşide

Olaldan o sitem-ḥāne sine çün tār-ı ṭanbūr kim
Dilā gülbank-ı āhın pır oldu sāz-ı nāhıde

Ḥas u ḥāşak cevri hep dil-i şeydāda ḳalmışdır
Bu bāğıñ güllerine ayyār-ı bed-kār eyledi cıde

Yeñi sūz-ı derūnuñ yāre te’sir etdigin bildim
Şana ḳuldur raḳıb-i bed beni geldikte tebrıde

5 Ḥayālin Cāzibā nağş eyleyelden ravza-i dilde
Nihāl-i ḳāmet-i serv-i bülendir şaḥn-ı ümmıde

408

60a *Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün*

1 Gönlüm esîr silsile-i zülf-i kemend ile
Halka be-güş oldum efendim kayd-bend ile

Ey nahl-i ‘ aşk kaddiñe hem-ser degil seniñ
Cevlân edince ‘ arşa-i ‘ aşkda semend ile

Varsam yanınca öyle kızarır hicâbdan
Güyâ başıldı şâhne-i şehri levend ile

Def ‘-i humâra çâre mi yek-dü-sâledir
Câzib olur mu çâre âceb nüş-ı kand ile

409

62a *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

1 Göñül mâ ‘il degil âlâyiş-i dünyâ-yı zibâyâ
Ġarâz ancağ miyânın almağ âgüş-ı temennâyâ

62b Benden sîmîn-tenân olmuşken mecbûrdur maħbûb
Ne ħâcet dil-ber teşhîr için ey şeyh esmâyâ

Düşelden düş-ı mir ‘ât-ı ħüsnüñ sîneme ‘ aksi
Değişmem inbişât-ı ħâtırımı mülk-i Dârâyâ

Hevâ-yı sünbül-i kâküllerin kim bâğ-ı ħüsnünde
Olubdur perde-i ebr-i siyeh mâh-ı şeb-ârâyâ

5 Gezerken Câzibâ âzâde-ser şahrâ-yı ‘ âlemde
Göñül Mecnûnu âħîr düşdü dâm-ı zülf-i leylâyâ

410

64a *Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün*

1 Rast gelmedim ‘ ömrümde bu tarz ile remîde
Şayd olalı öyle bir âhû-yı sefide

Cellâd mıdır câdu mıdır yoħsa füsün-ger
Ey ġamzesi ħünî dil-i ‘ uşşâka çekide

Rüy-ı siyehî gibi siyeh kalbi raķibiñ
Bağma güzelim olma ķarîb rîş-i sefide

Mesnû‘ mu ola ħükmi ‘ aceb âyet-i ħüsnüñ

Buḫlān-ı ḫaṭ-ı ḫāme-i ḫudretle keṣīde

- 5 Yār etmedi dil sāye-i ṭūbā-yı behiṣti
Ol serv-i bülendim geleli bāğ-ı ümīde

Ben ḫāngeh-i ‘aşḫda bir çille-keṣim ki
Çekdirmedi bu miḫneti bir şeyḫ mürīde

Etme güruh-ı āh küṣād beste-zebān ol
Cānān uyur aḡyār uyanık belki işide

Tefrīd ise her ne ḫadar naḫd-i siriṣkim
Kerrāt ile dil defter-i ḫüsnünde resīde

Cāzib ede mi ṣu‘le-i dāğ ile çerāḡān
Bī-dār ola mı zulmet-i ḫābīde dīde

411

- 68b *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Siperdir sīnemiz dā’im ḫazā-yı tīg-ı bürrāne
Ne lāzım cāme-ṣūy-ı rāḫat artık çeṣm-i ‘üryāne

Niḡeh dūṣ-ı ḫarīm-i ṣem‘-i fānūs oldugum günden
Dü-çeṣm-i intizārım dönmede mānend-i pervāne

- 69a Cünün-ı ‘aşḫı zabt etmek ne mümkün silsil-i āhın
Kemend-i zülf-i Leylāsıyla bend olmazsa dīvāne

Siyāh bürḫa-i ebr beyāz gerden-i mīnā
Siriṣk-i dīde beñzer mevsim-i bārāna

- 5 Viṣāl-i yāre bā’ iş bī-huzūra itḫā etmek
Anıñçün raḡbet etmem pister-i bālin sāmāna

Kemān-ebrūlarıñ dā’im çekerken çille-i yāyın
Dil-i mecrūḫa lüṭfet atma tīr-āsā beyābāna

Semenderler olur germiyeti ‘aşḫımda ḫāḫ-sār
Nice tāb-āver olsun āteṣ-i sūzān-ı hicrāna

Viṣāl-i yārsiz bār-ı ḡirānıken sıhhat-i cismim
Şehīd-i ḡamz oldum dūṣmezem sevdā-yı dizmāna

N^c ola āşüfte olsa gonca-i neşgüfteler Cāzib
Leṭāfet-baḥş eder güyā-yı ṭābım çün gül-sitāna

412

71a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Görmesem maḥmūr-ı nāz-ı pür-ḥābdır dem çeşmüñe
Beliñ dik fitne-i gullābdır dem çeşmüñe

Encümen-gir olmasa şaf-beste-i müjgānlarıñ
Sāgar-ı mest-i mey-i nā-yābdır dem çeşmüñe

Pençe-i perden-gahıñda hezārān dil zebün
Ḳahramānmış ḥasta-i bī-tābdır dem çeşmüñe

Etmeseydi ger perestiş āfitāb-ı ḥüsnüñe
Secde-gāh-ı ḳible-i mihrābdır dem çeşmüñe

5 Ṭutmasa gül-gün-ı sefidini siyāhā 'azmī
Şubḥ-ı didārıñda āfitābdır dem çeşmüñe

Cāzibiñ ḥün-ı dilime nüş eylemişdi gānzeler
Anıñ için kāse-i ḥün-ābdır dem çeşmüñe

413

71a *Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün*

1 Mānend-i ebr-i bahār bu çeşm-i giryānım yine
Cüş etti deryālar gibi eşk-i ferāvānım yine

Reşk etti sünbül kāküle güller kızardı şerme
Feryād düşürdü bülbüle gonca-i hāndānım yine

Bir çeşm-i āşüb-ı cihān hem gānzesi şāhib-ḳırān
'Uşşāḳına vermez amān devletlü sulṭānım yine

71b Ol nev-nihāl bāğ-ı nāz-ı şaḥn-ı çemende şive-sāz
'Uşşāḳına etmez nevāz serv-i ḥırāmānım yine

5 Uhdēnde mānend-i felek ṭurmaz mısın mişl-i melek
Geçmez mi saña hiç dilek ey māh-tābım yine

Cāzib gibi şubḥ misāfir yād ettim dā'imā
Şormazsıñ aşla dil-berā ḥāl-i perişānım yine

414

85a *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1 O āfet şöhre-i elemde meşhūr oldu gittikçe
Gönüller zerre-asā celb ümecbūr oldu gittikçe

Nişāne oldı tır-i ğamze-i müjgān-ı Behrāmı
Gönül vādī-i hayretde 'aceb Gūr oldu gittikçe

Fedā itmiş iken kālā-yı valsınhübāna
Baña sūq-ı muhabbet içre mesdūr oldu gittikçe

Olaladan sünbül-i ğīsusuyla haṭ-ı pīç-ā-pīç
Ki hüsni pāy-māl-i mār ile mūr oldu gittikçe

5 Hādeng-i ğamzesiñin açdığı zaḥm em qabūl etmez
Anıñçün şerhādır sīnemde nasur oldu gittikçe

Nişār ettikçe eşk-i ḥasretim ebr-i bahār-asā
Açıldı gülmesrūr oldu gittikçe

Düşüp çâh-ı zenehdanında dil seyr etti endāmıñ
O şuhūn gerden-i billūrı kâfūr oldu gittikçe

Düzdiği dürr-i nazmı silk-i gevherdār-ı ma' nāya
'Arūs-ı hurşīde çekmek sīneme zor oldu gitdikçe

Cenāb-ı şa' d-birūnın ne müşkil-ter imiş Cāzib
Ki düşīze-i nazm-ı ṭab' ima dūr etti gitdikçe

415

83a *Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1 'Aşq-ı koymuş nāmın ol şüh-ı cefā āyīnede
'Aks-i ruhsār-ı araḫ-ı rīzin görüb āyīnede

Yoḫ mıdır def' -i ḥumāra cür' a-i cām-ı şabūḫ
Sākiyā mey ḫalmamış mı sāġar-ı düşīnede

Ḳoymadı ol dil ber-i ṭannāz-ı çeşm-i fitne-sāz
Şabr ārām-ı taḫammül-i 'aşıḫa dīrīnede

Cāme-i dībā degildir mā' nī-i feyz-i Ḥudā

Ehline birdir arİR ırka-i peşiminede

- 5 Rüm ruħda görmedim deryüze ĥindülar gibi
Keşküli ebrü tutardı Çine de Mâçine de

Nağd-i dil yağma ederse her ne deñli ceyš-i ġam
Dür-i nâ-yâb eksik olmaz Câzibâ gencinede

416

- 90b *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Dil-i bİ gayrı bİ-gam ol alışma bu nâ-büda
Kudürât-ı zamândan olayım der iken âsüde

Görüb mâh-ı ruħuñ çâk eyledim bayrâmda şabrım
Ser-â-pâ n'ola kindan gibi olsam daĥi fersüde

Göñül ĥâl-i ruħundan būs-ı çİN olmak ümİdiyle
Düşüb bİ-çäre ĥaldı 'âkıbet ol dem ġisüde

Ne efsün ile etdi benim niġhle 'âlem teşĥir
Yine nev-fitne zâhir oldu güyâ çeşm-i cādüda

- 5 Temennâ-yı vaşl-ı yâr için hiç i' tirâz etmem
Miyân-ı keşmeşide Câzibâ ol ĥadd-i dil-cüde

417

- 91b *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

- 1 Ķimse raĥmetmez benim aşla dil-i nâ-şâdıma
Ķamze-i bİ-dâr yetişmezsen eger imdâdıma

Ey nihâl 'işve-i bâġ-ı vefâ raĥm etmediñ
Ķül-şen-i ĥasretde ĥâr-ı cevri ile feryâdıma

Ŧurre-i tarrâr-ı dil-dâr perişân eylediñ
Bâ' iş oldun ey şabâ aĥir benim ber-bâdıma

N'ola eflâk-i şerâriyle yaĥarsa âteşe
Çoĥ mıdır bu süz-ı pür-tâb-ı âh-ı âteş dâdıma

- 5 Başı koydum küh-ı ġamda neş'e-i endişeme
Demediñ şirİN lelim yazıĥ benim Ferĥâdıma

Yağma vaşlñ çün benim her gördüğünde hâtırım
Almayum bir daḫī Allah severseñ yādıma

Ger devā eyle pür etse derc-i gerdümü ṭabīb
Cāzibā dermān olur mı derd-i māder-zādıma

418

92a *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1 Dirīgā geçdi 'ömrüm dār-ı kurbetde nedāmetle
Gamum pes baña hem-dem vardım şādım selāmetle

Piyāle elde tevbe dilde geh mest gāh ḫuşyārim
Ne müncer ola ḫāl-i perişānım bu ḫāletle

Şehīd-i ğamzeñ olmuş çeşm-i fitne-engīze aldanmış
Niçün pā-māl edek 'uşşāk-ı esb-i nāz-ı naḫvetle

Fürüzān eyle mürde şem' -i baḫtım bari sulṭānım
Ayağ baş çekme el bezmim müşerref eyle devletle

5 Şarāb-ı la' l-i nüş ettikçe alsam naql-i bādāmı
Şarılsam boynuna kucsam miyānımı nezāketle

Şanevber yaqdı bağrın biñ mecnūn-ı ser ü ser-geşte
Görüb ey nev-nihālim seni bu ḫadd-i ḫıyāmetle

Bu şeb kimler ile hem meclis olmuş bāde içmişse
Leb-i mestānesinden şordum ol şūḫuñ zarāfetle

Üzöldü rişte-i ümidimiz ferdāya atdıḫça
Nice bir aldadıñ rūḫ-ı revānım va' d-i vuşlatla

Ḥarīm-i şem' -i bezm-i ḫāşına pervāne olmuşken
Şeb-i deycūr-ı hicrānında Cāzib ḫaldı firḫatle

419

93a *Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1 Nār olur düşen çerāğ-ı rüzgār çeşmime
Leyldir sensiz mihāda dek nehār çeşmime

Olamaz bir ḫatre-i nā-ciz bārā-ı rabī'
Nisbet olsa dil-berā eşk-i nişār çeşmime

Dide-i hâbın bilmez intizârı nazẓâreyi
Olsa dil âgâh olur encüm-şümâr çeşmime

Mest-i med-hûş-ı muhabbetdir şarâb-ı ʿaşqdan
Zâhid-i hod-bîn ʿaʿn etme humâr çeşmime

5 Hâk-sâr olsam da tek kûyuñda rû-mâl eylesem
Kühl-i bînâ-yı haķîķâtdir gûbâr çeşmime

Seyl-i tûfân-ı sirişkim şanmañ âb-ı haili
Silsil-i mecnûn bend ettim kenâr çeşmime

Cû-yı ʿÂsî-veş nʿola tûğyan ederse Câzibâ
Menbaʿ-ı baħr-i dil olmuş eşk-bâr çeşmime

420

94b *Feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün*

1 Mey-i maħbûbla zâhid beli geldikse dile
Şânımız artdı bezm-i ʿâşîķa rüsvâlîğıyla

Yanarız âteşine gonca-i neşğüfteleriñ
Bülbül-i nağme-serâ olmayız âşüfte güle

Târ-ı zülfüñ gibi dîvâne dil bend edemez
Silsil-i âhın mecnûna hem-tâ olsa bile

Kim bilirdi zenden yaña meyl verdigimi
Muhteseb basmamış olsa bizi duħter-rez ile

5 Neşʿe-i maʿnî-yi şahbâ-yı lebiñ dilde iken
Düşmeziz ğayrı hevâ-yı hevese câm-ı müle

Şeb-i hicrânla getirmez idim yâdıma hiç
Hâle-veş alsam o meh-pâreyi âğûşa hele

Hâk-i pâyi ola mı mürşid-i Rûmuñ Câzib
Nʿola nâz eyler isem çarħa degil ʿarşa bile

Himmet eyler ise tanzîre cenâb-ı enver
Bezm-i yârânda gezer bu gazelim elden ele

421

100a *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

1 Gönlüm kapuldu kâmda dil-cü yana yana
Akdı sirişk-i çeşm-i çemen şuyuna yine

Şad-pâre oldu şâne gibi sîne şevkden
Fikrim tolaşdı zülf-i semen-büyuna yine

Reng-i 'izâr bâ' iş-i reşk-i şarâb iken
Mestâne çeşm-i cām tutar rüyuna yine

Cādular oldı çeşm-i siyeh-kârına esir
Vâ-bestedir hezâr dil ser-i müyuna yine

5 Hâmüş-ı hayret etmek için 'âlemi o meh
Efgân oğurdu çeşm-i suhen-ı küyuna yine

Sinem mişâl derledi hamamda gül beyaz
Eşkim karşıdı seyl gibi hüyuna yine

Çevgân edince zülfünü Cāzib o şeh-vār
Meydân-ı 'aşka döndü serim küyuna yine

422

101b *Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

1 Ol büt-i tersāya çi 'uşşāka pür-kîn olmada
'Aql alıp sevdā verip gâretler dide olmada

Tir-āhım nice te'sir eylesin nerm olmadan
Kalb-i saḡ tiñ dil-berā gittikce sengin olmada

'Aks-i rüyün gördü mir'ât-ı dil 'uşşāka
Hüsüne ma'rür olub gittikce ḡod-bîn olmada

Açılıñ bezm-i 'adūda gül gibi ey gonca-fem
Baña karşı kim cebiniñ dā'imā çin olmada

5 Cāzibā ḡaḡḡ-ı nevā cānān gördükce gözüm
Kalb-i maḡzūnum benim gittikce ḡam-gin olmada

423

107a *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

- 1 Yanardım h̄ār-ı cev̄r-i yār ile her dem gül olsam da
 ‘ Aceb h̄āmūş-ı hayret olmuşum ben bülbül olsam da
- Boğazı vermezem ben deste ağıyār-ı sitem-kāra
 Eger mīnā gibi bir ayak üzre ulul olsam da
- Yine geşt eylerim şahrā-yı deşt-i ‘ aş-ı bī-pervā
 Dağı mecnūn gibi der-ğayd-ı tār-ı kākūl olsam da
- Değişmem lezzet-i şahbāya la‘l-i nāb-ı dil-dār mı
 H̄arābāt-ı köhne dem-be-dem nūş-ı mül olsam da
- 5 Ne deñlü rüzgār tah̄rīk ederse her cevābından
 Atılmam kūy-ı yārdan ğayrı ben yañsam kül olsam da
- Bu şeb pey-veste oldun āh-ı serdim zūlf-i dil-dāra
 Şakinmazken o meh-rū başına ben sūnbül olsam da
- Geçilmez esb-i bār-ı pā-yı naşı h̄āme-i nūrı
 Eger berk-i hayālīm ile Cāzib Dūldül olsam da

424

107b *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

- 1 Şarābī fes serinde zırde perçem pūskūl üstünde
 Şanırsıñ ‘ūd micmer olmuş üftāde gül üstünde
- H̄ayāl-i la‘l-i nābı h̄ātır-ı nā-şāda gelmekde
 Dū çeşm-i intizārım aldı anıñçün mül üstünde
- Hevā-yı rişte ile sūnbül ğisū-yı bend etmiş
 Görünce hūş u dil vā-beste tār-ı kākūl üstünde
- Olur tūfān elbet zümre-i kūh-ı mecāzide
 N‘ola etmezse temkīn ehl-i dil ekser bel üstünde
- 5 Rakīb ile miyān-ı yāre girmez ‘ aş-ı miskīn
 İki cān-bāz dağı bāzide olmaz bir tel üstünde
- Gül-i ruhsārıñ üzre dāne dāne hāl-i hindūlar
 Sanursun şeb-nem ara-rīzān olurken fūlfūl üstünde
- N‘ola teşbīh edersem H̄aydar-ı Kerrārı Mu‘īne
 Sūvār-ı rezm-ġāh-ı ‘ aşında t̄ab‘ım Dūldül üstünde

Ki āb-ı nāb-ı vaşlı hātır-ı meksūra geldikde
Olur elbet demide lāle vü reyhān gül üstünde

Şikest eyleriz cām-ı hātırım elbette bir demde
O meh-rüyı ne deñlü Cāzibā tutsam el üstünde

425

107b *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

1 Ko olsun yār aksi keşt-i dil-i lenger üstünde
N'ola mevc-āver olsa baħr-i men' amāl-ber üstünde

Alınmaz nakd-i eşk-i hasret ile kāle-i vuşlat
Olur bāzār-ı meyl-i dil-berān sīm ũ zer üstünde

Nigāh-ı yārdan kaç et ser-i müjgānlarından havf
Gönül karşı varırsañ şaplanırsın hañçer üstünde

Arağ-riz-i hicāb oldukca rüy-ı tāb-dārından
Sehāb-ı zülf güyā cilve-gerdir kevser üstünde

5 Ne mā' nī' ta' ne seng-endāz-ı a' dāya sezā olsuñ
'Ömüründe geçirmek Cāzibā her göz dil-ber üstünde

426

108b *Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün*

1 Leb-i yāķūt-ı seyyāliñ verip reng āb-ı engüre
Cemāl-i āfitābda bir nevi noķsān verir hūra

Nihād-ı ser-mest-i nāzım görse bezminde 'uşşāķın
Şarāb-ı ergüvāni berrak etmiş çeşm-i maħmüre

Vücūdūñ cāme-i zībā ile pûşide etsen de
Nümāyān āb-ı nāb elbet ķonulsa cām-ı billūra

Bu şeb tecdide geldi köhne dāğ-ı sīnemi ol meh
Ṭabībim sudde-i elmās ekdi zahm-ı nā-sūra

5 Şikār ettirmeyenler mürğ-i cānın ceng-i şeh-bāza
Ne bilsin lezzet-i vaşlın ne çıksın dār-ı Mañşūra

Bu şeb hayret eylemeden güzārım şem' -i bezm-āsā

Ser-ā-pā cism-i zārım n'ola dönmüş ise kāfūra

Görüñce ol beni sūfi-i huşk teb-lerze zāhide
Riyā ālüde cismi döndi Şābūr-ı Nişābūra

Dili ihdā kıldım hāk-i pāy-i hatem-i hüsne
Kıyās et anı dest-āvīz nā-ciz etti mūra

Şefi' -i nükte-perver Cāzibā temsīn ederse ger
Yazıldı bu gāzel eflākde tāk-biñ-i ma' mūra

427

109b *Mef'ülü mefā'ilün mef'ülü mefā'ilün*

1 Her dil-ber bir meşreb eyler ülfete tevbe
Hem sūfi-i nā-baht eyler şoḥbete tevbe

Peymāne-şıfat çekmem ayak mey-gedelerden
Zāhid gibi 'aceb eyleyemem naḥvete tevbe

Hem mürtekib-i cife şenā'at
Hem-rüy-ı ta' aşşubda olan 'ümmete tevbe

Her nahl-ı bülendin dökdük pāyına da eşki
Ol kesb-i rezāletle olan devlete tevbe

5 Ḥabīde-i dil-i Cāzib bī-dār ede Allah
Her şubḥ u mesā eyleyemem gaflete tevbe

428

111a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Ağladırırsa güldürür bir gün velī Allah yine
Ey göñül āsān eder her müşkili Allah yine

Eylemem ašlā te 'essüf vā' dī-yi hicrānda
Maṭlab üzre gösterir menzili Allah yine

Şanma geçirir ne deñlü mā' nī-yi kām olur da
Erdirir kām-ı dile bir gün velī Allah yine

Zulmet-i tār-ı şeb-i hicrānda feryād eyleme
Bir gün ey dil gösterir nūrı celī Allah yine

- 5 Olma her bir hāriş-i dehr ile Cāzib muẓtarīb
Her ne eylerse güzel eyler belī Allah yine

429

112b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Hırām eyler iken ol serv-i ƣad şahn-ı çemenlikde
Sirişk-i dīde-i gül-gün pāyine fiġenlikde

O gül pirāheniñ almış raġīb etrafını çün hār
Ƣoyar cānım görünce ol gül-endāmı dikenlikde

Bıraġmış fitneler ol zülf-i ser-keş rüm-ı ruhsāra
Olub ser-gerde-i Hindū ceyşine da'vā benlikde

O zülf-i müşk-bār-ı yārdan verdi peyām
O āhū-yı hūsn ile meşġ-nāz eyler semenlikde

- 5 Bozar sāzıñ seniñde muṭribā iġbāl-i nā-sāzım
Felekde birü olsan saz-ı nahide ruzenlikde

Tolaşdım baġ-ı kūya teşne-i la' l-i hayāliyle
Meger ser-mest-i nāzım mey içermiş yāsemenlikde

Leb-i şirīne emsem tişe-i āmāl ile Cāzib
Daġı Ferhāda şan' at gösterdim kūh-kenlikde

430

120a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

- 1 Fikr-i vaşl-ı yārle aḡşam etmedim etmem yine
Ben hayāl-i hāmı evhām etmedim etmem yine

Ol hümā-yı nāzı teshīr etmege mānend-i şeyh
Şubḡa-i sad-dāneyi dām etmedim etmem yine

Bezm-i nūş-ā-nūşda ben yārsız sen aġyār ile
Hiç nūş-i cām-ı gül-fām etmedim etmem yine

Gerçi raġbet etmedi ol şūḡ kenār-ı vuşlata
Ben daġı hāhişle ibrām etmedim etmem yine

- 5 Hāk-i pār-i ḡazret-i Sultān Veledin ġayrına
Cāzibā ben göñlümi rām etmedim etmem yine

431

120a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Sūy-ı vaşl-ı yārı efkār etmedim etmem yine
Ol muhâli hâtıra bār etmedim etmem yine

Bülbül āsâ gül-sitân-ı vaşl için bir goncanıñ
Dâmen-i hicrânımı hâr etmedim etmem yine

Herkesi hâliyle hoş görmekdir 'âlemde kemâl
Kimseyi nefsimce ağıyar etmedim etmem yine

Gerçi kim cüyendeyim hem bezm dil-dâr olmağa
Câme-hâb-ı vaşlıñı ısrar etmedim etmem yine

5 Kimseler bilmez derūnumda neler vardır neler
Câzibâ ben fâş-ı esrâr etmedim etmem yine

Ḥazret-i Monlâ-yı Rūmuñ olalı der-yūzesi
Kimseden ümîd-i dinâr etmedim etmem yine

432

120b *Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

1 Ḥayâl-i la'l-i nâbıñla gezüb mey-hâne mey-hâne
Nice ḥum-bâdeler nüş eyledim peymâne peymâne

Eger yapmak dilerseñ gönülümüz kim cām-ı bezmiñle
Bize 'atf-ı nigâh et sâkîyâ mestâne mestâne

Göremezsiñ rakîbâ yâre beñzer bir büt-i dil-keş
Gezersiñ şüret-i rûhbânda büthâne büt-hâne

Temennâ-yı vişâl ettikde ol şüh-ı sitem-kâra
Ezelden aşınāsına baqar bîgâne bîgâne

5 Buluñ maḥzūn gönüllerde rızâ-yı kenz-i Mevlâyı
Mişâl-i bûm pervâz eyleme vîrâne vîrâne

Felâṭūn-ı ḥaḳîkat-bîn Câzib Mevlevîlerdir
Gezerdi hân-gâh-ı dehrde dîvâne dîvâne

433

120b *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1 Büt-i naḥvet-perestim destine aldıkda āyine
Olur ḥöd-bîn yine ol kāfir āyine āyine

Hicāb-ı ʿ aks-i ruḥsārından etmiş ḳalbimi mecrūh
Çeker biñ nazḳarada şad süreti sînesîne āyine

Der-āgüş etmez endām-ı miyānın bir nefes degmez
Nice teşbih olunur sîne-i sîmine āyine

Olur āvîze-i dîvār ḥāb-gāh-ı cānānın
Çeker āgüş-ı yāri sînesinde tezyîne āyine

5 Sikender şiyem-i maʿ nā gürūh-ı Mevlevilerdir
Degil ḥācet Felātūn-ı ḥaḳīḳat-bîne āyine

434

121b *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1 Gümüş kâna emin olmak gibi indimde dünyāda
Şaraydım sîne-i sîminiñi bir kere deryāda

Füsūn-ı şîʿ r ile teşhîr ettim bezme cānānı
Bu deñlü var mı teʿ sîr bilmem ey şeyḫ daḫi esmāda

Mey ü maḥbūbun zerre-i şafāsı var mı dünyānıñ
Vebālim boynuña zāhid senin dünyā ve uḳbāda

Ola mı silsile-i tār-ı şeb-i zülfüñle dil-beste
Ġam-ı alāmdan olmuşdur dil-i ʿ uşşāḳıñ āzāde

5 Ḥayāliñle bu şeb ḥumlar boşaldı cām tehî kıldı
Neşāṭ-ı laʿ l-i nābiñ vermedi keyfiyetin bāde

Tenezzül eylemezdim Cāzibā cāh-ı Feridūna
Kilāb-ı der-gāhı-āsā olaydım bāb-ı Monlāda

435

121b *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1 Tahammül eylemezsen gül-sitānda cevrine ḥārıñ
Yeter ey bülbül-i şūrîde artıḳ āh u zārın

Gezerler silsile-i cenbân olup ‘aşkıñla âvâre
Felâtûn-ı haķıķatdır cefân deşt ü kûhsarın

Ėarîm-i Şem‘a fânûs-ı Ėayâlin olmada sûzân
Dilâ pervâne-veş germiyyet-i cân oldu bâzârın

Esîr itmiş cihânı ser-te-ser heb dest bir dile
NiĖâh-ı Ėahramânıñla fûsûn-ı çeşm-i bîmârın

- 5 Revâ mı Ėayriden ümîd-i iğsân-ı Ėatıra gelmek
Cenâb-ı Ėâzret-i Monlâ iken Câzîb ümîd-vârın

436

122b *Mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün*

- 1 Ne oldu bülbül eyâ bâ‘ iş-i âh-ı nâlelere
Bırakdı ĖülŐene âteşi dâğ urdu lâlelere

Kemâl-i ŐevĖle raĖŐ eyler idi bezmiñde
Verince reñĖ-i Şarâb-ı belâ piyâlelere

O mâh-pâreyi çekdi vişâl-i âğûşa
Felekde ruhuñla âh etmiş Ėâlelere

Ėarîr-i vaşlını celb etse târ-ı pûdı âmâle
NiÇün nesîci siyeh et kâh-kâlelere

- 5 Sezâ-yı Ėabza-i Şems vaŐ olduñ Câzîb
Fûtâde ol der-i Monlâda bağın jâlelere

437

125a *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

- 1 Sâkî başdı ayağı vermedi ruĖŐat-ı bûse
Bende sa‘y eylerdim ol demde hemân pâ-bûse

Ėoklayıp Ėerdenini iki yüzünden öpdüm
Dedi cânân dağı olmadı mı ‘âŐıĖa bûse

Ser-fürü etmez iken değrde ĖiĖbir ferde
Etdi mecbûrını ser-keŐligi câ bilürse

İki yüzli idi ol kâfir ü İblis bilürem
Nezd-i cânânda rağîb döndi

5 Mey-i maḥbūbda yoḡ zevḡ u ayş sūfi bize
Hār-ı lâ-yefhem in bu sözi girān namusa

Duḡter-i rezle muḥabbetde iken geldi raḡīb
Cāzībā yine başıldıḡ bu gice kabusa

438

125b *Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün*

1 Tehī piyāleye döndüm neşāt yoḡ dilde
Mey-i firāḡa boyandım neşāt yoḡ dilde

Ḥicāb degildir serimde sersemlik
Ġamıñla yatdım uyandım neşāt yoḡ dilde

Şarāb-ı la' lini almayan nice çeşm baña
Yalanmış ki inandım neşāt yok dilde

Nuḡūd-ı ġamla derūnum ola mı māl-ā-māl
Nişāb-ı cevır kazandım neşāt yoḡ dilde

5 Ne şuyūḡ eyleyebildim ne ġül gibi ḡānde
Ben āteş-i ġama yandım neşāt yoḡ dilde

Ger ender hele ehl-i tabī' at Cāzīb
Ki yār-ı çerḡ çekilmez neşāt yoḡ dilde

Meded-res olmaz isen cām-ı feyz-i Mevlānā
Ġünāḡ-ı bādeye ḡandım neşāt yoḡ dilde

439

125b *Mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün*

1 Zānū-ber-zānū gördüm o şūḡı raḡīb ile
Etdim vedā' ben de o demde şekīb ile

Kim māyelerle ' aşıḡ hem-be-hem degil
Bir mi fer ü māye ḡasīb nesīb ile

Gördü ruḡunda dāne-i ḡālını mürġ-i dil
Oldu fütāda dāmına zülfüñ fertāb ile

Olursa yine yārdan olur çāre yarama

Etmez kabûl-i iltiyâm devâ-yı tabîb ile

- 5 Yandı o âteş-i güle sa‘y-i şem‘-i rüyuna
Olduğ bu şeb imtiḥân ol ‘andelib ile

Oldı fütâda çaḥ-ı zenaḥdân çâre ne
Artık ğanâ‘at etme mi dil bu seḥer sîb ile

Câzîb ğubâr-ı pâyımı kühl-i cilâ edem
‘Ömrümde olur isem ger Ḥâbib ile

440

- 79a *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

- 1 Zâḥm-ı müjġânîñla cānâ dil-efkâr ettin beni
Girye-i bî-iḥtiyârla eşk-bâr ettiñ beni

Çünkü devr etmekte kaşdıñ vuşlat-ı dil-dârdan
Ey felek evvel niçün ümid-vâr ettiñ beni

Gizli yanardım çınâr-âsâ dövünmeden ezel
Âteş-i âhım-veş ey yâr aşikâr ettiñ beni

Ey meh-i burc-ı sitiġnâ âfitâb-ı muḥtalim
Kim bu şeb tâ şubḥacek encüm şümâr ettiñ beni

- 5 Gülşen-i lüḥfuñda ḥandân eyledin heb ‘âlemi
Nâle-i ḥasretle mânend-i hezâr ettin beni

‘Ukde-i zülfüñ küşâd etdin perişân ḥatırım
‘Âķıbet bād-ı şabâ-veş bî-ķarâr ettin beni

Şâne-i âmîzimi şad pâre kıldı ḥatır-nev
Câzîb âzerde-i dil-âsân-dâr ettin beni

441

- 79b *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

- 1 ‘Aķlımı başımdan aldı bir melek sîmâ perî
Bir mücessem nûr imiş ğayr-ı kuşûrdan berî

Ben Gümüşḥâne emîni oldu şandım kendimi
Göricek çâk-ı girîbânından o sîmin-berî

Küşte-i âmālimiz başdan qarā ammā raķīb
Etti deryā-yı vişāl içre miyāne lenģerī

Etti āhū-yı remīdeye felek şayyād bizi
Deşt-i şahrā-yı taħayyülde gezerken serserī

5 Yār yine gelmezdi tāriñ şeb-i hicrānlar
Ĥāle-i āģūşuma alsamda ol meh-peykerī

Ķalb-i saħt yāre te‘ sīr eylemez eyā niçün
Tīr-i āhiñ temreni birden dilerken mermerī

Dāme düşmez dāne-i eşke tenezzül eylemez
Cāzibā güyā ĥümālardır zamāne dil-berī

442

21a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1 Yaķdıñ ey şūĥ-ı cefā āteş-i hicrāna beni
Dil-i dīvāne görüp uģrardı sevdāya seni

O gül-endām nice güyāları dem-beste eder
Açsa güller gibi şad nāz ile ĝonca-i dehenī

21b Şarılıb boynuna mānende-i ĝisū ben de
Alsam āģūşa kemer gibi o sīmīn teni

Giymezem ĥulle-i cennetde verirlerse baña
Yār eger kendi eli ile şarsa kefeni

5 Ne ‘ aceb eylese Ya‘ kūb dilim şivenler
Benim ol Yūsuf-ı üftāde be-cāh-ı refteni

Dem-i vuşlatta girer yār ile mā-beynimize
Girye-i eşkimle cān olan pīreheni

Nev-nihālim ĥadd-i bālānı gören yād etmez
Baģıra ‘ ar ‘ ar u şimşād u serv-i semeni

Cāzibā etdiği iħsanına la‘ net olsun
Telĥ-i kām eyledi āĥir niĝmeti çarĥ-ı deni

443

25a *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Olalı nev-hevesi kār-gehī dehr-i denī
Bī-ḥuṭūr eyledi iḳbāl-i vefā-sāz beni
- Ḥaddimi ugrayacak ceyš-i feraḥ sīm-tenimde
Dil-i vīrānede ey ğam seni gördükde seni
- Bezm-i şīven gedemizden gideremez ḥavzını
Sāz-ı Nāhīd-i felek olsada ger nağme-zenī
- Cāme-i rengine aldanma bu çarḥ-ı dūnuñ
Nev-‘arūs diyeceğīñ sīneñe ol pīre-zenī
- 5 Sen seni bilmez iseñ nüṣḥa-i kübrā sensin
Ḥāl-i süflīde revā mı koyasıñ gül-bedeni
- Hevesi nefse o pāk Cāzīb rüsvāy gibi
Meger ıslāḥ ede dil Ḥāzret-i Allah seni
- Ḥak-i dergāhına cārüb ede görmezki teng
Ede fedā mürşid-i Rūmuñ yoluna cān u tenī

444

27b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Zaḥm urursa sīneme ol ğamze-i mestānesi
‘Aḳlı başında degil destindedir peymānesi
- Bir bölük dīvāneler bend eylemişdir zülfüne
İçlerinde men ki mecnūndur añ ‘aḳıldānesi
- 28a Dilde nā-maḥrem var olmazsañ şaḳın gelme sürūr
Zaḥm-ı dāğ-ı sīne derūn-ı dili ğamıñ kāşānesi
- Deşne-i ğamzeñle ihlak eyleyip iḥyā buyur
Böyledir kānūn-ı ‘aşḳ ma‘mūr olur vīrānesi
- 5 Cāzībā alsa sezādır rūmdan bac ḥarāc
Gerden-i kāfūr üzre ḥālīñ bir dānesi

445

28a *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Dilde varken şimdilik eglencemiz bir ğam gibi
Muṭrib-i sākiye ḥācet yok o bezm-i Cem gibi

Ger gül-endāma temennā-yı vişāl eyler isek
Pāyına üftāde ol ey ṭıfl eşk-i şebnem gibi

Şöyle bir dīvānedir gön̄lüm esirmiş ‘aşk ile
Aña zincir olamaz zülf-i ḥam-ender-ḥam gibi

Nuḳl-i la‘l-i yār gerekdir ‘ıyş-i nüş-ı meclise
Yārsız nüş eylesem bir ḳaṭre bāde sen gibi

5 Ka‘be-i ḥüsnine ḳılmıştır mücāvır cān u dil
Cāzibā nüş eylesem yār-i lebi zenzem gibi

446

28a *Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

1 Niġāhımdan mı eyā incinüb çın çın etti
Dilā ḥavfım budur cānān derūndan baña kîn etti

Ḥayāl-i dil-berānıñ naḳş olaldan levḥa-i dilde
Derūnum gūyiyā büt-hāne-i mānend-i Çin etti

‘Aceb mi dönse dil mecmū‘a-i pür nām-ı
Ki sīnem dāġ-ı zaḥm-ı ğamzeler hem çün niġin etti

İnanmazdım vişāl-i va‘din ben dil-berin ammā
Elin ol muşḥafı ruḥsārına urdu yemīn etti

447

36b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1 Şāh-ı iḳlīm-i bahā şāḥib-firāzdır ğamzesi
Gerçi nāzik dil-rübādır Kahramāndır ğamzesi

N‘ola pür-şūr eyler ise nīm-niġāhin ‘ālemi
Çeşm-i cādū fitne-i āḥir zamāndır ğamzesi

Günde biñ ‘uşşāk-ı ihlāk eyleyip raḥm eylemez
Öyle bir ser-tiz-i tiġ-i bī-emāndır ğamzesi

Eyledi tārāc-ı şabrım milket-i rüz ü niġāh
Ol gözü Tātār kim yaġma-girāndır ğamzesi

5 Dīdeden geçdi ser-i müjgān kaldı sīnede
Şimdi ol mihmān-ı dil-ārām-ı cāndır ğamzesi

Āsumānî sūnbül-i ğīsū mu kasr-ı ebrūvānı
Berk-i hüsn-i yārda tīr-i kemāndır ğamzesi

Ĥavf olunmaz Cāzibā ol düşne-i müjgāndan
Tercümān-ı vuşlat emn ü emāndır ğamzesi

448

37a *Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1 Her rumūza āşinā bir nükte-dāndır perçemī
Pādişāh-ı hüsnine şāhib Kur' andır perçemī

Biñ dil-i ' uşşāķı bend etse n' ola her tārına
Rişte-i ārām-ı ' ömr-i cāvidāndır perçemī

Öyle bir pür pīçtāb-ı mārdir kim tārılar
Kufli-i āmāl mālīk-i genc-i şehāndır perçemī

Tire diller rüz-ı vaşl ile olurlar rüşenā
Hem şeb-i deycūr durur hem mihrībāndır perçemī

5 Dilde pinhān etmesin mi nāfesin āhū-yı çin
Cāzibā ol ' anber-i şār-efşāndır perçemī

449

40b *Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1 Harīm-i şem' a her şeb ārzū-yı vuşlatım şimdi
' Aceb pervāne-vār sūzān-ı ğiryān hayretim şimdi

Baña āzāde ser olmak ne mümkün ğayd-ı ālemde
Kemend-i zülfi bendim zīr-i bār mennetim şimdi

Visāl-i yārdan dūrım ki kūyunda mehcūrüm
Fakat ol māh-rūya dīde-düz-ı ĥasretim şimdi

Safā-yı ĥātırım āşüfte-i iķdār-ı hicrāndır
Ĝamımla hem nedīm-i kerem olan ülfetim şimdi

5 Ümīd-i kat' -ı sāmān ettiğim günden beri Cāzib

Hele vāresteyim hiç derūndan raḥatım ſimdi

450

40b *Fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn*

1 Dīvān-ı ‘āşķda cevır ü cefā eylemeli
Çün şabr eylemiş ‘āşķ yā neylemeli

Ṭıfl-ı küh-vāre-i nāz içre hırām eyler iken
O zamān dāye-i cān-bānī gibi peylemeli

Etme endişeñi mānende-i gīsūyı girih
‘Uķde-i ḥāṭırını her ne ise söylemeli

Dāhi yetmez mi ‘aceb vāde-i pāliz-i vişāl
Bu cerā-ğahda bilmem ne zamān dilemeli

5 Cāzibā var ise eger yārda zerrece raḥm
Teşni-i ‘aşķı jelāl-i leyle reylemeli

451

39b *Mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn*

1 Ḥarīm-i şem‘ine çün pervāne sūzān olduğum ḳaldı
Nihāl-i gül-sitān-ı vaşla gūyān olduğum ḳaldı

Çemen-zār-ı ṭarāvet-i külbe cū-yı muḥabbetde
Sirişķ-i çeşm-i ḥūn-bār ile giryān olduğum ḳaldı

Ṭutuşsun dāmenī cevırinden el çeksin felek derken
Şerār-ı āh-ı āteş-bārım efşān olduğum ḳaldı

Daḫi dem-beste oldum tūtī-i gūyā-yı tab‘ımla
Yine mir‘āt-ı ḥūsni ile ḫayrān olduğum ḳaldı

5 O vādī-i muḥabbet küh-sār-ı ‘aşķ-ı Leylāda
Cünūn-ı geşti deştim terk-i sāmān olduğum ḳaldı

Şemīm-i müşķ-bār-ı zūlf-i yāriñ ārzūsuyula
Sabā-veş kim ser-i kūyunda pūyan olduğum ḳaldı

Ṭolaşdı Cāzib-asā rişte-i āhla efķarım
Dil-i pūr-piçṭāb‘ımla perişān olduğum ḳaldı

452

44b *Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ilün*

- 1 Nev-bahār-ı emelim nāfe-güşāy olmaya mı
Nefs-i bād-ı şabā gālib-i sāy olmaya mı
- Mürde-i dile nice bir hāk-i mezelletde kalam
Meded İsā-i dem-i rūh-fezāy olmaya mı
- Perde-dār-ı harem-i vaşlını men' eyler imiş
Yār rüzundan eyā cihān-nümāy olmaya mı
- Hār-ı cevrin yetürüb gül-şen-i maqşūd erüb
'Acaba mürğ-ı dilim nāme-serāy olmaya mı
- 5 Kala mı 'uqde-i ser-beste Mesihā dilde
Meryem-i ta' bım 'aceb nādire-zāy olmaya mı
- Reh-güzārında hedef-veş dil-i biçāre 'aceb
Nigeh-i merhameti yāre revāy olmaya mı
- Şeh-i nāzım ser-i kūyuñda gedādır Cāzib
Naqd-i vaşlın ile bī-çāre de bay olmaya mı

453

49a *Fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ilün*

- 1 Bir perī şüret amān 'aqlımı tālān etti
Ah ol çerh-i sitem-ger beni nālān etti
- Şeb-i tār-ı ser-i zülfüñe gönül beste beni
Şeb-i hicrānına pervāne-i sūzān etti
- Bezm-i hāmene koyub eyledi ayyār ile 'ıyş
Şem' -i hicrānı ile sīnemi sūzān etti
- Der idim eylemeyem rū-yı nigāra nazarı
Lebiñ dīvāne gönül kibrini yalan etti
- 5 Kūy-ı cānā yine baqmağdan usandım Cāzib
İntizārı elemi çeşmimi giryān etti

454

49a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Cefâ ü cevrin efzûn etmeden cânân usanmaz mı
 Haṭṭınıñ qarası ruḥsâra urdukda utanmaz mı
- 49b Şeb-i târ-ı melâlet içre nâ-bînâya döndüm kim
 ‘ Aceb şem‘ -i ümîdim âteş-i âhımla yanmaz mı
- Baṅa mı çarḥ-ı nâ-sâzıñ hemân kec-revligi bilmem
 Sirişk-i ḥûn-ı eşkim ile dâmânı boyanmaz mı
- Eden mehcûr-ı bezm-i nezd-i yâr-ı pür nezâketden
 Rakîb-i hırş peyker-i âteşi hicrâna boyanmaz mı
- 5 Benim bîmâr-ı hicri olduğum inkâr edermiş yâr
 Bu künc-i miḥnet-i âbâd içre gördükde inanmaz mı
- Beni ol vâdî-i ‘ aşk-ı melâlet içre gördükde
 Rehâ-yı silsil-i zülf olan dîvâne şanmaz mı
- Ne deñlü tâbla dil teşne olsa Câzib-i Şeydâ
 Şarâb-ı la‘ l-i nâb-ı yâr nûş ettikçe kanmaz mı
- 455
- 50b *Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*
- 1 Çemende serv-i kıddin ile ḥayrân olduğum kıaldı
 Gül-i ruḥsârıña bülbül-i nâlan olduğum kıaldı
- Geh mehcûr-ı vişâlim rûz-ı şeb âh u anide ile
 Şeb-i târiñ zülfün-veş perîşân olduğum kıaldı
- Leb-i şekker dehâni yâr zâhid ṭurmadı emdi
 Benimde bezm-i hem-‘ inânı olduğum kıaldı
- Ṭolaşub gülşen-i köhne bahâristân-ı bülbül-veş
 Nihâl-i kıadde ber-ceste gâzel-ḥân olduğum kıaldı
- 5 Şafâ-yı vuşlaṭı a‘ yâda ibrâm eyledi cânâ
 Ben ol tâb-ı şeb-i ‘ aşkında sûzân olduğum kıaldı
- Kumaşı ḥüsnini a‘ dâya ibrâz etti meh şimdi
 Benimde Câzibâ çâk-i giribân olduğum kıaldı
- 456

51a *Fe'ilatün fe'ilatün fe'ilatün fe'ilün*

1 Kim deger zülfüne hiç bād-ı şabādan ğayrı
Bir maḥāl var mı dile dār-ı şifādan ğayrı

Dāmen-i kūh-ı ğanā' at nesīm yā hū
Ekl-i şürbde ne var bād-ı hevādan ğayrı

Der-i mestūr-ı küşād eyleyen erbāb-ı diden
Kim gelir ḥānemize daḥi gedādan ğayrı

Yemeden ğayrı ye' s geldi baña keşkülden
Yok mudur bize naşīb böyle cefādan ğayrı

5 Zāhidā toĝrusu cildinde biraz şıklet var
Bezm-i meyden ne bilsin guft-i riyādan ğayrı

Ĝam ne gitmek buradan yoḥsa senin yok mu yeriñ
Ḥāne-i Cāzib bī-çāre gedādan ğayrı

Kalmadı geşt-i güzār etmediĝi deşt-i cünün
Kim emer la' l-i lebiñ cām-ı şafādan ğayrı

457

52b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Nevā-yı āhımı ĝuş eyle hem-çün ney pey-ender-pey
Ṭutar çıkar semāyı ĝulgule hey hey pey-ender-pey

Gelince sāki-i ĝül-çehre-i simin-ten bezme
Şunar her āb-ı ĝam-ālūd-cām-ı mey pey-ender-pey

Şarāb-ı la' l-i nābiñ āb-ı ḥayvān oldugu bī-şek
Eder biñ teşne-ĝān sūz-ı dilānı rey pey-ender-pey

Dile ısrarı edelden sūzişi ' aşq-ı ĝam-ı cānān
Belāyı āsmāni-veş gelür her şey pey-ender-pey

458

53b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 ' Ayyār-ı kuhl-i çeşmim ḥāk-i pāy-ı yārdan geldi
Bu bū-yı ĝāliye-sāz zülf-i ' anber-bārdan geldi

Kızarmış ruĥları cām-ı şarāb-ı erguvān-āsā
O ĥūnin ġamzeler kaşd-ı dil-i ġamĥārdan geldi

Ĥacil etti şemim-i zūlf-i bū-yı müşk-i tātārı
Müşkim ĥōş-būy-ı zūlf-i ‘anber-i tārđan geldi

Bizimde kāse-i faġfur-ı dil olmuş şikest etti
Velī bu seniñ miĥnet cānib-i aġyārdan geldi

5 Mey-i āsāmān şundu leblerinden būseler sākī
Deĥān-ı bestesi ketm eyleyüb inkārdan geldi

Eder bünyād-ı hestī tār-mār elbetde ey Cāzib
Bu seyl-i eşk-i çeşmim tā dil-i āzārdan geldi

459

55b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1 Ne ettiyse baña ol çarĥ-ı deni-dün etti
Āĥ kim derdimi ġünden ġüne efzün etti

Vuşlat-ı yār-i maĥāl eyledi hicr ile benim
Dīde-i ekşimi mānende-i ceyhūn etti

Şem-i ruĥsārına pervāne gibi yaĥtı beni
Rāz-ı pinĥān-ı derūnum daĥı birün eyledi

Ĥāne-i ĥalbimi yaġmaladı ol çeşm-i siyeh
Aldı naĥd-i dil-i şabrım beni medyūn etti

56a Ne ‘aceb kūşe-i miĥnetde fiġān eyler isem
5 Zaĥm-ı müjġān-ı ġāzab baġrımı pür-ĥūn etti

Neylesin ‘aşık-ı miĥnet-zedeler ey Cāzib
Gördü yār tali‘im hemi meymūn etti

460

56b *Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün*

1 Gördükde ruĥuñ şermle ġül āteşe yandı
Bülbül işitüb nālīmi feryātdan uşandı

Ĥisū gibi omuzdan atıp rüz-ı vişālī
Bīçāre ġöñül va‘de-i ferdāya inandı

Tîr-i nigehi yaraladı sînemi ammâ
Müjgânlarının uçları heb kıana boyandı

57a Hâsretle benim âh ciger-süz-ı derûnum
Dilde bir ucı bir ucı eflâke tıayandı

5 Çevgân edicek zülfünü ol şüh-ı cefâ-kâr
Midâd-ı muhâbbetde ne başlar yuvalandı

Ârzü-yı vişâl ile varan küyuna yârîñ
Göñlüm gibi çok vâdi-i hicrânı tıolandı

Göndermişdim hüdhüd-i ümîdi sabâya
Câzib ne ‘aceb gelmedi pek çok oyalandı

461

60b *Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

1 Var mı bir hasta ‘aceb ol çeşm-i bîmârîñ gibi
Hiç yağma-ger mi var müjgân-ı Tâtârîñ gibi

Nev-bahâr-ı şahñ-ı dil olsa n‘ola gül-şen sârâyı
Var iken luğf-ı nesîmi feyz-i asârîñ gibi

Seyr-i İskender Felâtün-ı haķîkat-bîn olub
Görmedim ‘âlem-nümâ âyîne ruhsârîñ gibi

Sâkiyâ denk al ayağıñ basmasın ğam meclise
Neş‘e-yâb olsun göñüller câm-ı ser-şârîñ gibi

5 Hande-rûluk gösterip dil-şâd kııldıñ ‘âlemi
Koymadıñ âzurde hâtır Câzib-i zârîñ gibi

462

60b *Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

1 Tırma karşımda raķîbâ yûri kâpus gibi
Zâhidâ ta‘nı bırak sen de o menhüs gibi

Eyleme perde-i nâmûs-ı giryân gibi çâk
Şiħhat-i eţvârla sefi-hâne ki deyyûs gibi

Raħm edib hâlime yâr eyledi ayyâr fedâ

Şinesin taşla dögsün o kendi kös gibi

Ceyş-i ğam eyledi esbāb-ı sürürüm yağma
Girecek hüsn-i dile millet-i bed-Rus gibi

- 5 Cāzibā var mıdır ‘ālemde ola böyleleriniz
Leb-i şîrîn-i yârın ‘aceb būs gibi

463

60b *Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

- 1 Bunca icād-ı nevi fitneye zülfüñ bādı
Eyledi ğamzeleriñde katı çok imdādı

Sākiyā künc-i ħarābātda ābād olasın
Bir kadeh meyle yaparsıñ bu dil-nā-şādı

Seng-i ħār ise de göñlü egerçi yāriñ
Nerm olur kuş edecek āh-ı seħer bî-dārı

Kūh-ı ‘aşkıñda olan za‘meti görse eger
Baña şākirdlige Şîrîn getirür Ferhādı

- 5 Eyle merdāne muħabbet dahi merdānelere
Cāzibā olma saħın pîre-zenin dāmādı

464

60b *Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

- 1 Hāle-i āġuş-ı fikrim olmasın bir dem tehî
Tutayım bürc-i ħusūf-veş dāmen-i mihr-i mehî

Na‘l-i esb-i nāz olalı dāġ-ı dil mānend-i necm
Ġamze-i tîr-i güzārıñ sînemiz cevlān-gehî

Rişte-i āh-ı bülend āvāzım etsem de dırāz
Bir ser-i zülfüñ degil mānend-i tār günehî

- 61a Kādd-i mevzūnuñ taħayyül eylemiş şaħn-ı çemen
Sebz-i endişende tasvîr eylemiş serv-i sehî

- 5 Cāzibā ibnā-yı ħübān-ı cihān şehdür velî
Ol meh-i nā-mihribānımdır benim şahen-şehî

465

63a *Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün*

1 Geç şadr-ı sîneme ey ğamze kām-rān gibi
Ur tîr-i perestijiñi şāhib-ķırān gibi

Levh-i derūna naķş olalı haţ-ı nüvāsı
Pāzū-yı dilde saķlar idim ħırz-ı cān gibi

Kākül mü ħalka-i zülüfüñ mi māh-rū
Āhim şiyemi ebr-i siyeh dūd-ı dumān gibi

Perdüzın etti sîne-i şad dāğ rüzgār
Her bir sihām çün maĥlül-i nişān gibi

5 Lütüm raķibe firķat-i ķahrım saña diyü
Kesdi cevāb virdi baña bârı sinān gibi

Bezme ayak başdı hemān döndü hem-çu cām
Ömrüm tükendi gitti o rüh-ı revān gibi

Mihr-i leb ile enfes-i āfaķ Cāzibā
Etti hāmüş şöyle ki cān-ı cihān gibi

466

64b *Fā'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün*

1 Enfes-i āfaķ şem'-i şöhretiñ pervānesi
Sākî-yi mātem-nümüddur 'işretiñ pervānesi

Ķatre ķatre eşk-i mazlümāndır baĥr-i muĥit
Seyl-i ya' mā ger olur pür-servetiñ pervānesi

Gerçi gerdün-veş dönerler başıña mest-i gurūr
Cām-ı ser-şadıñ olur çün firķatiñ pervānesi

Şöhret āvāze-i iķbālîñ olsa şu' le-pāş
Ye' s nā-ümidiñ olur āfetiñ pevānesi

5 N'ola bezm-i rüşen etsem nāle-i bî-şavtla
Olmuşam şem' ħarimî ħareminiñ pervānesi

Añlamam senc-i sitemde dāĥî mānend-i kebāb
Olalı süz-ı derūnla ğayretiñ pervānesi

Bülbül-āsā āteş-i goncayla yandımsa n'ola
Çün benim gül-şen sarāy-ı vaḥdetiñ pervānesi

Āfitāb-ı 'ālem ervāḥdan ettim zuhūr
Zerre-veş oldum bu bezm-i kişveriñ pervānesi

Rūğanı kandil-i cismim olalı āḫir güdāz
Dāğ-ı pür-süzüm fitil-i miḫnetiñ pervānesi

10 Hāme-i fānūs cismim benzedir mānend-i şeb
Āh-ı perdır dem-i çerāğ-ı zulmetiñ pervānesi

Pertev-i mihr-i muḫabbet ḫātem-i mihr-i leb
Bende oldum gevher-i zī-ķıymetiñ pervānesi

Hamdü li' llah bende-i Monla-yı Rūmum Cāzibā
Olmuşam envār-ı Şems-i ṭal' atıñ pervānesi

467

67b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Nevā-yı nāle-i pür-süzuma ney hem-dem olmaz mı
Ṭabībim şerḫa-i pür-ārzūya merhem olmaz mı

Kalur mı tār-ı zulmet içre eyā necm-i iķbālim
'Aceb mihr-i muḫabbet ile rūşen 'ālem olmaz mı

Şerār-ı āh-ı dil-süzımla gül-şen āteşe yandı
Nedir ol bülbül-i şūrīdelerde isem olmaz mı

Sarılsam mūmiyāne pirehen-āsā kemersizce
O mest-i nāz-ı cāma ḫāb diken o lebim olmaz mı

5 Dü-tādır ķāmetim kim iftirāķ-ı pīç-i tābımdır
Daḫī zülf-i dil-ārā Cāzibā ḫamd-i raḫm olmaz mı

468

67b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

1 Cennet-i bāğ-ı visāl ise gül-zārıñ ucı
Tır-i hicrāndır ol ḫār-ı cefā-kārıñ ucı

Ne ķadar vādī-i ḫayretde edersen pervāz

Zülf-i yāre  okunur Őehr-i efkārın ucı

Döndü tenevvür dile āteŐime yandı felek
Āsumāna  ıkalı āh-ı Şerer-bārın ucı

68a HıŐmla dīde-i mestāneñi süzdükçe amān
Sīnemī deldi meded ğamze-i mārın ucı

5   Ukde-i ħātırımız perde-güşā olmaya mı
Cāzibā bitmeye mi rişte-i efkārın ucı

469

68a *Mef'ūlü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

1 Őahn-ı derūnda murĝ-ı diliñ  ün maķālesi
Gül-Şen serā-yı   alemī  oldırdı nālesi

68b Evvel bahāra döndü siriŐkimle sīne kim
Bāĝ-ı ümīd-i firķātın açıldı lālesi

Ser-mest-i işret oldı hezār nüş mihr ile
Gülbīn biŐāt-ı Şebnem-i terdir piyālesi

Ol serv-kad-i māh ruĥa ermez ise el
Āĝuş-ı āh ħayret-i dil oldı hālesi

5 Cāzib bir  ıyŐ u nüş-ı Őafā eyledim bu Şeb
Sāĝar be-dest-i yār mey-gede dü-sālesi

470

68b *Mef'ūlü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

1 Ey  eŐm-i pür-intizār firķāt  omaz seni
Giryān eder eşk-i muĥabbet  omaz seni

Yok ken melāl-i düşmen seyr etme gibi zevķ
Yine derūnda āh-ı mürüvvet  omaz seni

  Uzlet-nişin genc-i ferāĝ istesiñ daĥı
Ey dil sihām-ı cevri-i ķasāvet  omaz seni

Sūfi behiŐte sen mi girersiñ riyā ile
  Aceb hevā vü bār-ı Őenā' at  omaz seni

- 5 Cāzib nişāb-ı vuşlata mālīk olur idin
Nağd-i hayā-il genc-i kanā' at kıomaz seni

471

71a *Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün*

- 1 Şunarsa sāki-i gül-çehre cām-ı lāle gibi
Devā-yı derd-i ğam olmaz mı dü-sāle gibi

Harīm-i şem' -i şebistānımızda pervāne
Olur mı neş'e-i der-gerdiş-i piyāle gibi

'Adūdan intikām almak olur mı 'ālemde
Cenāb-ı Hazret-i Haqq'a anı havāle gibi

Kapıldı pençe-i hūrşide eşk-i hasret kim
Nihāl-i gül-bin-i ümīdim üzre jāle gibi

- 5 O mäh-pāreyi āġuş-ı hayretimle bu şeb
Kenār-ı vuşlata çeksem felekde hāle gibi

Kapar rāh-ı firākdır hemīşe-i pā-dāşım
Enīs-i hem-dem-i cānım olur mı nāle gibi

Alır mı nağd-i vişāl ile gönlüm Cāzib
O şüh sūķ-ı muhabbetinde kālā gibi

472

72b *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Ümīd etmem ben de cām-ı mīnā-veş leb-i būsı
Müyesser olsa yāriñ dāmen-āsā būs-ı pā-būsı

Girībān-ı ümīdim çāk ederci maṭlabım ser-ze
Raķīb yed-i nihādiñ ġayra tenden dest-i menhūsı

Ser-i kūyına biñ āh gönderdim haber gelmez
Nice şād eyleyem eyā dil-i gam-gīn-i me' yūsı

Afet etti nigāhı mülk-i dilde şabr-ārāma
Ne āşüb-ı cihānmış ġamze-i Tātār casūsı

- 5 Be hey zālīm Mesihān çıkardıñ āh-ı şekvāmı
Fireng-āne büründükce şarāb-ı şād-ı mernusı

Vişāl-i bār için rüsvālğa amādeyim şimdi
Bırakdım Cāzibā ferdā-yı restā-hīze nāmūsı

473

82a *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Künc-i gāmda bir perī-peyker nigār egler beni
Dīdeden gā'ib hayāl-i dil-fikār egler beni

Bezm-i şüyünda nevā-yı nāye çekmem ihtiyāc
Fırqat-i dil-dārla sat hezār egler beni

Cān cānāna fedā eylerdim ammā neyleyem
Vaşla peygām-ı derüg-ı rüzġār egler beni

Gerçi bilirdim şer-i kūy-ı cenāb-ı yārdan
Şem'e-i feyż-i nesīmi müşk-bār egler beni

5 Enderün-ı sīnede kaldı ser-i peykānları
Zaḥm-ı dilde Cāzibā ol yādigār egler beni

474

86a *Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün*

1 Pervāne-i dil şem' -i ruḥuñ şevķine yandı
Hābīde-i baḥtım daḥi yanmaḥdan uyandı

Rūze gibi ol māh tutub da yiyeyazdı
Dīvāne gönül 'ıyd-i vişāl oldu mı sandı

86b Biñ yerde zaḥm sīneme açdıysa nigāhi
Müjgānlarımıñ uçlarıda ḳana boyandı

Çevgān edecek ġamze-i müjgānların āfet
Meydān-ı muḥabbetde ne başlar yuvalandı

5 Allahı severseñ güzelim kat' -ı cevāb ver
Ümīd-i niyāz ile dil-nāzdan uşandı

Göndermiş idim hüdhüd-i ümīdimi yāre
Bilmem ne için gelmedi pek çok oyalandı

Nev-reste iken çün ḥaṭr-ı āverdeliginde

Yād eyleyüb o şüh-ı cefā-pişe uţandı

Cāzib şerer-i āhıñı necm eyledin āhir
Zirā bir ucı dilde biri çerha tayandı

475

87b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Eyleme 'atf-ı nıgeh şahrāya āhūlar gibi
Sīnemī ārām ki et müjgān-ı cādūlar gibi

Lāne-sāz olmuş iken dilde hayālin sevdiğim
Etme pervāz-ı cefā birden perestūlar gibi

Genc-i hüsne mālīk olmuş naqd-i dil celb etmede
Var mıdır der-yūze eyā hāl hindūlar gibi

Mutlak vefk-i meri' 'ālemi teshir eder
Görmedim böyle muqavves cār-ebrūlar gibi

5 'Aciz etmiştir füsün ile nice cādūları
Öyle sāhir olamaz çeşm-i şuhen gūlar gibi

Cüş edib firkatle Cāzib hūn-ı seyl-i eşk ol
Dāmen-i şahrāda feryād eyleyen cūlar gibi

476

88a *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

1 Var mı ārām-ı feraḡ kūşe-i mey-hāne gibi
Ḳanı bī-ḳayd-ı keder dehrde mestāne gibi

Ururam cismimi fānūs-ı hayāle her şeb
Yanaram şem' -i ruḡuñ tāb' ında pervāne gibi

Bend-i gīsūnda dil-i zārımı āzāde eyle
Nice bir silsile cūnbān ola dīvāne gibi

Eylesem girye ile sūz-ı firāḳım taḳrīr
Gelir o şüh-ı cefā-pişeye efsāne gibi

5 Şem' e-i zūlfini ger cānā eriştirsem eger
Dil-i mecrūhımı şad pāre eder şāne gibi

Çanlı yaşlar aqıtıp dīdelerimden her şeb
Lebiniñ būs-ı naşib olmadı peymāne gibi

Ḥān-ı vaşlına bu şeb Cāzib da' vet etti
Kāfir imāne gelip döndü müselmāna gibi

477

93b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Va' d-i vaşl-ı cāmla mestāne etdiñ sen beni
Kūşe-gīr-i sākin-i meyhāne etdiñ sen beni

Her tarafdan gösterib mişl-i teselsül zülfüñi
' Aqıbet sevdān ile dīvāne etdiñ sen beni

Vā'di-i hayret mecnūn-ı muḥabbet-gede ezel
Şimdi ey Leylā-yı ' aşq bī-gāne etdiñ sen beni

Gül-şen-i hicrān hezār-asā oldukda gīrye-diz
Şem'-i ruḥsāriyla çün pervāne etdiñ sen beni

5 Dil-berā gönlüm gibi yıqdın sarāy-ı ḥātırım
Künc-i ḥüsnin setr için vīrāne etdiñ sen beni

Tagıdur gīsūlarıñ oldı perīşān mürğ-i dil
Sevdiğim muhtāc-ı ğayr-ı lāne etdiñ sen beni

Cāzibā şeydāsı olmuşken añın vāmık mişāl
Yine der-i ' Azrā gibi efsāne etdiñ sen beni

478

94b *Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

1 Bir dem kenāra çekmege ol serv-i ser-keşi
Seyr edin rehinde dīdelerimden aqan yaşı

Necm-i siyāhdan etmez idim asla iştikā
Āgūş-ı vaşla hāle-veş alsam o meh-veşi

Şahrāya şaldı başımı mecnūn-mişāl yār
Mānend-i āhū-dīdeler ettikde cünbüşi

Az kaldı naqd-i ḥayātīña yolluk olmaga
Zāhid kumaş-ı vaşlına başdikca düşeşi

5 Mālik olunca devlet-i künc-i kanā' ate
Almam hayāl-i hātırına üç ile beşi

Teskīn eder mi 'aşaş-ı derūnum 'aceb benim
Sākī şununca bāde-i gül-fām bī-gūşı

Cāzib nazīf ü enver pākīnde güllerin
Ṭab' -ı 'arūs şı'r veren hūsn-i tābişi

479

95a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

1 Helāk-ı kaşd-ı cānı 'āşıka cānān heveslendi
Ser-ā-pā gāmze-i müjgān-ı hūn-rizler 'aseslendi

Maqāmān-ı dil-i 'uşşākı gūş et nāy-ı cismimden
Ki dağlar sīnede her birisi bir gūna seslendi

N'ola hem ser bulunmazsa o serv-i qaddi bālāya
Ki zirā seyl-i eşk-i dīde-i hūn-bārla beslendi

Görüb 'aks-i müjem encümene tāb-dār-ı rüyken
Ser-i dīvār-ı hūsnūñ rūsına hār hislendi

5 Ederdi murğ-ı cānım cenneti ma' sūde pervāzı
Ser-ā-pā üstühānı sīne mānend-i kafeslendi

Şikār eyler iken 'anqā-yı ṭab'ım Cāzibā bī-bāk
Görüb şeh-bāz-ı çengi dertliyi gūyā mekeslendi

480

97b *Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

1 Var mı bir yanmış yakılmış cism-i üryānım gibi
Derd ile kanlar döker bu çeşm-i giryānım gibi

Bāğ-ı dehriñ var mıdır bir naḥl-i bālāsı 'aceb
Qāmet-i āgūş ārā serv-i bostānım gibi

Qakmasun başa neşātın duḥter-i bintü' l-ineb
Olamaz būs-ı leb la' l-i Bedehşānım gibi

Sünbül-i āşüfte beyhūde tefāhur etmesin

Gül-şen-i ʿālemde varken zülf-i reyḥānım gibi

- 5 Cāzibā elbet ʿolaşur pāya menʿ etme ki
Rāh-ı maṭlabda raḳīb olur mı dāmānım gibi

481

97b *Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün*

- 1 Gehī gīsün menʿ eyler gehī müjgān olur māniʿ
Anıñçün būs-ı çin olmaga bīm-i cān olur māniʿ

Ederdim pāyına pā-būs-āsā rüy-māl ammā
Reh-i maṭlabda elbet kūşe-i dāmān olur māniʿ

Kaçan ʿazm eylesem kūyına tenhā gıce bī-sāye
Ḥarīm-i vuşlata elbetde bir mihmān olur māniʿ

Hicr-asā o bir dem Kaʿbe-i ruḥsārdaki ḥālet
Gehī çāh-ı zeneḥdān gāh ebrüvān olur māniʿ

- 5 O şāh mülk-i ḥüsne ʿarz-ı ḥālim etmege taḳdīm
Gehī ayyār-ı bed-endiş gehī der-bān olur māniʿ

Olurdum şubḥacek gül gibi ḥandān cāma-ḥābında
Dem-i vuşlatda eşk-i dīde-i giryān olur māniʿ

Ederdim derd-i ʿaşḳa olsa biñ cānım fedā Cāzib
Ḥayāl-i ʿarızı būs-ı leb dermān olur māniʿ

482

98b *Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün*

- 1 Kor mı şāz olmağa bir dem ğam-ı ālām beni
Ṭaşdan ṭaşa çaldı ser-veş eyyām beni

Rūze-i hicrini ʿutdurdı baña meh-pāre
Ḥān-ı vaşlında meʿyūs itdi bu bayrām beni

Neşʿe-yi laʿl-i lebiñ bezm-i vişāliñ fikri
Etti vā-beste-i cām mey-i gül-fām beni

Ḥalkā-i zülf gīrih-gīri ile ol dāne ḥāl
Etti mürġ-i dil üftāde-i der-i dām beni

- 5 Etmedim būs-ı leb-i yāre anā' at Cāzib
 ' Āıbet hicr-keş etti ama' -ı hām beni

483

- 105a *Mef'ūlü mefā'ilü mefā'ilü fe'ūlün*

- 1 Ārām-ı fera kūşe-i mey-hānede aldı
 Dü dīdelerim mey ile peymānede aldı

Vāreste-i idār-ı amum varsa cihānda
 Mestāne ile ' aşı-ı dīvānede aldı

' Aş āteşine yandı gönül deyi şusuz
 Ol sūz u güdāz şem' le pervānede aldı

ul etmiştin nad-i siriş ile vişālin
 Bilmem ki uyanır rīz-i āyānede aldı

- 5 Şad āk eder kām-ı dili Cāzib ammā
 Ol zūlf-i īsū-yı şeb şanede aldı

484

- 111a *Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

- 1 Ser-i müjgānlarıñda tār-ı hūn-bārdan geti
 Hayāl-i ha-ı ruhsārıñ dil-i am-ı cidārdan geti

Belī mū-yı meyānıñ tār-sīm-i hālleri olmuşdur
 Süzüb pota-i āgūşda hürde-i efkārdan geti

Gönül gencine-i āmālde vāşıl oldu āmmā kim
 Hezārān zūlf-i piç-i táb-ı tār ū mārđan geti

Nevā yo şıhat-i gül-şende cefā-yı hārdan ayrı
 Anıñçün bülbül-i gūyā-yı dil gül-zārdan geti

- 5 İnanma elde yodur itiyārı tāze sevmekde
 Eger dirlerse Cāzib bāde ū dil-dārdan geti

485

- 112b *Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

- 1

Sîne sevdâg-1 sitem âteşine dil-süzân
N^cola feryâd edersem niye beñzetti beni

Dil aqtâ^c -1 muhabbet ile mest etmiş iken
Dâmen-âlûde-i nûş-1 meye beñzetti beni

Etmedi la^c l-i lebiyle dil-i sîr-âb henüz
Teşne-i hûn-1 dil-i zâr diye beñzetti beni

5 Oğudur firkat-i yâr etti vücûdumu hayâl
Hâtıra gelmeyecek bir şeye beñzetti beni

Görecek yâr ile ağıyâr şifâ kııl rûyı
Berf-i mânend soğuttı diye beñzetti beni

Teşne-i bâde-i gül-fâm kalendarlikde
Yek dü sâgar ile Câzib kime beñzetti beni

486

124a *Mef^cülü mefâ^cilü mefâ^cilü fe^cülün*

1 Hışk-sâr gibi mânende âheste eyleyeyim mi
Peymâne vü endîşe yâ suhte eyleyeyim mi

Pâ-mâl buyur serv-i kad aña kerem eyle
Yoğsa bu cerâhât ile ben dileyeyim mi

Zâhid ne biliñ gizli ola âh-1 derûnum
Râz-1 dil ^caşıkân saña söyleyeyim mi

Olmazsa nevâ-hân-1 vişâliñ bize cânâ
Kendim gibi hûd sîne mi çâk eyleyeyim mi

5 Câzib bûs-1 hevâsı nağş-1 kudümle
Ruhsârımı mâlîde-i hâk eyleyeyim mi

487

92b *Mefâ^cilün mefâ^cilün mefâ^cilün mefâ^cilün*

1 Hilâl-i rûze-i firûzeyi gördükde tiryâkî
Meyân-1 âb-1 âteş kesilür mânende-i tosbâki

Nümîd-sâz-1 zülfden vazgelmez zâhid bed-gû
Ki çerkeb-1 riyâ âlûdesiñin zât-1 nâ-pâki

Mey-i gül-fâmın inkâr eylemezdi hürmet-i zâhid
 Hârâbâtdan ayak çekmez idi olsaydı idrâki

Nigâh-i fitne-i işveyle şayd eylerdi âhûyı
 Eger gâyetle bîmâr olmasa çeşm-i gâzab-nâki

5 Taḥayyür âteşiyle saḡa-i gül-gün zan eyler
 Görenler lâle-zâr-ı sîne-i pür-dâğ şad çâki

Zemîn-i âteş-i hicrânım ile yakdın ey meh-rû
 Şerâr-ı dūd-ı âhım ile sūzân etme eflâki

Hezâr-asâ eden taḡsîn nūr-ı ṭab^ç ımı gūyâ
 Nice ḡâmūş edeyim Cāzibâ ben ṭab^ç ı çâlâki

SONUÇ

19. yüzyıl divân şairlerinden Ankaralı Cāzib'in musammât ve gazelleri şiiirlerinin çoğunluğunu oluşturmaktadır. İki bölümden oluşan bu çalışmamızın birinci bölümünde Cāzib'in hayatı ve edebi kişiliği hakkında değerlendirmeler yapılmış, ikinci bölümünde ise Cāzib'in divânında yer alan musammat ve gazellerin transkripsiyonlu metni verilmiştir.

Cāzib, Klasik Türk şiirinde hemen hemen her şeyin söylendiği, işlendiği bir dönemde yaşamış ve geleneksel bağlamda şiirler yazmaya çalışmıştır. Divân edebiyatının tamamen zayıfladığı bir zamanda yaşayan şair, divan edebiyatına yeni bir ses getirememiş ve kendinden önceki şairleri taklitten öteye gitmemiştir. Mevlevî geleneğine bağlı ve âşık edebiyatına yakın duran Cāzib, şair olarak tanınmamış, mahalli klasik diyebileceğimiz bir çizgide kalmıştır.

Biz bu çalışmayla edebiyat tarihinde ismi var olan fakat eserleri üzerinde hiç çalışma yapılmayan bir şairimizi edebiyat dünyamıza kazandırmayı amaçladık. Ayrıca şair üzerinde bir inceleme yapılmak istendiğinde bu çalışmanın bir kaynak olacağını umuyoruz

KAYNAKLAR

- CÂZİB, *Divân-ı Câzib*, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Yazma Eserler Katalogu, Yz A/279.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara 2000.
- ERGUN, Sadedin Nüzhet, *Türk Şairleri*, C. 2, 908–909
- KALKIŞIM, Muhsin, *Şeyh Gâlib Divânı*, Akçağ Yay. Ankara, 1994
- ŞEMSEDDİN SAMİ, *Kâmûs-ı Türkî*, C. 1-2, İstanbul, 2008
- MERMER, Ahmet - HİDAYETOĞLU Salahaddin - ERDOĞAN Mustafa - KOÇ KESKİN Neslihan, *Osmanlı Şiirinde Mevlânâ Övgüleri ve Mevlevilik Unsurları*, Ankara, 2009.
- GÖLPINARLI Abdalbaki, *Mevlânâ'dan Sonra Mevlevilik*, İstanbul, 1983.
- ÇELEBİ, Asaf Halet, *Mevlânâ ve Mevlevilik*, İstanbul, 1995.
- İSEN Mustafa, “*Divan Şairlerinin Tasavvuf ve Tarikat İlişkileri*”, *Ötelerden Bir Ses*, Ankara, 1997, s.216

ÖZET

Bu çalışma 19. yüzyılda yaşamış Cāzib mahlaslı Ankaralı Salahaddin'in Divān'ındaki gazel ve musammatları konu edinmiştir. Divān'ın bilinen tek nüshası vardır. Bu nüsha, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Yazma Eserler Katalogu, Yz A/279 numarada kayıtlıdır.

İki bölümden oluşan eserin birinci bölümünde, ulaşılan kaynaklardan ve şairin şiirlerinden hareketle şair hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise, Divān'da yer alan musammat ve gazellerin transkripsiyonlu metni hazırlanmıştır. Gazeller divān tertibine uygun bir şekilde sıralanmıştır.

SUMMARY

This study discussed about the classical Ottoman poetry's lyric poems of a certain pattern "GAZEL" and verses "MUSAMMAT" which belongs to CAZİB nicknamed ANKARALI SALAHADDİN. This poem has only one copy. This copy is registered in the library of "TÜRK DİL KURUMU", in section of "yazma eserler kataloğu no: Yz A/279"

In the first part of the study which consist of two section, it's informed about the poet by the achieved sources and the poems of the poet. In the second section, it is transcribed about the "gazels and musammats" which takes place in poem. Gazels are filed properly in the harmony of classical ottoman poetry.